

بیتل، گنوشیتن ءِ گال بند

شے رگام

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

بلوچی اکیڈمی

(c) شے رگام

کتاب و نام :	پنل، نوشتن و کال بند
نویسوک :	شے رگام
سال :	2012
لیکچر :	1000
پہا :	100 کلا دار
سر تاج، کمپوزنگ و ڈیزائن :	مہبتان عمر
چاپ جاہ :	ہائی ٹیک پرنٹرز، کوئٹہ
شک کار :	بلوچی اکیڈمی، کوئٹہ

ISBN NO.....

نام دات

بلوچی و نامء

بَتل، کوشتن ۽ کال بند

مَنت واری

اے کتاب ۽ صداں بَتل ۽ کوشتن ماچہ بلوچی ۽ دوزواہیں سَنکُتاں، لَمز بَلد، چھاپ پوئگیں
کتاب، احوال تاک، ماہتا کاں ۽ کوشتن بلوچی شاعری ۽ چھاپ پوئگیں ۽ چھاپ نہ پوئگیں شعر،
صوت ۽ پد بنداں ڈرنگ اَنت۔ مَسَنکُتاں ۽ لَمز گنجانی ۽ اے کتابانی نویسوک، ماہتا ۽ احوال کاں
واجبیں شوکارانی مَنت واریں۔

شہر گام

سَرلوز

لہز ہما دہدے کار آمد دے محتاینت کہ آگوں و کہ لہزاں یکجاہ کوٹھک بہ بنت۔ بخشیش لہزانی سرے یا آخرے ہر لہزے کہ کار مرز بیت ہما لہز یکجا ہی ع معنادینت ع اے معنا کوں ہما محتایاں باز دہدے دپ نہ درنت کہ آ لہز ع وتی چند ع مطلب بہ بیت یا چوش کہ لہزے ع گوں دوی لہزانی ہواری ع معنا کم ع گیش بنت یا آئی ع فکری ع دوو ع ریدگی مطلب جتا بونت کن انت۔ بخشیش یکجا ہی لہز بیکل ع کوشتن ع دروٹم ع دما کا انت۔

بیکل بازو دے رواج کچنگ انت۔ ایش دانا ع عقل مندیں مردمانی کوشتن انت کہ آہانی تجربہ ع زانت ع آسرانت۔ شاعر ع زانتکارانی شعرانی ہند ع بہرانت کہ آطم ع زانت ع تجربہ ع شون دینت۔ بازیں بیکل دہدے حالانی پشت گرد ع رواج کچنگ انت۔ ایشانی شری ع گندگی ع شایم دت دوو ع ریدگی ع ہما قوم ع تاریخ ع آئی ع وجود انت۔ قوم ع ہمو رچی زند، آئی ع چا گرد، آئی ع زانت ع آئی ع تجربہ ہم اے بیکل ع کوشتنانی بنیاد جوڑ بنت۔ قصہ ع داستانانی کردار یا ہے کردارانی حزن مردی ع غیرت ہم بیکل ع کوشتنانی بنیاد جوڑ بنت ع مردمان ع تاریخی نیمے دینت۔ شاعرانی کوٹھکیں شعری بند کہ آکر ع نیمے شون دینت، مردم آہان کوشتنت ع دماں دمانی ع اے شعر بیکلی شکلے زور انت ع ہر کسی دپ ع بنت ع دیوان ع مجلساں کیر آرگ ع کوٹھک بنت۔ قصہ ع داستان ع آسر ہم بیکل ع کوشتن ع صورت ع دما آرگ بنت ع چڑا ہاں اولی زانت ع فکر دیم ع آرگ بیت۔ بیکل کس ع پے کسد یا پے زانت نہ ٹھنگ انت۔ ذاتی یا راجی زند ع دے نکلاگی، جنگ ع فتنہ، مزاہ داری ع میا رنجی، دروہ ع بدیری، نفرت، مہر ع دوستی، یکتائی ع تپاک ع حالت کہ سرا کوٹھک انت ع چے تجربہ ع زانت ع ہے حالانی آسر ع انجام ع باروا حزان بونگ کہ آہاں بیکلانی دروٹم زونگ۔ بیکل دہدے ہما رعی ع حالانی یا واقعانی باروا جوڑ بونگ انت چیا کہ بیکلانی پشت ع تاریخی یا دوو ع ریدگی زانت ع است۔ زند ع دتیش بنگ ع پہناتانی تجربہ ع زانت ع حاصل ہما بیکل انت کہ ہے باروا کوٹھک بونگ انت، چوش نہ انت کہ کسے بیکنگ ع بیکل نے ساز بنگ چیا کہ اے بیکل ہزاراں سالانی دوران ع رواج کچنگ انت۔ دوی صورت چوش انت کہ قومے ع زانتکار، کواں، میر ع سردار، فلاسفر ع دانائیں مردمانی کوشتن کہ آہانی زانت ع نیمے ع آسرانت، ہماہانی کوٹھکیں کپ انت ع ننچیں واقعہ ع حالانی آسرانت کہ ہماہانی سرا کوٹھک انت۔

بیکل جو باروالے حجر کو ٹھک لگی انت کہ اے گول وہدے ہمراہی زبان و دیروی و بندوک انت
ہم وروچ وڑے ناوڑے بیکل جوڑو آن انت۔ بیکل و ہر دور و ہر وہاں یک خاصیت انت بیکل کہ تاں
روح مرچی ہست انت۔ زبان ہست انت، قوم ہست انت، قوم و دو و رہیدگ ہست انت، آئی و قومی
زانت ہست انت، زبان کہ بیکل ہست انت و دیر و گ و انت۔ اگس فرقے آٹک گڈہ آیش انت کہ
مروچی نیں حالت، مروچی نیں گذر کہ صد سال ساری و گذراں چتا انت یا گیش تر و کم تر انت، پیدھا ہے
بنیاداں بیکل و گچی کیچی و معنی سنگ لوبیت۔

ہنگامی باز تہرانت، ہما کہ راستی پذیر کن انت، ہما کہ دود و غریبیدگ ء زند و غنبد ء پار و اوزان کن انت ء ہما کہ سونج ء پنت شون و سنت، و طعی ء شادمانی شون و سنت، ہیر ء ہیر گیری ء ہمایار جلی ء سزہ داری شون و سنت، ہما کہ وشنی، رنج ء ہمایار، مہمان جلی ء باہوئی ء سر حال لاں بنت۔ ذاتی کردار کشی یا ایرجنگ بیکل ء ہیرے نہ انت۔ بیکل، کوکوشتن ء گال بند ذاتی شکستے لینگ نہ بیت، پمپھاں کس دل ء نیاریت چیا کہ اے قومی، رامچی یا ہندی راستی ء پتر کنت۔

تیکل ء کو مشین ء کال بند بلوچ ء راجی حب ، دودو ء بیدگ ء تاریخی ء جزا انگس گنج انت ۔ پیسا لہر ء کالوار ء زبان
ء آئی ء کو شوک کول آئی ء تاریخی ء آئی ء سر زمین ء بخو یگیس راستی انت کہ قوم ء تاریخی ء دودو ء بیدگی ء ستار ء برجہ
دارنت ۔ ہر لہر تاریخی آرزو شستے داریت ء فکر ء زانے شون دنت پیسا پچیس لہرانی معتابانی کیشیدنگ ء وہاں بلوچ ء
دودو ء بیدگ ء تاریخی زانت ء ہر نشان دیگ لہیت تال کہ تیکل ء کو مشین ء اصلی معنا ء مطلب ء رحمت ۔

بہل و کوشین شہر گندگ و فرق و سہرا گن انت، نیک و بد و بار و اتزان کمت، مڑاہ داری و بلوچی میار
و بار و کوشنت، رنج و تنگ و بار و اتزان گن انت، بہل و کوشین بلوچ و زنج ہر پہنات و خوش دارنت۔ دوستی
و مہر، نفرت و بد بڑی، میر گیری، جنگ و شدت، تنگ و نام، دزیش راجی ب و بہل کوں بہل و کوشیناں سہرا
بت۔ بہل ایوک و کوشین قصہ و داستان یا حالاتی آسر و شون نہ دینت بلکن آبلوچان و یک و ب و بہل و
شون دینت کہ پرائی و تیو کیس راج و خاطر اچے شہر و چے گندگ انت، پیہا کوشین و گاوار قومے وے پیا کتے
وے قومی یا ذاتی زند و دزیش تک و پہناتاں نشان دنت۔ ایس قومے و فکری و ذہنی عزن مردی و توانائی
دینت، اے اصل و راجی میرا نے کہ راج و دزیش مردم چریشاں پنت و سون و ژورانت۔

جہل و کوشین مجلس و یواناں تام دارگن انت۔ چو کہ ہر بھل یا کمال بند و پشت و یک داستان و قصہ ے

ہٹل، کوشٹن، کال ہند

ہم کزنج انت یا عقل و فہم و فکرے کون انت پمپھا چو شیں ہٹل، کوشٹن، کال ہند دیوان و براہ انت و مردماں و کوشٹن دود و ریدگ و حالماں کیر و کار انت۔ ہٹلانی زبان آسان انت و ہر کس ایٹھی و پوہ بیت کہ اے ہٹل و پشت و چہ معنی و مطلب اے ہست۔ بلے ادا، ہر ہٹل و کوشٹن و کالوارے و پشت و قصہ و داستان اے کہ ہست، آستان دیگ نہ ٹونگ انت۔ ایٹھی و مستریں سبب ایٹھ انت کہ ہر چو شیں ہٹل یا کوشٹن و کردار یا آئی و پشت و قصہ بلوچانی براہ و شاہیگانیں ڈیہہ و قہکاں چٹا چٹا انت۔ ایرانی، پاکستانی و افغانستانی بلوچستان و کون پاکستان و سندھ و پنجاب و صوبہاں ہواریں بلوچ ڈیہہ و بلوچانی کورا ہر چو شیں ہٹل و کوشٹن و قصہ یا کردار یک نہانت، پمپھا ما اے ہٹل و کوشٹن معنی و مطلب داتگ انت۔ بلے آبانی پشت گرد و سر جھیں قصہ و داستان بیان نہ ٹونگ انت۔

ہٹل و کوشٹن اے گنج سرجم نہانت۔ ایٹھی و سبب باز انت۔ اول اے بار و لہٹ و پول آوڑ و نہ ٹونگ کہ یہ پیشیں کتاب و نوشتہ و لٹی انت۔ دومی، بلوچانی براہ و شاہیگانیں ڈیہہ سے ملکاں بہر انت، افغانستان، ایران و پاکستان، بلے اے کتاب و ایران و افغانستان و بلوچانی بازیں ہٹل و کوشٹن کال ہند مان نہانت۔

شے رگام

ماہیلہ، سلطنت عمان

25 جنوری 2012ء

آ

آباد بونگ : سیر بونگ - المار بونگ - دزک و دؤراں بونگ - دؤران بونگ - سٹ و دؤراں بونگ -
(2) دلوٹ و پڑور بونگ - (3) ڈکارانی کشار بونگ - سر سبز بونگ -

آجرو و نک و پوریا، مچم بچلی و سچ و گہرہ انت: آمال و گچ کہ پہ مچم بچلی و بے حیائی و سبب و دست بہ کھیت
چرائی و باعزتیں واری و لنگڑی گہرہ ترانت -

آجاک بونگ: باعزت بونگ - سنگین و کران بونگ - شرف دار بونگ - (2) آپ و لاپ بونگ - سیر و آباد بونگ -
آپ آپ و اور و جاگہ کت: آپ و عزتیں بند و ڈکار جاگہ و ات کت - آپ ہر جاگہ جاگہ کت نہ کت - خود
و کم تو انیس مردم باید نہ انت کہ چوٹی زور و عزت و گیش حریں زور بہرہ جنت یا تمام بہ کت -
آپ بونگ: چو آپ و بونگ - بد آنگیں چیزے و آپ بونگ -

آپ بگاہ و اوشیت: آپ و بند واریت، مدت و ملک عڑہ واریں و باعزتیں مردم کت کن انت، باہوٹ و
عزتیں مرد و داشت کن انت -

آپ پاپ و مولد پگام: ہنچو کہ آپ وتی آپ و روت سبے رنگ و پے مولد و گلام شتر انت، ہر کس وتی رم و -
آپ پے آپ و روت و نو پے بچک: ہر چیز یا ہر کس پے وتی رم و پراہ و انت - ہر کس وتی نسل و کثیت و ہما
نیل و عاداتاں زوریت -

آپ پے تنگ و روغن نہ بیت: بے نفیس کاراں بچ نف ماں نیست - شیر و تنگ و روغن در کیت - بلے آپ
وے تنگ روغن در نہایت -

آپ خزگ: بڑیں یا بد آنگیں چیزے و آپ بونگ - (2) نرم بونگ -

آپ جان و بچک کت و راتی دل و: راتی پہ مردم و خیزیں جبرے، ایسی و مثال چو آپ و انت کہ جان و
صاف و بچک گنگ و کار مزر بیت - راست گوشہ دل و بچک و صاف کت و یگارئی وے ملیت -

بیتل، کوششیں، کمال ہند

آپ دیکھ: نرم یا کاریج یا آسنی آزاباب و آبدارنگ و تیز رنگ۔ (2) رو دیکھ۔ پڑو دیکھ۔

آپ دیکھ: ریش و آپ کش بونگ۔ (2) نوک و رنا بونگ۔ بالغ بونگ۔

آپ سرے و رنگ: منزل و سر بونگ۔ سو ب مند بونگ۔ آپ و سر و رنگ۔ بھٹکے و سر بونگ۔

آپ سرے و رنگ: بڑگ و آپ سرے و رنگ۔ داں حدے و سر رنگ۔ (2) چہ جنجال و رنگ۔

آپ سور و چم کور: بے دس۔ ناتوان۔ کم کشاد۔

آپ شونگ: چہ پوز و آپ زبرگ۔ (2) پوز و تہا شونگ۔

آپ کینگ: بے عزت۔ کم شرف۔ بے لک۔

آپ ٹپک: چیزے و نوک پٹنگ۔ پختہ بونگ۔ (2) مست و مخمرد بونگ۔ ورنائی و رنگ۔ بالغ بونگ۔

(4) ٹپے یا ریشے آپ زورگ۔

آپ کہ رجیت، نمبے و داریت: ہر کارے و سرے داریت، نشانے و کلیت۔ آپ و زڈے بے نمبک

چیر بوت نہ کھت۔

آپ گزگ: ملا و بونگ۔ (2) بالغ بونگ۔ پختہ بونگ۔

آپ ماں آپ حار و (رجیت) اوشیت: آپ مام ہما ہند و روت کہ آپ و داریت۔ ہر شے یا ہر کس وئی ورم و روت۔

آپ ماں وپ و کوک و روم پا: مشکلیں و ہداں ہروڑیں تو جیل سازگ بیت تاں آ کہ گورم و یا کور و آپ اگن

باز بہ بیت و وپ و سٹک بہ بیت، پوتی و رلیک و وئی چند و چک یا زبگ ہم پادانی چیر و رنگ بیت۔

آپ و پکند، پچاں بہ کش (آپ و پکند، شلوار و پلاچ)۔ اشتاپ کاری جو انیں عادتے نہ انت۔ آپ و ٹو و رنگ

یا آپ و دور رنگ و ہداں، پک برے آپ و سر رائے و پکند کہ آپ ہست کہ نیست و نوں و پچاں و رنگ ساری و نا۔

آپ و ہند داریت، کاریج و پڈ: گز انیں آپانی دارگ و تو جیل مزین و نمکیں بند بوت کھت و پڈ کاریج و

داشت کھت پبشا ہر کاریج تو جیل و بیت۔

آپ و میزگ: بے ہمت بونگ۔ لغور بونگ۔ بے پھیل بونگ۔

آپ و مرزا تاچک: دوراں سری رنگ۔ ناعمر پدیں کاریگ۔

بہل، کوششیں، کال بند

آپ و بھوک: چیزے و آپ کہ پہ ہارت۔ (2) بند و پودنگ و آپ و در آہک۔ (3) ہزار نگ۔ نام و نگ۔ (4) کم شرف نگ۔

آپ و بھوک: گراب یا بوجیک و آپ و کوازیگ یا آدست بونگ۔ (2) چہ آپ و آدست بونگ۔ (3) بے نفس کارنگ۔ (4) دوستی و مہر و ہلاس بونگ۔

آپ و پاد آہک: آپ و کمیش بونگ۔ کور و مہر بونگ کہ آئی و کراں آپ مہر بیت۔ آپ و چست بونگ۔ آپ و مہر بونگ۔ ہار و آپ و مہر بونگ۔

آپ و پدنگ: ہور یا ہار و آپ و گوزگ و ٹپٹ و بھان۔ آپ و رند پد۔ آپ و چ و پدنگ: آپ و کھنیں گرم نگ۔ شیر گرم نگ۔

آپ و چنگ: آپ و سر جہلا دی و علان و تروک۔ کور و آپ یا جو و آپ و چنگ۔

آپ و بھوک: آپ و رنگ و بدل بونگ۔ (2) دریا و بھلی و تلگی و سبب و آپ و رنگ و بدل بونگ۔ (3) بازیں موٹاں دریا و آپ و ماں تھانزگ و مہر و زگ۔

آپ و جاہک: بے سر و درین و بے ہادریں کار و نگ۔

آپ و بھوک: آپ و تہہ و دزک و دورنگ۔ آپ و لر و نگ۔ (2) بے سریں کارنگ۔

آپ و بھوک: جو، گھن یا کور جو و آپ و تریک و دوی راہ یا ڈکارے و نگ۔

آپ و چو زگ: آپ و تنگ۔ آپ و کم نگ۔

آپ و بھوک: چہ تنگ یا چہ کہ بھنیں آپداریں جا گے و آپ و ہاں مدان و در آہک۔

آپ و چہن و لر و بونگ: خرابی و چہن و گول بونگ۔ کارے و چہ شروع و خراب بونگ۔

آپ و چہک: بے نفس کارنگ۔ آپ و تنگ۔ بے سریں کارنگ۔

آپ و چل بھوک: آپ و چستی۔ آپ و چست بونگ۔

آپ و دزگ و نمب چہریک نہ بیت: نپٹے شے چہریک نہ بیت۔ دزوتی نقشاں چہریات نہ کنت۔ ایشی

و مثال ایشی انت کہ امن کسے آپ و دزگ بہ لوطیت نمب و چہریک آسان نہ بیت۔

آپ جو رنگ : مٹھاں جھیل سنگ و بے دودی سنگ۔

آپ و راہ ملک: آپ و کوئٹہ۔ (2) کوئٹہ یا ہارے آپ و چکائنگ و پھونڈنگ و راہ ملک۔

آپ و زحک : بے بیشی کارنگ۔ آپ و منگ۔

آپ ورنچک: دریا ورنچ ورنچ ورنچ۔ آپ ورنچک۔

آپ و رنگ: بر عزت بونگ۔ بر پردگ بونگ۔ بر لب بونگ۔ کم شرف بونگ۔ آپ و رنگ۔

آپ و سا چک: آپ و ہوا و گوں مردم و شہک۔

آپ و سرورِ کھک و تندرگ: بے مطلبیں جُرد نگ۔ لا حاصلیں غ بے نفس کار نگ۔ بے نفس تزان نگ۔

آپ سوئنگ: کورے یا ہارے آپ ۷ ہاں ۷ مان ۷ کم ہوئیں گے۔ (2) ڈکارے آپ ۷ جھل ۷ کپاں ہوئیں گے۔ (3) سچ کہیں
آپ ۷ کم ہوئیں گے۔

آپ و شام و بونگ : ہم شام بونگ ، وازگ و بونگ نہ بونگ ۔ ٹونگ و لنگڑ بونگ ۔

آپ شعلہ نیک: ماں چنکاں آپ بزرگ و سرچنگ۔ (2) آپ عجم جو عیا بدع و بدست یا گول انڑا بے بد و رنگ۔

(3) بے نفسی کا رنگ۔

آپ ونگ: بے عزت ہوگ۔ لُج و روگ۔ کم شرف ہوگ۔ بے آبرو ہوگ۔

آپ و رنگ: بے تمام رنگ - تمام و رنگ - ہزار رنگ - پہری رنگ - (2) چہا ت یا گنڈ و آپ و رنگ -

آپ کو نواز سنگ: مردم و چنگ سنگ - چارگ - (2) آپ و چنگلی و زانگ و خاطر و آپ و چنگ سنگ - (3) پہری

سنگ۔ بے تام سنگ۔ (4) مردم و دُست و شُک۔

آپ و جنگ: زردان یاد رہے عرا آپ مان مگ۔ (2) کہن یا چاہے عرا منچو دروگ و جنگ کہ چاہ یا کہن

آپ کو سر پہ پیت۔

آپ ۽ مٹاٹک : چہ آپ ۽ گوزنگ - چہ آپ ۽ آدم بونگ - (2) کارے ۽ سرخ مٹک - (3) چہ دیل ۽

جنجالے عورتوں۔

آپ ۽ لاپ ٽوڻگ: سیرۂ آباد ٽوڻگ۔

آبی رنگاں رنگ: جنجالاں بونگ۔ تاوان غربادی عکڑی خدغ رنگ۔ واری غنیستی عسر بونگ۔ (2) جہل
 رنگ۔ نیز گار بونگ۔

آمالِ ننگ: پوستِ ننگ۔ پناؤں اسی سے علاج و خاطر اکسے دولت و تازگیں ہوتے موزر و نیک۔

آجمن و ہل چہ میگو، عذر یک، آنہ بیت مٹی، بموئیں پاک: آزال کہ بد عادت انت و لوگ پہ لوگ بد بیت، آنہ مٹی پاک نہ کہت، و نا کہ عزت و شرف و لائق بیت۔

آجود کہ زلانی دل و عسروانت، آگوزانی چو چگ و عسروانت: بے کرد و غیور و لائیں مرد پہ زلالاں و دروغ ہار گئے
نہ نہ بینت۔ آزالانی دل و عسروبت و غاہانی کار گوزاز و چو چگ بیت۔

آچار ویک: کسے غدرے، ہدیٰ، شریک، غزہ، اسجک، سیکین، ویک۔ اشد ویک۔ (2) ڈس، پار ویک۔
نقش، غنغان، ویک۔ (3) جادرنگ۔

آخر زمان مان آجک : قیامت ء آجک - جانی یونگ - برہادی یونگ - تشکیل مکزانیں ساعت ء آجک -
آپ ء کہ ہیر دار جگ، آگواز ء وارت : ہیر واریں یا فاشی واریں وپ کہ پے گوماز ء و ترک ء چرک ء سر بہ بیت،
برائی ء غزالی ء۔

آؤست کہ زُرویت، نہ وقت: آ کہ مُدام چہ وگر عول مانگ اِنت، چہ وگر ع زُرویت، آند دنت، آچہ بر
عُلیٰ ءاد بخشنہ نہ بہت۔

آرتی پوزمودیم و دیگ: خاطر ملک۔ لحاظ ملک۔

آرگن جا ہے مَن سنگ و چھوٹ کم گئے: کار و بار و تجارت و مَن مال و دُورے و تداوانی ہے۔

آریابوگ: مرگانی رزم و ایردیگ - (2) چه پزوه چلی نیگ و نیگ -

آزال کہ مژ جو ہر انت، دست و ناکرداں بند جو ہر انت: مژ جو ہر یں غ لاکھیں زال کہ دست و ناکرداں بے
بکرات و کدیت آئی و مژ جو ہر یں غ لائق روت و ناکرداں بہت۔

آزال کہ مرد و بل گنت، صاف گنت گیوارہ پو کہ مرد و میل گنت: آزال کہ وئی مرد و یکہ گنت یا مرد و پرواہ نہ داریت بزال کہ بے فعلی گنت۔ صاف گنت گار گنت و کہ مرد و بے ہرگا واکاں عزیمت۔

پہل، کوششیں، کمال بند

آزمان و ہرگ ہرگ: جنجال گنگ۔ بے نہیں بچہ گنگ۔

آزمان و دیت، بچہ گنگ نہ بیت: آسانیں کارے اکس خراب بہ بیت، آخر گنگ بیت بے نہیں کارہست کہ بوت نہ کن انت چو کہ آزمان ناچہ گنگ بیت و نامان و یک۔

آزمان و کندیں ڈکار: خشکا و گ۔ چہ ہور و آباد بود کیں زمین۔ خدا کند میں زمین۔

آزمان و پاد کل گنگ: ٹوہن و برز حیا لیں کپ۔ جنگ۔ (2) چوتی قدر و کاٹ و کشیں لوٹ گنگ۔

آزمان و ہر و ہر گنگ: کسے و سر و زنج و اندوہ کپ۔ ٹی بونگ۔ تاواں بار بونگ۔ مشکلیں و ہر و آہک۔

آزمان و ماں سر و ہر گنگ: سٹکیں حزنیں تاواں یا حزنیں غم و اندوہ و سٹکیں گنگ۔ تاواں بار بونگ۔ جنبا لے سر و گنگ۔

آزمان و شک بونگ: باز ہر بونگ۔ (2) نہ بونگیں کارے و بونگ۔

آزمان و دیم و تر و گنگ: برز و گنگ۔ مان نیارگ۔ کپ و کوش و تر و گنگ۔

آزمان و تر و گنگ: دت و سٹک و تر و حزن لیک۔ (2) بال گنگ۔ برز و گنگ۔

آزمان و زمین و دوزوی و یک: دوزوی و یک۔ قسم و یک۔ گزانیں سو گند و یک۔ (2) آزمان و زمین و سو گند و یک۔

آزمان و زمین و یک گنگ: پکار یے و گنگ و دتی و دس واک و ہر گنگ۔

آزمان و سر و تر و گنگ: سٹکیں کو کار و ہر گنگ۔ چست و تر و گنگ۔

آزمان و کبر و تر و گنگ: میلین و پراہ و شاہی گانیں آسمان و سیاہ و اسپت بونگ۔ (2) نہ بونگیں و بونگ۔

آس آپ بات: تاواں مہات۔ آس و آپ تو سات۔

آساپ و گنگ: معیبت و کپ۔ مشکلیں و ہر و آہک۔

آس ہر گنگ: بچہ گنگ و سز پک۔ ٹوپ و یاد کہ انجہیں چیزے و حیر و شاہ گنگ۔ (2) زہر کرگ و پہ نہ وٹی باہند گنگ۔

آساں بونگ: جنجالانی تھا گنگ۔

آس و یک: بن و یک۔ (2) اڑ و حیر و پاد گنگ۔ جنگ پاد گنگ۔ پلینڈی گنگ۔

بہل، کوششیں، کال بند

- آس خزگ: گرم بونگ۔ ٹھنک۔ گرم کوگ۔ سہر بونگ۔ (2) نارضا بونگ۔ ذہر کرگ۔
- آسٹونک و لاسچک: پہنچک و مڑو تیار بونگ۔ (2) کاریے و نگ و پیش آستین کانی مڑو نگ۔ تیار بونگ۔
- آسٹونک و مار: ظاہر و دوست و باطن و دشمن۔
- آس بنگ: بن و بیک۔ مان دارگ۔ سوچک۔ پیران نگ۔ آس کون دارگ۔
- آس وارگ: روک نگ۔ مان دارگ۔ بن و بیک۔ زوال نگ۔
- آس دور و بیک: فتنہ و فساد پیدا انگ۔ مشکل و دی نگ۔
- آس و بیک: سوچک۔ مان دارگ۔ بن و بیک۔ آس کون دارگ۔ (2) پٹنگ بنگ یا دکہ انجیں
- سلاے سز پٹنگ۔
- آس رنگ: مکمل نگ۔ ہلاس نگ۔ سرجم نگ۔ پلو نگ۔
- آس رچک: تادان و جنجال و آماج بونگ۔ (2) گرمی موسم۔ خمد و لوار۔
- آس روخ و وزگ: پہ موت و دعا لونگ۔ موت و سوگند و وزگ۔ (2) کشنگ۔ برباد نگ۔ ہما خیرات و وزگ کہ
- مردک و آذر خواہی و روج و عیبت۔
- آس روک: مڑوگ و خیرات۔ سے شام۔ (2) کسے و مرگ و وہاں تاں سے روج و مڑوگس مڑوم و لوگ و پہ
- وزگ جوڑ نگ و آس روک نہ نگ و سے روج و زندہ و وزگ و جوڑ نگ و دوار آس روک نگ و دوو۔
- آس روک نہ بونگ: دار و بنگ بونگ۔ چاہ و ویران بونگ۔
- آس ڈو وزگ: چاہی و بربادی و آنگ۔ (2) ذہر کرگ۔
- آس پٹنگ: شدتانی سبب و برباد و ویران بونگ۔ چاہ و برباد بونگیں۔
- آس بنگ: بنگ۔ برباد بونگ۔ (2) فتنہ و فساد و دی بونگ۔
- آس نگ: آس و پیش نگ۔ کارے و پہ اشتابی نگ و مردمان و نگ۔ (2) ناروائیں زوراک
- نگ۔ (3) برباد نگ۔
- آس کرگ: x انز کرگ۔ ذہر کرگ۔ (2) بن کرگ۔
- آس کوہر: دل سیاہ کنوک۔ شیطان۔ (2) ظلم کنوک۔

آس ٹنگ : ذہر گرگ۔ (2) بے تابیر ٹونگ۔

آس و آسرنڈ انت: آس کہ گہیت، سوچیت۔ آس و آسرنڈ انت و بربادی انت۔

آس عزیزگ: آس سوگند و یک۔

آس و تو سنگ: لوگ غلطیگ۔ کسے چہ آئی عودوار غورنگ۔ یاد رنگ۔

آس خود یک: زوال سنگ - تاوان سنگ - بیاو یک -

آس و ٹنگ: مشکل و جنجالوں دور و دیک۔ ہر باؤ ٹنگ۔ زیاں ٹنگ۔

آس و پندگ: کون ملانی دم و چوچاں انجوش نگ کہ آس مه سوچ ایت یا آس شنگ و تالاس مه بیت۔

آس و پاؤں تک: کوئٹہ، جنگ عظیم، وچ پرا پیدا ک 'ٹوگ۔ - فتنہ و فساد پیدا ک 'ٹوگ۔

آس و پٹنگ: آس و سوگند و زگ۔ (2) ترہنا کیس کا رنگ۔

آس و پ جنگ: کوں پوتا رے اڑنگیں مردم و حیرہ نگ۔

آس اور بچک: بدیں کار رنگ۔ سلیس غنا ریندیں کار رنگ۔

آس و ننگ: بے گزرگ۔ برباد و بونگ۔ آس و ننگ۔

پہل، کوششیں، کمال ہند

آس و گنگ: پہل و صلاح گنگ۔ ناتوا کی و ناؤٹی یا جنگ و ہند و تونگ و ہلاس گنگ۔ (2) آس و آپ پرچک۔ آس و تونگ۔

آس و گون و یک: سوچک۔ آس مان دارگ۔ (2) میٹرک۔ انجین کارے گنگ کہ خرائی و سبب و چیزہ، داوا و نشت و کوش و حالتے دوی بہ بیت۔ فساد و پیدا ک گنگ۔

آس و مائدارگ: یک چیزے و سوچک و ہن و یک۔ بر باد گنگ۔ تاوان و یک۔ جاہ گنگ۔ آس و جنگ۔ (2) داوا و چیزہ و پاد گنگ۔

آس و ماں دامن و گنگ: مشکل و دہلے و گنگ۔ پریشان و دہل رنج و گنگ۔

آس و آپ: ازلی دشمن۔ ہما کہ یک دوی و کار گنگ و زند و انت۔ نہ ٹھوک۔

آس و آپ و یک گنگ: نارہندیں، بے مطلبیں و نہ ٹھوکیں کار و گنگ۔ نہ ٹھوکیں کار گنگ۔ (2) مشکلیں کار و گنگ۔ (3) جہد گنگ۔

آس و آپاں جنگ: مال و بر باد گنگ۔ مال و پے بہ دردی خرچ گنگ۔

آس و آپ و گنازیگ: معیبت و مشکافی گنازیگ۔ (2) سوگند و یک۔ چنگا گنگ۔

آس و آسکاری گنگ: فساد پیدا ک گنگ۔ مشکل و جنجال دوی گنگ۔

آس و ہن آس گنگ: مزیں آسے روک گنگ و زندگ۔ (2) دوار گنگ۔

آس و پیش: خورد تمیں و اشتاپ کاریں مردم۔ خورد آسیں مردم۔ ہما مردم کہ زوت بزاںز گپت۔ تیز و چالاکیں مردم۔

آس و پیش گنگ: بزرگ۔ داوا گنگ۔ (2) اشتاپ کاری گنگ۔

آس و ہن: سوگند و زگ و خاطر و ماں و ہن و آس و پادشاہ و زوگ۔ (2) گناہ کار و گناہ یا بے گناہی و پتہ گنگ و چارگ و حاطر مردم و راجہ و کیس انگرائی سراپا و پادشاہ و گنازیگ و دود۔

آس و زہان: چہرہ و کیس آس و ہن زانی تواری، دوستی، دشمنی، دشمنی یا غم و مطلب و محتا گنگ و شرک و پال۔

آس و زوگ: تاں گند و سر و زوگ۔ سرجم گنگ۔ پلوین و عدہ و زوگ۔

آس کبیت و خور و خشک نہ زانت: چو کہ ویل و جنجال و سر و گندگ نہ زانت، ہے و زہ آس و خور و خشک نہ زانت۔

آئی و کار سوچک انت۔ آس کہ کبیت آسوچیت ہے و زہ و زوراک و ظالم و کسی ریا نہ گپت۔

بھل، گوشن و کال بند

پہر یگ بلوچ و شان انت، بے آگوار کہ بے ذرات انت آئی و مثال چو ہا نکات و انت کہ بے واجہ انت و
پہر گس و نیکہ انت۔

آلکوزہ رنگ نین تا کیں کہ ستم و سہر چلیں جن نے کچلگ: بایہ انت کہ ہر کس و رم و یادتی عزیزاں تو کی و رشتہ بہ
کنت آ لکوزہ ہر گز کہ بے معنی انت چیا کہ آئی و کول ستم و چ سیالی نے نیست۔ و زو گس مزین مردی بھٹی نے۔

آج کہ بے نقش بیت، ہا و حرام انت: چل کہ چہ مرد و عنانت، حرام زلو کہ (2) بے صلیں چیز مام حرام انت۔

آخر د کہ بے ذرات و شان کنت، میری، آزال کہ بے جود و سمبیت سیری، عاقبت یک روچہ و دوزیریت:

مردم ایوک و جہنا شان و عزت و لائق نہ انت۔ آکس و کہ ذرات نیست، عزیز و سنگت نے نیست، آلا وارت

انت۔ پرائی و بھل و میری شان جلوہ نہ دنت۔ ہے وڑ و آکس زالے کہ مردے نیست بے مدام چوں سیری

سمبیت، پزان کہ روچہ ناروچہ و دوارت و بے پردگ و بے عزت بیت۔ پیچہ بے جودیں زال بایہ انت

گزاں و بھلیں بہ بیت۔ بنگ و ٹلس مد بیت۔

آخر د کہ بھران گر انت، ہمراہ اش بے راہیں گر انت: آ کہ حن و بھراں گر انت، آ آرام و ماں لوگ و نہ

نہ انت، آہانی جا کہ، آہانی ہمراہ کوہ و گز انت۔

آخر د کہ بھنگاں و رانت، شیراں بھر کن انت: نیکی و ہل و نیکی گنگ الٹی انت، کسے اس حزنیں نیکی نے دیم و

درا تک نہ کنت چوٹ کہ اس کسے و چہ دوی و بنگ و رنگ تو بایہ انت کہ آئی و ہل و شیر و بدار نیست۔

آخر د کہ پت مذیل بیت، قلندر و پشت و مال بیت: اس مرد مدام زال و پت و سوچ چہ رابدت، نام و تک و نیاز بیت۔

آخر د کہ دریا و مان و نت، آچہ و زو ماں نہ خوریت: آخر د کہ حزنیں کارے گنگ و ہمت و توان و واریت آچہ

کسانیں و نکلاں نہ ہریت۔ آئی و کہ دریا گز از رنگ و ہمت است، آہوری تو ماں چوں خوریت۔

آخر د کہ نہ مانت آگد ہاں، ہے خرنگ انت، ہے زندگ انت: آخر د کہ گزائیں ذمت یا آگدہ زہر انت آجہ بر

دل ایمین نہ انت، ہدام سو کہ و شیوار انت۔ آخر د ہر و ہر و دل بھر کہ انت و ہے کپ و ول و کارنت کہ تا بایہ آوتی

ذمت واری و بیلو نہ کن انت و و گانی بہ بیت۔

آخر د کہ کن انت باہوٹاں، ہم روج و نہ و پمنت گھاں: آ بلوچ کہ میار وارانہ، باہوٹ وارانہ آ بے میار نہ

بنت و ایمین دابے کنت نہ کن انت۔ آہدام بھواریت کہ آئی و باہوٹ و نقصان مد ریت۔

بہل، خوشن و گال ہند

آخرو کہ میاراں بجل انت، نم روچاں نہ دینت گلاں، (گوں) دوست و ہم دلیں گراں گلاں: آیلوچ کہ
میاردار انت آسو کہ بخت، گوں زالاں دل آرمی و بند و نیا د و بہت و داب نہ کن انت، آہے حیر و دل تھر کہہ
و ہمام لہر لگ بخت کہ دوزمن آئی و باہوت و راتاوان مدنت۔

آند انت شیرے کہ روہاں خوانت: زور آور و پروا کیں مردم باید انت روہاں نگر و غریب بہ زانت و بہ کت چیا
کہ کیت انت و ہدے کہ شیریں و زور و آوری کار و نہایت، مہر و حیلہ کار و کیت۔

آجگ و یو جگ: شلوار و آجگ و کنج و بچ گگ۔ (2) آجگ و دست بنگ۔ بے عزت گگ۔ کم شرف گگ۔
آمدھار و گگ: مشکل و جمال و کچک۔ غمانی و ڈالی یو گگ۔

آکر و اکر گگ: بہانہ گگ۔ کارے گگ یا نہ گگ و تو جیل و نیون ساز گگ۔

آوار گگ: پہ زور چیزے و بزرگ۔ پنگ۔ کسے و مال و متاعانی رو پنگ و بزرگ۔ (2) ہل و مال۔ ڈڑی یا زور
بر دیں مال۔ مال جنگی۔

آہو پہ و ت ٹجیت، تازی پہ و گراں: مسید و آہو چو دتی خرس و یا دتی خب و ڈاہ گہیت، دور جنت، ٹجیت۔ بے شکاری
تازی پہ دتی واجہ و گہیت و دابگ و سر اشرکار و ٹجیت و ٹجیت۔ آہو دتی خب و میار انت و تازی و گرے خب و۔
آہیر گگ: بد و عا گگ۔ و گرے و چیزاں یا مال و خندیاں پہ بازی و گندگ و پہ پرائی و نہ دلی و در شان گگ۔
حسد گگ۔

۱

اُبد ونگ: نکاح ونگ۔ جن و یا مرد و بزرگ۔
 اُبد وانی بزرگ: کتے و کت و جبر یا مطلب و بزرگ و بزرگ۔
 اُپس ونگ: ناروائیں کار ونگ۔ بے نفیس کاراں دست ونگ۔
 اُٹل ونگ: اُدار کی چیزے بندگ یا بزرگ کہ حکم مہ بیت۔ شب و شون ونگ۔
 اُجَل ونگ: موت و آنگ و دمان۔
 اُجَل ونگ: موت و دہد و اس و آنگ۔
 اُجَل ونگ: موت و دُرگ۔ شونی و بدختی و دُرگ۔
 اُجَل ونگ: کوزہ بزرگ۔ (2) چرخس و بزم و دُرگ۔
 اُوب بالائے شب: شری و نگہ کی چہ ہر پتے و کار و کرد و انت، چہ اصل و نسل و انت۔ شرمہ انت کہ
 شری کنت، چہ ہر کس و نکیں۔ مہر و دنگ داریت۔
 اود ونگ: پہ کارے و شری و بزرگ یا پہ کارے و نگ و دست ونگ۔ (2) اُزر و نون ونگ۔
 اُنگ: جرز ونگ۔ فینگ۔ (2) بنگ۔ اُنگ۔ (3) مہر ونگ۔ اُنگ ونگ۔ مہمان ونگ و فینگ و نگ ونگ۔
 اُڈ ونگ: بے تاہیر ونگ۔ آرام نہ ونگ۔ یک جا گے و قرار نہ ونگ۔
 اُڈ ونگ: دروغ ونگ۔ مزین گالوار ونگ۔ بٹاک ونگ۔
 اُڑاں بوسی ونگ: کوزہ ونگ ونگ۔ بے سُدھی ونگ۔ بے شعی ونگ۔
 اُرسائی اید ونگ: اُنچہ گز ونگ کہ اُرس باز بہر چیت۔
 اُرسائی اید ونگ: اُرسائی ونگ۔ گز ونگ۔

بھل، کوششیں، کمال ہند

اُرسانی بھگ: گز یوگ۔ چہ پختاں ارسانی دُر آگ۔ ارس و لمپ یوگ۔
 اُرسانی تلگ: ارسانی رچک۔ سٹکیں گز یوگ۔
 اُرسانی چلگ: ارسانی مداں مداں ایدر رچک۔ ارس و ہولمب یوگ۔
 اُرسانی تلگ: سٹکیں گز یوگ۔
 اُرسانی شیب گز یوگ: ارسانی رچک۔
 اُرس و ٹپ ٹپ و ٹپ: ارسانی رچک۔ موزگ۔
 اُرس و ٹلچک: گز یوگ۔ ارسانی رچک۔ ارسانی ایدر و یگ۔
 اُرس و کواڑگ: گز یوگ۔ ارسانی رچک۔
 اُرس و لمپ یوگ: بیسلگ۔ گز یوگ و اُرس و لمپ۔
 اُرس و بیکار یوگ: گز یوگ۔ پورہ تلگ۔ فریاد تلگ۔
 اُرش آگ: بیڑ آگ۔ پچنگ و بڑ و آگ۔ بیڑ و یگ۔ پچنگ و لاچک۔ پچکوش و مڑائی و سر گزگ۔ پچ
 بنگ و مڑائی و دیم و کنزگ۔
 اُرش تلگ: بیکارگی پر رچک۔ لا آرخ۔ رچک۔ دزپ و یگ۔ جلوہ۔ پد رچک۔ زرگی و شتابی و چست
 یوگ۔ ایدر رچک۔ ماٹھاگ۔ بیڑ آگ۔
 اُردمان و گور و گزگ: کون ارمائی میں ولے مرگ۔ واپک و ارمائی و پورانہ یوگ۔
 اُردمانی یوگ: کہتی یوگ۔ نش و نش و زگ۔ پدرو یوگ۔ افسوز و زگ۔ نہت یوگ۔
 اُڑ و رچک: مشکلیں کاریہ و آسر تلگ۔ جیڑ ہائی کم تلگ۔ اڑا تلگیں مردم و مدت و امداد تلگ۔ (2) گز و پیدو تلگ۔
 اُڑ تلگ: دگر مال و مذی و دتی ملکیت ظاہر تلگ۔ (2) جیڑگ۔ گز بندگ۔
 اُڑ و کھگ: اُڑ و جنجال و کیش و گیوار یوگ۔
 اُڑی کوی تلگ: ہر وہ کوی کہتی دومی و اُڑ تلگ۔ اُڑ و کوی تلگ۔
 اُڑ تلگ: پچسے و حرائیں کارانی بابت و انجیں کپ تلگ کہ آئی و کارانی تھاشری و شون و یگ۔ بہ بیت و براں
 پآئی و زوی و اُڑ پے و دس بنگ۔ (2) مدت تلگ۔

بھل، کوششیں، کمال بند

اشٹاپی کاراں پادپلاساں مان اڑانت: اشٹاپی کارنام مردم ء اڑ ء مشکلاں پدین انت۔
اشتر ء بختاہ ء سوزگ نہ روتیت: پیر ء سوزگ اشتر ء وراک انت، آجا گہ ء کہ اشتر ء بندانت، اودا پیر ء
سوزگ نہ روتیت چیا کہ اشتر ایش وارت۔

اشتر ستر خد یک بہر بیت، وتی تہار ء نہ وارت: اشتر پہ خد یکی وتی تہار ء نہ وارت۔ ہر کس وتی ء وراہد ء ہچہ
کاریت۔ مردم ء ہاید انت کہ ختر ء گندگ ء پد انت ء ہا بہ کنت کہ ختر انت۔

اشتر کہ کور بیت، پخراگ چاہ ء دور بیت: تا علی ء خزانکاری گزائیں حمرے۔ اشتر کہ دور دور ء خت ء آتیک
کنت اکس کور بہر بیت پرائی ء آئی ء پخراگ چاہ دور بیت چیا کہ آوتی نزدیک ء پخراگاں ہم دیت نہ کنت۔
اشتر کہ گوسگ، دوسب ے ہم گوریت: آجا گہ ء کہ اشتر کوست کنت آئی ء دوسب نہ گنیت۔ اکس مشکلیں ء
گزائیں کارے نوت کنت، آسان تریں کارے ہم نوت کنت۔

اشر اکی ء خویگ: پخراگانی بال دیگ ء اشر اکی ء خویگ۔ (2) خویگ۔

اشر گندگ: چک ء چلاپ ء پیم توای اٹیک یا ووی یوگ۔ چک ء پخراگ۔ (2) کار ء کوام نہ یوگ۔

اشر یوگ: راہ ء پدیں رواج ء خت نہ گک۔ (2) جبال یوگ۔

اشتر ء چوک دیگ: لیوہ ء ڈاچی ء سر ء پوہر دیگ ء زندگ۔

اشتر ء گہ گک: اشتر ء ہر یگ۔ اشتر ء دیم ء نہ روتگ۔

اشتر ء راجست ایش ٹت کہ جگ گک ختر جرات یا نرگ، کوشے لعنت پہ دیکھناں: (کوشے: اوہ پہ بھگ، زار پہ
نرگ)۔ اشتر کہ بار بہر بیت پرائی ء بھگ ء نرگ ء معنی یک انت، ہار یک وڑ ء وزن دار بیت۔ گزائیں و ہد ء
ویل ء جبال یک وڑ ء تورین انت۔

اشتر ء گڑ ء دیگ ے پخراگ: اشتر گڑ ء پیسا وارت کہ یک دمانگ ء آئی ء گڑ ء دیگ ے پخراگ۔ نروت ہیل
نروت مادوت۔ پد ایت ء ء نف ء فاندگ ء خراہیں کار ہم گک بیت۔

اشتر ء بیار ء دباہ ء چک: نوکرے ء کار ء نوکرے ء گڑگ۔ روباہ ء کوشت من پیسا لہر زگان ء خچاں کہ اشتر ء
بیگار انت، کسے من ء بہر بیت ء بو کوشیت کہ اے اشتری چکے گڑہ من ے کت کتاں۔ اے ملک ء نا پدساں
انت پیسا من ء ہاید انت کہ من دست ء نہ کہاں۔ (2) دور اندیشی نشان دیگ۔

اشتر ء وڑی پن کشر ء کائی نہریت: حرنیں کار یا حرنیں جو کم پیر ء اندی نوت نہ کنت، ہدے ناروچے ہر بیت۔
اشتر ء گنجن گک: کوش انت کہ اشتر ایش بار کت بلے و ہدیکہ گنجن ایش کڈ ایت آ پادنیاتک
کہ منی بار گزاں انت۔ اکس اشتر ء بار نرت کت تو گنجن ے ہم نرت کت پیسا چہ کارے ء نہ گک ء

نیل، کوشن و گال بند

کسانیں حیلہ جو ان نہانت۔

اُشتر و تلی ہار و دت ہارت، داجہ جی و جان و نویت: ہر کس و تلی کار و دت کت، و تلی و تلی و جنجالاں و تلی و تلی
بلے دوز و اچیں مردم بایدانت کہ دل بڈی بہ دت۔ جی و جان و بہ کت تاں کہ دوی و مشکل آسان بہ بیت یا آئی
و دل و ڈ بہ بیت۔

اُغرارنگ: نہ یوگیں کار و رنگ۔ بلاچیں کار و کر دے و پیش دارگ۔ (2) حیران یوگ۔

اُگمال دوزگ: کھانی دوزگ۔ ناخنی گنگ۔ (2) بدو عاز و زگ۔

اُگمال و جنگ: حق و جنگ۔ کھانی دوزگ۔ ناخنی گنگ۔

اُگ بندگ: پہ ہرگ و کسے و دیم و در آہگ۔

اُگ و بندگ: جی و چن گنگ۔ گند و در گنگیں جا کہہ و کہہ گندے مان و یگ۔ اگڑی و یگ۔ (2) مشکلیں
کارے و آسان گنگ۔

اُگس و کت، گیلیت، گندہ روباہ ہم ذلیت: اُگس بدیں روچ بیانت گندہ روباہ ہم شیرے بیت و مردم و دوارت۔

اُگس سایک پہ آپ و نحو بیت، ناداں پہ کوشن فر بیت: ناداں و کم عقل پہ کوشگ دانانہ بیت۔ اُگس آپ

سایک و زوگت بہ کت گندہ بکلیں ناداں پہ کوشگ فر بہ بیت۔

اُگس حاکم و در بند بیت، خداے و بندہ بیت: مشکلیں سماعتاں دے نادے و بندہ بیت۔ کس حد و دال نادے بیت۔

اُگس طالع و طالع بہ دت تو طالع و طالع گندے: اُگس طالع و ترایلہ دات یا بخت و کراد و دات تو بخت و ہر آپ و دت تاب

پدے و تلی گنگ و خڑپے۔

اُگس بندگ و نہ گندے، اُگس و چوں گندے: مردم ہما انت کہ دوی و خاطر و خیالاداری و بہ کت۔ نہ

گندگ یا کسی نہ یوگ و از و حیلہ فریں جبرے نہانت۔

اُگس و ہر گاہ بہ جنت ہر و چہ زمین و بہ گمر: اُگس و داری گون یہ جنت، یوگ یہ بنے، گندہ و جریں تو جیل

بیش انت کہ زمین و کار بکر۔ کت و کھار بہ کن چیا کہ رزق چہ زمین و کت۔

الاحت گنگ: زہر گزگ۔ زہر آہگ۔ (2) برداشت گنگ و تو پی لوگ۔

اُل گنگ: پہ چرک و کوا نک۔ جنگ۔ اُل لاء گنگ۔

اُلک و زگ: درو و دور و ہد و بے جارات یوگ۔ بے تاہیر یوگ۔

اُلک و زگ: نیک و مب گنگ۔ دشمن یا ہکارے و کرگ و خاطر و ہلمہ گنگ۔

اُلیم و زہر گنگ: دوی مردم و حال و یگ و کئی گنگ و خاطر و ہرک و بندیرا و سر یگ۔ (2) چادر گنگ۔

اُلیم گنگ: چہ دور و اشارہ و یگ۔ حال و یگ۔ ہرک و ہمز لا چگ۔ (2) چادر گنگ۔

اُلہان گنگ: شعر و پہ و ش گنگ۔

اُمانت تار و زہر قلیت: اُمانت و زگ یا چہ کھگ و نہ و یگ بکلا ہیں عیبے۔ بلوچ اُمانت و چہ و تلی ساہ و دوست
تر داریت۔

بہل، کوششیں، کمال ہند

امہاراں بزرگ: کونلا پیش گنگ۔

امہانی بزرگ: بزرگ: بے نفس کار گنگ۔ دت و راتا دانی گنگ۔

امروز صہا ہانی ساہک: انت سارنیں، ساہک روت و روج من و سوچیت: امروز، اے جہاں، اے ہست و نیست، وزراہ ادار کی انت، زوانت، کارہنت۔ امروز مثال چوہا بہ و سار و ڈھیں ساہک و انت۔ بے پادار نہ انت۔ ساہک روت و روج گوں و قہریں و ٹوندیں تپش و کیت۔

امروز کار گنگ بیت، بے گنگ نہ بیت: کئی کار نہ اوشیت، کار ہندام دیاروت۔ کار بکلیں سنگ شرمہ بیت بے گنگ نہ بیت۔

آٹاری آپ ویک: دل و یوڈا زک۔ دل و وٹش گنگ۔ (2) دل ماگ گنگ۔

انجام ہندگ: ارادہ و نیت گنگ۔

انجھ و پل بونگ: بیکو او بونگ۔ گنگ نہ بونگ۔

انجھ و پل انت، کد و نہ گنگ انت: کوش انت کہ انجھ پل نہ کد یا آئی و پل ہلہ دو گنگ نہ بیت۔ اے بہل نایا پت و کس مکدریں مردم و شے و بار و اگوشک بیت۔

انچ و پل نہ بونگ کہ سرنائی و وار بہ بیت: ہر کس پہ و قی باری و۔ سرنائی و چو شیں قدر نیست کہ چہ و پل و دیم تر و بہ بیت یا کیش تریں عزتے دیار بیت۔

آندہ بزرگ: آندیم گنگ۔ ستر گنگ۔ (2) بانور و راستر گنگ۔ چرویک و ناویک۔ بانور و آندیم گنگ۔

بندوست کوک: عبرت بزرگ۔ کارے و خرائیں آس و گنگ و پند سیتی بزرگ۔

بہر و بونگ: تاوان بار بونگ۔ بچہ نیت نہ بونگ۔

آندہ ہانی تالاں بونگ: غمانی بہر گنگ۔ غمانی تالاں بونگ۔

اکا زنگ: پہ مر و بنگ و دیم و کنگ۔

اکھر و آکر گنگ: حیلہ گنگ۔ کارے و گنگ یا نہ گنگ و تو خیل ساڈگ۔ (2) اے دیم و آدیم گنگ۔

اگراں بونگ: آس و دور ویک۔ آس و بونگ۔ ٹھکراں بونگ۔ بویں روچانی آہک۔

اگراں بونگ: آس و بونگ ویک۔ ٹھکراں دور ویک۔

اکیزاں بونگ: لیٹ ویک۔ چپ و چاگرد گنگ۔ کشان کشان بونگ۔

اکیزاں بزرگ: چپ و چاگرد و بونگ و لیٹ ویک۔ چپ و چپ و چاگرد و بونگ۔ چاگردی گنگ۔

(2) کزان کناں بونگ۔

اکھر کواڈگ: آس و کواڈگ۔ گرم بونگ۔ (2) نہ و شیں خزان گنگ۔

19

ایہ روگ : جہل روگ ۔ کجک ۔ مین بوج ۔ ایہ کجک ۔

ایرنگ: چہ زریں جاگے و دیم پہ جہل آہنگ۔

ایرٹنگ: دراصل میں چیزے بلیک و خاطر آئی و سرے کٹر گنان و آسر و رینگ۔

ایہ ٹھگ: وزاجی وائے گٹش ٹگ۔ (2) شہات یا لٹ و جنگ۔

ایہ رنگ: چیزے ء جھل ء ماں زمین یا د کہ چیزے ء سرء رنگ۔ (2) جو کہ رنگ۔ لائیگ۔ (3) پشت کچک۔
سراوگ۔ (4) ہار رنگ۔ جاگہہ دیگ۔

ایہ جنگ : جہل و ایرنگ - چہ نر ز و جہل و ایرنگ -

ایر لائونگ: چہ بز زء جہل و عہک۔

ایرماو بونگ : سونگ : مستی چہل انگ : توک : ایرموش بونگ : ساسازگ ۔

ایرمانگ : ایرمشک - سہارگ۔

ایرمن فخر مند ہاں، پورے ہزاری سرگہاں : فخر و لہر جنگ جواں نہ انت۔ فخریہ گونگ غراب نہ بیت۔

ایہ مرگ۔ دل و تنگ۔ خوارگ بونگ۔ دل و بونگ۔ بے دم بونگ۔

ایہ منگ : ایہ مارگ۔ سرء منگ۔ پر منگ۔ ایہ مالگ۔ دست و دوئی و سرء منگ۔ ہمارگ۔

۱۔ چنگ: مالی خرگ۔ ۲۔ مال و زمین و چیزنگ۔ (۲) چنگل سنگ۔ (۳) آ۔ عمارت زمین و امر و ملک۔

ایزد و بگ: ایزدان بزرگ۔ کاک بزرگ۔ ایزد و بگ۔

ایزوٹک : کراک زنگ - چہواہ کنگ - ٹھولی کنگ - ایزوٹک ۔

ایسب و گشت و درنگ : وار و ننگ نونگ - گنگ - گلاس نونگ - تاواں مار نونگ -

ایک غائب : رد و یک۔ دوئل و دوپوتی نگ۔ پڑا نگ۔ سرچھری جنگ۔
ایک غائب نگ : چپ و چا گرد نگ۔ اے دیم و آدیم نگ۔ (2) پٹ و پول نگ و چا نگ۔
نگ نگ۔

اے دستِ ہذا دستِ محتاج نہات : گنس کشی چھدارۂ وازمندگ نہات۔
 اے دینم نگ : خرد مے عیاد کہ گرد مے خرد مے چہ آئی عکروہ عیدنگ عکروہ گرد مے عکروہ نگ۔
 اے سرۂ اسرنگ : پولنگ عچارگ۔ پٹنگ نگ۔
 اے ہادوگ انت کہ نہ بہت ہیدوگ : پندو دیں کاریا امیت دارگ عبارو گنوشک بیت یا ہامردم عبارو اک
 چرائی ع دست ع پنج خنرس کارے بوت مہ کنت۔

ب

بادشاہ ہے بادشاہی روت، مژور و مژوری نہ روت: بادشاہی ناپادارانت، پنگ بوت کت، الگ بوت کت
بلے مژور و مژوری و کارے کس نہ بارت، آپادارانت، پیہا پے شاہی و مژنی و کس پھر مدہایت۔

باڈا بونگ: دودر بونگ۔ کم توان بونگ۔ مندگ بونگ۔

باراں کرک: اشتراچا وکر اولاکے بارانی بونگ۔ (2) اگدہ وڈبہ وڈرگ۔

بارو بیک: بڑھیں ساہدارے و قبرنگ۔ حاکانی تھانگی بونگ۔ (2) چیر و بیک۔ چیزے و سرے حاک و بھنگ رچنگ
کہ آہیہانی چیرے کار بہ بیت۔ حاکانی چیرے بونگ۔ ڈبک۔ کارنگ۔

بارنگشک: پہ بڈیا پاولاک بارنگ۔ بارے چہ یک جا گے پہ وکر جا گے بڈرگ۔
بارنگ: بارنگ۔ لڈگ۔ لڈگ۔ بڈرگ۔

بارکرک: حاکانی چیرے بونگ۔ دزین بونگ۔ چیرہ زمین بونگ۔ چیرہ ڈکار بونگ۔ ڈمب کرک۔

بارے کول خشک بڈرہ لڈہ ماں دور سریں کوراں مدہ یوج: گزائیں بارے چہ لک و خشک برداشت نہ کن انت۔
چو شیں بار و اجہ و باید نہ انت کہ دور سریں کورانی تہا منزل بہ کت۔ ہر کارے چارے و پچارے احتیاط اٹھی انت۔

بارے بونگ: بے دس بونگ۔ مژور و ناتوان بونگ۔ (2) اولاک و اشترا و لاغر و ناتوان بونگ کہ ہار زرت مدہ کت۔
بارے بڈرگ: پہ چیرہ ہی یا پہ زور کی وکرے و بارانی چہ اولاک و ڈورگ و بڈرگ۔

بارے بڈرگ: از باب و ساماناں بڈرگ۔ (2) پہ سات و سفرے سر کرک و تیار بونگ۔ پہ رڈگ و سا جو
بونگ۔ (3) مرگی بونگ۔ سکرات و بونگ۔

بارے بونگ: پہ زور بونگ۔ پنگ۔

بارے بڈرگ: لنگ بونگ۔ ڈبہ بڈرگ۔ ڈمب و بڈرگ۔

بارے بونگ: بھال و مشکل بونگ۔ (2) بونگ و برداشت بونگ۔

بارے کرک: چہ اشترا و اولاک و سرے ہاراں لڑ بونگ۔ اشترا و بھال و لڑے و سرے لڈا لگیں و بھالیں ہارے و بڈرگ۔

نہیں، کوششیں کمال ہند

باری پہ چاک و تر کہ زنگی ہے چارہ دانگ: بے آرزوئیں شے باری ہے نہ خوشنیت۔ تہ بے آرزوئیں ہارگ
نالیں نازدیں و زچکے بلے بیکر ہمیشی و چک و غز آزرگ و ہم زنگی و را تو بیگ، ڈنڈ گنگ و چو پناہ واپسنگ۔
بارے تنگ گنگ: ہار و ہر دوئیں تنگائیں کزانی و گنگ۔ وزن و ہم تنگ گنگ۔

بازار گنگ: پہ پکے جو گنگ و حق و میٹری گنگ۔ (2) گل و شادان بونگ۔ (3) جہ منہ بونگ۔
بازخبر و یوان و تام و ہارت: دیوان و مرا گاہ و دوران و ہازیں خبر بنگی و غدیوان و بے تام کنت۔
باز کدے گل مکن، کلم کدے غم نہ کن: ہستی و نیستی کیت و روت۔ اے دوئیں دانگی نہ انت پیدھا ناہ ہستی
گل بہ کن و ناہ نیستی و نیز کاری و وہاں نمی بہہ ہو۔

بازیں کونگ چہ سر و گیش انت: ہر وہ و کونگ یا سکین و یک و سبب و مردم ہما کار و کمت کہ مگلی نہ
انت۔ بازیں پنت یا سکین مردم و ہر کار پر مانت۔ بازیں سکین یا کونگ اثرے داریت چہ کہ مکر گنگ۔
بازیں وپ ہڑ ماں دل و ویت: بازیں مردمانی بدیں گفتار تپاکی و ٹکونی و کار و دیم و نہ ہارت و کستی کار و دیم و
نردت۔ بازیں مردمانی کونگ ہم دل سیاہ و پھری کنت۔

باسک و پڑ و گنگ: تاوان بار بونگ۔ عزیزے و حیران بونگ۔ بڑات یا بڑات کوئیں دوست و گنگ۔
بطل گنگ: زد گنگ۔ پلہ و یک۔

بطل گنگ: بے عزت گنگ۔ دوائی نوک گنگ۔ (2) شعر و پے یا بیکی و دستاغانی گنگ۔
باگاڑ و نوہ فیمے: باگاڑ آگس کسے و گندیت و پرائی و بے خیریت گندہ سر و بڑ و پھل کمت و دنی حزن مردی و
شون و نت۔ کوش انت کہ باگاڑ کوشیت کہ آخر کہ کیت کہ نوہ فیمے و روح و آروچ و کن خرا و ران بلے ناوہ فیمے و
روح کیت و نا باگاڑ کسے و دارت۔ پڑ ہو دیں کار۔ (2) بے نفیس قران و حزن مردی شون و یک۔

باگچیں گنگ: نادوست گنگ۔ نہ زورگ۔ (2) ڈنگ چار گنگ۔
بالا بڑگ: وگوش گنگ۔ عزت و یک۔ بے گنگ۔ بڑ بڑگ۔ وزن گنگ۔

بال گوں بانڈالا انت: بے بانڈال و کس بال نہ کمت، بال ہما کمت کہ بانڈال داریت و بال و توان و داریت۔
بے پکراتیں و بودلائیں مردم و حزن مردی و پھر زب نہ دنت چیا کہ آئشی و طاقت و ہمت و نہ داریت۔
بال و آزرگ: پنت و شا گنگ۔ شرف و شان و یک۔ (2) بڑ گنگ۔

بہل، کوششیں، کمال بند

ہامہ آسنگ: صباہ یونگ۔ ہامہ آتارگ۔ آتارگ۔

ہامہ ویگ: باگواہ یونگ۔ آتارگ۔ (2) چیزے ویگ، ہلاس یونگ۔ کٹ، عکار، روگ۔ (3) تاواں بار یونگ۔

ہانچیک بند لے، گینڈک، جوتے: ہر شے پہ جوتے انت۔ مساک، اکس ناچی، پونت، مدام عوٹے دل مانگ انت۔

ہن یزگ: پیکار کی یزگ۔ وتی گنگ۔

ہانچیاں کو ہانڈے نہ رو دیناں، حاطروں دیش بیت خیالانی: کس پہ چانو، بانچی، کو ہانڈ نہ رو دینیت۔ بلے

چوٹیں داد، دوش دوش حاطر، دوش کت، مہر، دوشی، کیش کت۔

ہانڈلانی لیر ویگ: ہالی مرگ، ہمدگ۔ (2) کسی مرگ، وتی چورکانی، امبارگ، پھر یزگ۔ (3) کچی

غلہ دوشی گنگ۔

ہانڈلانی پڑ گنگ: لاچار یونگ۔ بے دس یونگ۔ تاواں بار یونگ۔ (2) بچ، بڑات یا نڈیکیں عزیز، مرگ۔

ہانزی لیر ویگ: سٹ تیز آگ۔ شاہین، دوش، پہ، ہواب، چر، ز، بھیل، ع، آرش گنگ۔

ہانزی یزگ: بانج یزگ۔ گنگ۔ کیش یونگ۔

ہانزی ویگ: رہیگ۔ زد ویگ۔ (2) لیب، موکل ویگ۔

ہانزی وازگ: زد گنگ۔ (2) چیزے، چہ دست، وازگ۔

ہانزی و سرائیگ: ہانزی، جاری یونگ۔ (2) ہانزی، سرائوگ۔ ہانزی، جاگہ، ہندوک یونگ۔

ہانزی و ماسیگ: پڑوش ویگ۔ بر باد گنگ۔ پکے، بے دس، ہتہا، گنگ۔

ہانگ ہڈاگ: توبہ، دپ، ویگ۔ گنگو، پڑاگ۔

ہانگ ویگ: مسلمانانی، مثلاً، پہ نماز، گناہ، بچگ، کرد۔ (2) ہانگ ویگ، چند۔ (3) کارے، توبہ، گنگ۔

غزوری نشان ویگ۔

ہانگ و مصلوات: گوار۔ بچگ۔ جاک۔

ہاندہ گنگ: پیکار کی پہ بچگ، انزار گنگ۔ چست یونگ۔ زہر مرگ۔ بد یزگ۔ بچگ۔ بچرا گنگ۔

ہاوٹ یونگ: پہ ہاوٹی کتے، گنوار، وازگ۔ پناہ لوگ۔

ہاوٹ وازگ: ہاوٹ گنگ۔ پناہ ویگ۔ میار گنگ۔

بیاد و نیک : بر باد ننگ - تادان ننگ - ماں بے غم شرط و بزرگ بونگ - باہ و نیک -

ہٹاک جنگ: مزنیں گپ ہنگ۔ ٹوہیں خبر ونگ۔ دڑوگ ہنگ۔ دپاء ٹے ٹیرنگ۔

ہمال جنگ: دوش مٹی کنگ۔ ردیں سوج دیگ۔ وت گھائی کنگ۔ دپ وشی کنگ۔ دزوک بندگ۔

بیمال و نیک : رہنمائی - رہبر و نیک - زود و نیک -

بھالان ٹپک: کسے عرویں سو جاں زورگ۔ (2) یہ دُزد گیں اُمید کسے عروئے بونگ۔

پال و ترک: فریب و ترک۔ زد و گیک۔

بیٹوںکے بیٹوںکے بیٹوںکے : تاج و تاجہ بیٹوںکے۔ پڑھو بیٹوںکے۔

مُج بۇلۇڭ : بىندۇلۇڭ - پىدۇش بۇلۇڭ - پىچىنە كۆشۈڭ - (2) مۇلار بۇلۇڭ - ئۇمار بۇلۇڭ - نۇشە بۇلۇڭ -

سچ و یک: مان چگ۔ یہ درست و یک۔ (2) حقیں چر ووب و چرے ویک۔ چرے ووب و بند لگ۔

پچھلے مچھلی سنگ : نائے پدی سنگ۔ سبکی سنگ۔

پچھلی کارمگ : سہلیں کارمگ۔۔۔ نفس کارمگ۔۔۔

سُحْرُوحْدَلْ سَیِّئَاتُ بِلَیِّیَاتُ دُحْدَلْ کَارِیَاتُ : بَرَیَاتُ دُحْدَلْ سَیِّئَاتُ بِلَیِّیَاتُ دُحْدَلْ سَیِّئَاتُ بِلَیِّیَاتُ

۶۰ لگتس بوت نہ کنت۔

حُجَّۃُ بَہائی یومیں، والداریہ مَنعمیاں ڈرتیں، بے مال کون گھماں گی مُرتیں: حُجَّۃُ بَہائی یوموں کے ساتھ ہی والداریہ مَنعمیاں ڈرتی ہیں۔ یہاں پر ہر سال کی طرح ہر سال کے لیے والدین کو اپنی اولاد سے ملنے والی خوشخبری کا ایک نیا سلسلہ شروع ہو جاتا ہے۔

نہ انت۔ اگس پنج و محنت یہ بہادری یہ کیتیں، غریب و بہر و بیخ نہ کیت، ایس مالدار و محروا کیس مرد و ماں یہ دت و

خرید کت انت۔

مکئی غم و بڑائی خیال، بیچ بندہ و قسمت نہایت: بڑات و چٹکانی غم بلوچ و چہ ہستاں بے ہست کنت۔ بیچ و بڑات

راستیں کو ٹیگ انت، آہانی زبانی غم کتنی قسمت و مہانت۔

محاسن ہانزی ٹونگ : ہرجی بہ کثیت قسمت۔

محکمہ پر وقتی واجہہ و حرمیں سنیل کے (سپیلے): شکتا و درام سوہیں بیت۔ محکمہ و واجہہ وار غلاگ نہ بیت۔

بکھت مدام وتی ولہجے وسمہان انت۔

پتیل، کوشنن، گال بند

نخت کہ کپیت، حلواہ دستان پڑو شیت: کم تختی کہ کون کھیست ہر کار حراب بیت۔ حلواہ باید نہ انت، دستاناں بہ پڑو شیت۔ بے بد تخت و دستان حلواہ نے جانگ، ہم پڑو شنت۔

نخت کہ کپیت، اختر و سرائم کچک دانت: شوہر بد تخت و کار پچ تر شتر نہ نت۔ بد تخت و اختر و سرائم کچک دانت۔

نخت کہ نہ کنت یاری، گول کے چلگ داری: تخت کہ یلہ ذت، مردم خطا دار بیت۔ تخت و چلگ گول کیا تلگ بیت۔ تخت و پاؤ آنگ: نصیب و طالع و شتر بونگ۔ دیشیں و ہدے آنگ۔

نخت و تختی بونگ: تخت و خراب بونگ۔ بد حال بونگ۔ نہ دھیں جاوراں بونگ۔

نخت و زنگ: بے طالع بونگ۔ تاوانی بونگ۔ تخت و یلہ و یگ۔

نخت و زورگ: سویں بونگ۔ طالع دار بونگ۔

نخت و چکست و زنگ: تخت و خراب بونگ۔ بد تختی و نہ دیشیں و ہدے و آنگ۔

نخت و تلگ: بے تخت بونگ۔ بے طالع بونگ۔ جنال بونگ۔ تاواں ہار بونگ۔ چہ یک شتریں جاوے و پے پدیں جاوے و خوک۔

نخت و کشار بے دان نہ انت: بختاوریں مردم مدام آرام و دخال انت۔ تخت و واجہ و صبر و تاکت لولیت و صبر و واجہ مدام طالع دار انت۔

نخت و مان آنگ: دس حالی و آنگ۔ آبادی و سیرگانی و آنگ۔

بد تخت بونگ: بے طالع بونگ۔ تخت و تلگ۔ دار و کار بونگ۔ تاغرا و بونگ۔

بد تخت و کشار بے دان انت: بد تختی و بے طالعی بے دس و لاچار کنت۔ بد تخت و کشار ہم شتر نہ نت۔

بد بونگ: زہر کرگ۔ نہ دس بونگ۔ کپ پے و خراب تلگ۔

بد بونگ تلگ: بختیگ۔ دل و خراب تلگ۔ کسے و تاراض تلگ۔ کسے و دل و پونگ تلگ۔

بد تلگ: خراب تلگ۔ شتر نہ تلگ۔ گندگ تلگ۔ پے کسے و خرابی تلگ۔ دیشی تلگ۔ بدواہی تلگ۔

بدل تلگ: چیزے عوض و دے کہ چیزے زورگ۔ خوینگ۔ منق و منق تلگ۔ دہپ تلگ۔

بدل و باعنا تلگ: بد تلگ۔ دام و گرد تلگ۔ چیزے و منق و بدل تلگ۔

بد و وچک: ہوش و کار نہ تلگ۔

بدائی تلگ: ناخنی تلگ۔ شتر نہ تلگ۔

بہل، کوششیں، کمال ہند

بڈ بڈنگ: ہجام بڈنگ۔ اٹلکی بڈنگ۔ ملنڈ بڈنگ۔ ٹہمت بڈنگ۔

بڈ بڈنگ: ڈبہ بڈنگ۔ ڈمٹہ ڈوڑنگ۔ پلہ مرزی بڈنگ۔

بڈ بڈنگ: دگر بڈنگ۔ امیت بڈنگ۔ ہر گچا ہمارا بڈنگ۔ (2) ہر وڈیں چاوراں کسے بڈ بڈنگ۔ (3) پھ

ڈوڑگیں سوکند دگر بڈنگ۔ جو زمین یاد کہ چیز بڈ بڈنگ۔

بڈ بڈنگ: بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔

بڈ بڈنگ: پڈ بڈنگ۔ سوکند چیز بڈ بڈنگ۔ پڈ بڈنگ۔ (2) چیز بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔

بڈ بڈنگ: چڈ بڈنگ۔ واری بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔ (2) بڈ بڈنگ۔

بڈ بڈنگ: کار بڈنگ۔ سٹی بڈنگ۔

بڈ بڈنگ: بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔ (2) بڈ بڈنگ۔

بڈ بڈنگ: بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔

بڈ بڈنگ: بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔

بڈ بڈنگ: بار بڈنگ۔ سرجی بڈنگ۔

بڈ بڈنگ: مردم بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔ (2) بڈ بڈنگ۔ (3) بڈ بڈنگ۔

جنین بڈ بڈنگ۔

بڈ بڈنگ: بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔

بڈ بڈنگ: بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔

بڈ بڈنگ: بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔

بڈ بڈنگ: بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔

بڈ بڈنگ: بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔

بڈ بڈنگ: بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔

بڈ بڈنگ: بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔

بڈ بڈنگ: بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔

بڈ بڈنگ: بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔ بڈ بڈنگ۔

بھل، کوششیں، کمال ہند

کن انت۔ بے ویس یا پھر زکیں بذات پیر گیت نہ کھت، بزاں کہ پیر گارانت۔
بذات کو ہارانی آئیں پل انت بہت جتنائی ساہگ انت سار تیں، مات جتنائی ٹک، آدیک انت: بذات
ہام پہ کو ہار، عزتیں امیت، عیدہ انت۔ بذاتانی کو ہار بزاں آہن، پل، انت۔ بذات کو ہار،
سالیہ، آئی، نک، نام، و دیہان انت۔ بہت پہ چنگ، سار تیں ساہگ، مات، و قتی چنگ، چہ ٹک، سہر
عظاہ، و دیم، عترانت۔

بذاتانی کو ہار ہاتے پلے بذاتانی محتاج ہاتے: بے بذاتی بد بختی ہے۔ حدابہ کھت کہ کو ہار، بذات بے حساب بہ
بیت پلے کو ہار بذاتانی محتاج مہات۔

بذاتے کوں بذات، ناتپاک بیت، صاحبی نام، روت، و گار بیت، و دوشمنیں خرد و راہکار بیت: کوں بذاتان
ناتپاک بلوچ، نہ کیگ، و پھر زک کھت۔ کوں و ت، ناتپاک کی نام، و نک، و گار کھت، و بلوچ، و کم شرف کھت، و
دوشمنیں مردم کوں ہے ناتپاک کی عیث کھت۔

بذات کو ہارانی آئیں پل انت، بہت جتنائی ساہگ انت سار تیں، نا کو ہا گیا ہاں، و گلات، مذریں، مات جتنائی
نہنگیں آدیک: بذات کو ہار، عزت، و نک، و پانگیا انت۔ آریغیں بہت پہ و قتی چنگ، سار تیں ساہگے۔ نا کو ہارانی، و
چہ نکیں گلات، عزت، و شیر زلیں، مات پہ چنگ، و صاف نکیں، و نکیں آدیک انت کہ جراتی، و چنگ، گندگ بیت۔
بذات، و پند، و کو ہار، ہگر: آکس کو ہار ساہگ نکلی انت پلے آئی، و چند، و نہ دیہک، گدہ بذات، و پچار بیت
چیا کہ بذات کو ہار، و دوشم، عزت، و کو ہار، بذاتے۔ ابید، چریشی، و امیشی، و مطلب امیشی انت کہ کار، و کرد، ہر حاندان
و مردمانی یک، و ذانت، بذات شز انت بزاں کہ کو ہار ہم شز انت۔

بذات و دست پہ کو ہار، و زبیت: بذات و قتی کو ہار، و مستری، و گت کھت، اگن دست و دگر، و مہر بیت و قتی
کو ہار، و لائق بیت۔

بذات و قتی بذات، و ذانگیں کوک انت: بذات ہام کوں بذات، و ہم کو چنگ بیت۔ کزائیں و ہاں لائیک، و
بندیت، و کوں آئی، و اوشوک بیت۔ بذات، و مثال چو ذانگیں کوک، عزت کہ داہند، و شیر ذنت، آئی، و المینیت۔
بذاتے کوں بذات، و کیگ، دار ہیہ، و دوشمنیں مردان، و شکار بیت: و ت، ماں و تے ناتپاک کی، و آڑ، و کڑ، و سبب، و
دوشمنیں مردم سوہ کن انت۔ بذاتے ناتپاک کی پہ بذاتان تاوان کارنت، و قتی، و شادہ نیارنت۔

بھل، کوششیں نکال بند

نجات پہ باری عزت، جنت پہ جہلیس گندیم: دور گردانت، باری مدام عزانت، دنیا یک قرار عت
اوشیت۔ بھیں وہدیت کہ جو ہم گندیم عنہر عروت پیہا بلوچ پاواں پہ حساب لہ بہ کنت۔

بزانو گنگ: آس ع بزانو زانی چست بونگ۔ گرم گنگ۔ آس گنگ۔ (2) زہر گنگ۔ گنگ۔ سٹ گنگ۔
بزاہ ویک: جلوہ ویک۔ ڈولدار بونگ۔ چپک۔

بزو بونگ: رامک نہ بونگ۔ بزو گنگ۔ تراس گنگ۔

بزو بونگ: دیران بونگ۔ بزنکل ع گیا بان بونگ۔ (2) بر باد بونگ۔ نقصان بار بونگ۔ (3) حیران ع بونگ۔
بزو بونگ: لیزگی گنگ۔ دو دار ہا خبر ع گنگ۔ (2) واٹر گنگ۔ آٹھ گیس راہ ع دو دار زوگ۔ (3) چیز ع چپ ع
چاکر ع بر گرد گنگ۔

بزو بونگ: عوس گنگ۔ جواب ویک۔

بزو بونگ: سیاہ یا اہمیت ہنس ع بردست ع چارگ ع آؤ کیں حالتانی پیش بینی گنگ۔

بزو بونگ: ہنس ع ہا بردست کسا اور ع پیش کوئی ع نہ کنت
یا بخائی ع چارگ ع پیش بینی بونگ۔

بزو بونگ: قاصد۔ پیغام ع بروک ع آروک۔

بزو بونگ: دُر ویک۔ دعا ویک۔ نیم راہ ع یک گنگ۔

بزو بونگ: بزو بونگ۔ (2) مزن لٹائی۔ حزن گنگ۔

بزو بونگ: یک چیز ع یا مردے ع چہ آؤ گراں بزو بونگ۔ مزیں جا گئے ع یک گنگ۔ ہالا بونگ۔ سر مد
بونگ۔ (2) سوب مند بونگ۔ دیم ع زوگ۔ یک نام بونگ۔

بزو بونگ: قسم ڈورگ۔ سو گند زوگ۔ (2) دیم پہ بزو آہک۔

بزو بونگ: چست گنگ۔ بالادارگ۔ بزو بونگ۔ (2) کسے ع عزت ع شرف ع بزو بونگ۔ حزن گنگ۔

بزو بونگ: ہالا بونگ۔ ہالا بونگ۔ (2) حزن گنگ۔ بزو بونگ۔ گلا بونگ۔

بزو بونگ: حزن بونگ۔ عزت ع شرف ع کیش بونگ۔ (2) بھت بونگ۔ چستی۔ بزو بونگ۔

بزو بونگ: بزو چاری گنگ۔ حزن گندی گنگ۔ (2) دور چارگ۔ چار ع بچار گنگ۔

بہل، کوششیں، کمال ہند

مرد دوا رنگ: با عزت رنگ۔ مرن شون ویک۔ مرن زاگ۔ عزت و مرن رنگ۔
مرد زر رنگ: بال رنگ۔ چہ زمین و چہست بونگ۔ (2) زہر گرگ۔ (3) نامدار بونگ۔ وژ نام بونگ۔ نام وژوار
وژ زر بونگ۔ عزت و شرف و کیش بونگ۔

مرد رنگ: پدپ جنگی و کپہ و خان و زر زر رنگ۔ بد و بلی و کپک۔ زہر گرگ۔ لا انز گرگ۔ (2) چہ جنگ و
لاچک۔ (3) چہ کسانیں کپے و چہ حرمیں جیڑے و زرنگ۔

مرد رنگ: چیزے و بالا رنگ۔ رنگ رنگ۔ لاچک۔ چہست رنگ۔ (2) عزت و شرف و کیش رنگ۔
پلے و مرن رنگ۔

مردش رنگ: پچکن رنگ۔ بڑھکن رنگ۔ نرم نرمیک و کنڈگ۔

مرد کشہ بونگ: دین و مہذب و بدیل رنگ۔ بے ایمان بونگ۔

مرد گرد رنگ: پلے و چہ و عدہ و اقرار و پہ زور و چنگ۔

مردگ و مان ویک: چنگ و پچنگ۔ چیزے و سسکیں یا بونگیں جا گپے و کہ چیزے ویک۔ کنڈگ۔

مردخی و کارے، آپ نہ کشیت: ہا کہ نامیت و بے حیرانت، چہ ہاڈ کارے کہ آپ و مہ کشیت، چہ ہا زمین و کہ
شزیر فصل نے مدونت۔

مرد تانی تاب ویک: مرن مردی نشان ویک۔ دیم و درآ ہک و پدیم و پدی و مقابل رنگ و تیار بونگ۔

مرد تانی بھل رنگ: بگا بونگ۔ گد رنگ و پچک۔ چہ تانی بھل رنگ۔

مرد تانی ریز ویک: برد تانی عز رنگ۔ برد تانی تاب ویک۔ (2) دستان پہ برد تان جنگ۔ مرن مردی نشان ویک۔

مرد تانی نیر بونگ: نوک و رتا بونگ۔ بالغ بونگ۔

مردوت ہیل بے نہ روت عاقت: عادت نہ روت۔ آ عادت کہ گوں رگ و یا حن و کیت و نہ روت، الہت ہیل
نگکیں عتب بدل بورت کت۔

مردو گوں عالم و، مہ کپ گوں عالم و: مخلوق و عالم و، ہم نمی و ہم لسانی جوان انت بے ہر کسی ہدیں کردے و گوں

رنگ نقصان دنت۔ کارے ہا پکن کہ جوان انت۔ ہر کس و گوں مہ کپ۔

مرد رنگ رنگ: لوچ رنگ۔ رنگ رنگ۔ (2) بے عزت رنگ۔ پاشک رنگ۔

بھل، کوششیں، کال بند

انت۔ ویل، جلالانی ساحل، دل بڑی، دیک، غنا، میت نہ ہو، سکین۔
 بنو، بنگ: ایکن، ہو، بنگ۔ ویل، آرام، ہو، بنگ۔ (2) گول، ڈس، ٹی، یا، گول، ٹک، خاص، میں، ہمیر، یاد، مے، شعر، ہو، بنگ۔
 بنو، بنگ، غور، رخ: ڈس، حال، ہو، بنگ۔ سیر، آ، باد، ہو، بنگ۔ آرام، ہو، بنگ۔ جتنی، عہد، واہ، نہ، دار، بنگ۔
 بنگ، دیک: آپ، دور، دیک۔ (2) تاواں، بار، بنگ۔
 بنگ، دست، گز، ہار، زیت: بنگ، نام، دوم، پہ، گز، ہار، شیر، انت، آ، ہاں، گز، ہار، ہر، کن، انت۔
 بنگ، کن، ات، دیک: بھل، غور، گندی، بنگ۔ بزد، گندی، بنگ۔ ترمی، بنگ۔
 بنگ، بنگ: گل، غشا، دان، ہو، بنگ۔ چو، ڈس، آ، ہا، لو، بنگ۔
 بنگ، غشا، بنگ: گل، غشا، دان، ہو، بنگ۔ (2) مز، گندی، بنگ۔ کس، آ، راما، نیا، بنگ۔
 بنگ، غشا، بنگ: پہ، ہا، ہوتی، کس، آ، گز، آ، بنگ۔ پناہ، ڈور، بنگ۔
 بنگ، ہو، بنگ: چو، ڈس، لی، آ، کیا، کہ، پہ، بھل، وتی، بنگ، کن، ات، دیک۔
 بنگ، بنگ: لکڑی، غس، ستی، بنگ۔ (2) بے، ڈر، بے، غور، صوت، بنگ۔ (3) دست، غشا، ٹک، آ، جتان، آ، آواز، دور
 بنگ۔ (4) کز، ہو، بنگ۔ فریا، بنگ۔ (5) جیز، آ، چو، دس، آ، بنگ، آ، پنا، راما، نیا، بنگ۔
 بنگ، ہو، بنگ: بہادر، ہو، بنگ۔ باغی، ہو، بنگ۔ مز، مردی، نشان، دیک۔
 بنگ، ہانی، بن، ہو، بنگ: بلا، ہانی، دس، پان، ہو، بنگ۔ بلا، ہاں، زیر، بنگ۔
 بنگ، ہانی، زیر، بنگ: کار، غراب، بنگ۔ (2) بنگ۔ (3) تاواں، بنگ۔ (4) بنگ، آسان، بنگ۔ مدت، غشا، بنگ
 بنگ۔ (5) ڈبہ، زیر، بنگ۔ مشکل، آ، جبال، زیر، بنگ۔
 بنگ، ہے، ہد: بنگی، سر، بنگ۔ ہما، کہ، سر، آ، جبال، بہ، بیت۔
 بنگ، ہے، چو، آ، زمان، آ، کیت، جا، گے، زمین، انت: ہر، مشکل، ویل، آ، جلالانی، دیم، پان، مام، بنی، آدم، انت۔ مشکل، آ
 جبال، حد، آ، بنگ، آ، کا، منت، بے، آ، ہانی، دیم، پان، مام، بنی، آدم، انت۔ بنی، آدم، بے، ویل، آ، جبال، آ، نہ، بیت۔
 بنگ، آ، بنگ: مستر، جبال۔ ویل۔ ڈک، ویل۔ (2) بے، ار، ڈس، با، زیں، جیز۔
 بنگ، آ، ہد: ویل۔ جبال۔ (2) زور، آ، زور۔ ظالم۔
 بنگ، آ، غور، بیت: مشکل، وہ، گز، انیس، ساعت۔
 بنگ، آ، چار، بنگ: خرائین، ذرا، بنگ۔ (2) زہر، چار، بنگ۔ (3) سحر، بنگ۔

بھل، کوششیں، کال بند

ہنگ (دھنگ) کہ ہارنت، چٹک، سرلوٹ پیٹ: ہر چیز یا ہر کس کہ دست ماں دست بہ بیت آٹھرنہ بیت۔
بازیں دھنگ ہم پہ لاپ پڑی، ناؤ زاہ، ٹھرنہ انت۔

ہنگ، لوگ کہ چنگی انت، ہر کس پہ قوت کاسکے بہ چنت: بے واہندیں مال ہر کس انت۔ وگر غیل دتی ہنگ، لوگ اکس لٹ، مار بہ بیت ہم ہر کس پہ دوت چیزے ناچیزے، کئی دل رحم نہ دوت۔

ہنگ: ہنگ۔ (2) دلوٹ، عٹ، سادے ماں ہنگ، (3) دلوٹ، پاواں ہنگ۔
(4) شکلاں پڑ ہنگ۔

ہلوچ ہونگ: مرد ہونگ۔ بہادری، بھان، ویک۔ ہمت ہنگ۔

ہلوچی توڑہ: ہلوچی رسم۔ رہند۔ ہلوچی مڑا۔ ہلوچی دودھ رہند۔

ہلوچی ہنگ: ہلوچانی ظاہریں، کیشنگیں زندمان، رہندانی سر، ادھنگ۔ راشیں تو ان ہنگ۔ ریاء رو نہ
ہنگ۔ (3) مڑا داری، میار غلی، عزمن مردی بھان، ویک۔ (4) ماں ہلوچی عزوان ہنگ۔

ہلوچ، ہند روچ: ہلوچ، بد بختی۔ ہلوچ، بے دلی۔

ہندانی ہنگ: سید ہیں خبر نہ ہنگ۔ جوانی پوہ نہ ہنگ۔ بچہ کو ہنگ چہ کہ مردم چاچ بھن انت۔

ہند ہنگ: ڈکار، لٹ ہنگ۔ (2) ملانی یا کئی تانید ہنگ۔ دم، چوف، تانید، ہند ہنگ۔

ہند ہونگ: قیدی ہونگ۔ (2) خم ہنگ۔ (3) بند۔ چنائیں بہر۔ (4) جاری میں کار، ادھنگ۔ (5) بچ ہونگ۔
گالوار، درنیا ہنگ۔ چھت ہونگ۔

بھجانی ہونگ: آپ سر، سر ہونگ۔ (2) پہ واہندی ہونگ۔ (3) جا ہے لوگ ہنگ، ہنگین ہنگ۔

ہن ہنگ: ہن ہنگ، کار، ہنگ۔ (2) مال، منڈی، ہنگ۔ مال دار ہونگ۔ (3) طاقتور ہونگ۔ زور آور
ہونگ۔ محکم ہونگ۔ (4) زہر ہونگ۔ ہنر ہونگ۔ روہنگ ہنگ۔ ورچکے یا کشار، روہنگانی زمین، دروم گزک۔
ہن ہنگ۔ گروہک ہنگ۔ (5) بہر بہر ہنگ۔ دھنگ۔

ہندانی ہونگ: ہنر بھگتیں شے، بوجک، ہنگ۔ (2) بندیں مردمانی آزاد ہنگ۔ (3) خاطر نہ ہنگ۔ لحاظ نہ ہنگ۔

ہندانی ہونگ: ہنر بھگتیں ہندی، مال، پد، ہنگ، گزک، آزرک۔ زور نہ تیں مال، گزک۔

ہن ویک: آس ویک۔ سوچک۔ آس روک ہنگ۔ ہنڈاں پڑ ہنگ۔ آس مان دارک۔ آس ہنگ۔ (2) تہا
ہنگ۔ (3) پہدای ویک۔ (4) سوچنا کیں کپ کو ہنگ۔ ہنگ، ہنگین ویک۔

بہل، کوششیں، کمال بہت

بہت دیکھ: ہنچائیں خبر یا ڈروک، دپ، ماں دپ، گنگ۔

بہت گنگ: قول گنگ۔ عہد گنگ۔ زبان دیک۔

بہت کرک: آڑک۔ مٹل، مرگ۔ بہت مرگ۔ پہ مرگ، بہت، گلائیں، بونگ۔ (2) پڑھیں یا در، انگلیں

بوک، دپ، دتی جا گہر، ہندگ۔ گنگ۔ (3) دپ، ماں دپ، بونگ۔

بہت مرگ: مٹل، مرگ۔ پہ زور، چکاسی، بہت، گلائیں، بونگ۔ مٹل، مرگ۔

بہت ونگ: مردم یا دیک، دولت، عزت، عزت، ماں دت، پہ مرگ، گلائیں، بونگ۔ (2) پخت، بونگ۔ پڑھیں، ہند، کرک۔

بہت، بونگ: ہما، زمین، کہ آئی، سر، بہت، ہندگ، بونگ۔ بہت، بونگ، ڈکار۔ (2) ہما، دولت، کہ پہ، زور، گنگ، خاطر،

آئی، ہما، ہندگ، گاہ، گدیم، دیک، بیت۔ (3) بونگ، لیب، ہما، ٹولی، کہ، بہت، بہت، غا، دتیت۔

بہت، بونگ: ڈکار، بہت، بونگ، دپ، آپ، راہ، دیک۔ ڈکار، بہت، بونگ۔ بہت، پڑھیں، (2) بونگ، سادہ

بہت، بونگ: (3) دوتی، بونگ، ہم، بونگ، گنگ۔

بہت، بونگ: بہت، یں، چیز، بونگ۔ بونگ، کرک، یا سادہ، بونگ۔ بونگ، بونگ۔ (2) پہ، جن، مردی

ہما، دین، بہت، بونگ، یا شہوت، یا خرد، بیانی، ڈرا، بونگ۔ (3) بھارت، بونگ۔

بہت، بونگ: ہر، بونگ، سادہ، یا بہت، کرک، بونگ، یا بونگ، گنگ۔ (2) زالیول، دپ، مات، بونگ۔ (3) بھارت

بونگ۔ اشارتی، ٹوکائی، زانگ۔

بہت، بونگ: محکم، بونگ۔ زور، اور، بونگ۔

بہت، بونگ: تپاک، گنگ۔ کہ، پہتہ، مرز، بونگ۔ بالا، ہندی، گنگ۔ (2) بہل، بونگ۔ زمین، ہما، بونگ۔

بہت، بونگ: بہت، بونگ، ڈکار، آپ، ہما، دیک۔ بہت، بونگ۔ (2) بونگ، ہما، یا، ترکی، ہما، گنگ۔

بہت، بونگ: خبر، گنگ، نہ، زور، خاطر، گنگ۔

بہت، بونگ: دتی، شان، عزت، پہر، زور۔

بہت، بونگ: کہ، دتی، کپ، ہما، دازگ۔ (2) کہ، ہما، کپ، بونگ۔

بہت، بونگ: زبان، دوزگ۔ بہت، ہندی، گنگ۔

بہت، بونگ: پہ، مرگ، گلائیں، بونگ۔

بہت، پہ، ارادہ، ہندگ، انت: بنی، آدم، ہما، بونگ، زند، پہ، دتی، شادہ، ہما، کوزیت۔ بے، امیت، غا، دوست، زند

بہل، کوششیں، کمال بند

گواہیگ نہ بیت۔

بندہ پہ سرء ہوش: مردم ہما انت کد آئی و ہرچی گیریت۔ بے حالی و بے سری شتر نہ انت۔

بندک بندگ: ہلتی و یک۔ بیتام بندگ۔ ملنڈ جنگ۔ پوزور میاریگ نگ۔

بند و بندگ: جاہ نگ۔ تاوان نگ۔ نقص و یک۔ جہا نگ۔

بند و جنگ: تاوان و یک۔ زد و یک۔ رہنیک۔

بند و کچک: چو بند و بونگ۔ تان مار بونگ۔

بند و بن آس نگ: آس و روک نگ۔ دوار نگ۔

بن زدوگ: پیک زدوگ۔ بیگواہ بونگ۔ بیگواہ۔ یلہ و یک و زدوگ۔

بن نگنگ: زدوگ جنگ۔ زڈ بونگ۔ پوزور بونگ۔ (2) کشار و زدوگ بونگ۔ (3) آباد و محکم بونگ۔

بن نگنگ: آس کرک۔ روک بونگ۔ بچک۔ (2) جاہ بونگ۔ ویرندان بونگ۔

بنگ بونگ: جا کہہ یے بندگ و پاد نیا کہ۔ ند زدوگ۔ ڈن و سرء کچک۔ کون ارد و چک و بن و جا کہہ دوار نگ۔

بن نگنگ نگ: چہ بن و نگنگ۔ (2) جاہ نگ۔ برباد نگ۔

بن کورک: روک بونگ۔ بنگ۔ بچک۔ (2) دہر کرک۔ بزان کرک۔

بن و بچک: بچل و بچک۔ لہ ماد بونگ۔ (2) تاوانی بونگ۔

بن و کرک: بنیاد و سرنگ۔ بنال نگ۔ مال و زرنگ۔ سیر بونگ۔ آباد بونگ۔

بنی آدم شیر و بندال انت: شیر باز و نکلیں کا ہے، بلا ہیں جا کہہ بچت، انسان و ہے مثال انت، آئی و شاح و

شیوال ہم دور روت۔

بوشن بونگ: ودی بونگ۔ پیداک بونگ۔

بوٹ کچک: چل بونگ۔ لیاگ بونگ۔ وار بونگ۔ نگنگ بونگ۔

بوٹ و ہم نہ زدوگ: پرداہ نہ نگ، نکار نہ نگ۔ سکی نہ بونگ۔

بوٹی بنگ: بھرت بنگ۔ چار و تپاس نگ۔

بودنگ: زدوگ۔ سر سبز بونگ۔ آباد بونگ۔ و قحال بونگ۔ (2) ہوش نگ۔ چہ بے ہوشی و سار

نگ۔ پاد آنگ۔ چست بونگ۔ (3) کنیں دولت مند و مالدار بونگ۔

بود و ز جا زدوگ: چہ کت و بد و زدوگ۔ بے ار و ش بونگ۔

بورانی خلوان و یک: پوزور آگ و یا گزہ تاچی و بورانی تاچک یا میل و یک۔ (2) آپانی خردگ۔ بور سواری

و بور تاچی۔ (3) بورانی سواری و ہمارگ۔ بورانی و شیں رفتار و خردگ و ہمارگ۔

نیل، کوششوں کا کال بند

بہ خیریت گزرتا کہ محتاج نے داریت: ہا بہ خیریت کہ مال و محتاج نے داریت و ہے مال و لنگ یا ہلک و
تس و بہ بیت۔ لنگزیں و داریں مردم چہ چیا بہ خیریت۔

بہ مردائی کہ مریت نہ تو: ہائی و درود و بہ دور کہ تہی درود و داریت۔ کسے کہ تہی کار و کیت تو آئی و کار و بیا۔
نہبتان ہنگ: تہست جنگ۔ ڈوبہ جنگ۔

بہر و ٹوک: دگرے و بہر و وٹ و پوت ٹٹک یا ہے بہر و دگرے و ٹوک۔ (2) وٹ و ٹوک۔ بہر و ٹوک۔
بہر و ٹوک: وٹ و زو و ٹوک۔ بہر و مند و ٹوک۔

بہشت نہر سیت، دوزہ بہر منت انت: بہشت پہر منت و قدرت شتر انت چیا کہ منت بلوچ و بے براہ کنت۔
آ بہشت کہ پہر منت بہر بیت دوزہ شتر تر انت کہ منت نہ لویٹ۔

بہ ناد و ذراہ کہ درایت پرے گوں: نا ذراہ و نازک و چنگ بد فالی نے۔ باید انت کہ نا ذراہ برداشت بہر کنت،
نا ذراہی و دیم و پرمودی بداریت دکن نازیا دیم ناز و ٹپ دگر سلاشیں مردم نے و ہم بہری و نا ذراہ کنت۔
بھونٹ لنگ: بچ و بند لنگ۔ (2) بانور و بچ و بند لنگ۔

بھونٹاں و رے امکن نہ تو: زانت کار و شتریں مردم امکن نہ بیت۔ آدام ہزار بیت۔ آکس آوینکار انت و تی
وینانی فکر و دما سو کہ و تیار انت۔

بھنگ و نہر و ٹوک: بے پرواہ و ٹوک۔ کمار نہ لنگ۔ (2) بے غم و ٹوک۔

بے آپ و سر و ساہگ: جنجال لنگ۔ ظلم و زور کی لنگ۔ ناجائز و گوں رپک و یکے و راز و ویک پاسود و
نقصان و یک۔

بے پلاہ بہ بات: چہ پلاہاں دور۔ خدا نہ کنت کہ تاوانی ہے۔

بے پرواہ و ٹوک: بے عزت لنگ۔ کم شرف لنگ۔

بے پرواہ و ٹوک: براہنگ و ٹوک۔ بے عزت و ٹوک۔ پاشک و ٹوک۔

بے حرک و توار و ٹوک: بے توار و ٹوک۔ گار و ٹوک۔ بے گواہ و ٹوک۔

بے حیاء و پ و کس لنگ نہ پشیمت: بے حیائی کم شرفی نے۔ بے حیاء کس وستانی و ل و نہ کنت۔

بے کٹک: تباہ حال لنگ۔ برہاد لنگ۔ دل منوج لنگ۔

بے دست و پا و ٹوک: بے دس و لا چار و ٹوک۔

بے دودی لنگ: رسم و رواجانی پرواہ نہ لنگ۔ نارایتی لنگ۔ (2) نا انصافی لنگ۔ ظلم لنگ۔

نیکل، گوشن و کال بند

بے ولیس مرد و مادہ موجود و نباتات: بے دل و لغوریں مرد و مات و لاپ و تخم نباتات۔
 بے ولیس مرد و مادہ و نباتات: نام و دینی: لغور و بے دل نام و تنگ و داغ و نہایت۔ لغور و ماد بے عزت و کم شرف
 انت۔ بلوچ باید نہ انت کہ دینی نام و تنگ و دینی عزت و خرس و نیم و میار بہ کت۔ چہ کم نامی و موت کہہ انت۔
 ہر ان و تنگ: مردم و مرگ۔ (2) دژالی و تنگ۔ زوال و تنگ۔
 ہر ان و تنگ: دیناں و تنگ۔ بدل و تنگ۔ روہاں و تنگ۔
 ہر ان و تنگ: ورنہ ان و تنگ۔ زوال و تنگ۔ کار و تنگ۔ کنگ۔ بر باد و تنگ۔ زبان و تنگ۔
 ہر و دینی نہ دوت: بلوچ و ہر گار نہ بیت۔ ہر گیری و جوہ و ماد تازگ انت۔ کس دینی ہر و یلہ نہ دوت۔
 ہر و تنگ: جواب و تنگ۔ زاہ و یا بدیں خبرے و ہر ان و تنگ۔
 ہر و تنگ: بدیں تران و جواب و تنگ۔ زاہ و بدیں و زاہ و بدیں و تنگ۔ ہا کہ آئی و بدیں خبرے تنگ ہے
 خبر و بدیں و دینی و گوند تنگ۔ (2) ہر و تنگ۔ بدل و تنگ۔
 ہر و تنگ: بے جواز و دیناں مردم و ہر کہ گزگ نہ بیت۔ ہا ہر کہ گار انت۔
 ہر و دژ تنگ: سوب مند تنگ۔ سوب مند و تنگ۔
 ہر و تنگ: بدل و تنگ۔ چہ و دژ من و ہر ان و تنگ۔ ہر و غرض و تنگ۔
 ہر و تنگ: ہلہ تنگ۔ آرش و تنگ۔ پیکار و تنگ۔ پیکار و تنگ۔ پیکار و تنگ۔ پیکار و تنگ۔
 ہر و تنگ: مردم و تنگ و پیکار و آرش و دیم و کتر و تنگ۔ ہلہ تنگ۔ پیکار و دیم و روگ و غرض و دست
 و تنگ۔ ہر و تنگ۔ (2) تاوان و غرض و تنگ۔
 ہر و تنگ: ہر و تنگ۔ سا تنگ۔ (2) زور و تنگ، گول و دت دارگ۔
 ہر و تنگ و قوت و قوت چٹ ایت: ہر کس دینی و تنگ کا ر و مڑ و گندیت۔ (2) مشکلیں و ہداں ہر کس دت و دیم
 و دہر بہ ایت و دینی کار و آسان بہ کت۔
 ہر و تنگ: ہائی و کت کہ کا تنگ وے گون انت، آئی و نہ انت کہ دینگی: ہر کس کہ جہد کت، سوب ہائی وے۔
 الیش و مثال ہمیش انت کہ کس کس و تنگ وے گندیت بلے گت و نہ کت، آئی و نہ انت بلے آ کہ کا تنگ وے و
 کون انت ہر ان و تنگ ہائی و تنگ وے ہائی و کت۔
 بے خرو ایں ورنے چکے ساہک و تنگ نہ انت: آ ورنے چک کہ نہ دت آئی و ساہک ہم نہ دت انت۔ ہر و تنگ پامیت،
 نا ایت شے کس و دوست نہ بیت۔
 بے خیا و خدا و زور و دیناں: بے حیا نہیں مردم و کس کس کا خا و گیت و ناچے کسے و خرسیت، آچہ خدا ہم نہ خرسیت،
 ہمیشا بے حیا نہیں مردم و خرسیت نہ انت۔

بہل، خوشن و کال بند

بے خیاء و سیک ہم نہ بڑھت: بے حیا یا بے غیرت و زہم ہم نہ کھت۔ آئی و بھٹی کار و نہایت۔
بے خیاء گوں بادشاہ و نان و ارننگ: میر، امیر و حاکماں ریا و رغبت نہ کہت، ہرے و زاء بے خیاء کم لکج کسی دروہ
نہ وارت۔ آہم بے رغبت انت۔

بے خیائی بادشاہی: بے حیا چو بادشاہ انت کہ کسی پر واء نیست۔ ہرچی دل کے لوشیہ کھت۔
بے سریں سودا عاقبت مرد و کار کنت، ٹکلی بی بی و گوں گلام چک ہم ذراں (ہم راز) کنت: بے سریں سودا
کہ پہ بیت و حاطر بہ بیت عاقبت نہایت، چو شیں نا اندیشی و آسر ہے بوت کھت کہ بی بی و بانگ گوں گلام
و کم ذاتیں مردماں ساگ و ویک بنت۔

بے شام ہاتاں بے بے بڑات نہ ہاتاں: مشکلیں و ہداں بڑات ساڑی بنت۔ بے بڑاتی لا وارتی کے۔ بلوچ
وار و ٹنگز بہ بیت، ہم شام و ہم ناہاری بہ بیت بے بے بڑات نہ بیت چیا کہ ہم شام و ٹنگز پہ شام بوت کھت بے
بے بڑات و پہ بڑات بوت نہ کھت۔

بے خون نگ: مال و دلوئے و کدیم نہ نگ۔ (2) مال و دلوئے کم کدیم نگ۔ (3) بے سوب نگ۔ نامیت نگ۔
بے فتح بونگ: کم ہمت بونگ۔ انوری نگ۔

بے گیریں و لانی نزاں، بختان ایش کن انت چہ وڈاں: دل کے گوں دل کے و زوہ بہ بیت، و عابہ بیت، آئی
و مثال چو وڈا انت۔ و زوہیں دل وڈا انت و سزایا ملام و ہا انت کہ وڈے گنت۔

بے بالیں سر و گزیت: نیز کاری مز نہیں ملتے، چو چل و گز ہم گزل ترانت: سستی با عزت کھت و نیستی بلوچ و سلک و کشیہ۔
بے دار بونگ: حیران و ہلکہ بونگ۔ خطا دار بونگ۔ میا ریک بونگ۔ فلیک بونگ۔
بہار و بیک: جٹ سر و بیک۔ ٹریسنگ۔ جہر و بیک۔

بے ہر میں جنین چو گلاتاں بے دلچہ انت: آزاد لاں کہ ہرم نہ بیت، وارث نہ بیت آچو ہا کلات و بنت کہ بے
واجہ انت۔ لا وارث و بے ہر میں جنین مدام بونگ و لا چار بنت۔

پاتالاں ہندرات: بدوعائے۔ پہ کسے دمرگ دوعام ہزاں ہنس دہتر دہ ہندرات۔ یا کسے قتی پرس دہتر دہ ہندرات۔
 پاٹو گنگ: داگک دایگ گنگ۔ پوست دودور گنگ۔ ہٹ دہتر گنگ۔ کل کل گنگ۔ (2) تادان ہار گنگ۔
 پادان ہر دنگ: وتی یاد کرے د پادان چست گنگ۔ (2) کسے دودور دیک یا ڈکار دنگ۔ (3) بے عزت
 گنگ۔ کم شرف گنگ۔

پادان ہونگ: چہ سواری دایر گنگ۔ بے اولاک ہونگ۔ پیادگ ہونگ۔ (2) دار دنگ ہونگ۔
 پادان بچ گنگ: ہٹاں بچ گنگ۔ (2) چہ دران ہندگ دہتر بچ دہتر گنگ کہ پادانی ترگ دہتر بچ۔
 ہنت۔ کتیں دہتر دنگ۔

پادان ہر گنگ: ہم راہاں یلہ دیک یا کارے دیک۔ (2) بے ہنت ہونگ۔ چہ ترس یا چہ دہتر ہونگ۔
 دت دہتر گنگ۔ (3) دت دہتر گنگ۔ پخت بچ گنگ۔

پادان ہر گنگ: کسے دہتر دے دہتر منت دہتر ہونگ۔ کسے دہتر دے دہتر گنگ۔
 لوگ دہتر ہونگ۔ (2) کسے دہتر دے دہتر گنگ۔

پادان تاب دیک: راہ دیک دیک دہتر گنگ۔

پادان بچ گنگ: ہندگی جا گہا پادانی شہار دیک دہتر گنگ۔ (2) دہتر گنگ۔ آرام گنگ۔
 پادانی دیم دہتر گنگ: کٹ دہتر۔ دور چاری نہ گنگ۔ (2) میاری ہونگ دہتر گنگ۔ سبب دہتر گنگ۔
 ہونگ۔ (3) بے ہنت ہونگ۔

پادان بچ گنگ: دہتر دہتر گنگ۔ کسری دہتر گنگ۔ خاطر دہتر گنگ۔

پادان چہ گنگ: دہتر دہتر گنگ۔ (2) دہتر دہتر گنگ۔

پادان داران دہتر گنگ: دہتر دہتر گنگ۔

پادان داران دہتر گنگ: دہتر دہتر گنگ۔

پادان دہتر گنگ: کسے دہتر گنگ۔

پادان گنگ: دہتر دہتر گنگ۔

نیکل، کوشنن، کال بند

پاداں خواہر بونگ: پیادگ، رزوک، عزیز بونگ، دم نہ رگ۔ (2) اشتاپی بونگ۔ پے رزوک، اختیار بونگ۔
پاداں شہا بونگ: وار، بونگ، بد حال بونگ۔ لکو بونگ۔ ہنجو بونگ، بونگ کہ پاداں لہارے ہم مسیت۔
پاداں شہازگ: پاداں وزاج بونگ۔ پاداں ٹچک بونگ۔
پاداں ٹچک: منت بونگ۔ مٹلی بونگ۔ زیر منت بونگ۔ (2) پے مزین مردم، عزت و یک یا نارضا میں مردم
پے رزوک بونگ: یا بھٹش، خاطر، وتی دستان آئی پاداں سر، اید بونگ۔ (3) خردی، اید دگی، بونگ۔ گئی،
بونگ۔ (4) دم بونگ، سوب، یا پیر یا نازاں، سوب، عراہ، شست نہ بونگ۔ (5) کوٹریں بونگ، کام گچ
پے بونگ بونگ۔

پاداں بونگ: پے راجہ سواری، اولاک، اید بونگ۔ (2) پے سواری، بونگ، نقصان بونگ۔
پاداں گزان بونگ: سزاپ بونگ۔ (2) وٹ، وٹ، آ بونگ۔
پاداں بونگ: پے نہ رزوک، بونگ۔ اڈ وارگ، دیم، نہ رزوک۔
پاداں بونگ: سزاپ کتان، آ بونگ۔ بے رنگ، رزوک کہ پاد بونگ، مسیت یا بے رنگ، رزوک کہ گے سہی
بیت یا گے آئی، نہ بونگ۔ (2) پاداں سست وارگ۔ وٹ، وٹ، رزوک۔ پاداں داران، رزوک۔ (3) منت
بونگ۔ اید بونگ۔

پاداں بونگ: خریاد کہ اولاک، سواری، وید، چہ بونگ، عرس، پاداں بونگ، یا پوزاں گوں
اولاک، لاب، بونگ۔

پاداں آپ بونگ: بازواری بونگ۔ پے پٹ پول بونگ، وویل بونگ۔ حرنیں دزاجیں چہ، بونگ۔
پاداں بونگ: رزوک۔ کسے، کوڑا رزوک۔ وٹی میاری بونگ، بونگ، رزوک۔
پاداں بونگ: جین، بونگ۔ جین، بے لٹی، بونگ، بونگ۔
پاداں بونگ: خدمت بونگ۔ فرمان بونگ۔ پاداں بونگ۔
پاداں بونگ: رزوک۔ (2) پاداں بونگ، اید بونگ۔ پاداں شہازگ۔
پاداں بونگ: عاروس بونگ۔ عاروس بونگ۔ گل، شاد ہاں بونگ۔
پاداں بونگ: ہاک بونگ۔ نیز کار بونگ۔ (2) گسٹری، عاجزی بونگ۔ منت دار بونگ۔
پاداں بونگ: اداز بونگ۔ رزوک، بونگ۔ نہ رزوک۔ (2) کسے، بونگ، عراہ، بونگ۔

بہل، کوششیں، کمال بند

پادانی زمین و جنگ: پاداں میہہ نگ۔ مرننگ۔ پادانی دارنگ۔ نہ رزوک۔
 پادانی زمین و سرانہ نگ: گل و شادان بونگ۔ (2) سیر و آبدان بونگ۔
 پادانی سر و ادھنگ: تیار بونگ۔ ساڑی بونگ۔
 پادانی سر و بونگ: اشتاپ نگ۔ تیار بونگ۔
 پادانی سوڈ بونگ: دم بڑگ۔ چہ بازیں پند و پادانی دل و ریش بونگ۔
 پادانی خبارنگ: پادانی دزان نگ۔ پادانی راست نگ۔ پادانی خچک نگ۔
 پادانی کشو بونگ: ناول کشی کار پے نگ۔ (2) کزور بونگ۔ ناتوان بونگ۔
 پادانی کزنگ: پادانی میہہ نگ و پاداں کول کسے و نہ رزوک و گزان بونگ۔ رزوک و نہ بونگ۔
 پادانی کزنگ: پادانی بیمار بونگ۔ پادانی درد نگ۔ پادانی کار نہ نگ۔ دزاجیں پند و عزم پادانی مہر
 بونگ۔ (2) کسری و منت واری نگ۔
 پادانی میار بونگ: ذر رزوک۔ بچک۔ (2) پند رزوک۔ پند بچک۔
 پادانی میہہ نگ: نہ بنگ۔ جند نگ۔ پاداں ماں زمین و مہرنگ و یک۔ مرننگ۔ نہ رزوک۔
 پادانی ونگلی و بنگ: بازیں خرو تاب و دم بڑگ۔ (2) باز و آنگ۔ بازیں خرو گرونگ۔
 پاداپونگ: بہر بھرنگ۔ ونگ بنگ۔
 پاد و پاد و سر و نگ و بنگ: ونگ بونگ۔ بے پرداہ بونگ۔ سنٹ بونگ۔
 پاد و بچ نگ: بچک۔ پیادگ و گزوک۔ چہ بازیں بنگ یا کہ جتازی و دم بڑگ و نہ رزوک یا گزوک۔
 پاد و پرد و یک: چیر و یک۔ پزانت بچ نہ کوشک۔ (2) تاوان و یوکیں کارے نگ و رندوت و بے سماہ
 نگ۔ (3) پزانت خبرے و بنگ یا نہ بنگ۔ (4) بہانہ نگ۔ کارے نہ نگ و تو جیل سازنگ۔
 پاد و پون بونگ: حب دار بونگ۔
 پاد و پواس و نہ بنگ: انچا اشتاپی بونگ کہ دگ بچ و موہ و وارمہ ریت۔ شکلیں و پد و زوتاں روت یک جا کہہ
 بے تادوی جا کہہ و رزوک۔
 پاد و اپ و یک: خرینگ۔ بہار و یک۔ (2) گوا جا و یک۔ لوہ و یک۔

بہل، کوششیں، کمال ہند

- پادے جے رنگ: جے رنگ۔ (2) ظلم، زور کی رنگ۔ لٹاؤنگ۔ پادال رنگ۔
 پادو رنگ: نریں اولاک یا ڈوٹ و ماڈین، عوامی رنگ، ہر رنگ۔ راہیگ۔
 پادو شلو اور رنگ: وار بونگ۔ نیز کار بونگ۔ لکڑ بونگ۔
 پاد رنگ: سکین رنگ۔ اوشار رنگ۔ (2) سکین و چست رنگ۔ چست رنگ۔
 پادو ستاں رنگ: منت رنگ۔ کئی غزوری رنگ۔
 پادو مزان بونگ: جینین و لاپ و ہڈ بونگ۔
 پادو کام رنگ: خو، گرد یا رو، آند رنگ۔ (2) کم توان غزور بونگ۔ (3) کسانیں چٹک و نوکی بھوک بنا رنگ
 یا نادرہا بے و چہ دراجیں باری و چست بونگ و بھوک بنا رنگ۔
 پادو کو رنگ: چہ ملک مال یا جامد و بے پیکے رنگ، بے ہر رنگ۔ (2) کسے و راجہ ملک و بازار بے پیکے رنگ۔
 پادماں پاد بونگ: کون پیکے و دام و ہور و ہمار بونگ۔ (2) پچھلی و پچھلی رنگ۔
 پادو ماں پادو سر و بونگ: بے تہا و بونگ۔ سیر بونگ۔ دل و بونگ۔ کس و نہ لینگ۔ زوراک بونگ۔
 پادو ماں پادراں مان آؤنگ: ناگیٹنگ۔ ڈز گٹ بونگ۔ (2) مشکل و جبالاں رنگ۔
 پادو ماں زمین و نہ رنگ: گل بونگ، شاداں بونگ۔ (2) پھر رنگ، مزن مروی نشان رنگ۔
 پادو بونگ: پے کر و کو جی بونگ۔ پے بدنتی و کسے و گوراز رنگ۔
 پادو ماں رنگ: پادال رنگ۔ (2) ہمدار بونگ۔ (3) کڑا بونگ۔
 پادی بونگ: جی کی بونگ۔ وٹی پادال گون بونگ۔ (2) کسانیں چٹک و وٹی پادانی سر و اوشگ و بھوک۔
 (3) نادرہا و عذراہ بونگ۔
 پادیک ماں خر و پادان آنت، زورماں گرج و گوش و آنت: زما رنگ بدل بونگ، نوں خر و پادال پادیک آنت و
 گرج و گوش بے در آنت۔ کم ذات و کم نسب و اچہ و میر آنت و حال و او ہیں مردم پشت کپنگ آنت۔
 پاترت رنگ: پلہ مرزی رنگ۔ پے کسے و اہمیت و پیکہ رنگ۔ منت کڑگ۔ خیال داری لنگے و کوٹنگ۔
 پاترت و رنگ: میار رنگ۔ پناہ و رنگ۔ باہوٹ رنگ۔
 پارنگ نہ بونگ: برابر نہ بونگ۔ منت نہ بونگ۔
 پاری کس رنگ و امبرانی موٹک: کارے و وٹی و ہدہ نہ رنگ۔ ہر و ہداں پشت کپنگ یا پشت کپنگ۔

نیل، کوشن و گال بند

پاک و چنگ: پاک و چمر و دورنگ۔ بے عزت رنگ۔ کم شرف رنگ۔
 پاک و پزیر رنگ: پریشان رنگ۔ گل و شاواں رنگ۔ حزن نام رنگ۔
 پاک و پزیر و نیلی، خشکیں رنگ و نیلی: بے نفیس و بے سبب نیلی و شاواں رنگ و زور و حزن مردی نشان
 رنگ۔ نیلی و نیلی رنگ۔
 پاک و چنگ و پاک: پاک و بند رنگ۔ (2) حزن مردی رنگ۔ سنو رنگ۔ (3) دڑ نام رنگ۔
 پاک و نو رنگ: پاک و نیلی و بیک رنگ۔ دت و رات رنگ حزن رنگ۔ حزن مردی نشان رنگ۔
 پاک و چنگ: پاک و چمر و دور رنگ۔ (2) بے عزت رنگ۔ کم شرف رنگ۔
 پاک و ک رنگ: دڑ نام رنگ۔ سوین رنگ۔
 پاک و واچہ رنگ: نامدار رنگ۔ مسٹر رنگ۔ با شرف رنگ۔ سوین رنگ۔
 پال رنگ: کار و بند رنگ یا نہ رنگ و گمان۔ بدھونی رنگ۔
 پال رنگ: شرک و پال رنگ۔ بوؤ کین یا نہو کین کار و ہار و گمان رنگ۔ گاریں چیز و درجہ گاریں
 مردے و جاوڑ رنگ و خاطر ایک و خاک۔ زعل رنگ۔ شرک و پال۔ پال رنگ۔
 پال رنگ: پدم و چوہ یا تانید و بند، بوٹکیں یا نہ بوٹکیں کار و ہار و گمان رنگ۔ پال رنگ۔
 پال رنگ: دہم و دور رنگ۔ کار و نہ رنگ و شک رنگ۔ بدھونی رنگ۔
 پانچنی رنگ: دھنکیں مال و پدی یا دور و دور رنگ۔ پانچ رنگ۔ (2) دار و تیر رنگ۔ بھر رنگ۔
 پانہ رنگ: اکھیل رنگ۔ دھوت و پاواں گوں سادہ و کچا بند رنگ تاکہ آدور و ذرا ج مہ روت۔ (2) پاد بند
 رنگ۔ مکن رنگ۔
 پانہ و رنگ: بستن و رنگ۔ پانہ رنگ۔ (2) سیت و تادان و چتا رنگ۔
 پانہ و رنگ: دوی مرد و دور و رنگ۔ (2) کھیل رنگ۔
 پانہ رنگ: یک چیز و چتا و تادان و پھر رنگ و خاطر یا پرائی و رنگ و آئی و سر و پاس رنگ۔ چار و دلوں
 رنگ۔ (2) پاس رنگ۔ پانہ رنگ۔
 پانہ و شای رنگ: بھد رنگ۔ مال رنگ۔ شای شای و زور و زور۔
 پانہ رنگ: لوپ و گت و رنگ۔ جنجال رنگ۔ (2) پانہ و رنگ۔
 پانہ و رنگ: سزان و کھلیں سادہ و آنگ۔ جنجال رنگ۔

بہل، خوشن و گال ہند

پاہو بہ سرء آنگ: جنجال و مشکل و آماج بونگ۔ ڈک و جنجال بونگ۔
 پاہو بونگ: سادہ و کرگ۔ کنگ۔ گت گیرنگ۔ ٹکونگ۔ دوران کنگ۔ دورء کنگ۔
 پاہو کنگ: سادہ و لوپ و بیک۔
 پت بونگ: ہم دل و ہم تنک بونگ۔ ہمراہ داری کنگ۔
 پڑاں بونگ: پڑس و ہندگ۔ (2) نماں شریک بونگ۔
 پڑ پڑ کنگ: منت و لیل کنگ۔ پڑ و بیک۔
 پڑ و بیک: کسے و لوگ و زوگ و آئی و عزت و بیک۔ (2) پے کسے و دشان کنگ یا کہ چہ آئی و در گذر لوگ و
 آئی و کس و زوگ۔ پڑ پڑ کنگ۔
 پڑ و آنگ: پتے و پے پتے و پتے و پتے و دو بیک و کس و میڑھا آرگ۔ (2) ہم مجلس بونگ۔
 پڑ و زوگ: پتے و کس و میڑھا آرگ۔ ازروا ہی و زوگ۔ (2) غم شریک و زوگ۔
 پڑ و بیک: پڑس و پاد بونگ۔ (2) مگر و پتا بونگ۔ دیوان و ہلاک کنگ۔ (3) تادان ہار کنگ۔
 پڑ و گت و بیک: کسے و لوگ و پے پڑی زوگ۔ (2) پے جیڑ ہے و کیش و گیوار یا پے میڑھا و کسے و نیت و کسے
 و کس و زوگ۔
 پت بونگ: زیان بونگ۔ بچک و کار بونگ۔ زوال بونگ۔ بچ پت نہ بچک۔
 پت کشتیاں اوست نہ بیت، حونی پے سا بونگ دوست نہ بیت: حونی وار دوست بونگ نہ کت۔ اوست و اوست
 چہ پت کشتیاں وارگ و دانائی و نہ انت۔ حونی پے سا بونگ دوست نہ بیت۔ حونی و لیک و بچ بونگ گار نہ بیت تا ابد مانیت
 و بلوچ و بے ظلم و ناروائی و ترا بونگ و گجیت۔
 پت کہ پتے بونگ، مات پتیاں نہ بونگ: چلر و لیگاریں مردانی زال زہمت کس انت و دوت و غوتی زہماں
 پودانت۔ آ کہ مردانت آہانی زال بونگ پیش نہ چارین انت۔ مردوت کارکن انت کہ دوتی جن و چنگاں و المانت۔
 پت بونگ: برباد بونگ۔ تادان و بیک۔ جاہ کنگ۔
 پت بونگ کانی نہ گوا بونگ: بچ پتیاں پت نہ بچک۔ گم و کار بونگ۔
 پت ہمت و مات ہمت، چل و عدا و عدا ہمت: پے ہر کس و عدا و عدا نہ و بچ کت۔ اگس مات و
 پت چل و بک و دانی و گم نہ کت، ہم، چل و زوگ و عزن بیت۔
 پت و بیک: پے تا شری کنگ و سکین و بیک۔
 پت و زوگ: بے باور بونگ۔ بے پتہ بونگ۔
 پت و پڑ و بیک: بے پتہ بونگ۔ نا اتفاق بونگ۔ باور و بیک و ختم بونگ۔ بد بونگ۔ بد بونگ۔

بھل، کوششیں، کال بند

پٹ و ساٹنگ: زبان و داڑگ۔ قول و سر و ادھنگ۔ ہمراہ داری ٹنگ۔ قول و پابند بونگ۔
پٹ و داینگ: درود و یک۔ ریچنگ۔

پٹ و پٹ ٹنگ: ہم سنت و تپاک بونگ۔ ہم شور بونگ۔

پٹ و پلہ و یک: ناتپاک بونگ۔ ہمراہ داری نہ ٹنگ۔

پٹنگ بونگ: ہڈگ۔ ٹپگ۔ (2) سوچ بونگ۔ ساپار بونگ۔

پٹار و یک: پٹا ٹنگ۔ بوہ و پلہ و یک۔ سنگ بوہ ٹنگ۔

پٹانی ہانڈ ٹنگ: چڑہر پٹانی پاد آٹک۔ ندوش و نارضائی۔ زہر کرگ۔ بڑا زکوک۔

پٹانی ہینڈور ٹنگ: ٹرس یا ہم و سبب و نمودانی چست بونگ۔ ٹرسنگ۔

پٹ و پٹ ٹنگ: پلہ و یک و زمینک۔ (2) ہمراہ و زمینک و انھیں جا ہے دور و یک کہ اود و کہ بچ ٹنگ و عدٹ
ریت و سکت۔ (3) ڈن و ڈوڈ و سر ٹنگ۔ (4) بے واک ٹنگ۔ بے وٹ ٹنگ۔

پٹ ٹنگ: ٹرگ و پٹ و پٹ گاں دور ٹنگ۔ ٹرگ و پٹ گاں و زمینک۔ (2) زوسنگ۔ پٹ وروس۔ ہر پٹ
ٹنگ۔ (3) بڑگی چیز وے و دپ و پٹو چیز بونگ کہ پٹ سات پر کنت۔

پٹ ٹنگ: بے عزت ٹنگ۔ لٹی ٹنگ۔ لخت و کلامت ٹنگ۔ اٹ ٹنگ۔ چانپٹ داڑگ۔ موٹ و یک۔
ہیٹ ٹنگ۔ میاری ٹنگ۔

پٹکیں بٹ بونگ: خود و بے وٹ بونگ۔ کم توان بونگ۔

پٹکیں بٹ و ہر کس و کنت: چہ کز و پٹ گاں ہر کس کیش انت۔

پٹکیں ٹرگ: بدیں نظر و پٹنگ۔ بدیں نظر و اثر و کم ٹنگ و وڑے کہ پر ٹرک و پال و پٹکیں آج و تھا سو چنت۔
پٹ و عقلی بونگیں کورک و سرانہ رست: پٹ کم زانتیں شے و گن نا آ کورک و سر و چوں رست۔ کسے
و کم عقلی و کم دانشی و بار و اتوٹنگ بیت۔

پٹ و ہڈار ٹنگ: تاوان بار ٹنگ۔ تاوان و یک۔ برباد ٹنگ۔ بے لوگ و جا گہ ٹنگ۔

پٹ و پٹ ٹنگ: نہ بونگیں کار بے و ٹنگ۔ حیران کنوکیں کار بے ٹنگ۔

پٹ و پٹ ٹنگ: پانو ٹنگ۔ بنگ۔ شید ٹنگ۔

پٹ و پوسٹ ٹنگ: پسل بنگ۔ پوسٹ و دور ٹنگ۔ (2) چٹل و ہانچل ٹنگ۔ چیز وے و ہر پٹے و پوسٹ ٹنگ۔

بھل، کوششیں، کمال بند

پٹ و پولنگ: جھٹنگ۔ شہازنگ۔ چارہ پلاسنگ۔ درنگ۔ عرت و مارنگ۔ پد و سونگ۔

پٹ و مدنگ: ریش و بردانی چنگ۔ (2) بے عزتنگ۔ کم شرفنگ۔

پٹ و ہٹنگ: ملامتنگ۔ (2) ٹرینز و یک۔ بیہار و یک۔

پٹ و ٹپنگ: وارنج بونگ۔ ول کوٹ بونگ۔ نارضا بونگ۔

پٹ و پچنگ: نوک نہ بیت، نادان پہ بازی کوششیں: نہ پٹ پہ اکڑی چنگ نوک بیت و نادان و کم عقلیں

مردم و سر و سونگ و ناغہ و انکار کت کت۔

پٹ و پلنگ: پٹ بونگ۔ (2) پلنگ۔ پل و سزپک۔ کز و کنگ۔ (3) کزات کزک۔ کزک و حرن

بونگ۔ (4) گل و شادان بونگ۔ (5) آپ و بونگ و سبب و دست یا پادانی چلو بونگ۔

پٹ و شاگ: نڈ اور تکیں چیزے و ہزار و زوک۔ مرگ و دنی بانڈ لانی ہزارنگ۔ مردم و دستانی پٹ و شاگ۔

(2) ہزارنگ۔ تالاں نگ۔

پٹ و پٹنگ: نام و کزک۔ ڈو ہارک۔ زنگ و چنگ۔ عیب و پڑا رنگ۔

پٹ و پک و یک: ڈک۔ چیر و یک۔ عیب و ڈوہ و آشکارہ نگ۔

پٹ و یک: پٹ و یک کتے و رائیٹ و بے شرفنگ۔

پٹ و کزک: کزک۔ پڑ و یک۔ پٹ و تراکی و چہ آوازے یا پاد بڑھے و کزک۔

پٹ و کزک: کزک۔ کزک و کزک۔ کزک و کزک۔ کزک و کزک۔ (2) کزک و کزک۔

پٹ و کزک: کیش و کزک۔ (2) کزک و کزک۔

پٹ و کزک: انچوش کزک کہ پٹ و کزک۔ پٹ و کزک۔ پٹ و کزک۔ پٹ و کزک۔

پٹ و کزک: کزک۔ کزک و کزک۔ (2) کزک و کزک۔ کزک و کزک۔

کزک۔ کزک و کزک۔

پٹ و کزک: کزک۔ کزک و کزک۔

پٹ و کزک: کزک۔ کزک و کزک۔ کزک و کزک۔ کزک و کزک۔

کزک۔ کزک۔ (3) کزک و کزک۔ (4) کزک و کزک۔ کزک و کزک۔ (5) کزک و کزک۔

کزک و کزک۔ کزک و کزک۔ کزک و کزک۔ کزک و کزک۔

بہل، کوششیں، کمال ہند

پنڈا دروے مان بونگ: پہ کسے غریب لوگ۔ بدوائی۔ حسد۔ کینک۔ جنت۔ (2) لاپ و کزات کرگ۔

پنڈا در آنگ: لاپ و دیم و در آنگ و سخن بونگ۔

پنڈا و توگ: لاپ و توگ۔ لاپ و رچک۔

پنڈا ام آنگ: مردے و سر و زہر کرگ و جبر و حال کنگ۔ (2) دولت و دومی رند و پہ آنگی و مہر کنگ۔ (3) ڈزو گیس حال و آنگ۔

پنڈا ام و پوہنگ: ہور و موسم و توگ۔ جمرانی بونگ۔ موسم و پوہنگ۔

پنڈا ام کنگ: دولت و دومی رند و ہر و وانگ۔ (2) کسے و پہ کارے و یا پہ مقصد و خود و آنگ۔

پنڈا اس بونگ: کمزور کنگ۔ کم توان کنگ۔ وار و بے دس کنگ۔

پنڈا اس و دوش کنگ: بے فائدگیں کار کنگ۔ (2) بے تہتیں پٹ و لوٹ کنگ۔

پنڈا باری آنگ: چہ دور و آنگ۔ (2) انا گت و آنگ۔

پنڈا بونگ: نچہ جوڑ کنگ۔ (2) نازیک یا صوت و مجلساں شعر و کنگ۔ (3) توصیف کنگ۔ نازیک۔ کنگ۔

(4) گالانی ڈول واری و شری و ناہنگ۔ شعرانی رند و بونگ۔ (5) جتنے و کوں مردینے و دیں وڑے و نام

کرگ۔ نام و پ کنگ۔ بد نام کنگ۔ (6) بہتان بونگ۔ میار کنگ۔

پنڈا بونگ: رائیک۔ سوار بونگ۔ (2) سخن و مردی کنگ۔ (3) گیش بونگ۔ زور و بونگ۔ (4) مرد

بونگ۔ سر و بونگ۔

پنڈا بونگ: خائلیں و ہور کیں چیزے و تہا و کہ آہنگ، آرتیک یا و کہ چیزانی ہنچک مان بونگ کہ و کہ داشت مہ

کست۔ در پے یا چیزے و آئی و پوہ مان کنگ۔ (2) کزاتی و مسٹ بونگ۔ کزاتیک و صوت و کیں فقیرانی

مسٹ بونگ۔ (3) ہوشو بونگ۔ بے سار بونگ۔ (4) زہر کرگ۔ ٹاٹ و کلو بونگ۔ کزات کرگ۔

پنڈا بونگ: ڈکار و پوہ کرگ۔ ڈکار و آپ مان کنگ۔

پنڈا بونگ: مرگ و پوہ ہال کنگ و دتی ہال و لان تیز تیز و چست و ایر کنگ۔ (2) مرگ یا و کہ ساہارے و

کنگ و پد دست و پا و کنگ پد کنگ۔

پنڈا بونگ: نان یا ورا کے ورا بہ پڑاں بونگ یا پڑاں بونگ۔

پنڈا بونگ: سر و بونگ۔ پد و کنگ۔ (2) لکھناں کنگ۔ کنگ۔ (3) پکڑ کنگ۔ تاب و کنگ۔ تاب

کرگ۔ بونگ۔

پہل، خوشن و کال بند

پر گزینگ: گردینگ۔ چہ پک جاورے و بہ دوی جاورے و کرینگ۔ (2) وارینگ۔ پدی گردینگ۔
پرینگ: گنن و ماں نازشتاں جنگ و وڑگ۔ (2) گد و کوہ رنگ۔

پرینگ: سے گد گی لب و سبیں گد گاں پکس رود آڑگ کہ اے رنگ و دوی لیس و پک گد گے و ہر وارے
وڑگ۔ (2) وار وارے و وڑگ و آگ۔ (3) سوین وینگ۔ سوب رنگ۔

پر شکس دست پہ پکھاں پے و ست نہ بیت: شکست و پر شکس دست پہ چالک پدا ہا دست نہ بیت ہر وڑو
ناتوان بیت۔ چشیں دست و کزوری مدام سہر بیت۔ ہے وڑو شکست وار شکس مردم مشکل انت کہ پدا ہا مردم
بہ بیت، آلم و وڑو بے دس بیت۔

پکار ماتیں و پک حاتون نہ بیت: تہک ماتیں زالے و پک لوگی بانگ و حاتونیں جن نے بوت نہ کھت۔ آوتی
مات و کشیت و ہا عادت و ہیلان زوریت کہ مات و پک انت۔ خانوادہ و شیر زالی چرگ و پاشت و کیت۔
پر پڑگ: پر شاگ۔ سر و وڑوگ۔ (2) پشت و پک۔ یوگ۔

پر پک: حق جنگ۔ چیزانی سر پہ پک اہ رنگ۔ پر ویک۔ سر و ویک۔ نچ رنگ۔ سر پہ سر نادیگ۔ ٹوی
جنگ۔ (2) بانور و سمینگ۔ رنگا وڑگ۔ (3) بانور یا سالوک و عاروس و گدانی پر رنگ و رسم۔
پر چین رنگ: سر و ویک۔ سر و اہ رنگ۔ (2) سمینگ۔

پر وچ رنگ: پر سیر سامان و از باب و کرگ۔ (2) چہ سالوک و یمگ و بانور و عاروس شے و از بابانی
رواں ویک۔

پر وگ رنگ: پنے و چیر ویک۔ لحاظ رنگ۔ پر وگ و وارگ۔

پر وگ و پاشک رنگ: عیب و گد گیانی و وڑ رنگ۔ بد نام و وڑ واک رنگ۔ بے عزت رنگ۔

پر ونگ: کارے و رنگ و پر خندی و گائش و ونگ۔ گوں پنے دوی و ہوار و ونگ۔

پر وچک: کسے و پر دگرے و سر و پکارگی و پکارگی و پکارگی۔ چیزے و سر و پکارگی و پکارگی (2) ارش رنگ۔
پر وچک: آہیں یا حاکس چیزے و دگر چیزے و سر و پکارگی یا وڑوگ۔ پر وچک۔ پر شاگ۔

پر وچک: تاب و انگس بندیک یا سادے و تابانی و رنگ۔ (2) کار و خراب رنگ یا خیر و رنگس کار و زوال
رنگ۔ (3) دو رنگس یا کو چکس چیز و پد و پک رنگ۔ دو رنگس چیز و پک وچک۔

پرس رنگ: جست رنگ۔ (2) پرس و پڑ و وڑگ۔ (2) پرس و وڑوگ۔

پُرس و پاؤنگ: پُرس و ہلاس گنگ۔ پُرس و گنگ۔

ہنس عترتوگ: مرقمیں مردے عزیزانی کنو رتوگ عوئل پدردی درشان گنگ۔

پڑس و دارگ: پڑس و پتر و زندگ۔ پڑسک بونگ۔

پہ شامک: یک چیز ہے اور دگر چیز ہے تنگ تنگ اور چپک۔ پر چپک۔ دوزن و یک۔

پیش چنگ : لکنتال ٹنگ۔ (2) تیلانک ویک۔ (3) کڑوس و دومی مرگ و راہار چنگ۔ (4) ہیمار ویک۔ دل
کزنٹیں کہتے ٹنگ۔

پڑشت و پڑوش گنگ: جنگ گنگ-تاوان و پیک-پڑوشگ عکارء گنگ-(2) ناتقانی ووی گنگ-

پڑھتے، ڈاک ٹنگ ٹنگا: کارڈ کے حباب کھٹ، دارو و درمان پہ وگرے و ساہک بخت۔ (2) بے نصیب
کار ٹنگ۔ شرع و فتنہ و فرق و نڈانگ۔

نرنگ: تجلیں رزان یاد کہ در پے عہد آہیک، آرتیک یاد کہ انجیں چیز مان نگ کہ پڑ بہ بیت۔
(2) گواہیک عہد پڑل غو مال یا بہ چنگ غمزد و سازانی زیر اں ہنوش غمست نگ۔

پدنگ: کیشترنگ - کنیں چیزے ء کنیں کیشترنگ - وڈیک - (2) بودناک تر بونگ - (3) پوشک - گدء
گوزا نگ یا گوزء ویک -

پڑھائی اور ویڈیو: ہالی وڈ کی جہل و ایریزنگ۔ (2) کئی غرضوری منگ۔

پدگروگ: پدچنگروگ۔ پدجوگ۔ پیرہنگ۔ (2) رنگ وچہ پنگ جاورے پدکہ جاورے بدل بونگ۔
(3) رنگ ووتی اصلی حالت آہک۔

پتہ بزرگ: آپ بہرہ بانگ و قوتی ڈکار و پتہ بزرگ یا کہ چہ ہو ریا کور و آپ و ڈکار و پتہ بزرگ۔

ہنگامہ نگار: پیرویں کارے عہد بابت عہد سازانیک۔ گردن عہد نگار۔

پہلی جنگ : پہلے کی جنگ۔ (2) بڑے جنگ۔ بڑے جنگ۔ (3) درمیان جنگ۔ تباہ جنگ۔ مراد جنگ۔

پر مانگ : وزاجی عید منگ یا کہ پھل سون گنگ و مانگ ۔ (2) لوگ ۔ منگ ۔

۴۔ ہندک: چیزے دوسرے چہ یکک ء کو مہندک۔ (2) مردے بہ دھپت ء واب ء جتین ء ڈک لگک۔ (3) مرگ

بھل، کوششیں نکال بند

یاد کہ سادہ دے دوی سرانہ گے آئی و پوز و یک یار انگ۔
 پڑوش گچک: نا اتفاق دوی بونگ۔ دل رنجی پیدا ک بونگ۔
 پڑو حاک گنگ: تادان گنگ۔ بر باد گنگ۔ زیان گنگ۔
 پڑو داترگ: در پے و پڑ بونگ۔ چیزے و نکے و برابری و مان گنگ یا پڑو داترگ۔
 پڑی پڑی گنگ: ٹکوسک۔ فریاد گنگ۔ بے تابہیر بونگ۔ چہ بے تابہیری و کسے و زہیر و یا غم و بے آرام بونگ
 و گپ۔ جگک و بے نہ گنگ۔ پڑگ۔ پلگ و فک۔ وڑی وڑی گنگ۔
 پڑیشٹ گنگ: گنگرگ۔ (2) ادلاک یا کہ ولوت و پوز بونگ گنگ و توار کہ پلپارگی ساہ و پے خودی چہ
 پوز و کٹش ایت۔
 پڑیشٹ و پڑاشٹ گنگ: پڑیشٹ و پڑاشٹ۔ چنگ۔ ملنڈ و مسکرا گنگ۔
 پڑ جگک: متبی ہنگ۔ دوار گنگ۔ (2) دریس و چاپ جگک۔ (3) مڑائی۔ جگک۔
 پڑ و چ گنگ: راہ و پے چنگ ووش گنگ۔ راہ و چ گنگ۔
 پڑ و چ گنگ: تباہ و بر باد گنگ۔ چنگ چین گنگ۔ حاکیدہ گنگ۔
 پڑ گنگ: تادان بار گنگ۔ نقصان و یک۔
 پڑ گنگ: ڈن و دوار گنگ۔ پے جگک و مڑ و او گنگ۔ (2) ٹوک و ٹاکوری گنگ۔ نہ و شیں کالوار گنگ۔
 پڑ و جگک: پدش و کڑائی و در گنگ و پدش و تاکاں برابر گنگ۔ (2) تادان بار گنگ۔
 پڑ و گنگ: نا امید و لا چاری و جا و راں آگ۔ (2) خود و مرگ بونگ۔
 پڑی و یک: گرداں و یک۔ خپ و چا گرد گنگ۔
 پڑی جگک: متبی جگک۔ سر پے سر ابر گنگ۔ نیچک۔ نیچا گنگ۔
 پڑ و زرگ: نہ یک بونگ۔ ملور بونگ۔ آرمائی بونگ۔
 پش و غم و پست، قصاب و غم وے گوشت: ہر کس پہ وتی مقعد و مطلب و کار کنت۔ کشکیں پس چہ وتی
 کزائیں پست و شرار بیت و کوشیت کہ منی پست و چہ گوشت و جتا بہ کن انت۔ قصاب و ت اشتاپی انت،
 آ کوشیت ہر چون زوت بیت پش و پست در گنگ و گوشت بہا گنگ بہ بیت۔
 پس و گرگ و میار گنگ: گرگ پہ پس و پڑ و میار بھل وے نہ انت، ہبے وڑ و عالم و مترس پہ کس و آہنی
 بھل بوت نہ کن انت۔

بھل، خوشن و کال بند

پنگ ہا کنت کہ پھ ونگ، ونگ ہا کہ مادرا: پہ کار و کرد، پت و رند پداں روت و چک وتی ماتے
عادت و ہلاں زوریت۔ پت بہ بیت یا چک چوتی پت و ماتاں عادت وکیل زورانت، فیزی یا فیزی۔
پیش پیش نگ: پت و شوہا زنگ۔ پت و پول نگ۔

پشت بونگ: پہ کسے و دزائیک۔ (2) چہ نادان و پھر بگ ونگ و دیماں بونگ۔ (3) گزنگ۔ چک۔
پشت پد بونگ: ٹم یا لوگے و مردانی ستر و کماش بونگ۔ (2) پشت و چاہ بونگ۔ دیماں بونگ۔
پشت دارگ: دوردارگ۔ کتا دارگ۔ کتا نگ۔ پک کرنگ۔

پشت رزگ: دور بونگ۔ پک کر و رزگ۔ پستی نیک و رزگ۔ پدی پت و رزگ۔
پشت نگ: پد مانگ۔ چہ ہماں کمرنگ۔ نہ رنگ۔ رند مانگ۔ در و آنگ۔ (2) سر آنگ۔ کیش
بونگ۔ (3) مانگ۔ بنگ۔ زنگ۔ (4) سلامت بونگ۔ ہست بونگ۔
پشت کزگ: پد کزگ۔ پدی نیک و کزگ۔ (2) چک۔ گزنگ۔
پشت نگ: ہرہ نگ۔ بر ونگ۔ رہا ونگ بونگ۔ پشت و مان ویک۔ (2) جاگے رزگ و پد انیا بگ۔
(3) کسے وتی دزائیک و پتہ مرزنگ۔

پشت نگ: درنگ۔ کتا نگ۔ پک کرنگ۔ دوردارگ۔ (2) ڈلگ چارنگ۔
پشت بیک: پشت و دارگ۔ الگ۔ سر آنگ۔ بھل نگ۔ چہ بازیں چیزے و لہیں زیرگ و لہیں
پشت بیک۔ (2) بے سوب نگ۔
پشت ویزگ: پد کزیک۔ پشت ویتلاک ویک۔

پشت ویزگ: ہڈ و ہڈنگ۔ وند و زورگ۔ پتہ مرزی نگ۔ (2) گنگ ویک۔ ولبڈی ویک۔ مدنگ۔
پشت ویزگ: پہ چیزے و ہڈ ونگ و خاطر و آئی و گول دوئیں دستاں پہ خوردی ہڈ ونگ۔ (2) یلہ
ویک۔ کسار نہ نگ۔

پشت ویزگ: دیم و خویک و پشت و گول مردماں نگ ویزگ۔ دیم و چہ مردماں خویک و دوی نیک و
نگ۔ (2) یلہ ویک۔ بخت نہ نگ۔ ڈلچارنگ۔

پشت ویزگ: دل ایمن بونگ۔ طاقت و بونگ۔ ہزگار بونگ۔
پشت ویزگ: پتہ ہاز و مال پتہ نگ۔ مال و خوارگ۔ سیر بونگ۔ (2) دیم بونگ و چہ ہر نکس کلراں
دور بونگ۔ پتہ نکس غم و گزنی نہ بونگ۔ ایمن بونگ۔

نیکل، کوشنن، کال بند

پشت و چہرہ نگ: یلہ و یک۔ بخت نہ نگ۔ یلہ نگ و زوگ۔ (2) بے پرواہ بونگ۔ چہرہ و بیدگاں دور بونگ۔ (3) دیم و بونگ۔ چہرہ و بونگ۔

پشت و پلان دور و یک: بدان زوگ۔ (2) کار و نیارگ۔ سون نہ نگ۔ (3) بے ارزشت نگ۔ دور و یک۔ پشت و پلان نگ: بے کور بونگ۔ چارگ و وگلوش نہ بونگ۔

پشت و پلان نگ: نیک و واژانی پشت و دور و یک۔ (2) وگلوش نہ نگ۔ کمار نہ نگ۔

پشت و پناہ بونگ: پناہ و یک۔ باہوت نگ۔ مدٹ نگ۔ پلہ مرزی نگ۔

پشت و بونگ: پختی ہمک و زوگ۔ پد و بونگ۔ پشت و بونگ۔

پشت و بونگ: دیم و دوری ہمک و بونگ۔ زوند و یک۔ (2) بخت نہ نگ۔ کمار نہ نگ۔

پشت و بونگ: بخت و بونگ۔ کسے و بونگ۔ پست در بخت۔

پشت و بونگ: انچش نگ۔ کسے و بونگ۔ زمین و بونگ۔ چار پاؤگ بونگ۔

پشت و بونگ: پناہ و یک۔ کسے و بونگ۔ (2) پناہ و بونگ۔ کسے و بونگ۔ شوہار و بونگ۔ پد و بونگ۔

پشت و بونگ: کسے و بونگ۔ یا و بونگ۔ یا و بونگ۔ نیت و بونگ۔

پشت و بونگ: دت و پد و بونگ۔ رند و بونگ۔ (2) کسے و بونگ۔ یا و بونگ۔ یا و بونگ۔

دیک یا کہ چیزے و بونگ۔ کار و بونگ۔ چہرہ و بونگ۔ یا و بونگ۔

پشت و بونگ: افسوس و بونگ۔ ارمان نگ۔ پشواں بونگ۔ بخت و بونگ۔

پشت و بونگ: پختی ہمک و زوگ۔ (2) داتر نگ۔ پد و بونگ۔ (2) چہرہ و بونگ۔ مدٹ بونگ۔

پشت و بونگ: زوگ۔ رهاؤگ بونگ۔ پشت و بونگ۔ زوگ۔ پشت نگ۔

پشت و بونگ: یلہ و یک۔ دور و یک۔

پشت و بونگ: بخت و بونگ۔ یا و بونگ۔ یا و بونگ۔

پشت و بونگ: کسے و بونگ۔ پرواہ نہ نگ۔ کمار نہ نگ۔ چاہ و یک۔ پناہ و بونگ۔ یا و بونگ۔

پشت و بونگ: کسے و بونگ۔ یا و بونگ۔ یا و بونگ۔ یا و بونگ۔

پشت و بونگ: کسے و بونگ۔ یا و بونگ۔ یا و بونگ۔ یا و بونگ۔

پشت و بونگ: کسے و بونگ۔ یا و بونگ۔ یا و بونگ۔ یا و بونگ۔

پنل، کوشن و کال بند

پنگل و گنگل: بے عزت گنگ۔ بدنام گنگ۔ (2) بڑھنگ بونگ یا بڑھنگ گنگ۔
 پنگل بہ پیل و ساہگ و شت، کوشن مٹی انت: دل و پہوتی و ہند و گیر نیست۔ پنگل ہموت و راہیل و
 لکیت۔ پٹے چوٹیں دل پلہ و درگ و دوت گھائی خنزیر چیزے نہ انت۔ کس و قی قہ و کارمہ گنت۔
 پنل بونگ: موٹ بونگ۔ حجات بونگ۔ شرمندگ بونگ۔ لٹی بونگ۔
 پنل گنگ: میارگ گنگ۔ ملامت گنگ۔ شرمندگ گنگ۔
 پٹی و لی نہ بیت: پٹی و پیل و عادت نہ روت، آہام مشک و رند و انت۔ کس مہ کوشیت کہ پٹی بزرگ و لی
 و بونگ و نون شک و گورگ و درگ و پلہ و انک۔ بروٹ و پیل زروت عادت۔
 پٹی و را کوشن راش کہ تہی ٹوت دوائے، گٹ و گنت: کس پہ درگ و پٹیں پٹے نہ داریت۔ کسے بڑانت کہ
 چرائی و درگے کار شرمیت، آئی و لی کوشیت مں آکار و مہ کناں۔ پٹو و راہے حال اش دات کہ تہی ٹوت پہ
 قلاں نادزاعی و داروئے پٹی تاں روچے مرچی و قی ٹوت و گل کنت کہ گنتی کار و مہایت۔
 پٹی و ہفت لوگی بونگ: ڈہار پہ ڈہار گروگ۔ چو پٹی و اے لوگ و آلوگ و گروگ۔ (2) ہا کہ پٹی جا گہ و
 جا گہ مہ کنت۔ دوارے مہ بیت۔ بے سہ میں بونگ۔
 پٹی و چنگل: نہ بونگس کارے و بونگ۔ (2) بد شکونی بونگ۔
 پک بنگ: دوساں گنگ۔ (2) دلماگ بونگ۔ (3) پدی پدی گنگ۔
 پٹی رسی گنگ: پٹی رینگ و کار گنگ۔ (2) مشکیں کار و جنجالیں کار گنگ۔ زحمت کشیں کار گنگ۔
 پنگل و پادانی نر زادی: پنگل و راہست اش کت کہ تو پاواں بڑزاکنے و دپے پرچہ؟ کوشن اکس آزماں بہ
 کپیت مٹی پاد و دارانت، و کہ کئے و داشت کنت۔ بچار کہ ہر کس کوشیت اے جہاں آئی و داشتگ، بے آئی و
 گانچ نہ بیت۔ اداکش و قی قہ و پتھارگ و تیار نہ انت۔
 پنگل و کوشن مں خیر باز ناں پٹے مٹی و پ چہر ماپ انت: راشیں جبر ہر کس گنگ لویع۔ بے زوری و لا چاری
 مٹی آدم و دانی ہمارا ہے۔ پنگل و ہم کوشن کہ آئی و لاپ چہر و نہ انت۔ بے آتی کوشن نہ کنت چیا کہ آئی و دپ
 آپ و انت۔ بے دس انت۔
 پک و پلہ پک وے لکٹان شش: باید انت کہ مردم و ظاہر و باطن یک بہ بیت یا چش کہ مردم و قی قہ و کارمہ
 کنت۔ اے پنل پہ ناکی و دوت گھائی ہر دے بار و کوشگ بیت۔
 پلار بونگ: نیست و نابود بونگ۔ بے دکت بونگ۔ (2) شک بونگ۔

بہل، خوشن و کال بند

پانی مرزگ: نگاروا نگیں زمین و ہم وارنگ۔ مانگ۔ (2) تاواں ہارنگ۔ نگیں کار و نشاناں گارنگ۔

پلک پلک بونگ: کلر کلر بونگ۔ (2) کزور و ناتوان بونگ۔

پلنگ: لٹنگ۔ بولنگ۔ مال و بڑی و پھڑورنگ۔ پھڑورنگ۔

پلنگ: پلنگ۔ پلنگ۔ پلنگ۔

پلنگ: سانگ۔ صافنگ۔ شرننگ۔ رو و بندنگ۔ برابرنگ۔

پلنگ: حیلہ سازنگ۔ بہانہنگ۔ نیوننگ۔

پلنگ: کارنگ۔ بے بہت بونگ۔

پلنگ: سوئیں نہ بونگ۔ خطاوار بونگ۔ بے سوب بونگ۔

پلنگ: کیر آزرگ۔ یادنگ۔ (2) چادر یا چادرانی لباس گوں پلے دوی و بندنگ۔

پلنگ و روحانی کنوک مر حال نہ بیت: عشقی کنوک پھڑورنگ یا پلنگ سار نہ بیت۔ چوشیں مردم و تی فکر و خیال و نہ بدلیت۔

پلنگ و چنگ نہ نگ: کارگیری پلنگ نہ نگ۔ (2) کارے دل و نہ بونگ۔ کارے نہ نگ۔

پلنگ و چنگ: پھڑورنگ۔ پلنگ۔ زنگ۔

پلنگ و چنگ: سنہالنگ۔ دارنگ۔ بندنگ۔ (2) وگلوشنگ۔ چار و گزارنگ۔

پلنگ: پلنگ۔ پلنگ۔ پلنگ۔

پلنگ: دم و دوتنگ و وید و دم کنوک نادر و راوتی چادر و یا گھان و کسب و جنت و دوتی مرشد و

دروہی و دوت۔ (2) پلنگ و وید و سر و پاگ و لپے دمو کہ نگ۔ (3) دیم و چیر و پگ۔

پلنگ: کسے و آئی و لٹ و دھوئی و بدل و پگ۔ (2) میٹر و پگ۔

پلنگ: پلنگ۔ پلنگ۔ پلنگ۔

پلنگ و پلنگ: پلنگ و دھمی پلنگ۔ پلنگ ہار پلنگ۔ پلنگ و پلنگ۔ کسے و انچوش پلنگ کہ آچہ ڈکار و پست

پلنگ۔

پلنگ و پلنگ: باہوت بونگ۔ (2) دور و کتا دارنگ۔ پلنگ و پلنگ۔

پلنگ و پلنگ: پلنگ و پلنگ۔ (2) دل و پلنگ و پلنگ۔

پلنگ و پلنگ: پلنگ و پلنگ۔ (2) عزت و پلنگ۔ دوست بونگ۔ (3) گزراں مہذب بونگ۔ مہاندہ بونگ۔

بھل، کوششوں کا لہجہ

چنگ و بڑگ: جنین و سر کا لکھن سودانی بڑگ و بے عزت لنگ۔

چنگ بڑائی لنگ: زالے و بے عزت لنگ۔

چن و مزداک لنگ: جنین و لٹائی پن و دپ و مزداک چنگ۔ نمہگ۔

چنہ ساڑگ: پلیٹری لنگ۔ قنہ پیدا لنگ۔

چوت چنگ: مزین زربال بے عزت و سنگ۔

چوت لنگ: بہر بڑگ۔ خر لنگ۔ وڈائی لنگ۔

چوتانی چنگ: کوششیں لٹوکانی کیر آرگ۔ (2) عہدی باریکانی بار و اتوان لنگ۔ (3) پلیٹری لنگ۔

(4) زیادیں حسرت و پڑس لنگ۔

چورنگ و یک: کسے و مان نیارگ۔ جواہ لنگ۔ (2) مزین حیر لنگ۔ بٹاک چنگ۔ (3) بے سبب و زہر

گڑگ و جاک و گوار لنگ۔ (4) مدت و یک۔ ننگی لنگ۔

چورت کو اچھنگ: عزت کو اچھنگ۔ مدت و یک۔ ننگی لنگ۔ (2) ماں نیارگ۔ بے نہ لنگ۔

چوڑو چنگ: کروس و کلینک و ٹس لنگ۔ (2) مستی لنگ۔

چور گڑگ: بدل گڑگ۔ خون و ہیر و گڑگ۔ عوض لنگ۔

چوڑو لنگ: حیات لنگ۔ شرمندگ لنگ۔ موٹ لنگ۔

چوڑی یک لنگ: نقصان و یک لنگ۔ (2) چنگ و ننگی و ہمراہ داری لنگ۔ (3) کلر یا قوم و تپاکی و

نکی و قول لنگ۔

چوست لنگ: ناجوڑیانی علاج و خاطر و پیش یا پڑ و پوست و کور و لنگ۔

چوست و پاچگ: نیک و پوست و در لنگ۔ پوست و چلینگ و دور لنگ۔ (2) رڈ و یک۔ تاواں بار لنگ۔

نقصان و یک۔

چوست و پھڑگ: نگی لنگ۔ ننگ لنگ۔ ضد لنگ۔ (2) پوتی مقصدے و نگی و دوتی لنگ۔ (3) ظاہر

نہ لنگ۔

چوست و پڑ لنگ: کزات گڑگ۔ (2) زہر گڑگ۔

چوست و تل و آرگ: انجوش چنگ کہ سر نہ و پوست و در آنگ و چیری پوست و تل و ظاہر لنگ۔

چوست و چنگ: ساہدارے و پوست و ننگ یا کتر لنگ۔ (2) تاواں بار لنگ۔ نقصان و یک۔

بھل، گوشن و کال بند

پوست و ذرا نگ: دتی راتیں رنگ و ظاہر و سہرا نگ۔ (2) دو جمل و دو پوستی و ظاہر و نگ۔
 پوست و ذرا نگ: پوست و رنگ و نگ۔ گوا زمان نگ و ہنر نگ و ہنک و نگ۔ (2) سنگ جنگ۔
 پوست و نگ: پوست و لگو نگ یا پوست و جنگ۔ (2) مذی و ہنر نگ۔ لنگ۔ تاواں بار نگ۔
 پوست نگ: جس یا گناہ و نازہ نگ نگیں پوست و نوازہ نگ نگ و نگ۔ (2) مال و پوست و نگ۔
 پوست و لگو نگ: پوست و رنگ و ذرا نگ یا دور و نگ۔ (2) پوست و نگ و ذرا نگ۔
 پوست و لگو نگ: ہنوش جنگ کہ پوست بول ویت۔
 پوستی و نگ: سنگ نادرہ و نگ کہ بہ علاج و پوست گورا و نگ بہ بیت۔
 پوک و نگ: ہو و نگ۔ تون و نگ۔ ہنگ و نگ۔
 پوک و سیاہ و نگ: وائر نہ نگ۔ وائر و نگ۔ ورائی نہ نگ۔ بیگواہ و نگ۔ و نگ و نگ۔
 پول نگ: کاریں چیزے و بار و ہنک و نگ۔ شوہار نگ۔ ووی نگ۔ پول نگ۔ سوال نگ۔ سوچ نگ۔
 پولنگ و نگ: ہد نام و نگ۔ (2) لیا گار و نگ۔ چل و نگ۔
 پولنگ، پولنگ نہ بیت: آ کہ پولنگ انت، آ کہ پولنگ نہ چنت، ہرائی و پولنگ و نگ بلا ہیں جبرے نہ
 انت۔ پیہا گوش انت کہ بہ باز مردم و عزت و بے عزتی و نیام و حزنیں پوک و ہنرے است۔
 پولنگ و چنگ: دتی یا گرائی گند گیں کاراں خنر و پیش دارگ یا خنر نگ و چنگ نگ۔
 پولنگ چنگ: لیا گار و نگ۔ عیب دار و نگ۔ نام و وپ و نگ۔
 پولنگ نگ: لیا گار نگ۔ عیب دار نگ۔ نام و وپ و نگ۔
 پولنگ و شو و نگ: پیک نگ۔ صیہاں نگ۔
 پوز و نگ: خریں سیاہ و پیش و ماد گیں سیاہ و پیش و پرائینگ و بوہ چنگ و آواز و نگ۔ (2) حزن مردی و مردی
 نہان و نگ۔
 پور و استالاں یا سپر و نگ: چنگ نگ۔ نہ و نگیں کار نگ۔
 پوز و نگ و آپ و نگ: پھل و نگ، حجات و نگ، دتی نگیں کارے و سراپشومان و نگ۔
 (2) لہر زنگ و ہنر و نگ۔
 پوز و پوزے نہ انت، نوں نوشار و نگ: حیلہ سازی و ہم حدے۔ عزت و نگ و سا نگ، بلوچ و حزن
 مردی و زانگ بیت۔ پوز پیہا نیست و پوز نگ کہ نوشار ماں نگ و نگ، خنریں حیلہ و نہ انت۔

پہ چید کو شک: پہ کمان یا پہ اندازک و اعل کو شک۔

نہل، کوشتن و کال ہند

پہ جنگ و لاچک: جنگ و تیار بونگ۔ جنگ و عمر بونگ۔
 پہ جنور ام و چتر کی اوستاں، کیلک و میٹاپ نہ بت بوستان: پہ بے نفس اوستاں و ایتاں شتریں کار نہ بت، پہ
 جنور ام یا چتر کی ایتاں کیلک و ڈکارا باد و سر بونگ نہ بت۔
 پہ چور و کوریں کیلک جلا رانت: بے دسی و لا چاری ہر کار پر مایت۔ کیلک و لوگ پہ کس و طار نہ انت بلے
 چور و بے مائاں الیش ہم طار انت چیا کہ بے دس و ٹکڑا انت۔
 پہ چول و رَوگ: نیزیں گاماں رَوگ۔ ٹپک چول بونگ۔
 پہ حیا دار و پٹے (بیے) ہا زانت: ہا عزت و حیا داریں مرو و یک نہ وٹیں مزانے دل کیت و چرائی و سبت
 زوریت بلے بے حیا و پٹے ہفت و غہٹے کار و نہایت۔
 پہ وپی وٹن آتک و زال کشی یار نہ بت: بلوچ زال وٹن آتک و مہروانی کت، الیش و مطلب ایش نہ انت کہ
 آپ بدکاری و یاری و تیار انت۔
 پہ وپ و بونگانی بٹاک وٹن انت: جنگ و بٹاک پہ وپ وٹن انت بلے جنگ گزاں انت۔ جنگ و شمر و کوش و
 بربادی انت۔ جنگ و چوٹ بروٹ و یما کنز انت نا کہ وٹ گلا و بے پکراتیں مردم۔
 پہ زہان و کار نہ بونگ: در وگ و پد کشی لگ۔ زبان و نہ وٹیں کپ و جبر لگ۔ دور و بونگ۔
 پہ نو و بچک وٹن نہ روت: ٹن و شہد پہ کسانیں کارے و نہ روت۔ نو و بچک وٹن نہ بارت۔
 پہ من کش و آپاں دل و نہ بونگ: دگر پہ دگر و آٹیں ہلے نہ بیت۔ کس پہ دگر و نہ بیٹ و نا پرائی و آپ و
 کت و کت انت۔
 پہ مور و شپ و ٹمب ہم طوقا نے: ہر کس ہال و روت۔ پہ نر و ر و کم تو انیں مردم یا سا ہدار و کسانیں جنجالے ہا ز
 انت۔ شپ و ٹمب بلا ہیں کہنے نہ انت بلے پہ مور و چہ چوقان و کش تر انت۔
 پہر لگ: ٹہل و ناز لگ۔ پہر بونگ۔
 پہر لکیں ززاں دا نجپ انت ویم و ٹنر تا کیں انت: چہ بکلیں رزاں و داں چوپ پہک انت بلے کہ ویم و کتر
 تا کیں انت۔ ختر و را بے عیب و نہ بیت۔
 پہ کوٹک (کوٹواں) پولک نہ بت بکلیں اشرفی: بکلیں اشرفی و پہک و پکار و پہ عیب بونگ کم نہ بیت۔ آ کہ
 ختر انت پہ بد واپائی کوٹک و بھتان بونگ حراب نہ بیت۔ آ کہ پہک انت، کوٹ نہ بیت۔

نیکل، گوشن و گال بند

نعلی گزم: نعلک لوگ۔ عش و عہلی۔ عثانی نعلک لوگ۔ درگزر و نعلی لوگ۔
نہ جاتانی نعلی لوگ: بہناتانی دروگنگ یا ندر و زیم لوگ۔ کہتانی نعلی لوگ۔ (2) رنہنگ۔ تادان بار لوگ۔
نہ جاد لوگ: پک کز لوگ۔ کارنہ دارگ۔ (2) لیٹ و زگ۔ نعلک۔ (3) نعلک لوگ۔ وپنگ۔
نہ جاد لوگ: ہدای و نعلی لوگ۔ (2) پک کز لوگ۔ ڈالچا لوگ۔ (3) لیٹ ویک۔ کسے و آنچہ بنگ کہ آ
نہنادی و بہ کپایت۔

نہ ہوس شیراں گریگنگ ہوشم، کورنہ بوت انت ماں سیرگیں ڈکاس: پہ ہوس یا دل و غب و نعلی کارنہ بیت۔
نعلی و زگ: نعلی و زگ۔ افسوز لوگ۔ ارمانی لوگ۔ تو زگ۔ بہتاہیر لوگ۔ تلونگ۔
نعلی و زگ: ارمانی لوگ۔ دردی لوگ۔ نعلی لوگ۔ (2) مبرہ و سر و زگ۔ (3) چہ حد و
ڈوخی و بہتاہیر لوگ۔ در و زگ۔

نعلی لوگ: پیدائش۔ چنگ و چہ مات و لاپ و ذرا گ۔ چنگ و لوگ۔ (2) کنگ لوگ۔ گواگ۔
نعلی لوگ۔ (3) ہا کرا گ و انت۔ روان۔ آہان۔

نعلی چار و زگ ویک: منت لوگ۔ ہیرانی سر و قول لوگ۔
نعلی اعلی لوگ: ہیرا نور گے و نام و قول لوگ۔ قربانی و قول لوگ۔
نعلی و نعلی لوگ: ہیر و نام و مجلس لوگ۔ اے مجلس و دیوان کیشتر پہ مالد و ذکر و بیت۔
نعلی لوگ: پہ گلی پک ویم و کز لوگ۔
نعلی لوگ: بہتوار لوگ۔ نعلی نہ نعلی۔

نعلی ہندی لوگ: نعلی لوگ۔ (2) در گے و کپ و ہیر و تی کپ و نعلی۔
نعلی لوگ: قربان لوگ۔ ندر و تولیک لوگ۔ نعلی لوگ۔ (2) کسے و ویم و پہ کسری و زگ یا کہ پہ
مبار باری آہک۔

نعلی حیر لوگ: حیر و ساری و آس ویک۔ (2) ساری و بنگ و نعلی۔
نعلی چار لوگ: ہیر و کنگ لوگ۔ (2) ہا کہ چہ و تی لکھ و ویم و روت و ویم و حال و کہیت و کارایت۔
نعلی دوست لوگ: نعلی دوستی لوگ۔ (2) بنگ و نعلی لوگ۔
نعلی سلام لوگ: نعلی لوگ و کسے و وروہ بات لوگ۔

پتل، کوشن و گال بند

پیش ٹپک: پیش دست ٹونگ۔ کارو چدر گراں پیسرنگ۔ کارو پیسر دست جنگ۔ (2) دیم و ٹونگ۔ ساری ٹونگ۔ دُرستان پیش تر بخزنگ۔

پیک ہنگ: پلاور ٹونگ۔ زٹ ٹونگ۔ کوشنک ٹونگ۔

پینک مان گنگ: اڈر آرگ۔ نیون گنگ۔

پینک جنگ: بہانہ گنگ۔ نیون گنگ۔ گلی گنگ۔ جبر و تہا بخز ماں گنگ۔

پیک و آپ ٹونگ: لاغر ٹونگ۔ مزدور ٹونگ۔ ڈ ہک۔

پیک و ٹچ گنگ: چہ پیک و زوکن و آپ گنگ۔ پیک و آپ گنگ۔ (2) سوئیں ٹونگ۔ کٹ و نف و زنگ۔

ہم ٹونگ: شیم و راہ دار ٹونگ۔ فز ٹونگ۔ اڈ ٹونگ۔ تہک۔ اڈ کرگ۔

ہیم نہ ٹونگ: آرام نہ ٹونگ۔ ٹکونگ۔ جوڑ نہ ٹونگ۔

پینڈ گنگ: ساہارے و دست و پاواں تکیا گنگ و ہنگ کہ سرات غلط نہ کھت۔ (2) قید گنگ۔ پاد بند گنگ۔

پینڈ و ہمار و ہنگ: قید و بند و نہ دارگ۔ (2) بند و آزاد ٹونگ۔ (3) مسٹ ٹونگ۔ (4) رسم و دووانی پلہ

ویک۔ (5) وت سر ٹونگ۔ پلہ ٹونگ۔ ہرچی دل و کیت گنگ بخو کہ متیں لیز ووتی پینڈ و ہمار بہ سندیت و نموت۔

پوست گنگ: توخیل گنگ۔ بند و بست گنگ۔ سبب و شوہار گنگ۔ (2) دو یا دو و زیاد چیزانی تکیا گنگ۔ پینڈ گنگ۔

پوست نہ ٹونگ: بند و نیا ہک۔ خزن نہ ٹونگ۔ کارانی نہ ہک۔

پینڈ گنگ: تکیا گنگ۔ بڑگ و مان ویک۔ مان ویک۔ ٹچ جنگ۔ چیز یے کوں دوی چیز یے و ہور

گنگ۔ پوست گنگ۔ (2) دز چکے و دز چکے و شاح و بڑگ و مان ویک۔

بھر (زیارت) آگن چک نہ دنت، جن و نہ بارت: پہ مشکل و خجالی و رگ و خاطر اچھا لگی انت، بھر و

زیارت یا ملا اکس بے چکیں جنین و چک دات نہ کھت۔ بلے چکیں آئی و جند نہ بارت پیہہ پہ مشکل و آسان

گنگ و ہر وڑیں جند خزانہ۔

بھریں جن و کوشیں دورال، ایساں غور (نہ گر) او ڈر ڈوال: بخو کہ پھر و کوشیں یا کھکیں

نمخو (دورال) درونہ وارت ہے وڑ و بھریں جنین ہم سر نہ بندیت و ٹچ و چک نیاریت، دل و دودے

دنت۔ پیشا کوشیں دورال بھریں جن و کرگ وڑ ڈوالی۔

بھریں و چادر کھب و بند: بھریں و آدم و گیس مردم و پنت و فصحت مزنیں دل بڈی انت و مشکل و کین انت۔

بھیل، خوشن و گال بند

بھیریں کجوت دامن نہ بیت: بُرو بھیل بے نہ روت عادت۔ بھیریں پہ کوٹھک سر پہ نہ بیت، آہر چون انت، ہمانت۔
 بھیریں عہد نہ آپ، کن، آپ عہد کن غناپ، کن، اگت پٹنگ عہد عہد: ورنہ عہد آپ، کن، آپ عہد
 پٹنگ عہد عہد، اگت پٹنگ عہد عہد: زال عہد بھیریں مردورنائی دوراں جت نہ کنت۔ بھیریں دل
 سریں جودے بوت نہ کنت، آدام بدیں بوہے کنت بے ورنہ نیکس مرد عہد دل عہد دوست بیت، دشمن بوہ کنت۔
 بھیری پٹنگ موحے کیت پر عہد عہد، کم کنت تام غلڈت عہد عہد: بھیری گزائیں عہد، عہد عہد عہد۔ عہد عہد
 کم کنت عہد عہد کنت، بھو کو رگ، ہم آئی عہد عہد تام عہد کن انت۔

بھیل اگس مریت، چون نے وہ اشترا عہد انت: ہر ساہ دار یا انسان عہد قی قدر عہد عہد است۔ اگس عہد مثال اش
 انت کہ بھیل اگس پہ عہد عہد عہد، آئی عہد چون وہ اشترا عہد کنت۔

بھیل اگس ہر پخت عہد عہد انت، پوسٹ نے پٹنگ ڈوئیں لیوئی بارے (بھیل اگس عہد عہد انت، پوسٹ عہد
 لیوئی بارے): حزن جوئیں بھیل عہد بھیری عہد عہد عہد، اگس ستر عہد بیت، آئی عہد پوسٹ لیوئی بارے
 پیہا آئی عہد مہدیک۔

پٹلاں بداریت بھیل بان، متیں لیوئی بان عہد سار بان: ہر کار عہد ہر مرد بھیل عہد پھریزوک یاد پان بھیل بان انت،
 دگرے کارے نہ انت۔ ہے وڑ عہد متیں لیوئی ہاں سار بان داشت کنت، ہر کس عہد ناکس نا۔

بھیل عہد دارے درگاہ عہد پڑاہ کن: حزن مردی عہد شان کنے گڈہ بہ سگ، برداشت بہ کن چو کہ کسے بھیل بداریت گڈہ
 دتی درگاہ عہد پڑاہ شاہیگان بہ کنت کہ بھیل شمت عہد آتیک بہ کنت۔

ت

تاہاں گنگ: تاب واریک غریس کھنکس چیزے واریاں گنگ۔ (2) ٹوئی و عمر دی و گنگ۔ (3) نرم گنگ۔
تاہاں و زرگ: زور و کم بونگ۔ ایر ماد بونگ۔ بھل گنگ۔

تاب بونگ: سچ بونگ۔ چک نہ بونگ۔ چوٹ بونگ۔ لپک۔ چنگ بونگ۔ تاب و زرگ۔ (2) ہنر و حیلہ
گنگ۔ زور بونگ۔

تاب و زرگ: راست گنگ۔ چک گنگ۔ (2) کٹر و زرگ۔ زور و زرگ۔

تاب و یگ: چوٹ گنگ۔ وٹل گنگ۔ چیز یے سر و دی ہمک و ٹو یگ۔ (2) چاک بنگ۔ لینگ۔
تاب گنگ: چوٹ و زرگ۔ چہ پک ہمک۔ یے و دیم و ٹو یگ و کہ ہمک۔ یے دیم و و یگ۔ کہ راہے و
زرگ۔ (2) راہ و زرگ۔ (3) چیزے و را تاب و سچ گنگ۔ ریس و یگ۔ تاب و یگ۔

تاب گرگ: سچ گرگ۔ چوٹ بونگ۔ تاب و زرگ۔ (2) لیگ۔ گنگ۔

تاب و زرگ: زہر گرگ۔ (2) لیٹ بنگ۔ سچ و زرگ۔ ریس و زرگ۔ تاب بونگ۔ تاب گرگ۔ (3) چہ
دور و یا چہ و ن و امان و بے تابیر بونگ۔

تاب و ریس گنگ: حیلہ و بہانہ گنگ۔ مکر و فریب گنگ۔ (2) چیزے و را تاب مان گنگ۔

تاب و ریس و زرگ: لیٹ و پلٹ و زرگ۔ چہ درد یا چہ زہر و نارضائی و سوب و تاب و سچ و زرگ۔
(2) نارضائی و در شان گنگ۔

تاپ و یگ: ظاہر گنگ۔ پدرا گنگ۔ (2) ششکس مگد یا و گر خویں چیزے و پھک گنگ و در و اہر گنگ۔
تاچ و یگ: جاہ بونگ۔ وار و بونگ۔ بے دوس بونگ۔ لکڑ و ہڈیک بونگ۔

تاچ و یوریک: تاواں ہار گنگ۔ وار و بونگ گنگ۔ جاہ گنگ۔

تاچ و سارت بونگ: نیز کار بونگ۔ وار بونگ۔ کم شاد بونگ۔ لکڑ و ہڈیک بونگ۔ (2) برداشت گنگ۔
تا تا گنگ: پک پک گنگ۔ شنگ و شاگ گنگ۔

بہل، کوششیں، کال بند

تات کھوات گنگ: لاڑکی، گنگ۔ (2) فزری، چار، وگلوش گنگ۔ وار یک، چار یک۔

تاج سراو یک: عزت، یک۔ خرف دار گنگ۔

تاراج گنگ: پنگ۔ جاہ گنگ۔ بر باد گنگ۔

تازہ جلاک: بڑا، جلاک۔ کر۔ چل۔

تاس و ماں سراو گنگ: غم یا درد واری چہ چتاں ارسانی، گنگ، گنگ، (2) مشکل، جلال، گنگ۔
بے دس، جلا چار بونگ۔

تاسے آپ ورے صد سال، و قاپدار: احسان فراموشی، بلوچ، عزتیں، بے۔ پ، بلوچ، تاسے آپ و وفا، ہم
صد سال، و ذرا جین، مدت انت۔

تاک تاک گنگ: یک، یک، گنگ۔ شکلیک۔ یک، یک، چارک۔ ہیرت چارک۔ پیش پیش گنگ۔
(2) نوشتا کے، و سرجمی، وادگ۔

تاک گنگ: ماں سیاہیں، میڈاں، اکھتیں، ٹال گنگ۔ سر، میڈانی، اکھتی، وین، گنگ۔ ٹال گنگ۔

تالان ٹول گنگ: شک، و شاک، گنگ۔ یک، یک، وادگ، وادگ گنگ۔

تام و بڑگ: بے خرف گنگ۔ (2) خزار گنگ۔ لیزگی گنگ۔ تام و گنگ۔ رسلک و بڑگ۔ (3) حبر و
پرلیس و یک۔

تام و بڑگ: رسلک و گنگ۔ سیاہ دل گنگ۔ سوکیک گنگ۔

تام و بڑگ: نادراہ بونگ۔ ہنچ نادراہ بونگ کہ دردی و بڑدی نہ بونگ۔ (2) بے تام گنگ۔

تام و گنگ: غیرت و بڑگ۔ بے زار گنگ۔ تام و بڑگ۔ ہوش و گنگ۔ پھری گنگ۔

تام گنگ: درود و نہ وٹیں تام بے گنگ۔ (2) ہما و بڑگ یا آپ کہ دپ و نہ وٹیں تاسے بہ کھت۔ ورا کی چیز بے
و تھادتی چند و تام و آہید و کہ ہم تام بے بونگ۔ (3) و بڑگی چیزے و سوری، زہتی، شیرکئی، زہری یا بڑی پٹی و تام یا
بڑگ و یک۔

تام و بڑگ: دور و یک۔ گنگ و یک۔ (2) مشکل، جلال، بڑگ۔

تام و بڑگ: غم و بڑگنی، و بڑگ۔ مشکل، جلال، بونگ یا آہانی مارشت۔ (2) کڑائیں کارے و گنگ۔

تاں بچ نہ گندیت، و بول کو اہی نہ وٹت: کو اہی نہ گندگ انت۔ جم کہ گندیت گندہ دل کو اہی وٹت۔

تاں راست بہایت، و دروغ بھانے (شوچیت) مان واریت: دروغ و نارائیں جبر مرام تاواں کھت۔ راستیں

جبر و سر بونگ و ساری دروغ و تی کار و کھت۔ بد بڑی و بد وائی و کار و آسان کھت۔

بیکل، گنوشتن و کمال بند

تاں ڈہک نہ گزیت، مات نے نہ پیچیدیت: مردم ہایدانت وتی ضرورت غلڈرغ نشان بدونت چیا کہ تاں وہدے کہ کسے نہ گوشت، دودی آئی ع مشکال سر پندہ بیت۔ چو کہ وہد پیکر ہگ گرہت لوں زاگ بیت کہ ٹنڈیک انت۔ تاں کہ تی ویل نہ زوانت، وگرہ پٹلیں ویٹاں ایمنہ جن: وگرہ عیب بندے چیا کہ بلکلیں ہامعرب تراوت، ہم کون بہر بیت۔ ہا علقت کہ ترا گول ہفت کنت، پرانی ع وگرہ غنہ کوش۔

تاں گراں بونگ : تاں گز ووپ ۽ پتہ بونگ ۔ وپ ماں وپ بونگ ۔

تال کو بار بار جودہ بیت، بذات و جن مہات، بذات و ہا و ہاں سور بہ کثرت کہ پائی و کو بار بار جودہ و بیت۔
کو بار بار لوگ و عروہ بہ ندرت، بذات و را سور جودہ و نیت۔

تان دیک: تالان بونگ۔ تالان کنگ۔ (2) ماہر نوک۔ ہورے آپ عذکار کا تیل عجز کنگ عجزند پر ماہر نوک۔

تاخروہ پلاکان مچک: مشکل و جنجالاں مچک۔ گزائیں وہ دے جو مان آئیک۔ دروی بونگ۔ (2) شیکا فی بونگ۔

تاوان و گشک: نقصان و ترک۔

تائید و بندگی: ہیک، ملا و میاہ عدم غرور و تائید و بندگی۔

تائیدِ عَمَل: پتے راہِ برءِ جادو گنگ۔

شب یونگ: دل و میل و یونگ۔ دوست یونگ۔

خبر جنگ: لواریہ وڈالی یونگ۔ گرمی جنگ۔

عَبُّ دُورِ اَرْكَ: اَم تَبُّ اَم خِيَالِ بُوْغ۔

حب و تنگی: ساجک - درمان اثر تنگی - درمان و گون تنگی - (2) دل و دوست بونگ - دل بونگ -

شب و گزگ: ناتب بونگ۔ تب و خراب بونگ۔

خجربے دھجک و کار نہ وقت: بے ہوا ہوا بے شگفتی پہ پتلی کس و شکر نہ انت۔ مردم ہا انت کہ بزات و بیت، قوے

دارت۔ وکس نا آج کارے مردنانت۔ آئی مثال چہ ہاشریں تیرہ انت کہ دنگ بر نیست غیج کار عنایت۔

فتح جنگ: یلچا نگ - سر یہ سر نگ - تے دگرے عرء ایر نگ - پڑی جنگ - بچنگ -

ٹھٹ ٹھٹ ٹونگ: بہت عورتاں تواری ٹونگ۔ (2) ٹھٹ ٹھٹ ٹونگ۔ ساہار ٹونگ۔ مویج ٹونگ۔

حُثْ بُونِک: کارات بُونِک۔ یُحْثْ بُونِک۔ ویرندان بُونِک۔ بر باد بُونِک۔ رے گواه بُونِک۔

ثُمَّ تَتَكَلَّمُ: چه دپ و حمرء در نیا مک۔ چو بولمک۔

فتہ دہشت ہوگ: بے جاڑ ہوگ۔ مونجا ہوگ۔ بے توار ہوگ۔ پریشان ہوگ۔ بے ہوش ہوگ۔

فتیٰ دینہ ڈاگ : پنج سرید نہ یونگ۔ جاہلی۔ بہوالی۔

نیل، گوشن و کال بند

نچوڈل لنگ: بے عزت لنگ۔ کم شرف لنگ۔ (2) مکن لنگ۔ ویلگ۔ (3) بیہارویک۔ (4) ڈٹ ونگ۔

نچ و پوٹک: کزور لنگ۔ مستی و ایمہ مادہ لنگ۔ (2) بے عزت لنگ۔

نچک لنگ: دزاج لنگ۔ راست لنگ۔ چوٹیں چیزے و چوٹانی درآ لنگ۔ (2) دزاجی و وپنگ۔
شہارویک۔ لنگ۔ دزاج لنگ۔

نچک ویک: بے ہمت لنگ۔ غزور لنگ۔ (2) شہارویک۔ وپنگ۔ لنگ۔

نچک و رزگ: پہ چیزے و نیمک و عکریچ بھڑک و رزگ یاد کہ بچ جا کہ مان نہ ہوک۔ ہڈ باری رزگ۔
نچک لنگ: نچک لنگ۔ دزاج لنگ۔

نچک لنگ: شہارک۔ بھنگیں جا کہ و پادانی دزاج لنگ۔ ٹال لنگ۔ (2) راہ و درست لنگ۔ (3) راست
لنگ۔ (4) مرزگ و دست و پادانی دزاج و راست لنگ۔ (5) جنگ و چنگل ویک۔

نچک مرزگ: راست لنگ۔ سراراست لنگ۔ دزاج ویک و وپنگ۔

نچ و تاک لنگ: جھڈ لنگ۔ کارے و لنگ و توئیل لنگ۔

نخت و سخت و واچہ لنگ: مختار لنگ۔ حزن مرز و مرز لنگ۔ آباد و سیر لنگ۔

نخت و روان و سوار لنگ: طالع و پاد آ لنگ۔ حزن لنگ۔ سیر و آباد لنگ۔

نرا اکس پہ کوک و نہ بیت، کوک و ریڈ گیس پوسٹاد و بہ بیت: باید انت کہ مردم و کسے تا کسے و خاطر بہ کہیت۔ بلے
اکس کسے و را پہ کوک و نہ بیت آئی و را کوک و پوسٹاد و خاطر چوں کہیت کہت۔

نرات و نوڈ لنگ: بے مقصد لنگ۔ بے کار لنگ۔

نواس ویک: ٹرینگ۔ ہریک۔ گلنگ۔ تاجیگ۔ سرہینگ۔

نواس لنگ: ہڑک۔ لڈک۔ آٹھوک۔ اٹھوک۔ چم چنگ۔

نواس مرزگ: ہڑک۔ سٹ لنگ۔ چست لنگ۔ باہند لنگ۔

نوام لنگ: نیچا لنگ۔ رودہ و رود لنگ۔ چنگ۔ (2) مانپوٹک۔ انھا لنگ۔ پوٹک۔

نران و پڑنگ: کپت و نران و ٹپک۔ مجلس لنگ۔ نران لنگ۔ (2) وپ و بند لنگ۔ جبر و مکن لنگ۔

نران و لنگ: اٹھوآ لنگ۔ بہر بہر لنگ۔ شک و شامک لنگ۔ یک یک لنگ۔ داگ و داگ لنگ۔

بہل، کوششیں، کمال ہند

تواں ٹرون ٹنگ: پک پک ٹنگ، پک پک ڈنگ۔ دھوں دہان ٹنگ۔ تالان ٹنگ۔
 تواج ٹنگ: چنگ۔ رزگ۔ باہند ٹنگ۔ دور چنگ۔
 تواج و رزگ: تواج ٹنگ۔ سٹ و کپ ٹنگ۔ دور ٹنگ۔
 تواں ٹنگ: جبر ٹنگ۔ کپ چنگ۔ گالوار ٹنگ۔ مجلس ٹنگ۔ گال آہک۔ جبر و حال ٹنگ۔ وڑا ٹنگ۔
 تواگ و پد ٹنگ: یا تاں پد ٹنگ۔ تواگ و ٹنگ۔
 تواگ و رزگ: بے تواگ ٹونگ۔ بے حیاں ٹونگ۔ یا ت و نیا ٹنگ۔
 تواگ و ٹنگ: کیر آہک۔ سارگ۔ یا ت آہک۔
 تواگ و ٹنگ: تواگ و پد ٹنگ۔ یا ت و پد ٹنگ۔ یا ت و پک۔ انجوش ٹنگ کہ یا ت و کنت۔
 ترو ترو ٹنگ: بے فائید کس کپ ٹنگ۔ بٹاک چنگ۔ ٹنگی ٹنگ۔
 ٹرس و ٹنگ: چے کے و دل و ٹرس و دور ٹنگ۔
 توشاپ ٹنگ: جبر و حال ٹنگ۔ مستی ٹنگ۔ سر زوری ٹنگ۔ ٹنگی ٹنگ۔
 خریشپ ٹنگ: عزت و یک۔ یا پ عزت ٹنگ۔ ہزنت ٹنگ۔ نیمہ ٹنگ۔ سا ٹنگ۔ ٹور ٹنگ۔
 جوک چنگ: کوں تیکن و ٹد و دو چک۔ پوست یاد کہ انجیں بڑیں چیزے و دو چک یا ٹونگ۔ (2) دو ٹکر مد و
 انجوش و زاجی و ٹنگا ٹنگ کہ ٹھادی و ٹونگ مہ بیت۔ بے در و و ٹنگے ٹنگے چنگ بہ بیت۔
 تو ٹنگ نہ ٹنگ: بے توار ٹونگ۔ جواب نہ و یک۔ بچ نہ کو ٹنگ۔ آواز نہ ٹنگ۔
 ٹونگی ٹونگ: زہر و پڑ ٹونگ۔ (2) چیزے و راہنچو مان چنگ کہ ہے چیز جا کہ کت مہ کن انت۔
 ترو کوا ٹنگ: ٹنگ ٹنگ۔ کسے و بے عزت ٹنگ و خاطر اچہ دپ و ترو و توار و دور ٹنگ۔ (2) انجوش ٹنگ
 کہ کسے ترو بہ دنت۔
 توم ٹنگ: مانا ٹنگ۔ توم ٹونگ۔ مان پوشک۔ (2) ہما تھر کہ کواری بہ بیت۔ جبر و بند و رزگ۔
 تونچہ ٹنگ: چت ٹونگ۔ زہر گزگ۔ باہند ٹنگ۔
 ٹونڈ ٹونگ: لہس چیزے و سٹ و ڈو و زہر ٹونگ۔ (2) مردم و زہر گزگ۔ (3) محکم ٹونگ۔ گزان و
 مشکل ٹونگ۔ (4) زور اور ٹونگ۔ زوراک ٹونگ۔
 ٹونڈ دست چنگ: کارے و کوں خب و واہک و دست چنگ۔ (2) کاریے و پ اشتابی وندات ٹنگ۔ (3) پ

بھل، خوشن و کال بند

جنگ یاد کہ خاطرے کسے پھونڈی دست جنگ و دازگ۔

خود جنگ: زہر گرگ و بد و زد و سر بونگ۔

خود جنگ: خود جنگ۔ (2) درد و خود گرگ یا جنگ۔

خوندریں مادن و خستیں زال، ٹھکانی دینت بازیاں: ترویں و دریا و رنگیں مادن و خستیں ورنائیں زال
مردم و دم برائیں انت۔

جزو چیز نہ ہوگ: ترنا زوریں کا ہے، آئی و راجہ بیت مدکت ہزاں کہ وہ بدید لیگ۔ کسانیں و کم تو اہیں
مردے و حزن مردی و سر زوری و بار و انوشک بیت۔

خود بڑے حساب نہ جنگ: بیج حساب و نیازگ۔ کمار نہ جنگ۔ بے ارزش لیگ۔

تو نیز گرگ: آپ و یا آپ ایسا چیز و در زگرگ۔

خولیں جہر بونگ: بے کار بونگ۔ بے آس بونگ۔ بد آس بونگ۔ ہاتیر کہ آس نہ ہارت۔

خوی و یک: بھل و یک۔ گز و نہر و یک۔ سہار و یک۔ پاد تراپ و یک۔

خون جنگ: دکان جنگ۔ تیر کو جنگ۔ کور جنگ۔

خس و یک: لاپ و کزات و درنگ۔ چلاپ و کزات و درانگ۔ (2) بے عزت بونگ۔

خس جنگ: کروس و یکینک و نل جنگ۔ پور و یک۔

خس جنگ: ٹکڑ ٹکڑ جنگ۔ بوج بوج جنگ۔ کلت کلت جنگ۔ خونک۔ بوزور جنگ۔

خک و آزرگ: خاطر جنگ یا خاطر و آزرگ۔ دگوش و یک۔

خنگ کہ بن و کیمیت جنگ نہ بیت: داکے کے کہ دپ و در کیت آپا زورگ نہ بیت۔ ایسی و مثال چو ہا جنگ و

انت کہ وہ دیتہ بن و کیت پدا جنگ و دپ و جنگ نہ بیت۔ بے وز و گپ کہ چو دپ و درانک، آخت۔

خنگ جنگ: پھرک و پال و لہر جنگ۔ نام خدا جنگ تاں کہ نظر نہ بیت۔ کسے و را پدا جنگ جنگ کہ نظر نہ

لگیت۔ (2) بے عزت جنگ۔ پیٹ جنگ۔

خنگ و نور چنگ: خنگ و اے بزرگ۔ کٹ و خنگ بونگ۔ (2) غم و غمائی و دم پان بونگ۔

خنگو جنگ: بے مبری و لہر زگی نشان و یک۔ بے جاراتی جنگ۔

خنگ و آزرگ: پے باہوئی آگ۔ پے امیت آگ۔ جو کہ آزرگ۔

بھل، کوششیں، کال بند

گھر دیکھ گنگ: برہاد گنگ۔ جہاں گنگ۔ بچہ پشت نہ بچک۔

گھر نہ شریعت بلے پد گنت: بچہ بچشیں کارے نیست کہ نہ بیت۔ (2) ہرچ کارے بٹھان مانیت۔ بچہ چیز یا کار پد چیز دیک نہ بیت۔

نکار و بڑگ: سکتیں گزائیں کارے و گنگ۔ کوہ پڑھنگ۔

نکار و بڑھنگ: گزائیں کارے گنگ۔ (2) مشکل و آسان گنگ۔

نکار و مل گنگ: غزئیں کارے گنگ۔ سکتیں گزائیں کارے گنگ۔

نکار گنگ: باز مردمانی ساہدارے و یا چیزے و راہ بزرگ، بڑ و بچگ و بزرگ۔ (2) کسے و دست و پادان کرک و گزائے و بزرگ۔

نکار جیں کار و گنت وئی گجراں نہ بخت: کار و اکس تلا ہے گنت یا زمرشت انت بلے وئی جکران و کس نہ جنت۔ خزیں چیز پے وئی چند و تاوان دیک و نہ انت۔

نکل مل گنگ: راڑ راڑ گنگ۔ بہر بہر گنگ۔ کٹر کٹر گنگ۔ پاؤ گنگ۔

نکل گنگ: گنت گنگ۔ دار و یاد کہ چیز پے و گنت گنگ۔ چیزے و دو یا کیشتریں بہر و گنگ۔

نکل واد گنگ: گوشت و پے جہاں گنگ واد و انار داگ بچگ۔ (2) ماہیک و لاپ گنگ واد گنگ۔ (3) بچگ و گنتی گنگ۔

نکل و بچگ: لوپ و گنت و دیک۔ (2) کسے و بے واری و بزرگ۔ (3) کسے و سر و سکتیں اڑ و بچالے وور دیک۔

نکل و بچر گنگ: پے مرگ یا ساہدارے و بزرگ و خاطر و نکل و بچر گنگ۔ (2) کسے و ماں بچالے و وور دیک و خاطر و پے جوڑ گنگ یا حیلہ ساڑگ۔

نکل و بچک: لوپ و بچک۔ بچال و اڑے و بچک۔

نکلکان بونگ: چیزے و پورا نہ بونگ۔ کم بونگ۔ (2) اُسمیت وار بونگ۔

نکلکان گنگ: ولما گنگ۔ چیزے و سر پورئی و نہ دیک۔

نکمپ بونگ: بیکو او بونگ۔ ویران بونگ۔ برہاد بونگ۔

نکمپ گنگ: بچگ و بچک۔ برہاد ویرمان گنگ۔

بھل، کوششیں غ کا لہند

غٹپ غ تاراج گنگ: ہل غ لٹ گنگ۔ لٹ غ مار گنگ۔ جاہو بر باد گنگ۔

غٹپ غ تاراج بونگ: جاہو بر باد بونگ۔ دیرندان بونگ۔ لٹ غ پل بونگ۔

غٹہ بونگ: ایر ماد بونگ۔ نرم بونگ۔ فرماں بردار بونگ۔ بھل گنگ۔ غزور بونگ۔

غٹہ گنگ: ایر ماد گنگ۔ نرم گنگ۔

بندہ بنگ: بنگ۔ پندہ بنگ۔ چیزے و سر پری گل و چل غ لیگار بونگ۔

بندہ گنگ: شہک یا کوزگاں لیجا کتار و بندگ۔ مال و غلم گنگ۔ سلاؤ گنگ۔ (2) کسے و رالوپ گنگ۔ بھگ۔

بندہ گنگ: لاغر بونگ۔ اشتر و گوشت و رہچک۔ پڑوریں اشتر و لاغر بونگ۔

بھک آرم: چاریں کنڈاں چھک۔ مان ٹوہک۔ (2) پراہی و کم گنگ۔ (3) بے زار گنگ۔

بھزار گنگ۔

بھک سار گنگ: مال و پھر گم غ گنگ۔ (2) پریشان گنگ۔ بد حال گنگ۔

بھک گنگ: بھزار گنگ۔ سوکی گنگ۔ دل سیاہ گنگ۔ بھک آرم۔ بھزار گنگ۔ (2) گنگ گنگ۔ دام یاد کہ

دائیں چیزے و پدا لوٹک و جھت گنگ۔

بھگوئیں بڑا تانی بہل بڑا دیک نہ بنت: بڑا ت و بھ بڑا ت و جا کہ نہ کہیت۔

توار و پڑھک: نام دار بونگ۔ نام بونگ۔ نام غ توار و در و ر و گ۔

تئی دوستی و ہفتی و دوستی: کوش انت کہ ہفتی کم و فاع بد و فائیں ساہدارے۔ آئی و دست بہ ریت و تی و اہندے

ہم جتاں کشیت۔ پیہا پہ بد و فائی و ہتلیانی دیم و در نیا کہ و بار و ا کوٹھک بیت۔

تئی مرگ و تو لکانی مور: وار بنگا غ بے وار شیں مردم و بار و ا کوٹھک بیت کہ آئی و مرگ غ زور و محتائے نہ

وار بیت، آ آکس مرگ، آئی و جون و تو لگ و ہفتار بور انت ہم کسی دل دور نہ بیت۔

توار بھک: گزائک بھک۔ آوار و بیک۔

توبہ غ امان گنگ: توبہ گنگ۔ پٹو ماں بونگ۔ چہ ہدی و زوری و پناہ لوٹک۔

ٹوہک اکس قیر نہ بخت، واجہہ غ فحائی نہ کنت: اکس گئی دست و فتریں کارے بوت نہ کنت، پرے جبرے

و آجہہ غ ہر گم نہ بیت۔ بھج کہ اکس بھک آکس نہ بارت، ایش بھک و واجہہ بے عزتی نہ دانت۔

ٹوٹ گئے غر کہیت، کچھ گئے راہ کہیت: باز بونگ۔ (2) ساہدارانی گوں یک آوارے و در آ کہ۔

بھل، کوششیں، کمال ہند

تو ذیل سازگ: راہ دور و بگ۔ دیکھ سازگ۔

تو ذیل نگ: جھگنگ۔ مشکل و آسان نگ۔ دیکھ سازگ۔

تو دنگ: گمان نگ۔ اُمت دارگ۔ گنت کرگ۔

تو دواں ہار بونگ: بھلی آنی چر و بونگ۔ زیر منت بونگ۔

تو رو بیک: یلہ و بیک۔ بھنگ۔

تو شپ چرے زون و بکے: شپ چر چر زون و پر بیک کھٹ۔ مدام شپاں بکیت۔ آکس کہ سر ظاہر نہ انت یا مردم بے زار انت، ہائی و کوش انت۔

تو شک پہ لاپ و بگ نہ بیت: جوز، بازو را کی و حارٹی شریں جبرے نہ انت۔ لاپ تو شک دانے بوت نہ کنت۔ باید انت کہ لاپ و بھنچ مان نگ بہ بیت کہ جا کہ کنت بہ کنت، چر و کیشتر شتر نہ انت۔
تو بی و بیک: بیمار و بیک۔ پہ مرگ و دیم و دراہگ۔

تو ک و بگ: و ت سر و دت ہوار بونگ۔ اناکت و زنگ۔ (2) گپ و تہادور نگ۔ (3) بگ و مز یے و دت و ہور نگ۔ (4) بگ و مز یے و پہ صلاح نگ و نیام و آہگ۔

تو کل بنگ: ارادہ نگ۔ بھٹ نگ۔ پہ کارے و نگ و لایک بنگ۔ چت بونگ۔
تو کل و مرد و را علیا رانت: مردم اکس تو کل بہ کنت، کارے و نگ و ارادہ و بہ کنت بخدا آئی و کار و آسان کنت۔
تو لگ و شوقی زور بیت، کیت مسیت و مز بیت: حرائیں کار لگ و دت و تاوانی نگ۔ بد بھٹ بونگ۔ تو لگ کہ مسیت و مز بیت بڑاں موت و زور بگ۔

تو لگ و بد بھٹ زور بیت، فہم و کیت: ہا کارے نگ کہ دت و تاوان بہ بیت۔
تو لگ و بے ہولانگ و گز کیت: بھل و عادت ہلہ و دت و دت۔ بھٹ تو لگ و بے ہولانگ و نہ بیت ہے وڑ و مردم و بدیں بھل و عادت مدام گوں آئی و گون انت۔

تو لگ مسیت و نہایت، بھل بھنگ و نہ دت: مثلاً و تو لگ و دت ماں و دت و بگ نہ دیت چیا کہ تو لگ مسیت و نہ دت و بھل بھنگ و۔ ہر کس کار و دت۔

تو لگ و بگ گوں پاچک و ناہ و انت: تو لگ و دیر و محزن مردی، بھیش انت کہ بے بزمش و بیت و چر پاچک و ناہ و بہ کنت و بوارت۔ ہر کس پوتی قد و کس اس و زور بھٹ کنت یا ہما حزن مردی و گنت کنت کہ دتے بیت۔

بھل، کوششیں، کال بند

تو لگے گوشت اگور کو پھینک دیا: تو لگے اگورانی نہ رنگ ہے جبراً بہانہ سبب بوت کہ تو لگے گوشت اگورانی میں رسیت کتنا، وارت اش کتنا بے امن نہ لوٹاں کہ کھو پھینک اگور پوراں۔ (2) بہانہ لگے۔ حیلہ ساز لگے۔ ڈیل و ڈرام و لگے۔

تو لگے دوت لنگائی کا رانت: تو لگے کورے آپ کے گونا گوت کہ در آتک نہ بوت۔ جنت اش کت، کوشش من دوت لنگائی کا راست، من دوت وئی تب کورے آپ کے گونا گوت۔ اے درویش حزن مردی کا باروا گوشت بیت، پہ ہائی کے دوتی کمزوری کا توانی و جبر بہ دنت۔

تو لگے ہم دوتی ہو پڑے دپ و شیرانت: ہر کس یا ہر سا ہر دوتی ہلکے و میٹکے و زور جنت۔ تو لگے ہم دوتی ہو پڑے شیرانی کڑک جنت۔

تو لگی جنگ و لگے: پہ پھر حیلہ جنگ لگے۔ دیم پدیم و نہ ہو لگے۔

تو مے و لگے: خیز تو مے و کشار و خراب ہو لگے۔ تو مے و بدل ہو لگے۔

تو لے و پڑ و لگے: کٹن و پڑ و لگے۔ آپ و لگے۔

جہا لگے: کسے کا ریا جبر و تہا مان و لگے دوت و ہو لگے۔ (2) چیزے و گنڈیں یا پھیلے جا گئے و لگے۔

جہا ریں زور و جہا ریں قبر و روت: بدر وئی بدی نشان دنت، حرا بی کاریت۔ بدر وئیں مردم و قبر چو ہائی و زور و تہا بیت۔

جہا لگے: نادر ای و زیات ہو لگے۔ (2) زور ہو لگے۔ بے دس ہو لگے۔

جہا کٹ ہو لگے: پہ پھٹ و لگے جنگ۔ زور ہو لگے۔

جنت جنگ: بہتام جنگ۔ جامعہ و ہدی گپ و کوشک کہ راست مہ بیت۔ (2) ملامت لگے۔ بدنام لگے۔

جنتی لگے: جنتی کارشز انت۔ ترا جبال و مشکل کون نہ لگے۔

جبرانی لگے: جبر باران شروع ہو لگے۔ جبر کزاری ہو لگے۔

جبرانی نہ چمکائی جتنے نام و کسر لگے: کوشش و کسر بلے نام و آئی و گانہ گرے و دھل و دوتی لگے۔ یا گور و لگے۔

جبر ہو لگے: کوشش۔ آس ہو لگے۔ سرجم ہو لگے۔ ہلا ہو لگے۔

جبر و لگے: جبر و چمکان یا پھینک و در آگ و رند زمین و لگے و پھر و چست ہو لگے۔ جبر و لگے۔

جبر و لگے: چار و در آگ و پکار: ہر کارے بار و اسر جمیں پت و پھل الٹی انت۔ کار و اسر چارگی انت۔

تیرنگ: پەنۆندی گۆزگە ھەروەگە - (2) جەگە ھەن جەگە -

تیل پتہ دک: گچھو کیس زال عسراء سر بندے بٹہ دک۔

یٹلاں بزدگ: قید رنگ۔ دست و پاداں گوں محکمیں سادیاں زنجیراں بزدگ۔

تین و تا چک و دکان جنگ: تین اکس تا چک و را ہے دکان و بہ جنت کہ تی پشت آساں سیاہ رنگ پیٹھا
خز نہ انت کہ تین و پشت و ہم سیاہ انت۔ پیٹھا آ عیب کہ کسے و را و ت مان انت باید نہ انت و می و را
ہمیشی و دکان و بہ جنت۔

تین جہاں ول وچ : سگ شزار گنگ۔ نہ کیک گنگ۔ پھری گنگ۔

ٹ

ٹاپار بجگ: ٹاہ بجگ۔ انجیں کارے ۽ گنگ کہ مردم ۽ وہم ۽ گمان ۽ مہ بیت۔ نہ دھیں ۽ خرائیں کارے ۽ گنگ۔ (2) چوتی قد ۽ کس ۽ مسترین خیر گنگ۔ دروغ ہنگ۔

ٹاپ گنگ: مودانی چنگ ۽ برابر گنگ۔ مودانی زندگ۔ (2) دز چک ۽ کھکیں غیبہ کاریں ٹال ۽ شاہانی بزرگ۔ ٹاٹ ۽ ٹکو ٹوگ: پڑ ٹوگ۔ پہ چنگ ۽ سازی ٹوگ۔ چست ٹوگ۔ زہر ٹوگ۔

ٹاٹ ۽ ٹکوانی مان چنگ: پہ واوا ۽ چنگ ۽ تیار ٹوگ۔

ٹالاو ٹیک: بہرہ زک۔ لحاظ گنگ۔ (2) بخشش دیک۔ تورڈو ٹیک۔

ٹال ٹال گنگ: ہفت ۽ دھڑ گنگ۔ یک یک ۽ پنگ۔ (2) کیشیک۔ شک گنگ۔ یک یک گنگ۔ ٹال گنگ: دزاج گنگ۔ بزرگ گنگ۔ شہارو ٹیک۔ شہارگ۔

ٹال ۽ سڈگ: دز چک ۽ ٹال ۽ سڈگ۔ (2) کسے ۽ پھل ۽ ٹیک۔ جو در ٹوگ۔

ٹالکانی ڈورگ: بزرگ ٹوگ۔ دزاج کش دیک۔ (2) بے عزت گنگ۔ کوس جینے ۽ بد فعلی گنگ۔

ٹاہ بجگ: ردو زک۔ ردی گنگ۔ مزین ردی بے گنگ۔ (2) نہ پتگیں کار گنگ۔ (3) مزین بٹاک بجگ۔ دزوگ ہنگ۔ ٹوہیں کپ بجگ۔

ٹپانی سر ۽ واو پڑ چنگ: ہٹاں آڑگ گنگ۔ تاوان وارنگیں مردم ۽ ردیانی سر ۽ آئی ۽ ڈوہارگ۔ (2) حوان ۽ شکانی کپ بجگ۔ نہ دھیں حوان گنگ۔

ٹپ بجگ: عینیں کارے ۽ گنگ۔ خزیں یا خرائیں کارے ۽ گنگ۔ (2) دروغ ہنگ۔ (3) نشان ۽ سر ۽ بجگ۔

ٹپ ۽ بجگ: نہ ٹوگیں کارے ۽ گنگ یا ٹوگ۔ خزیں یا حرائیں کارے ۽ گنگ۔

ٹپڑ ۽ لوڑو ٹیک: شودوک ۽ ٹگیں پڑمان بہد کہ تیاریں ٹپڑ ۽ سر ۽ تالان گنگ، آپ ۽ درخ بجگ ۽ ٹوہیں ٹپڑ ۽

بھل، خوشن و کال بند

نکھر نکھر نک: بہر بہر نک۔ پندر پندر نک۔ ٹونک۔ راڑراؤ نک۔ ٹش ٹش نک۔

نکری نک: نز آہ۔ (2) سیاہ نک۔ (3) بے طالع نک۔ بدعت نک۔

نکری نک: نز آہ۔ پریشان نک۔

نک نک: نکھان نک۔ پندرا نک۔ (2) نیوک یا ٹکونٹ و پندر نک۔ نکھانی۔

نک و پندر نک: چارک و چٹانک، نکھان نک، پنکا نک۔

نک و نک: نکھان و سر و نک۔ نشان نکھان جا کہا نک۔

نک نک: نکھانک و سر و نک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ (2) نکھانک و سر و نک۔

نک و نکھان نک: نکھان نک، چارک و چٹانک۔

نک نک: نکھانک و سر و نک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ (2) نکھانک و سر و نک۔

نک و نک: نکھانک و سر و نک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ (2) نکھانک و سر و نک۔

نک و نک: نکھانک و سر و نک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ (2) نکھانک و سر و نک۔

نک و نک: نکھانک و سر و نک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ (2) نکھانک و سر و نک۔

نک و نک: نکھانک و سر و نک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ (2) نکھانک و سر و نک۔

نک و نک: نکھانک و سر و نک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ (2) نکھانک و سر و نک۔

نک و نک: نکھانک و سر و نک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ (2) نکھانک و سر و نک۔

نک و نک: نکھانک و سر و نک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ (2) نکھانک و سر و نک۔

نک و نک: نکھانک و سر و نک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ (2) نکھانک و سر و نک۔

نک و نک: نکھانک و سر و نک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ (2) نکھانک و سر و نک۔

نک و نک: نکھانک و سر و نک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ (2) نکھانک و سر و نک۔

نک و نک: نکھانک و سر و نک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ (2) نکھانک و سر و نک۔

نک و نک: نکھانک و سر و نک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ نکھانک۔ (2) نکھانک و سر و نک۔

ثوابِ رنگ: نیکیں کارِ رنگ۔ ہر ہا نیکیں کار کہ پھائی رنگ ءِ خدائی مزید رس ایت۔

ثوابِ رنگ: مُردگ ءِ جان شودی ءِ کفن پوشا رنگ۔

ثوابی رنگ: پہ حیرات ءِ رنگ۔ حیراتی رنگ۔ خدائی نام ءِ رنگ۔

ثوابی رنگ: حیرات رنگ۔ خیراتی رنگ۔

ج

جاپ ویک: دت و چیر ویک و پشت و گوش نگ۔ کون و مول نگ۔ (2) جان و دزنگ۔ پہ کارے و نگ و پزانت و درنگ و دست جنگ۔ کالی نگ۔ سستی نگ۔

جاؤ و دل و پوختی کشیت: گوش انت کہ جاؤ وتی عزیز یاد ستیل مردم و دل و دوارت پھیلا کستی سراور نگ مسیت۔ جاؤ ہم ضد لوگ و یک نے کلیت: ہر کس و باید انت کہ دتی ہسا یک و ہمراہ و خیال و بداریت۔ بلوچ و باید نہ انت ہر پتے و راہنراہ بہ کت و آئی و کار و حراب بہ کت۔ گوش انت کہ جاؤ ہم دل و نگ و خاطر ضد لوگ و یک لوگے پل دت۔ پھیلا ہر کس و باید انت کہ ہر پتے و پدم ظلم و زور و آماج مہ کت۔ جاؤ و جنگ: بہر نگ۔ پدم یا تانید کسے و گمراہ یا تاوان بار نگ۔

جار و زک: سنگ۔ برداشت نگ۔ کچا وک۔

جارات نگ: باز و زک و کشاد۔ باز دوارت نگ۔ (2) نادر ای و سنگ۔ (3) تاہیر و زک۔ ایمن و نگ۔ جارات نہ نگ: باز و زک و برداشت نہ و نگ۔ چہ باز و زکی و سبب و زشت نہ نگ۔ (2) دروغ و سنگ۔ آرام نہ نگ۔

جار پزنگ: کپ و تالان نگ۔ ہر کس و حال ویک۔ پنے پہ گوانک تالان نگ۔ (2) گوانک جنگ۔ ڈا ویک۔ جار جنگ: کوکار نگ۔ گوں بڑیں آواز و گوانک جنگ۔ سکی نگ۔ جار پزنگ۔ ڈنڈ و نگ۔ حال ویک۔ جار سنگ: سر سر جنگ۔ ہلا ہوش و نگ۔ بے تاہیر و نگ۔

جاڑی آئی کڑ کمٹغ: باز وک نگ۔ بے فائدگیں جبر نگ۔ (2) چہ گزہر و دستانانی نبجیگ۔ جاک جنگ: جنگا نگ۔ بے فائدگیں گا لوار نگ۔ سزا ادا نگ۔ زہنگ۔ پوچس کپ و جنگ۔ پہ کوکار جبر نگ۔

جاگمہ و دازک: پت و پزکی ہنکیں و آباد نگ۔ بھت پند و نگ۔ جاگمہ و دش نگ: یک نگ۔ دت و جاگمہ ویک۔ خنریں جاگمہ و دوار نگ۔ (3) دیوان و خنریں جاگمہ کزک و زنگ۔

بھل، کوششیں، کال بند

جام و ماں جانی کو پنگاں دازگ: بذات و کس و مدت و کھٹ گنگ۔ مڑہ داری و مزن مردی گنگ۔
جان و جان و ادھیت، جاگ و دور و چہ جان و (جان گوں جان و جاگ و دور جان و): شکایتی و دہاں و قی عزیز، و قی
کس گنگ و مدت و ساڑی بیت۔ ورا و دور و نت۔ مشکلیں و دہاں جان و گد و ہم و قی نہ بیت۔
جان و آس گنگ: دردی و بونگ۔ پ و گزگ۔

جان و آس گنگ: عک تو رگ۔ نہ و ڈی بونگ۔ نارضا بونگ۔ (2) تو ریا کیس پ و گزگ۔
جان و ایر گنگ: لاغر بونگ۔ ڈی گ۔ زور بونگ۔
جان و بنگ: پدم و پوت و پک و تانید جان و بنگ کراگاں آئی و مار بوارت و قی مہ بیت یا ہر رنگ
و تیر آئی و جان و کارمہ کت۔

جان و گنگ و بیک: جان و پوست و بھل بونگ۔ (2) پوست و بونگ۔ (3) پوست و بونگ۔
جان و بنگ: دہا و بھیک۔ بدل و بونگ۔ مراہ بونگ۔ سکتی و بونگ گنگ۔ (2) و رگ۔
جان و و رگ: چہ کار یا ذمہ داری و عوت و دور دازگ۔ بے تھمبلی گنگ۔
جان و ریس نہ گنگ: پکار پے واک نہ گنگ۔ بے تھمبلی گنگ۔ جان و و رگ۔
جان و ریز و بیک: حیلہ و بہانہ گنگ۔ مشکلیں و دہاں دیم و نہ کنزگ۔
جان و مور مور بونگ: بدن و پلنگ۔ جان و جنزگ۔

جاہ و ست پلے جو ہاں نیست: دیرندان بونگ۔ تادان بار بونگ۔ (2) وار و بونگ۔
جاہل و وہ کار بیکرے زورمان: جاہل و نازانت کارمہام چہ کار بیکرے مست انت، و قی کتی و گوش نہ انت۔ آئی و
دل و ہرچی آگوشیت شتر ہما انت و راست ہم ہما انت، پھیلا بٹرس چہ جاہل و ناسریدہ۔ جاہل و نازانت کار و چرائی
و کم عقلی و سبب و منینگ و سر پد گنگ آسان نہ انت۔
جاہ و بھل گنگ: خردگ و کفن و فن گنگ۔ (2) سامان و مال و جاگہ گنگ۔ مال و از باب و جاگہ
و یک و ایر گنگ۔

جاہے کہ دل روت، پاد روت: دل و داگ نہ بیت، پاد نہ نہ انت۔ پاد و بودا نہ انت کہ دل بولوشیت۔
جاہے مردم نکک و بڈ و کنت و جاہے بھاگرا: دوز بدل بت، وہ یک قرار و نہ ادھیت پھیلا مردم گوں و ہد
و مراہ داری کت و ہما کار و کت کہ شزانت۔

بچ بنگ: بچا بونگ۔ بچگ۔ زہنگ۔
بچت گنگ: بزدل گنگ۔ ہوا بنگ۔ بچا گنگ۔ (2) اندازہ بنگ۔ گمان گنگ۔

نیل، کوشن و گال بند

جُت و تانگ: حیلہ بہانہ تانگ۔ کون و مول تانگ۔

جُتی و جانیوں تروگ: دوالی بونگ۔ تاواں بار بونگ۔ دیناں تروگ۔

جُک جُک: پادانی سرور و زورنگ و تانگ۔ (2) نیکیں بند و پادانگ تانگ۔

جُکائی بندگ: مالانی دمی دوئیں پادانی برویری و بندگ۔ (2) قید تانگ۔ بندری تانگ۔

جُک بونگ: ژند بونگ۔ بے ہائی بونگ۔

جُت و پُت تانگ: جُت تانگ۔ کُشت تانگ۔ (2) گار و گور تانگ۔ تاوان تانگ۔

جُت جُک: نادودیں کار و تانگ۔ تانہ و جُک۔

جُک تانگ: نہ نیکیں کار و تانگ۔ کاریہ و پانچے و تانہ ہاخذ و تروگ کہ مردم و گمان مسیت کہ چش بیت۔

جُت و بلوچی تانگ: توجیل سازگ۔ کار و تانگ و جُت تانگ۔

جُت و ماں جان و نہ پختیت، زیارت و کوک کشیت: اے زرزوال و موت گلائیں مردم و بار و تانگ بیت کہ

دار و تانگ انت، ورت و تانگ انت بلے اکت زیارتانی سرا کوک کشیت و حیرات کنت۔ ہا کہ وئی قذ و تانگ نیاریت۔

جُت و پُت تانگ: جُت و تانگ۔ (2) شوہا تانگ۔ پُت و پُت تانگ۔

جُت و کوک: پُت تانگ۔ (2) ہیر و کوک۔ ہیر و عوض تانگ۔

جُک جُک: ہا کار و تانگ کہ سگ باز تاوان بیاریت۔ ترو تانگ۔ تارہ بندیں کار تانگ۔ (2) مزین کپ

تانگ۔ ترویں کپ تانگ۔ (3) ہاک جُک۔ (4) جاک جُک۔

جُک بونگ: جُک و تانگ۔ قطار و تانگ۔ (2) جُت یا جُزئی بونگ۔ جُکی و تروگ۔

جُک ویک: ہکست ویک۔ (2) بیا ویک۔

جُک و آپ بونگ: دل ریش بونگ۔ بے زاری بونگ۔

جُک و آپ تانگ: بے زار تانگ۔ ہیری تانگ۔

جُک و تانگ: چہ خُس و ولاب بونگ۔ شزار بونگ۔

جُک و ویک: دل سیاہ تانگ۔ شزار تانگ۔ بیزار تانگ۔

جُک و تانگ: بیزار تانگ۔ دل سیاہ تانگ۔ (2) دل ترک تانگ۔ خُسی تانگ۔

جُک و ویک: سوچک۔ آس و ویک۔ برہاد تانگ۔

جُک و جُک: سوچک۔ آس و مان تانگ۔ زبان تانگ۔

نیل، کوشن و کال بند

جلنگ: جلنگ۔ برداشت نگ۔ (2) بنگ۔

جلوہ ویک: بڑا ویک۔ زیب ویک۔

جلنگ بنگ: سرسربنگ۔ در بدر بونگ۔ بے تاہیر بونگ۔

جلنگی بونگ: چو بنگ و چنگرگ یا چہر و رگ۔ (2) کار پہ اشتہائی نگ۔ بھدنگ۔

جلو جی جوئے نہانت، مفت و جتاں گوا جا روشت: وہ پیدل بونگ انت۔ دور کشنگ انت۔ چوئیں دور و آتنگ

کہ بے پکراتیں و بولائیں مردم ہم زالاں و گوا جا روشت۔ جلو گجا جی جوئے بود کھت۔ بلے انگت گوا جا روشت۔

خمر گزندیت ماں سن و، وہقان گزندیت کون، جن و: وہ پیک خمر گزندیت گڑہ وہقان کار و کشار کار گل کھت

کہ نوں ملک آبادیت، کشار بیت۔ مردم پہ امیت زندگ انت۔ آبادی و دھالی کون ہو و باران غانت پیہا

خمر گزندگ و ہو و امیت پہ ہر کس و دھالی و حمرے۔

خمر و خمرگ: خمر و چست بونگ۔ بزر بونگ۔ خمر و آزمان و مانپوٹنگ۔

خمر و عام خمر بونگ: خمر و مانپوٹنگ۔ ہرنگ و خمر بونگ۔

خمر و گنداشتگ: خمر و کزائیں گزندگ۔

خمر بنگ: بنگ نگ۔ بنگا نگ۔ ہوار نگ۔

خمر نگ: دارگ۔ بنگ نگ۔ بنگا نگ۔

جناں خرویدار انت، بچہ نعل و دود پوک (سوک و لاپ): زالاںی عزت و شاں کون خمریں جو و انت۔ مرد جتاں

سائنت، کور کن انت، آہان و عزت دنت۔ بلے بنگ و بے پکراتیں مردم خمریں جو و نہ دنت، نا پوت و عزتے دار

انت و نا پوتی زالاں۔ وگرے سور و شاد ہاں ددی مردمانی صد و بد آگ و ہار و ام کوٹنگ بیت۔

جن پہ کلہو آئیں نہ دنت: ہر کارے کہ نگ لوٹے آئی و نگ و حاطر انجہدے لولیت۔ بچ کار پہ کلہو و بگر و

اوست و سر جم بوت نہ کھت، بچو کہ زال و لاپ پہ کلہو و پیغام بخت بیت کون آئی و مردی و جی لولیت۔

جنت پہ دنت و دنت نہ انت: دنت و فریاد و بہشت ہم بہریت باید نہ انت کہ بلوچے بے لولیت۔ آٹھے کہ پہ

دنت و زاری و بہریت چرائی و سرگوز۔

جن کچہ بکتیں پہ کوٹنگ خمر کار نہ بیت: بد جو بیں و کم دائیں جنیں پہ سر و سوچ یا پہ کوٹنگ، بچ بر خمر و جواں کارے

بیت۔ ہر کس وئی رگ روت، چوئیں جنیں دل سیاہ کھت، ہرزار کھت۔

چنگ و بنگ، گر ٹشک بن و (بے انگلیں) بے دائیں قوسے، ہنگ و دار و بن و بیت: اے جنیں بنگ و

گر ٹشک و کم داستی و نساں دنت۔ گر ٹشک مدام بے خوف انت پیہا و بنگ یا بنگ بیت۔ جنیں مدام رو کیت و

بہل، کوششیں، کمال بند

جنگ و بے عقلی کہ ہر ایم و دار و بنا بندیت، ہم کرگ بیت۔
 جنگ کو نہیں ملے تیس خزانہ کجام جاگہ و دریت: جنگ چو کو نہیں گد و انت، کسے زانت چہ کجام تک و
 دریت۔ جنگ و کسے سوین بیت کسے بے سوب، اسے زانگ نہ بیت و کس زانت کہ جنگ گدی پادکیت۔
 جنگ و ایرنگ: جنگ رنگ۔ پہ جنگ و مر و پاد آگ۔
 جنگ و پاد آگ: پہ جنگ و چر و چست یونگ۔ پہ جنگ و تیاری رنگ۔ پہ کسے و جنگ و چست یونگ۔ پہ
 مرگ و لاچک۔ جنگ و تیار یونگ۔ پہ داوا و مر و چست یونگ۔
 جنگ و پاد آگ: فتنہ و فساد دوی یونگ۔ جنگ و مر و پاد یونگ۔
 جنگ و پاد رنگ: پلہ پڑی رنگ۔ میز رنگ۔ پنجش رنگ کہ جنگ و فساد پیدا کہ بہ بیت۔
 جنگ و پاد رنگ: دتی مہراں پہ جنگ و چست رنگ۔ پہ جنگ و سازی رنگ۔ جنگ و یکین و یک۔
 جنگ و پاد رنگ: دودرم پاد رنگ و میا فحی و جنگ پاد رنگ۔ (2) پنجش رنگ کہ کسے جنگے و آماج بہ بیت۔
 جنگ و حیدر ہے نہ یوک: مدام جنگ و فتنہ یونگ۔ امن و اینی نہ یونگ۔
 جنگ و رو ہواں رزوک: جنگ و ناداناں رزوک۔ جنگ و دیاں رزوک۔
 جنگ و رزوک سر چار، ساک و رزوک مال چار: آمرد کہ پہ جنگ و سریں بند بیت، آچہ مرگ و مر و ریت چیا
 کہ جنگ سر چاری نے۔ ہے وڑ و اکن ساک لوک و رزوک گڑا زو مال و ویک و دل و مر و نہیں۔ جنگ و سر
 پہر رنگ نہ بیت و ساک و مال و زر۔
 جنگ و لاچک: جنگ و تیار یونگ۔ پہ داوا و مر و چست یونگ۔
 جن نہ گھنہ، گوازاگ نے گھنہ: اشتیائی کار آسر و نہ روت۔ کسے کہ ساک و سورمہ کھٹ و ساری و پہ چک و
 گوازاگ حیدر بہ کھٹ آجیوی و گلاگی بیت۔
 جن و پہ جن بہ جن، مر و پہ دیوان: نہ دق کاریں جن و ایرجک رنگ و خاطر اد کہ جن نے ہر و مر و رامان
 دیوان پہ جبر و تراں پہ پڑوش۔
 جن و چک و کسے داب و: لٹ و پیل و رندا یمن یونگ عقل مندی نے نہ انت۔ چک و جنوک باید نہ انت کہ
 آرام و اینی و بہ و پیدیت۔
 جن و چو پاگی یونگ: درنا یونگ۔ سور و لائق یونگ۔

بھل، کوششیں، کمال ہند

جن خواہتیں ہوئیں: نہ ہنگ۔ مدام نہ دوش ہوئیں۔

جن کے سے چیز گزرت، اول حیا دوی پہ بذات، سکی پہ مال: پہ ساہگ و ضرورہ بلوچ سے چیز چاریت۔ اول آ چاریت زال چہ شریں حاندانے غانت و حیا دار و شرف مندانت۔ دوی ایش کہ آہناتانی گوناہرانت۔ قوے داریت، راجے داریت۔ سکی کہ آچہرنگ دتیں حاندانے غانت۔ پھیشا بلوچ جن کے پہ شریں رگی غریبائی دوست نہ کھت، پہ حیا ایمان، پہ قوم و راجہ پہ ہر گاری غالداری گھن کھت۔

جنیں پہ شستن، مردیں پہ شستن: زال پہ لوگ و ہنگ و شیر زالی و مرد پیدہوان و مرا گاہی تران و دوش لسانی ڈول دارانت۔ جنیں چنگ نان پہ قسمت دارت: چنگ و دھمالی غائی و لوگ و اجہ و پرائی و مرغ و حاطر چنگ و قسمت و کار داریت۔ طالع داریں زال مدام وئی گس و آسوگ و دھمال بیت، مرد آئی و سر امہر دان بیت و بد کھت مدام نا آسوگ بیت۔ جنیں چنگ کور و ٹھکان انت: پہ شنگیں جنیں چنگ و ہر کس رسال کاریت، ہر کس ساہگ بندی و حمرہ کاریت۔

جنیں چنگیں کا زنگ، راست و کئے پڑو شیت: جنیں مدام ہر فریب و مکار انت۔ آچنگ نہ بیت، مدام چوٹ انت۔ جنیں و مثال چہ چنگیں کا زنگ غانت کہ اکس چنگ وے بہ کئے چنگ نہ بیت، پڑو شیت۔

جنیں و دپ چہ زہم و حیر انت: جنیں و پہ ہنگ و زہم کا کار و گزرن انت، آئی و دپ چوں زہم و تیز انت۔ حد پناہ بہر دنت چہ بد جنیں جنیں و ہر بانی و۔

جنیں و قبر و بکلیہ پر: جنیں مدام دیم و ترانت۔ آئی و زبان چہ کالج کانت، گوشے آئی و قبر و بکلیہ پر۔ جنیں و کور ہر بیت۔ بلے نہ عجیت: جنیں مدام نا توان و کز و رانت۔ جنیں آکاراں گت نہ کھت کہ چرائی و دس واک و ڈن انت۔

جن کے کھت تاج بہر، جن کے کھت خاک بہر: شریں زال مرد و را آسوگ و دھمال کھت بلے شریں و قند سازیں جنیں برہادی و تہائی کاریت۔

جواب گنگ: نہ دویگ۔ (2) پشت و گنگ۔ پہ زور و کرے و مال و گوں و ت و دا زگ۔ (3) نہ گنگ۔ جو اس نہ انت چنگائی ہریں بولی، کئے وئی دوشیں مرد ماں زولی: جنگ تہائی و برہادی کاریت۔ جنگ سر و مال و تاوان انت۔ کئے انت کہ ایشی و لوگوک انت۔ کئے گوشیت ماں زیاں بہ بان یا منی کس و عزیز تاوانی بہ بیت۔ جو و سیاہ بہتر چہ و سیاہ: چہ بد کردار و بد روئیں مرد و ہا سیاہ رنگیں مرد و دیا تر انت کہ عزت کے داریت و زال و سر امہر دان انت۔

جو پہ کار کنت آدم ذات، ہنڈال و زودیت شری کاہ: ہر کس وئی زگ و روت۔ ہر کس وئی بہہ و گشیت۔ مردم ہا کھت کہ آئی و پھریاں گنگ، ہا تہیل و عادت یا ہا کردار و اجہ بیت۔ چہ کہ شری انت، آچہ

بھل، کوششیں، کمال بند

ابتداء چوتنی نیند ال غورنگاں بخت، چہ سر شاہاں و کہ فخر نہ رودینیت۔

جودہا جودانت کہ نزدیکی کوئی پٹنگ انت: زورنگ و جودانت، پہ رنگ و گندی محرم انت: شروڈنگ و تاکوڈنگ محرم انت، ہم و کس انت ہم۔ دو آمد دانت۔ سورہا رنگ گوں وئی عزیزاں جوان انت کہ نہ دودہ انت، نہ دودہ رنگ و دھیک انت۔

جود و رنگ: ٹمہ و رنگ۔ حراہیں دانکے و در رنگ۔

جوک و ہندار رنگ: لیڑہ و ڈاچی و سر و جوک رنگ۔ ڈاچی و و ہر دیا رنگ۔

جوک و ہندار رنگ: لیڑہ و ڈاچی و سر و ٹپک و لے گواش رنگ۔ لیڑہ و ڈاچی و پہ و ہر ویک و سر و ہندار۔ یا جوک ویک۔ (2) کوڈاں ٹپک۔ پکے و شکست و تادان و رنگ۔

جوکوڈی رنگ: فندہ ز رنگ۔ دست زور رنگ۔ (2) میار رنگ۔ باہوٹ رنگ۔

جولاں رنگ: قید رنگ یا گنت و پاد و رنگ۔ پاداں آہنی تیل مان رنگ۔

جول و رنگ: ہوشام رنگ۔ گرمی و رنگ۔

جون رنگ: لٹنی رنگ۔ (2) لاش رنگ۔ مرگ۔

جواہاں ٹنی نندانت بے بور و پشت و نگاں بند: نہ ویک، چٹکیں جبر رنگ، داد و ویش نہ رنگ۔ ایٹی و مثال
اش انت کہ کسے بوگو شیت کہ جواہاں تہی انت، پہ تو قربان انت بے بور و چہ پکاں رگتا بند۔
جہان و پیرا رنگ: جاک و واک رنگ۔ گوارہ رنگ۔ بناک رنگ۔

جہ رنگ: یک انا کہ و چست رنگ۔ ڈاہ رنگ۔ خونجہ رنگ۔ (2) ہواری و رنگ۔ (3) پہ رنگ و چست
رنگ۔ (4) زہر رنگ۔

جہہ رنگ: پد رنگ۔ در بہ رنگ۔ جہہ رنگ۔ ہاند رنگ۔ ہنر رنگ۔

جھل و بالا نام رنگ: نام دار رنگ۔ ہاعرٹ رنگ۔ (2) نام و توار و دور رنگ۔

جھلا کماں مان ویک: تہارین و جھلیں جا گے و رنگ۔ (2) جھلیں آپ یا گورم و دور رنگ۔ (3) جھلا
و مشکل ووی رنگ۔

جھل پہ رنگ: جھل و دور ویک۔ چہ دت کم رنگ۔ (2) چیز یے و نہاد و آرزان رنگ۔

جھل رنگ: برزیں چیز یے و جھل بر رنگ۔ جھل رنگ۔ کم رنگ۔ (2) ایر ماو رنگ۔ نرم رنگ۔

جھل رنگ: بے عزت رنگ۔ بے رنگ رنگ۔ چہ جھل رنگ۔ (2) چہ رنگ و نرم رنگ۔ ایر ماو رنگ۔

لہگ۔ تابان رنگ۔ (3) چہ رنگ و جھل و آہک۔

بیکل، گنوشتن و کمال بند

جبل و نر و نگ: اگر نر و نگ۔ اگر نر و نگ۔ اگر نر و نگ۔ اگر نر و نگ۔
 جنگ و نگ: جنگ و نگ۔ جنگ و نگ۔ جنگ و نگ۔ جنگ و نگ۔
 جند و نگ: آس و نگ۔ سوچ و نگ۔ (2) یل و نگ۔ دور و نگ۔
 جو و نگ: زیند و نگ۔ سر و نگ۔ سر و نگ۔ (2) بے زک و نگ۔ بے ہائی و نگ۔
 چک و نگ: جنین و نگ۔ بے پردہ و نگ۔ (2) جنین و نگ۔ نک و نگ۔
 چک و نگ: چک و نگ۔ کم شرف و نگ۔ نہنگ و نگ۔ (2) مرد و چہینے و نگ۔ لاں و نگ۔
 جن و نگ: جن و نگ۔

چیک و سرء بندگان : سب دوست دارگ۔
 جی و جان ننگ : جو مت ننگ۔ عزت و یک۔
 جی مٹی زامات کہ اول ہووے رنگے : چون و خیر و ہمار دم کو فلک بیت کہ آتی زبان و بو اورت یا بجیت و
 بروت۔ کوھنٹ کہے پہ زاماتی آنگک بلے دیوان و نگرانی یونیک گڑا مرد و پشت ننگ و پنج پروا تر نہ ننگ۔
 اے جل ہے بار و اہم کو فلک یونیک۔

جی منی کورید کیس ہنگر، ماں ہنگر طوفان عسراء ایردے، زندہ بچے ملائی پدے سبز بو: جی بات ہما کورے ہنگر کہ ہر طوفان عسرتی سرعہ ایردنت بلے ہارے طوفان عسراء پدا چست بیت۔ مردم ہمانت کہ نہ وٹیں ساعتاں یا گزائیں وہداں دتے رنگینیت، وہدے حالہاں چاربت، گزائیں ہنگرانی آسان رنگے تو جیل کمت۔

جی نے دیچے، جی نے مکر: عزت لوٹے، عزت پدے۔ تو کسے عسرتی عسراء جان کئے، آتراجی عسراء جان کمت۔

پتل، کوشننگ، گال بند

ابتداء چہ دلی غزال اور دنگاں بخت، چہ سر شاہاں دیکہ شہزادہ رویت۔
 جوہر جہانت کہ شہزادہ کوئی پنگ انت، زندگ، جوہانت، پھرگ، گہری غرمانت، شرونگ، ناگزنگ، غرمانت، ہم،
 کس انت، ہم، در آمد انت، سور، ساگ، گول، دلی عزیزاں، جوہانت، کہ درودہ انت، زندہ، پھرگ، دھیک، انت۔
 جوہر، زنگ: گہر، زنگ۔ حرائیں، داکے، دور، زنگ۔
 جوک، دندارنگ: لیوہ، ڈاچی، سر، جوکینگ۔ ڈاچی، دہر، پائینگ۔
 جوک، دندگ: لیوہ، ڈاچی، سر، گنگ، لے، گواش، گنگ۔ لیوہ، ڈاچی، دہر، دیک، سر، دندگ۔
 یا جوک، دیک۔ (2) کوٹاں، گنگ۔ پکے، دھکست، دتاوان، زنگ۔
 جوک، دندگ: دند، زنگ۔ دست، زور، بونگ۔ (2) میارنگ۔ باہوٹ، گنگ۔
 جولاں، بنگ: قیدنگ، یا لٹ، دپاد، دیک۔ پاداں، آہنی، تل، مان، گنگ۔
 جول، دینگ: ہوشام، بونگ۔ گرمی، دینگ۔
 جون، بونگ: گنی، بونگ۔ (2) لاش، بونگ۔ پھرگ۔
 جوہاں، تہی، دندانت، بے، بور، پشت، دچاں، بند: نہ، دیک، دھکیں، جبرنگ، دود، دہش، نہ، گنگ۔ ایسی، دمثال
 اہانت، کہ، کسے، بوکویت، کہ، جوہاں، تہی، انت، پھر، تو، قربان، انت۔ بے، بور، دچاں، پکاں، گستاہند۔
 جہان، دپھر، نرا، زنگ: جاک، دواک، گنگ۔ کوکار، دنگ، گنگ۔ بناک، بنگ۔
 جہ، بنگ: یک، انا، کہ، دچست، بونگ۔ ڈاہ، گنگ۔ جو، نچ، گنگ۔ (2) ہواری، دزمبگ۔ (3) پھر، بنگ، دچست
 بونگ۔ (4) زہر، زنگ۔
 جہ، پھرگ: پھر، دہک۔ در، یہ، گنگ۔ جہ، بنگ۔ باہند، گنگ۔ ہز، بنگ۔
 جہل، دبالا، نام، گنگ: نام، دار، بونگ۔ باہر، بونگ۔ (2) نام، دقوار، دور، زنگ۔
 جہلا، کلیاں، مان، دیک: تہارین، دچلیں، جا، گے، زنگ۔ (2) جہلیں، آپ، یا، گورم، دے، دور، گنگ۔ (3) جہلا
 دمشکل، ودی، بونگ۔
 جہل، پھرگ: جہل، دور، دیک۔ چہ، دت، کم، زنگ۔ (2) چیز، بے، دہا، دے، ارزان، گنگ۔
 جہل، بونگ: رز، دچیز، بے، دچہل، ز، بونگ۔ جہل، گنگ۔ کم، ز، بونگ۔ (2) ایر، ماد، بونگ۔ نرم، بونگ۔
 جہل، گنگ: بے، عزت، بونگ۔ بے، ز، بونگ۔ چہ، جہاں، گنگ۔ (2) چہ، خزندی، نرم، بونگ۔ ایر، ماد، بونگ۔
 لہگ۔ تاہان، زنگ۔ (3) چہ، رزی، دچہل، دآگ۔

بہل، کوششیں، کمال ہند

جبل و درونگ: اگر و آگرنگ - بھدنگ - ادو ادوگ - کون کارے و سر و چیر بونگ -
 بھنگ و بھگ: خیال و بھگ - کم توان بونگ - نرور بونگ - بے دس بونگ -
 چندم گنگ: آس و دیک - سوچگ - (2) پلہ دیک - دور دیک -
 جوبنگ: زبند و نرگ و سر سیمان بونگ - سر و بھگ - (2) بے زکت بونگ - بے ہائی بونگ -
 چیک و بھگ: جنین و بھگ بونگ - بے پردہ بونگ - (2) جنین و بھگ بونگ -
 چیک و بھگ گنگ: چیک و بونگ - کم شرف گنگ - بھگ گنگ - (2) مرد و بھگ چینی و کھد لاں ر و گ و
 جن و مردی گنگ -

چیک و سر و بھگ: سب دوست دارگ -

جی و جان گنگ: عورت گنگ - عزت دیک -

جی مئی زامات کہ اول ہو و زنگی: پہ چون و چوہ و ہا مردم و کوشک بیت کہ آوتی زبان و بو وارت یا بہ تجیت و
 بروت - کوشک کہ کسے پہ زاماتی آتنگ بلے دیوان و کزائی بونگ کز امر و پشت گنگ و بھگ بروت نہ گنگ -
 اے بھل ہے بار و اہم کوشک بونگ -

جی مئی کور و بید گیس بھگ ماں بھگ طوفان و سر و ایر وے، و نند و پہ ملانی پلہ و سبز یو: جی بات ہا کور و بھگ کہ ہر طوفان
 ووتی سر و ایر و نند بلے ہار و طوفان و باد پدا چست بیت - مردم ہا انت کہ نہ وٹیں ساعتاں یا گزائیں وہداں
 وٹ و رنگیت، و ہد و حالات چاربت، گزائیں بھگانی آسان گنگ و تو جیل کنت -
 جی وے و جی وے گر: عزت لوٹے، عزت پدے - تو کسے و جی و جان کئے، آتر جی و جان کنت -

ج

چابک چہ گز، اُسپ چہ گز، (نہ چہ نہ تا چہ غازی) ہر کس کہ نہ تا چیت، آئی و جن طلاق انت: مفت، مال و کئے زیریت۔ کئے کہ مفت مال و مرزوریت، ہزاں بے پکراتے و مال یا سواری و اولاک کہ پہ مفت دست پہ کبیت ہڈائی و ہر کس ہر داک انت۔

چاپانی بخت: نامانی کار بونگ۔ (2) چہ دست و چیز یے و رنگ۔ (3) نامانی و چیز یے و رنگ۔ چاپ بنگ: چاپ رنگ۔ گول چاپاں و فشی و درشاں رنگ۔

چاپ و صحبت رنگ: و فشی و درشاں رنگ۔ مجلس و دیوان رنگ۔ (2) صوت و نازیک رنگ۔

چاپ و نازیک رنگ: و فشی درشاں رنگ۔ چاپ رنگ۔ (2) صوت و نازیک رنگ۔

چاپ پک دست و توانہ کنت: کارے و رنگ و دوی و مرث و نمک اکی انت۔ ایک و خج خیزیں کار رنگ نہ بیت۔

چات و چہ رنگ: از و جنجالے و دور و یک۔ مشکل و دی رنگ۔ تاواں بار رنگ۔

چات و دور رنگ: گنوگی کار رنگ۔ و ت و را تاواں بار رنگ۔

چا چا بنگ: بے فائدگیس کپ رنگ۔ (2) چاچ کو فک۔

چادر و بخت رنگ: پہ پند و و فکریا پہ مدت و دیوان و مردمانی ویم و چادر و چنگ رنگ۔ (2) بنگ و دوران و پہ سہل و صلاح و خاطر و چادر و اے ویم و آدم و بخت رنگ۔

چار اندام رنگ: مردگ شوگ و کفن و کسارت رنگ۔

چار پاؤگ بونگ: بخت۔ بخت و کپک کہ سرین زمین و بہ بیت و دست و پاؤ برز و بہ بخت۔ بخت و سر رنگ۔

چار ہر ماں پد رنگ: ہر و عاے کہ تاواں بار بات لے۔ زبان باتے۔

چارم و گزیوگ: بے گچ و گزیوگ۔ سگ باز گزیوگ۔ کونگ۔ بے تاہیر بونگ۔ آہ و زاری رنگ۔

چار روج و پاؤ شاہی: لہیں رو چانی حاکمی۔ ادا کی و اجہی یا ستری۔ گونڈیں دور و ہاری۔

چار سزیں مارے و رنگ: بختیں مارے و رنگ کہ در مان مہ بیت۔ سکنیں ویل و جنجالاں رنگ۔

چار کتابی: شونیں مردم۔ (2) بے دین و بے مذہبیں مردم۔ ہا کہ مسلمانانی مشہور نام کتہیں اللہ و چاریں

بھل، کوششیں، کمال بند

کتاباں مہینیت۔

چارگ گنگ: گنگ گنگ۔ دگوش گنگ۔ خاطر گنگ۔

چارہ گنگ: گنگ۔ سنس گنگ۔ چارہ گنگ۔ (2) پہ مال غز کے عید گنگ۔ گنگ گنگ۔

چاریں روچانی گنگ: دہے گنگ۔ نہ دھیں روچانی گنگ۔

چارانی ڈوڑگ: زہیرانی ڈوڑگ۔ یا تاں بے تاہیر گنگ۔ مولانی ڈوڑگ۔

چار گنگ: ہوشیار گنگ۔ شیدار گنگ۔ (2) جہہ گنگ۔ انزار بندگ۔

چارہ کوہیں رضا انت کہ گزی ماں گنگ: اے میر چاکرہ حاطر انت کہ گزی ماں گنگ۔ گنگ انت۔

مستریں مردم عر رضا حاطر سبب ع کسریں مردم ع حاطر گنگ بیت۔

چاکری کار پے گنگ: مزنیں گزانیں کار پے ع گنگ۔ پلیڈی گنگ۔

چانپاں گنگ: گوشت ع کھرے یا سہدار پے ع را کھاری میں نرگ یا رسترائی وتی چانپاں روچک ع

شکار گنگ۔ (2) جنگ ع پڑو گنگ۔

چاپٹ داؤگ: دستان لنگاں پٹا گنگ ع نہمک ع داؤگ یا شاہازگ۔ بچہ ویک۔ پٹ گنگ۔ لعنت گنگ۔

چاپٹ ویک: گنگ۔ مخیں لنگاں فہمات جنگ۔ (2) موٹ ویک۔ بچہ ویک۔

چانکر چاہ ع کپیت: چانکر ع پڑوک سیر ع آباد نہ بیت ع نا آئی ع پڑوک ع عادت روت۔ آدم تھانہ بیت۔

چانوڑی گنگ: سر زوری گنگ۔ ناسر پدی گنگ۔

چاہے جتے پہ بڑا دل ع آخر پکے تے دت تھا: دگر بدوائی پوت ع نقصان انت۔ پھر دگر ع بھگیں چات ع تھا

آخر کہ روچے دت کہے۔

چاہی گنگ: یک ع ع را چاہ ع تھا دور ویک کہ بہ مراہت یا پکے پہ رانت وت ع چاہ ع دور بہ دنت۔ (2) نقصان

دیک۔ تاواں ہار گنگ۔

چت گنگ: بند گنگ۔ (2) بے توک ع توار گنگ۔

چت گنگ: چدراست ع چت گنگ۔ خزنہ گنگ۔ ناراست گنگ۔ چوٹ گنگ۔

چت ع جنگ: دار خطا گنگ۔ بے سوب گنگ۔ (2) مخیں نہمک ع رڈگ۔ رائے رڈگ۔

چپ ع چاکر گنگ: چاریں ہرگاں گنگ۔ مانشاگ۔ مان خینگ۔

چپ ع چوٹ گنگ: پد بیکس کپ گنگ۔ سر ایز گنگ۔ بے دزیں تزان گنگ۔ چکیں کپ نہ گنگ۔

چپ ع راست گنگ: دوہمک ع گنگ۔ رائے دوہمک ع گنگ۔

بھل، کوششیں، کال بند

چنگ ویک: رزوک و درگت عورت و یک بزمگ کہ کس مہذانت کہ گجاست۔ (2) چنگی چنگ۔ راند ویک۔ دروہک۔

چنگ ویک: جنجال ویک۔ تاوان بار بونگ۔

چنگ بزمگ: کون تیزی و رزوک۔ چہ۔ چنگ۔

چنگ چنگ: چہ۔ چنگ۔ چپ و چوٹ رزوک۔

چنگی بونگ: یک چیز یہ و ٹھکون بونگ۔ ناراست بونگ۔

چنگی بزم ویک: دیم۔ چہ۔ چنگ۔ ٹھکون بونگ۔

چنگی بزمگ: اڑانگ ویک۔ چہ۔ اندری و عورتی بزمگ۔ (2) ناراست بزمگ۔

چتر و بزمگ: مہمان و ہمدار بزمگ۔ عزت و شرف ویک۔

چت بزمگ: زر و مال و بزمگ۔ مالانی بزمگ۔ دار و بزمگ۔

چٹ بونگ: جاہ بونگ۔ برباد بونگ۔ بزمگ۔ دار بونگ۔ ہلا بونگ۔ بزمگ۔

چٹ و تانید بزمگ: سحر بزمگ۔ ٹلا و تانید بزمگ۔

چٹ بزمگ: نقصان بزمگ۔ بزمگ۔ ہلا بزمگ۔ جاہ بزمگ۔ بزمگ۔

چنگی بونگ: جنجال و تاوان بونگ۔ جو کہ بونگ۔ سر و سر چپ بونگ۔ سر و بزمگ۔

چنگ بزمگ: بزمگ۔ چنگ۔ (2) کیساں بزمگ۔

چپ و بزمگ: دشمال بونگ۔ مالدار بونگ۔ (2) جاں دزاد بونگ۔ بزمگ۔

چرخیں دست و ہر کس و تی گیر و نشیت: فزیں چیز ہر کس و پوت دوست بیت تاکہ پو گراں۔

چرت بزمگ: چہ۔ چرائی یا چہی فکر یہ و بزمگ۔ دل و چزمگ۔

چر بزمگ: چہ۔ چنگ۔ چنگی بزمگ۔

چر و بزمگ: پاس و چر و سو گند و چر و کو چگ۔ (2) زمین و کو چگ و آپ و راہ و چر و بزمگ۔

چری ویک: رز ویک۔ (2) تاچیک۔ رز و بزمگ۔ چہ۔ کس و بزمگ۔ آئی و رز و بزمگ۔

چست و بزمگ: سر و بزمگ۔ چہ۔ بزمگ۔ (2) پلینڈی بزمگ۔

چست بونگ: بزم بونگ۔ بزم بونگ۔ بزم بونگ۔ بزم بونگ۔ پاد آب۔ چہ۔ بزمگ۔

(2) بزم بونگ: گوات بزمگ۔ (3) بزم بونگ۔ بزم بزمگ۔ (4) چہ۔ نازا اسی و دزاد بونگ۔ (5) بزم بزمگ۔

یامر دینی اعضا و لک بونگ۔ (6) کس و چہ۔ دنیا و رزوک۔

بھل، کوششیں، کال بند

پشت و ہلاہ گشت : میرانی پیالہ و زرگ و حزن بونگ یا رنگ۔

چٹا رنگ : سر و ابر رنگ۔ زورنگ۔

چٹک کہ نہ گہمت، ماتے نہ بچینیت : تاں کہ کے طلب نہ کھٹ کس آئی و آزر نہ کھٹ۔

چٹک و چٹک رنگ : چہ ماتی شیر و چٹک و چٹک رنگ چہ کوزاں چٹک و بھیک و بند رنگ۔

چٹک و پھر بونگ : بہما رنگ۔ دو و لگو بونگ۔ (2) دم پہ ساعت پشت و چٹک جنگ و چارگ۔ (3) بھٹل بونگ۔
ماما رنگ بونگ۔

چٹک و پھر نہ بونگ : خاطر نہ رنگ۔ نہ ٹرنگ۔ پشت و نہ کترنگ۔ پرواہ نہ دارنگ۔

چٹک پڑوش رنگ : جنگ۔ پڑوشنگ۔

چٹک و پڑیک : سرمد اور ویک۔ سرمد اور ویک۔

چٹک جنگ : دیم و ٹر ویک و چارگ۔ پشت و چارگ۔

چٹک چٹک و مات مات بونگ : جتا بونگ۔ ناتپاک بونگ۔ کس کسی نہ بونگ۔

چٹک جمن رنگ : چہ بن و کونچک۔ نسل و تپاؤ و برباد رنگ۔ چٹک و نمازگانی رنگ و کار رنگ۔

چٹک و ویک : ذمہ داری و ویک۔ دست زور رنگ۔

چٹک و رنگ : پیکے و رائیگ و آئی و سر و دور رنگ۔ پوت و داب و جیلنے و کندلاں زرگ۔ (2) سر و رنگ۔
یلہ نہ ویک۔

چٹک و بدل چٹک انت بلے بذات و بدل گارانت : چہ چٹک و بذات دیم و ترانت، بذات مدام بذات و ہم کو چٹک
انت، سکینی و پیمان انت پیدا بلوچ بذات و راچہ وتی چٹک و دیم و لکیت و کوشیت کہ چٹک و بدل پیدا ک بیت
بلے بذات و بدل گارانت۔

چٹک و بدل گوارنگ و مرد و بدل مینگ : بد کرداریں زال کہ ناچٹک و داک و دارانت و نامر وے، آچٹک و
بدل و چہ گوارنگ و لوییت و مرد و بدل و چہ بازار و پلےت۔ نہک و تلپیں زال و ہار و کونچک بیت۔

چٹک و پھٹ و کڈ و نہ گڈک : ہر کس وتی عت و انت۔ چٹک ہم وتی پت و جاگہ و داشت نہ کھٹ۔ آثر و داری و
میری کت نہ کھٹ کہ پت و رنگ۔

چٹک و گردن بونگ : رنگ۔ لٹی بونگ۔ بے ہوش بونگ۔

چٹک و گردن رنگ : جنگ و دور ویک۔ (2) تہ زن رنگ۔ سب جنگ۔

چٹک و گردیک : دیم و ٹر ویک۔ (2) چہ لے وتی دیم و گردیک۔ (3) و لگوش و رنگ۔

چٹوئی و ماٹوئی : ہمارا دانی جو ہاروا گڑھ تک بیت کہوت مالوت و پھرنہ نہ ہنوت۔

پہلی جنگ : کرائیوں چیزے عیرگ پایہ سُرنگ یا چست گنگ ءزور جنگ۔ (2) بندیں یا گنگیں چیزے در گنگ ءزور جنگ۔

چنگ و گپ جنگ : چہ بچے و دم گرد جنگ و پخت و پر گنگ و گپ جنگ۔ کسے و روح نہ و یک۔ حکما نہ گنگ گنگ۔ سنو لو گنگ۔

جنگل جنگ : پہ جنگ و چیز یہ دوئی و نیمک و دور و یک ۔

چنگ و پیک: خیال داری نہ گنگ۔ پیلہ و نگہ۔ دور و پیک۔

پگل بزرگ : چه یک جا ہے و چه کشادی پست بونگ۔ رهاؤگ بونگ۔ تیز تیز و رواج۔

چلے وے لنگ : تاواں بار بونگ۔ گزائیں وہرے و آگ۔ (2) دوائے بدے و لنگ۔

چمکی تنگ: چہرے چمکل دیگ۔ روڑی تنگ۔

چلوک جنگل : بے آرام ٹونگ ۔ عمرگردان ٹونگ ۔

چل بند بندگ : بندے کے پر دم و چو پٹ ٹنگ و دینت کہ چٹلی مات یا ٹنگ و گور و دینت یا کہ چٹک و خاطر بند انت و کہ اگاں پہ چٹلی ذالے و چارگ و بہ روت آئی و چل مر جنت۔ کوش انت کہ کتو کیں زال و گوزار و گ و سبب و گسائیں و زہگان و نادزای گیت کہت، پے نادزای و رنگ و خاطر چل بند گرانٹ و ڈے گے گوزا بند انت۔

چل و جنگ : کھوک و سرازوگ و نازاھ نوک۔ (2) گوش انت کہ جنین و کپک و چل روج و ساری آئی و گندگ و رومی مردمان و کھوک و چل جنت و آ نازاھ بوت کن انت۔

چلک جنگ : سرسبز جنگ۔ اکثر آٹا گرز روگ۔ (2) چہ خدعہ سرسبز جنگ۔ (3) نشیمنی جنگ۔ (4) پہ طلبہ و ادے خدعہ او دے ماد آگ۔

چنگ مٹنگ: چلے کشی سنگ۔ داں چل روجی وچ لوگ غمرواں ووریک جتائیں جاگے، وچنگ خداکی عبادت عفر کر ونگ۔ چل روجی داںک غمرونگ۔

چٹلی بونگ : چٹک ء سب ء نوراہ بونگ - چٹک ء آماج بونگ - (2) جین پے ء چٹک ء مات بونگ ء چل رو جانی بورانہ بونگ -

مُحَلِّہ (آس) شرعاً مردم گشت و دوست نہ میت: یہ دینی مردم و بہرہ ام کتم انت۔

جَلَّ جَزَلًا مَكَّاهُ (یہ) بھال جہزہ تاوان انت: بھال گوشت نہ دارت۔ آئی جہزہ راوا تکیں جَلَّ

چلہ غوین گنگ : یک ڈاک گنگ، بندہ تائی گنگ۔ (2) پادیا کب عمر گنگ۔

ختم و آپ آگ: ختم و تھار بونگ۔ ختم و بیماری۔

مچھاں اندر بونگ۔ پے زدن آہ۔ بڑیک و رنگ، پیداک بونگ۔

پچھاں ایرآزگ: پچھاں جھیل گنگ۔ ایرما د پونگ۔ واستومند پونگ۔

پختاں بُردنگ: عزت دارنگ۔ فیک نام گنگ۔ (2) مرن مردی نشان دیگ۔

پختاں پر ٹریگ : پہنوائی یا پہنوائی چارگ۔

مخالفہ رنگ: کسے عزت و محترم و چہ مردمانی چٹاں دور و یک۔ (2) بدآہگ۔ نہر آہگ۔

بچتاں پر دو تاں ہمار کہ ہسا گئے باغی پہ بجے : پہ ہسا گئے یا پہ وگراں اسیت واری غلے نیست چیا کہ ہسا گئے

باجی آئی عجب انت، زورے نہ انت۔ پھیلا بے نقیس دوست و امیت شرمیں خبرے نہ انت۔

مختار مجمل سنگ: بے آپ بونگ۔ حیات بونگ۔ کم شرف بونگ۔

پنجاں رُؤگ: حسد گنگ۔ بد آگ۔ زہر آگ۔

بچاں شانک دوپک: کنیں دیریں ہمارے پاچیزے و ہارگ۔

پچاس کانٹ ٹنگ: یہ زانت پختانی سیاہ گال یک ٹرے دارگ و چارگ۔ (2) نیم مچی۔ نیم مچی چارگ۔

مجاں کنگ: بے عزت بونگ۔ بٹک بونگ۔ جمل کنگ۔ (2) کار بونگ۔ دور دروگ۔ (3) چڑے و نیستی و

پختانی سوگند و ترک۔

پہاں گنٹ بونگ: دیدہ و زور بونگ۔ میم و یادیدہ کم بونگ۔ پھماں منڈر بونگ۔

جہاں گزرد کھور ہوئیگ: بچہ نازگ۔ (2) شتر و گندگ و فرق و غیرت سے ننگ۔ (3) ہرکے و حیران ہوئیگ: لیر و گ ہوئیگ۔

جہاں مندر ہوگ: چٹانی کشی۔ نظرہ کنور ہوگ۔ جہاں ٹوٹ ہوگ۔

مچانی آس آرمگ: سوک آرمگ - ندوش لومگ - سوکی لومگ - پدرو لومگ - شک تو رگ - (2) آرسانی رگ -

جہانی آوازگ: زہرگزگ۔ سوکی یونگ۔ طور یونگ۔ پل تیر کہ یونگ۔

مجانا اے آرگ: یہ چیز ہے عزت و کرامت و ہندو داری ہوگ۔ یہ چیز ہے دینا مگی و عہد و آرگ۔

مبنای رهنمای: پیم داری و مانی و چارل - (2) پیمای و پیمای چارل -

97

بہل، خوشن و کال بند

خیم سہریک: خریک۔ بھاریک۔

خیم رنگ: نظر رنگ۔ (2) چیر اندری اشارہ رنگ۔ چارگ۔ (3) بختانی شاک۔ ویک و دور چارگ۔

خیم کہندیت، ول ہوتی جنگ کنت (خیم نہ کہندیت، ول پاہار نہ کنت): چیزے کہندے لوں پرائی و ہدوک
ہے بنے یا خیم چیزے بہ کہندیت لوں پرائی و زورگ و ول ہوتی بہ کنت۔

خیم کہ دوست انت، بچاچ دوست انت: خیم و بچاچ کتے دوی و براہ انت۔ خیم اگاں دوست انت، بچاچ نا دوست
بوت نہ کنت۔ کتے و خاطر ادوی شے یا مردم دوست دارگ و پھر رنگ بیت۔

خیم کہ نہ کہندیت ول کو اسی نہ ذنت: ول و کو اسی یا ہدوک بہ کہندگ انت، نا و بھیں چیزے و کس ہدوک نہ بیت۔

جنگ جنگ: برداناں پو و زریک۔ پو خیم و برداناں کسے و را اشارہ رنگ۔ گوں خیم و اشارہ رنگ۔

جمل بونگ: مردے و کتے و فرمانبردار بونگ۔ گوں کسے و بونگ۔

خیم و کتے نہ انت، بچاچ ہے کپنگ: پدنیویں و بے نفیس شے یا چیز و کہ فیزی نے نیاریت۔ کوریں بھٹاں
اکس و کہ بچاچ ہم تھا بہ کیت آپے دیت کنت۔

خیم و کتے کور انت: کتن و کتے میب و کتے کز انت۔ ہر گش گوشت چو کہ مناں، کس نہ انت، پیٹھا ہر مٹے و
باید انت کہ و کتے اناں کور بہ بیت۔

خیم و کتے رنگ: چہ نا ذرائی و کتے دزادہ بونگ۔

خیم و کتے رنگ: میاریک بونگ۔ بجات بونگ۔

خیم و کتے رنگ: برداں رنگ۔ حدودار بونگ۔ زہر آہک۔

خیم و کتے جنگ: خیم و درد رنگ یا فزک جنگ۔

خیم و جنگ: خیم و کونسانی پنگ۔ (2) فینگ بونگ۔ نو بیکس یا دوستیں مردے کہندگ و فینگ بونگ۔ خیم و پ

دستاکی جنگ۔ (3) کتے را یا مال و چیزے را گوں چارگ و نقصان ویک۔ نظر رنگ۔

خیم و خیم و کتے رنگ: زور و زور و کتے۔ کسے و دوی و خاطر و لحاظ و کتے۔

خیم و کتے رنگ: کتا رنگ۔ (2) دلاک بونگ۔ پو چیزے و دلاک۔

خیم و کتے رنگ: خیم دوریے و کتے۔ (2) خیم و نظر رنگ۔ نظر بہ رنگ۔

خیم و کتے رنگ: چہ بازیں کار و خیم و دور بونگ۔

خیم و کتے رنگ: شوک و کتن رنگ و ساری مردگ و خیم و پانی بندگ۔

خیم و دلاں دارگ: دوست دارگ۔ عزت ویک۔ مہردان بونگ۔

بھل، کوششیں، کال بند

خیمہ دولانی بونگ: سیر بونگ۔ پہنچ چیز یہ دہل نہ تھک۔
 خیمہ دو خیمہ بونگ: چیزے یا انجوش چست بونگ یا بونگ کہ کس مکتہ ایت یا انجوش رزگ کہ کس مہ مکتہ ایت۔
 حیرہ کانی یا ڈرہ کا وارہ راست بونگ۔ بیکہ بونگ۔ وارہ دس بونگ۔
 خیمہ نظرہ آہک: نظرہ آہک۔ بونگ بونگ۔ دوی بونگ۔ طاہر بونگ۔
 خیمہ خرچی و خیمہ باغ بونگ: سلطانہ بونگ، مجاہد بونگ۔
 خیمہ بونگ و دوی خیمہ بونگ: درستان بونگ۔ ڈرہ چار بونگ یا آہانی طاہر بونگ الٹی انت۔ جوش بونگ نہ کھت کہ
 بیکہ خیمہ بونگ مان بہ کسے دوی بونگ ہاک۔
 چھلک بونگ مان چھلک، ہر گشت کنت پوت کنت: کئی بنی، ہر کارے کسے آئی و مہ بونگ۔
 چھک بونگ: دل بونگ۔ آرام بونگ۔ بے تاہیر بونگ۔
 چھک بونگ: کم کیم بونگ۔ بھری بونگ۔ بونگ۔
 چھک بونگ مان بونگ: بھک رو بونگ۔ حیرہ بونگ۔ مست بونگ۔
 چھل بونگ: چائے پانچ۔ ڈو بونگ۔ (2) رستہ بونگ۔
 چھک بونگ: چھک بونگ۔ (2) مان بونگ۔
 چوبانہ بونگ: گل و شاواں بونگ۔ دوسن بونگ و ڈرہ یا کزور بونگ بونگ حال و سر و دس در شان بونگ۔
 چوبی و پٹ بونگ: کار بونگ۔ بھک۔ رزگ۔
 چوبی بونگ: سب بونگ۔ گون بونگ۔ مان بونگ۔
 چوٹا بونگ: سر و زبان بونگ۔ (2) تاواں بونگ۔
 چوٹا بونگ: بے عزت بونگ۔ (2) سر و ساہک۔
 چوٹس پاک و دم سدا کنت: مستیں مردم و زور اورے رامیت کنت کھت۔ بھلیں بونگ بھکراتیں مردم و را
 زورے داشت کنت۔
 چوٹ بونگ: دز بونگ۔ بونگ۔ ڈو بونگ۔ روم ڈو بونگ۔
 چوٹس بونگ: بونگ۔ بونگ۔ بونگ۔ بونگ۔
 چوٹس بونگ: بونگ۔ بونگ۔ بونگ۔ بونگ۔

بہل، موشننگل، گال بند

چوٹیاں لنگ: خراب لنگ۔ گوں کسے بد فطلی لنگ۔ (2) راہ ڈکٹ لنگ۔
چو کہ بندے گنت، مٹھائے نہانت: چو کہ بنی آدم وادگ، طلب انت آٹھائے بوت نہ کنت۔ خداوتی و کنت،
بنی آدم وحب وادگ و نہ کنت۔

چو کہ مس صر و کوں لوء گنداں، بالکتر گورانی چراگ جاہ انت: اے شکانے پہ میر و ک آئی و کزوری و
بود لائی و سبب و بالکتر بر باد ویر اندان بونگ۔ بالکتر وڈن وڈ کار یک واری و پراستر و گورانی چراگ جاہ
بنت یاد و منائی آماج۔

چو کہ مس ہستی پیش واپ گنداں، مات مٹی ہفت پختی جنو زام انت: بے نفس کاراں گس عمرہ بندیت، من وتی
پت و کار و کار پداں گنداں مس زاناں گار بیت و مٹی مات و جنو زام کنت۔ یا مٹی پت و تابووی و بود لائی و سبب
وہ زان کہ مٹی مات بے خرد انت۔

چو کی جنگ: گرانی لنگ۔ پاکپائی لنگ۔ پاس جنگ۔ پاسداری لنگ۔

چو کوک و بونگ: بڈور بونگ۔ ٹاہ و ٹاہ بونگ۔

چو قول و جنگ: مدام واد و زار لنگ۔ (2) بد گھوٹی لنگ۔

چو نور و شک: کز ارگ۔ (2) ارس کز ارگ۔ کز یوگ۔

چو لکھ و منت و اللہ و منت: ہمار و کز ورتی فریاد و کز کہ چیز و دیک و توان و است۔ منت و ہائی و کز کرتی
کار و سوار گت بہ کنت۔ میر و امیر ہر کس و تی تب و گنت، نیز کار و بڑگ و پٹشی واپ خدا انت۔

چو بار و لنگ: اولاک و انچوش وور و لاغر بونگ کہ بار و چست گت یا زرت مہ کنت۔

چو بالیں گوت و کنگیں جنگ کہہ انت: آکپوت کہ بال انت چو دست رس و ورت انت، چرائی کنگیں جنگ ہم
کمز جز انت کہ دست و انت۔ ہا چیز وادگ و بدار و ہدوک بہ یو کہ ترازیت کنت۔

چو بلاہ و ہم و بلاہ ہے لاپ: چو بلاہ و کز لنگ و بدل و باید انت بلاہ و مقابلہ لنگ بہ بیت۔ پہ کزس ہتی نہ بیت۔
باید انت کہ کزس مردم لہر و لنگ و نور مہ کنت۔

چو بنی آدم و حرکت، چو خدا و حرکت: مردم ہنت بہ کنت، جنگ و تاج بہ کنت، خدا آئی وادگ و کون گجیت۔

چو پاداں لنگ: لنگ دم بڑگ۔ لنگ بونگ۔ (2) نادر واد بونگ و تخت و ہاوت بونگ۔ خزاں نہ لنگ۔

چو پڑگاں لہر و پٹیاں چٹ و کنگیں شر جرات، چو پٹگاں لنگ بڑیاں، ماتے مٹی شر جرات: آج کہ بے تنگیں کار
بہ کنت چراغ و کنگیں چٹ شر جرات و آجنگ کہ پت و مٹا ہتی لہر و ہارت چرائی و مات و چٹ نیازگ گہز انت۔

چو پٹش کشار و مٹیں داسے گہز انت: آکشار کہ بڑ نہ کنت چرائی و دام و بدل لنگ و ورتی کارے
وہا بیک شر انت۔

پیکل، نوشتن و گال ہند

چھ مہینے دور، دل ۶ دور : آگس کہ دور انت، آچہ دل ۶ ہم دور انت۔

چھ بھٹاں ٹپک: بے عزت ٹونگ۔ (2) چیزیں چھ بھٹاں اُندیم ٹونگ۔ دُور ٹونگ۔

چھالے گنگ: ہماختر کہ دل عزانت آئی عینہ کوٹنگ۔ حالے ہم نہ دیگ۔ (2) کزور و نالو ان بوگ۔

پھر دیکھ: استرگ، کارج یا درگہ انجیس چیزے، عموں چہرہ تیز رنگ۔ تیز رنگ۔ (2) ٹوچک۔ چکرک۔

پھر سنگ: گرد گرد چرگ۔ (2) ہال سنگ۔ چست بونگ۔ رزگ۔

پھر گڑگ: توگ۔ گروگ۔ ایشٹاپی روگ۔

چرخک و پیک و بچل گنگ: بچل گنگ۔ (2) نارواہ بندیں کا رے گنگ: بچل گنگ کہے ہو گوشت کہ چرخک و ہم پیک آپ گنگ بیت۔

چریک و بیک و رنگ و گزان : رنگی و تلسی جلو ہے نیاریت، چرائی و بدل و مردم پایدانت گزان و مگلیں بہ بیت۔

چہ قباۃ کلاہ و دوزگ میت بلے چہ کلاہ و قباۃ دوزگ نہ میت: چہ قباۃ کلاہ و بلکس کلاہ و کلاہ و کلاہ و دوزگ بہ میت بلے

چہ گلاہ و قبا ہے ورنہ نایت۔ چہ بیکتیں غلگسانیں مروجہ یا شے غزیاوہ امیت دا رنگ نہ بیت۔

چہ (شہ) کی گان شیر دو گنگ: نہ پوئیں کارے و گنگ یا نہ پوئیں عواہگ دار گ۔

چکر خشک ہو جاوے اور آہو گے نمازگ: چکر تریں غے بے ارزشیں شے جو انیس چیز ہو چارگ و نمازگ جواں

ترانت۔ آہوگ ۽ نندارہ ۽ گنگ ۽ چارگ چہ گز گنگ ۽ وکار گنگ ۽ جلوہ ناک ترانت۔

چھٹے نمبر: گٹ روگ۔ بازس جاک ء جل لالاں آواز ج بند ہوگ یا روگ۔

چہ کیا بان و بلیسی و لوگ و دپ و گرد و شتر ترانست: ہر چیز کہ نزدیک انت، دست و وار و انت شتر ہا انت چیا

کہ کارۂ کیت۔ جھنگل غمگیا بانے ہلنی پھو دو دے نہ وارت، چیا کہ دور انت، چرائی ء ہا کر و چیں پھو شتر انت کہ

لوگ دہپ انت کہ آئی د چنگ ہنز آرگ آسان ترانت۔

چہ لاپ و ٹپک: شدید و نکتز بونگ۔ وار و بونگ۔ نیز کار بونگ۔

یہ لغو و محال ہے۔ لہذا رانت: لغوی بظاہر ہے، خدا ہم یہ لغوی و عاقل نہ بیت، پیچھا مردم و باید انت کہ ولیری و

بہادری یہ کھٹ، کم ہمتی و غلغوری نا۔

چہ می سخت و میشل غمکارانت، سورہت گندانی بزیں نوک آپ : بد طالع و شوم بونگ۔ مرام ویل و جنجال و کجک۔

چہ کوں چک : حرم غچہ لگ۔ سکیں مریں گون و مرگ۔

پھر یہ ملک: لکڑی لانی ختم ہوگ۔ میرلاپ ہوگ۔ آہا دہوگ۔

بہل، کوششیں، کمال ہند

چیز بڑگ: مردے را پہ چیز اندری نقصان و یک۔ ظاہر دوستی و اندر دوستی ننگ۔

چیز بونگ: ظاہری نہ ننگ۔ بنگ۔ چپ و یک۔ چری۔

چیز دھنگ: خلی یا گھر دیے و لمب پے و یاد کہ بھینس چیزیں و سر و تھی ننگ و دول ننگ۔

چیز ٹونگ: دام دار ننگ۔ (2) بے سوب ننگ۔ تالانی ننگ۔ نقصان بار ننگ۔ (3) سر و ننگ۔ (4) چیزے و ننگ

و چیزے و یا کسے و چیز و ننگ۔

چیز ٹنگ: آپ و چیز پے و چیز آہک۔ آپ و لوگ و جا کہاں بھڑک۔

چیز بنگ: چیزے پہ چیز و کائی پوت بڑگ۔ چیز گرد ننگ۔ (3) دگرے مالے پنگ۔

چیز بنگ: دگرے و مال و پزور بڑگ۔

چیز و یک: ڈنگ۔ اندیم ننگ۔ ظاہر نہ ننگ۔ بونگ۔

چیز سو بنگ: بوہ و یک۔ ناجوڑی و علاج و خاطر اکوہ سو بونگی یاد کہ در مانے و ڈٹ و یک۔

چیز کنگ: بے و را پگئی و تی را و آڑگ و ہم خیال ننگ۔ (2) پزور بڑگ۔ مالے و بنگ و تی ننگ۔

چیز کنزک: چیز و چیز۔ دت و پزور کوں دگر پے و بڑیک ننگ۔

چیزانی سازگ: چیزاں پر ہند لہ ننگ۔

چیزاں چھوان و ر و گ: بھوش ر و گ کہ کس مہ کمدایت یا پاد بزمش و توار مہ بیت۔ (2) پہ مزن مردی و

بیل و ملاں و ر و گ۔

پہ خبزے نہ دیئے، جیئے نہ چہ پے مائے: اکن مستری و دا جیئے نہ دیئے گڈہ جی جیئے مہ پے ماچیا کہ

دول و دوستی خنزیں خنزے نہ انت۔

ح

حاضرات گنگ: کول پک غملائی دم غمچپ یاد کہ نہیں روپک غمہر جن غمجاں غم لونا نیگ غمچہر غم اندریں
حالانی معلوم گنگ۔

حاطر اہنا تانی نوکراں پشارانی: اے بڑا تانی حاطر انت کہ آہانی زالاں غم جی غم جان گنگ بیت۔ بڑا تانی حاطرا
مردم ہر دڑیں کارکت کنت۔

حاکاں پتہ یگ: تاوان گنگ۔ حاکاں دور دیک۔ زیان گنگ۔

حاک دیک: ہنچی نہ دیک۔ زہر گنگ۔

حاکشانی گنگ: حاک غم ماں سر غم ماں رہیگ۔ حاک غم شانک دیک۔ گز یوگ غم زاری گنگ۔ (2) تروی غم
گمر اہی شون دیک۔

حاک ماں سر غم رہیگ: خوار گنگ بے عزت گنگ۔ ذر ہر گنگ۔ غراب گنگ۔

حاک ماں کاشک غم: چٹ زہر۔ ہاک کہ بچے نصیب نہ بیت۔ ہنچی سر نیاک۔ (2) گلوگ۔ میتکار۔
(3) تاوان بار۔ (4) فرہی۔ نیز گاری۔

حاک غم ڈوڑگ: حاک غم قسم ڈوڑگ۔ زمین غم سوکند غم ڈوڑگ۔

حاکیدہ گنگ: آخری حد غم سر گنگ۔ حاک غم سر گنگ۔ (2) پتہ غم یگ۔ نقصان دیک۔

حال غم پتہ ونگ: حال غم شک بوگ۔ حال غم تالان بوگ۔

حال غم پتہ یگ: حال غم شک غم تالان گنگ۔

حام گنگ: ہشتی غم لیب غم زنگیں داڑگ غم کہ رندے غم یگ غم موکل۔ (2) ہنچک۔ (3) داڑ گنگ۔

خبر خبر گنگ: گڑگ۔ دپ جاک گنگ۔

خبر دور دیک: ہنچا نہیں خبر گنگ۔ دیوان غم مجلس غم بے نہیں خزان گنگ۔

خبر دیک: بدو یگ۔ بدو زرد گنگ۔ بدو گونگ۔ مان ڈوڑگ۔ پختانی ہنچک۔ مان پتہ گ۔ زہر گڑگ۔ گڑ غم

زہر گنگ۔ (2) حال دیک۔ احوال دیک۔ (3) ڈاہ دیک۔ گونگ۔

خبر گنگ: حال احوال بیان گنگ۔ خزان غم یگ۔ خزان گنگ۔ ڈڑا نیگ۔ گال آہک۔ گونگ۔

بیل، کوشٹین، گال بند

خبر دے حق (خدا) بہ کن، لٹ دے پڑناٹ دے نور: حق دے حق بہ کن۔ راستیں دے ٹھیں جبر بلوچ دے جلوہ انت۔ پہ حق دے راستیں گپ دے کئی ریا دے زو گنگ مہ بیت۔ البت سکینانی ساعناں گول بزاتاں ہم کو پگ بہ بو۔ پرائی دے سکی برداشت بہ کن، لٹ بور بے ناراستیں جبر دے پڑناٹ دے خاطر دے کن۔

خبر دے ٹو گنگ: جبر دے زور گ۔ نہ گنگ۔ (2) زبان دے زور گ۔ بند زبان بونگ۔ (3) جبر دے دگر گنگے بڑ گ۔ (4) بدیں جبر دے جواب دیک۔

خبر دے جاگ دے گنگ: زبان دے اندیش دے کور گنگ۔ ہر جبر دے کہنے پہ اندیش بہ کن چیا کہ حرامیں جبر توالی کت۔ خبر دے چاہوت دے کور گنگ: جبر دے تالان دے آشکار بونگ۔ رازیں جبر دے ظاہر بونگ۔

خبر دے حال گنگ: خبر دے گنگ۔ (2) احوال دیک۔ (3) تزان گنگ۔ خبر دے بند گنگ: جبر دے ٹڈ گنگ۔ جبر دے ٹچ گنگ۔ جبر دے پٹا گنگ۔

خبر دے شاع گنگ: جبر دے کیشتر بونگ۔ جبر دے تھا دے جبر دے پیداک بونگ۔ خبر دے ٹڈ گنگ: جبر دے پڑ دھک۔ جبر دے زور گ۔ جبر دے بند گ۔

خدا بے زنی گنگ: وئی گنگ۔ زور گ۔

خدا خدا گنگ: خدا دے نام دے گز گ۔ (2) پھر زور گ بونگ۔ کارانی خیزی دے دعا گنگ۔

خدا دے گیرے، بلے دے گیرے: خدا یا قدرت گنگینانی خست دے آلم دے کت۔ بلکن دے بہ کیت۔ بلے گز گ۔ گیت۔ خدا دے پش گش دے بند نہایت: خدا ناٹنی نہ کت۔ خدا ہر کس دے راپک دے زار چاریت۔

خدا دے گنگ آکس (حاکم) پھر پشواں مہ بیت: خدا دے لپیگ بلے ہاریں حاکم چون کت۔ آکس حاکم پشواں مہ بیت کار شربت۔

خدا دے راہ دے زور گ: خٹیں گپ گنگ۔ ناٹنی نہ گنگ۔ خیزی گنگ۔

خدا دے دیندے، قدر تانی دے بہ گند: خدا گندگ نہ بیت بلے آئی دے خدائی مدام سہرا انت۔ پرائی دے زور گ دے پھر آگ دے آئی دے قدرانی مارگ۔ بس انت۔

خدائی گپ گنگ: دنیائی حال دے احوال گنگ۔

خدا دے نام دے گز گ: خدا دے ذکر دے توصیف گنگ۔ خدا خدا گنگ۔

خدا ایک قرار دے او شتیت، بندہ نہ او شتیت: قرار دے مدار خدا دے گنت۔ قدرت دے آئی دے نظام یک دے زور گ ہست انت، بنی آدم نا۔

خدا دے آدم آپ دے کیت: زیادیں یا نادر وائیں کار شربت۔ انت۔ ہر چیز پہ بے کس دے بے حساب دے شربت نہ انت، ہر کار پہ انعام جوان انت۔

105

پنل، کوشن، کال ہند

خرء تھار نہ گیت: کلکس مردم پوانگ نہ بیت، پنچو کہ خرء تھار نہ گیت۔

خرء جڈال بونگ: عمرء مزن بونگ۔ (2) شونم بونگ۔

خرء سر جمل انت ہر کس ے لڈیت: چو شس سواری کہ پنچ خرء ہڈ مد گت، ہر کس ے لڈیت۔ خرء بے کس ے ہر کس دست ریت۔

خرء سواری میار نہ انت، پادانی سر یگ چوں میار انت: کارے کہ کئے آئی ے آسرء گندے۔ اکس خرء سواری بے گڈہ پادانی سر یگ ے ہم ہاید انت کہ میار مد کئے۔

خرء نر بونگ: ضد گنگ۔ گئی حمرء نہ بنگ۔ بکس گپ ے سرء اھنگ۔ زہر گرگ۔ جواب دیگ۔ جانی گنگ۔ خرء وزاک چل ے موکو چلکس: ہر کس ے ہر شے پوتی قد ے۔ خر گیشیں چل مد کت چیا کہ آئی ے وزاک چل انت ے نا موکو کہ حریء پیاریت چیا کہ آہے ملکس ے وزاک ے صبرء فلک رہ کت۔

خرء ہتار بونگ: بے دس بونگ۔ لاچار بونگ۔ پنچو بے دس بونگ چو کہ خر ہتار ے دم ے بیت۔ حساب گر حساب کت، کیاس گر، کیاس کت: حساب زانت، پہ حساب کوشیت، ہما کوشیت کہ حساب ے روء راست یا خر بیت، بلے کیاس گر اکل جنت ے پہ کیاس چیزے کوشیت۔ پتے پہ دانست ے زانت، دوی ے اکل ے ناگن۔ جانی بونگ: جن ے گرگ۔ (2) ہما کہ حساب بیت۔ ہما کہ شمار ے کت۔

ختہ دی ہایداں حاک کا نساں: وٹس نیاک ے ختہ دی مدام سمرء آباد نہ بیت۔ پہ وکرء ڈ ہرک یابد آہک مزا نہیں چلتے۔ ایش پہ بلوچ ے مزمین پیے۔

ختہ دارت، وٹاوارت: پہ وکرء حسد داروک یاد گرے کارے شری ے نہ لوٹوک مدام وٹ ے راتاوان بار کت۔ حسن بنگ، بنگرنگ انت: وکرے ے بنگ ے وکرے ے وروانی مارگ ے جیلہ شریں کارے نہ انت۔ زیادئیں حیلہ ے نیون یار پک ے ہنر مردم ے بے براہ کت۔

خٹک بونگ: تورء کش ے کم بونگ۔ (2) حیران ے ہتہ بونگ۔ (3) مرگ۔ (4) دست ے پادانی نہ مرگ۔ خٹک بونگ۔ خٹک بونگ: چورء و خٹک بونگ۔ (2) ہتہ بونگ۔ حیران بونگ۔ حیران بونگ۔ حیران بونگ۔

خٹک بونگ: حیران بونگ۔ ہتہ بونگ۔ (2) خٹک بونگ۔ خٹکی ے بنگ: حیران بونگ ے ہتہ بونگ۔ (2) خٹکی ے ناوازی ے مرگ۔ خٹکیں حال ے بنگ: کتو کیس جنین آدم ے لاپ ے زیادئیں حون ے ورا آہک ے ناوازی۔ خٹکیں دست ے آہک: بے سوب بونگ۔

خٹکیں کیر پہلو پڑو شیت: واری ے ورمندگی وٹس ے آسودگ حالی نیاریت۔ مردا کس ستر توانا ے زور مند انت، بے

بھل، کوششیں، کال بند

روزگار، ہستی، کار، نہایت۔

ٹھکیں گیت دامن، نہ بلجیت، نہ کوٹنگ، نہ پونگ، نہ بیت۔

حق کتا جازگ: ناحی، بدل، عینے، رادعا، بد رنگ۔

حق و بچ و بیک: کسے، اوہالانی، زیرگ، خالیں، مردمانی، نقصان، بار بونگ۔ اگاں کسے بدی، غزورا کی بے بہ

کست، غزند، آئی، چند، سر، انھیں، بدی، غزورا کی بے بہ بیت، یا آئی، تاوان، برس، ایت، گڈہ، کوش، انت، کہلانی

حق، بچ، دات، انت، یا کہلانی، حق، لانی، بچ، دات، انت۔ پزاں، آہان، حقاں، کہیت۔

حق و بھلی، رنگ: حق، بخشا، بیک۔ حقانی، پہلی، لونگ۔

حق و بچگ: ناحی، رنگ۔ آہال، زیرگ۔ کسے، حق، زیرگ۔ کسے، حقانی، بچ و بیک۔

حق و خدا: حق، اول۔ پراسی، خداوند، خدا۔

حق رنگ: انصاف، رنگ۔ ناحی، نہ رنگ۔

حق و بزرگ: ناحی، غرض، عینے، سر، ول، آفت، آگ۔ (2) دتی، رنگیں، حق، بچگ۔ (3) میر، بزرگ۔

حق و ناحی، مان، بزرگ: بدو، بیک۔ ہٹ، غپٹ، رنگ۔

خلا رنگ: وڑگی، کوش، ساہدار، راست، حق، انگیں، وڑا، رنگ۔

حون و آپ بونگ: ویل، خجال، بونگ۔ (2) نادزاعی، بے کہ مردم، حون، رنگ، بیت۔

حون و بونہ، آگ: جنگ، غشت، حون، عینک، بونگ۔

حون پالا، بگ: حونی، ایں، بخش، بونگ۔ (2) عتیں، غم، کوئی، عتک۔ پریشانی، عزائیں، دہد، آگ۔

حونگ، پہ ساگ، دوست، نہ بیت، پت، کشتن، دوست، نہ بیت: پت، کشتن، پہ ساگ، ویک، یازورگ، دوست

بوت، نہ کست۔ حونی، وار، سرا، ہادر، رنگ، نہ بیت۔ حون، بدل، مدام، حون، انت، ساگ، نہ انت۔

خیا، پٹ، آپ، انت، کہ چنان، انت: خیا، بلوچ، رنگ، غنام، انت، غیرت، انت۔ حیا، جتانی، آپ، انت، کہیت

گشت، بے خیا، بے آپ، انت۔

بھل، کوششیں، کال بند

حیران ہوئیں: بہانہ ہوئے۔ شک ہوئے۔ کڑک ہوئے۔

حیرانی میں حیران نہ ہوئے، ہیبت کوں شکلیں جنکاں نہ ہوئے: ڈیہہ دست، دڑ مناں نہ ہوئے، دیر نہ انہ، تہا نہ انہ۔

اکس ڈیہہ نہ لولے، گڈو جگ بہ کن کہ شکلیں جگ سوہ کاریت، آزادی نہوت واکی کاریت۔

جہڑ کوریں جہڑ لولے، نہ چہ بے سریں سردار: جہڑ سلامتی، براہندگی چہ حیدر ڈولیں بے پکراتیں مردم۔

مہ لوٹ نہ تا کہ چہ بود لائیں نہ تا سر پدیں سردار: امیت نے داڑگ بہ ہیبت۔

جہڑ نہ مار ہوئے: انان نہ ہوئے۔ مہار ہوئے۔ باہوئی نہ ہوئے۔

چیلہاں مال نہ کیہنکاں نہات باز نہ ہیبت: مال نہ دولت پہ نہر چیلہ جگ نہ ہیبت نہ تا کہ کس نہ کیہنک دوز واہ۔

نہات باز نہ ہیبت۔

چیلہ نہ ہیبت: مجہڑ کوشش نہ ہیبت۔ کار نہوت سرجم نہ ہیبت۔ تو جیل ساڑگ نہ ہیبت۔

خ

خانہ و خم بونگ: دل، خم بونگ۔ ایمن بونگ۔ تڑپ۔

خانہ و داڑگ: ریاء گٹ بونگ۔ لحاظ گنگ۔

خانہ و دیش گنگ: پتے و دل و دیش گنگ۔ (2) کسے ہمیں کاریہ بہرکت کرد کرے و دل و دیش بہریت۔

خج گنگ: ہے آواز کہ شہر دیں چیز و لگا لگا ہر گنگ و پر چنگ و در کیت۔ (2) وڑگ و تہادپ و خج گنگ و آواز۔

خدا و قرآن گنگ: خدا و قرآن و سو گند و وڑگ۔ (2) خدا و قرآن و وزوی و یک۔ وشت گنگ۔

خدا و نوا گنگ: چہ قدرت و ہمک و آتنگیں ویل و جنجال و گون جنگ۔ (2) خدا و نارضا ئی و نہ وھی۔

خط و برت بونگ: لوک و رنا بونگ۔ بالغ بونگ۔ ریش و برد تانی بزرگ۔

خواری گنگ: بھد گنگ۔ جنجال بونگ۔ جھا گنگ۔ (2) کار گنگ۔ خواری گنگ۔

خواری گنگ: پوریا گری گنگ۔ مزدوری گنگ۔ جنجال گنگ۔

خیر گنگ: میا و پچنگ و توار گنگ۔ چنگ لوگ۔

خیر گنگ: صلاح گنگ۔ سلامتی آرگ۔ دیش و راضی بونگ۔ فیصلہ گنگ۔ دوشنی و نہ وھی و فیصلہ گنگ۔

خیر بونگ: حیرات و چنگ لوگ۔

دوب گنگ: پے کپیٹ رزوک۔ کرام گنگ۔ وٹھیں رواج عزوک۔ مٹلگ۔
 داٹھیں دادانی پھر تارو دجن آنت: بخش داٹھیں مال یا داٹھیں زراتی عوض لوٹوک نامرد لغور انت۔ چٹیں مردم
 مڑہ داریں بلو۔ چے بوت نہ کمت۔
 داداں ہمارو دعت کہ پھریں پتاں دادا گنگ آنت: داداں ہما بخشائیت کہ آئی و پھریاں دادا گنگ۔ فٹری،
 مڑہ داری چے پشت و کیت۔ چے بے پھرتیں و کم زاتیں مردماں داد و امیت و مہ کش۔
 داد گزگ: ہاج یا مڑ گزگ۔ (2) سوری شاداں صوتی یا لوڑی آن و زڑو گیک۔
 دار و پ و یگ: بے دس گنگ۔ بے زار گنگ۔ ہزار گنگ۔
 دار و یگ: تیر و یگ۔ نہ خان و یگ۔ (2) چیزے و سالے و یا پے بن جنگ و تیر و یگ۔ (3) شکان جنگ۔
 دارماں گنگ: نقصان و یگ۔ تاوانی گنگ۔ (2) بے عزت گنگ۔ کم شرف گنگ۔ (3) چیزے و
 رادارمان گنگ۔
 دار و آپ گنگ: لوگ و کار گنگ۔ چلو پگ گنگ۔
 دار و بن و گزگ و ہنگ: کچھا ہنگ، نہ شمرگ۔
 دار و درگاں گنگ: آرام بونگ۔ دم بڑگ۔ (2) جنجال و گنگ۔ مشکلیں و ہدے و آہگ۔
 دار و گنگ: پاہو و یگ۔ گنگو گنگ۔
 دار و گون گنگ: زڑو گنگ۔ کم شرف گنگ۔ بے عزت گنگ۔ (2) بے تکیں سزا و یگ۔ دارے مل جان و یگ۔
 دار و ہمار بونگ: غل و غجل بونگ۔ مہل بونگ۔ (2) دو دو لگ بونگ۔
 دار و ہمار گنگ: ماما گونگ۔ دو دو لگ بونگ۔ مہل بونگ۔
 دار و ہلک گنگ: دار و یک سرے کل گنگ و اوشار یگ۔ دار و لک گنگ۔
 واسپان زورگ: ہنر گنگ۔ چال بازی گنگ۔
 داس و ماں دست و یگ: پنگ۔ لگ۔ بڑگ گنگ۔ (2) نوردی و سر گنگ۔ (3) کار بے ماہگ۔
 داس و دوزگ: ناروائیں کارے و گنگ۔
 داگ پھدا زگ: داگ دیک۔ (2) جنجال و یگ۔

[illegible]

دام و نگہ: گنت بونگ۔ دست و آہک۔ دام و بنگ۔ تاداں ہار بونگ۔

دائن و آس ٹیگ: زہر گڑگ۔ (2) دین و آس ٹیگ۔ جنہاں ٹیگ۔

دانش و بزرگ : زاری و محنت گنگ - بدست غمگمک لونگ -

دانا زانت ءِ نرہیت، نادان نر زانت ءِ نہ نرہیت: دانائیں مردم مدام محست ءِ نہ کنت، چیزے یا کارے بزانت ہم
 بلے انگت چہ در ءِ محست کنت۔ بلے بچار نادان ءِ کہ زانت بلے انگت نہ پرہیت چیا کہ آگوشیت من وت بازواناں۔
 دانا ناداناں گرو ءِ دورہیت، گنداں گنداں ءِ روانت پہ حال ءِ نہ نگ ءِ: نادان مدام ردوارت۔ دانا نادانیں ءِ
 ناسرہیں مردمان نقصان ءِ نہین انت ءِ پد اگوں وپ ءِ نہیں کنگ ءِ حال ءِ نہ نگ ءِ شلا ویک ءِ روت۔
 بیضا یادانت کہ کس رومدارت۔ شتر ءِ گندگ ءِ وت بچہ ہاریت۔

وانا عول لاپ ۽ انت ۽ نانا دان ۽ دست ۽ : وانا ۽ تحریک یائیں خرؤم کپ ۽ حساب کمت، چوئیں دان کئے نہ کمت کہ
 شکر زانگ نہ بیت۔ بلے نانا دان ۽ یوولا کیں خرؤم ۽ قوتی دپ ۽ اندیش گور نہ انت۔
 دان کئے ۽ پر نہ یونگ : بے حاجت یونگ۔ گئی پروا نہ دارگ۔

داغک پیرول و آرائیگ: پریشان بونگ - کپڑمگ بونگ - (2) جنجال و آرائیگ -

دانگ دانگ یونگ : ریچک ء یٹک یٹک یونگ - در ریچک - (2) بھر بھر یونگ -

داگ داگ گگ : پک پک گگ - دھوں دھاں گگ - چٹا چٹا گگ - بھر بھر گگ -

داگ ویک: بے شرف گنگ۔ (2) داگ ویک: (3) پھری گنگ۔ شہزاد گنگ۔

دان و راعہ جیزانٹ: آسرغ باقی دان پوزشگ و جنتر و روت۔ ہر کس و ہر شے و دتی اصلی قدر و قیمت است۔

قافہ ٹھگ: فریاد ٹھگ۔ ساڑتیں ساہ ٹھگ۔ نازک۔ اُفتازک۔ (2) بددعا ٹھگ۔

داوا پادنگ : یہ کسے میٹرنگ و حاطر علی بیڈی گنگ۔ جنگ غمزہ سکین ویک۔ میٹرنگ۔

داوائی رَوَگ: پیچک غمزد و نیت و رَوَگ۔ دیم و کنگ۔

داوا کو نہیں گدے، پک راہ غنہ و دعت: جنگ و سُرچ کو نہیں گدے انت، پک راہ غنہ و دعت، ہر نیکی و زان و

نیکل، گوشن و کال بند

روت۔ داواؤ فتنہ و آسرخن نہانت۔

دپ بونگ: کارے و یا مردے و بار و احوال و تالان بونگ۔ (2) کارے و خرد و بونگ۔

دپ بے حاکان بونگ: وار و در بدر بونگ۔ (2) نادزاد بونگ۔ تحت و باوٹ بونگ۔ مرکی بونگ۔

دپ و آپ بونگ: بے پرواہ بونگ۔ (2) پوتی فاندگ و ہا کار و نگ کہ نگھی نہانت۔ دتی کار و نگ و خاطر و ہا مردم و گور و زوگ کہ آئی و گوں ہے مرد و ہدی بے نگ۔

دپ و آپ ویک: خنریں، نہنکین یا فیل و نامداریں یا خوشیں چیزے و بگندگ یا آئی و واہشت و دپ و آپ آک۔ (2) پچیزے و اوماں بونگ۔ ولماگ بونگ۔ چیزے واکہ دار بونگ۔

دپ و آپ نہ بونگ: خنرم آک۔ آمردم و گور و پکار سوار و زوگ و دل و یار نہ بونگ کہ گوں آئی و بدی نگ بونگ۔

دپ و آس ویک: نہنکین خزان نگ، وٹیں خبر نہ نگ۔ مدام و پش و خنریں خبر نگ۔

دپ و ال ویک: دپ و پچ نگ۔ پزین و بندیں آپ دان و دپ و پچ نگ و پچل نگ۔

دپ و نرڈ نگ: ساہارے و یا چیزے و دپ و نرڈی نگ و نگ۔ (2) گوں نرڈیں آواز و خبر نگ۔

دپ بگند و دل و بگند: چیزے کئی نشان ویک، ہنچو کہ لاپ میرمہ بیت۔

دپ و بند بونگ: خبر نہ نگ۔ لاجواب بونگ۔ پخت بونگ۔

دپ و بندگ: خبر نہ نگ۔ بے توار بونگ۔ (2) گزین ویک۔ بندگ۔ (3) بے توار نگ۔ پکت و

لاچ کسے بے توار نگ تاکہ آبدیں خزان مہ کنت یا راز و پاشک مہ کنت۔

دپ و بونگ: روچک و بزدلنگ۔ (2) ننگیں چیزے و دپ و پچ نگ۔

دپ و بونگ: ہر پتے و زبان و سر و بونگ۔ نام زد بونگ۔ نام دار بونگ۔

دپ و پچ بونگ: حیران بونگ۔ ہماگ۔ اجلہ بونگ۔ بجلہ بونگ۔ (2) لاجواب بونگ۔ بے توار بونگ۔

(3) دانگ و بودا بونگ۔ (4) بندیں چیزے و دپ و پچ بونگ۔

دپ و پچ نگ: کوکار و بگا نگ۔ دپ و پچ لگو نگ جو ند و ند و خبر نگ۔

دپ و پچیں ہیران بونگ: بے بونگ۔ (2) جنین و قہیں نگ، ہر کسی بونگ۔

دپ و پچ نگ: پواہشت یا بے تاہیری خزان نگ۔ (2) دپ و پچ لگو نگ۔ بگا و کوکار نگ۔

دپ و پچ و حالی نگ: کپت و مال دپ و آزرگ۔ کپت و بنگ و ارادہ نگ۔ پے گنے و نگ و دپ و دل بونگ۔

دپ و پچ و کوٹنگ: ہرچی کہ دل و کیت کوٹنگ۔ بے لعلی نگ۔ ریاض و نگ۔

پھل، کوشن و گال بند

دپ و پڑ چنگ: گل بونگ۔ دھل بونگ۔ شاداں بونگ۔

دپ و پڑ چنگ: خبر نہ کنگ۔ دپ و بند کنگ۔

دپ و پڑ ونگ: دپ پڑ وٹن پتو ویک۔ کپ و پڑ ونگ۔ (2) بنگ و دپ و پٹی کنگ۔

دپ و پڑ چنگ: بے بہر کنگ۔ بیت و نف و زنگ۔ تاواں ہار کنگ۔

دپ و پڑ چنگ: کسے را تاواں ہار کنگ و خاطرہ گول کسے و دوچار کنگ۔

دپ و پڑ وری نہ بیت مخم چارنگ و سیر نہ کنت: دپ و کار خبر انت آپہ خبر درونہ کنت۔ مخم و کار چارنگ انت، آپہ چارنگ سیر نہ کنت۔

دپ و تاب ویک: دروغ بندگ۔ راستی کپ نہ کوشک۔ (2) دپ و چوٹ کنگ۔

دپ و تانی بونگ: دتی مڑ سر بونگ، ویل و جبال و کنگ۔ چہ روک و درواں کنگ، صاف و سارت بونگ۔

(2) حزن مردی و میری ویل ویک۔

دپ و تام و چنگ: کپے، کارے یا دکہ چیزے و آسر و حراب بونگ۔ پھل بونگ۔ چہ دتی ٹنگیں کار و دتی ارزش و سکی بونگ۔

دپ و تان گوش نیاں ر و گ: پشتوان بونگ۔ حیران بونگ۔ بندہ بونگ۔ (2) گل و شاداں بونگ۔

دپ و خریک: دروغ بندگ۔ (2) دتی کپ و سر و نہ ونگ۔

دپ و پھل بونگ: ملامت بونگ۔ (2) خر مندگ بونگ۔ پھل بونگ۔ (3) خمل و ٹنگیں چیزے و و زگ۔

دپ و خمل کنگ: جور جواب کنگ۔ پھل کنگ۔ خرابیں داکے کوشک۔ (2) تاوان ہار کنگ۔

دپ و لے میر کنگ: پدپ نہ خری و سہرا کنگ۔ بٹاک بنگ۔ در و گیں حزن مردی شون ویک۔

دپ و بنگ: رگ۔ باز کپ کنگ۔ (2) پہ کپ مڑگ۔ جاک و واک کنگ۔ پچسنگ۔ بے ادبی کنگ۔

(2) ٹپک یا سترے و پے کسے و و زگ و دپ بنگ۔ (3) پہ ٹندی کپ بنگ۔ خبر خبر و سر و ہر بونگ۔ ہر کس و دپ ویک و مڑگ۔ (4) و زگے و را وکیل کنگ۔ (5) گٹ پاچک۔

دپ و بنگ: چنگ۔ (2) پہ زہر کپ و عوض کنگ۔ (3) کیے و دوی و را دیم و آرگ۔

دپ و چاہ بنگ: و زگ و و دپ و سکت تواریہ ماہک۔ (2) ایر دتی کنگ۔ چاہوسی کنگ۔ (3) مادیان و پے لاگ و اومان بونگ و و دہاں دپ و چاہ بنگ۔

دپ و مخم کنگ: مڑگ و مخم و دپ و بند کنگ و دست و پادانی چنگ کنگ۔

دپ و بنگ بونگ: بچ نہ کوشک۔ بے قرار بونگ۔ (2) کنگ بونگ۔ آواز و در نیاہک۔

پیش، کوششیں، کمال

دب و داگ: بے توار بونگ۔ خبر نہ نگ۔ (2) راز و ظاہر نہ نگ۔
 دب و در چک: دب و لٹاں کسانیں داگ در آگ۔ دب و تپ رین و در آگ۔
 دب و ڈی نگ: زیادہیں خبر نگ۔ بے سری تران نگ۔ بھٹی و ٹنسی نگ۔
 دب و ڈرگ: لحاظ نگ۔ خبر نہ نگ۔
 دب و دست نگ: فروگ دب و بچم نگ و تیار نگ۔
 دب و دستان بونگ: بچک دب و دستان بونگ۔ بھٹی و ڈی بونگ۔
 دب و دستان نگ: بچک دب و دستان۔ (2) و ڈرگ۔ (3) دولت دب و بچ نگ و چارگ تان کہ
 آئی و عمر زانگ بہ بیت۔
 دب و دستان نگ: نام زد نگ۔ پد کشی نگ۔ (2) زہر آگ۔ دعاء بد نگ۔
 دب و دیگ: وار نگ۔ (2) دیم پو دیم نگ۔ ہم دب نگ۔
 دب و درک و بونگ: حیراں بونگ۔ بہت بونگ۔
 دب و ڈبان نگ: چیزے و لونگ۔ (2) رضامندی ظاہر نگ۔ (3) تران نگ۔
 دب و ساٹھ بونگ: دب و ڈی بونگ۔ حیر و حیر بونگ۔ چالاک بونگ۔ (2) بٹاک بچک۔
 دب و سڑک: چیریں کپانی پڈر نگ۔
 دب و شان نگ: چوب و در نگ۔ شاگ۔ (2) نرگ و چرنگ دب و در آگ۔
 دب و شات نہ بونگ: میار نگ۔ مڑاہ نگ۔
 دب و شیر و بونگ: ناپوہ بونگ، آزمودہ کار نہ بونگ، کارے و نرنگ۔
 دب و کار بنگ: چیزے و لونگ۔ (2) ناجائیں کپانی پڈر نگ۔
 دب و کام بونگ: پیش بونگ۔ جالقی بونگ۔ میاری بونگ۔ (2) ماگیں حیر و پرین و داگ دب و چاچنگ۔
 دب و بچک: ہم ڈول بونگ۔ ہم غب بونگ۔ پک و ڈی بونگ۔ ہم رنگ بونگ۔ (2) ناگمانی و دو چار بچک۔ گند
 و گند۔ ڈیک و ڈرگ۔ دب و ڈرگ۔
 دب و گنگ: پڈر و تمر دین کار بکرے و گول و زوریں کار بکرے و بچک بونگ۔ (2) زور و زوریں ساہارا یا
 شے و زوریں ساہارے یا چیزیں و راہیلاک دیان یا لیٹ دیان و بونگ۔
 دب و گند گیس و ل کافریں: دب و گر، و ل و گر۔ کلپ۔ دول و دو پوست۔
 دب و نگ: بندیں شے و بونگ۔ بچک نگ۔ (2) بچک نگ۔ بٹاک نگ۔
 دب و گون و گون و زمین نگ: بچک و بونگ۔ ڈک نہ نگ۔ جو نگ نہ نگ۔

بھل، کوششیں، کمال بند

دپ و کوہ و ننگ بونگ: مراد گالے چوکراے ڈول کہ کوشک بونگ مہات۔ چو مہات کہ بدیں تزان آسرے
 بیاریت، چو شیں و دہاں بدیں تزان و دیم گوں کوہ بہ بات مردم بے ننگ نا۔
 دپ و کوہ و ننگ نہ داریت: حیر و جلی و پل پر نیست، جبر و تریں یا بدیں و دے کہ چو دپ و در آتک آفکار
 بیت پیشا مردم و دتی دپ و اندیش گوز بہ بیت چیا کہ ضد کثیت زبان و ضد بادت زبان۔
 دپ کہ داریت و ننگ کاریت: دارنگس دپ مدام لٹی بیت، دارنگین و لحاظ آئی و راجہ بدیں کارے و داریت۔
 دپ و گوں بنگ: حیر و ماہک۔ کسے و راپہ حیر ننگ یاد کرے و بد کوشک و سکن و ویک۔
 دپ و پل و ننگ: مٹی ٹوری بونگ۔
 دپ و پل و ننگ: بنگ و پل و شک۔
 دپ و لنگ و ننگ: روزی و روزگار و ننگ۔ نیستگار ننگ۔ بدی ننگ۔
 دپ ماں دپ بونگ: لٹ پلٹ بونگ۔ سب پلٹ بونگ۔ (2) پلٹ بونگ۔ سر و ننگ۔ گوں کسے و جاک و داک
 ننگ۔ بحث و تزان ننگ۔ دپ جاک ننگ۔
 دپ و حزن بونگ: دولت و عمر و حزن بونگ۔ پیر بونگ۔ (2) و ت و دت گلاہک و حزن بونگ۔
 دپ ماں ماں بونگ: نادراہ بونگ۔ (2) بے دس بونگ۔ نذر و ننگ۔
 دپ نہ بونگ: کوشک و ہمت نہ بونگ۔ (2) ننگ نہ بونگ۔ چیزے و بند بونگ۔
 دپ و نہ ننگ: پیر و نہ ننگ۔ دپ و نہ ننگ۔ (2) دپ و نہ ننگ۔ چیزے و دپ و نہ ننگ۔
 دپ و ننگ: ننگ۔ ننگ۔ ننگ۔ (2) بک و ننگ۔ ہم جب بونگ۔ ہم ڈول بونگ۔ ہم رنگ
 بونگ۔ (3) دد چار ننگ۔ گوں پتے دکر و گند و نہ ننگ۔ ورج و ننگ۔
 دپ و نہ ننگ: حیران و نہ ننگ۔ حیر و در نیاہک۔
 دپ و ننگ و ننگ: پلٹ و ننگ و ننگ۔ ننگ و ننگ۔
 دپ و ننگ: سواری و دولت و کام و راہداری بھل و ننگ۔ راہ و آرگ۔ (2) زمین و پیر کشت و کھار و ساڑی
 ننگ۔ زمین و ما کافی ننگ یاد ننگ۔ زمین و ہم دار ننگ۔
 دپ و ننگ: دپ و ننگ و ننگ۔ (2) کارے و سر و ننگ و ننگ۔
 دپ و ننگ: ننگ بونگ۔ (2) دپ و ننگ۔ کارے و سر و ننگ۔ کارے و سر و ننگ۔
 دپ و ننگ: پاداں دپ و ننگ و ننگ۔ دپ و ننگ۔
 دپ و ننگ: پلٹ و ننگ۔ پلٹ و ننگ۔ پلٹ و ننگ۔ پلٹ و ننگ۔

نیل، کوشتن و گال بند

دراں دست بونگ: درملک بونگ۔ چہ ملک و ڈن بونگ۔
 دزادہ بونگ: زخم و مپ و دس بونگ۔ جان سلامت بونگ۔ جوڑ بونگ۔ (2) جین و چک و مات بونگ۔
 زال و چک و کچک۔
 ذرائی ویک: ظاہر بونگ۔ گندگ بونگ۔
 ذرائی ویک: اقرار لگ۔ قول لگ۔ زبان ویک۔ (2) دو چار لگ۔ دودھ جا گہ۔ بٹھان ویک۔ گندہ نندہ قول لگ۔
 ذرائی لگ: ملاقات لگ۔ پتے و گورار وگ۔ گندہ نندہ لگ۔
 ذرائی لگ: جاہ و ر وگ۔ یا آہک و پتے و گہ گندگ۔ قول و اقرار لگ۔
 ذرائی لگ: وعدہ لگ۔ گندہ نندہ قول لگ۔
 ذرائی وانگ: جاں جوڑی و سلامتی و دعا لگ۔ (2) پتھیں مردے و جوڑی و سلامتی و دعا لگ۔ کہ چہ آئی
 فاندگ بہ بیت۔ (3) کسے و گلاہک۔ ساڑاہک۔
 ذریوگ: یاد لگ۔ زہت لگ۔ وانگ۔ (2) زانت کار بونگ۔ کار و دانگ۔ کارے میل لگ۔
 ذریوگ: بے امید لگ۔ ذراں ناؤر لگ۔
 ذریوگ: درال ڈیہہ بونگ۔ (2) چہ رشتہ داری و غزنی و ذریوگ۔
 ذریوگ: اُرش لگ۔ توپکانی بونگ۔ تیرانی کواڑگ۔ (2) ٹر سینک۔ سرہمبک۔ بھار ویک۔
 ذریوگ: شاگ۔ چوپ و چیزے و دور لگ۔ (2) چہ بندیں جا گہ و یا چہ پڑیں چیزے و آہیں چیزے و آہک۔
 ذریوگ: وار بونگ۔ بے دس و بے مال بونگ۔ لنگڑ بونگ۔
 ذریوگ: بے ہند و جاگہ بونگ۔ خوار بونگ۔ درال ڈیہہ بونگ۔
 ذریوگ: وار و بونگ۔ برہاد لگ۔ (2) درال ڈیہہ لگ۔ چہ ہلک و ہلک و ذریوگ۔
 ذریوگ: کون داری و بونگی و ڈہار پڈہار و گردگ و آرام و ول نہ بونگ۔
 ذریوگ: اناگت و گندگ۔ (2) دک ویک۔ (3) مپ و کچک۔ دپ و رگ۔
 ذریوگ: ریک لگ۔ کوم بونگ۔ (2) یک پارگی و دور لگ۔ اناگت و رگ۔
 ذریوگ: چہ برال و دست بیت: ہر شے و ہر مردم چہ وئی کار و کرد پیدا و بیت۔ ذریوگ و گلا و ستاہ و پیدھا
 ضرورت نہ انت کہ آئی و فتری و عربی کون آئی و ثمرہ یا بر و انت۔ برداریں و ذریوگ تو صیف نہ لو بیت۔
 ذریوگ: کچین لگ۔ رو و کچین لگ۔
 ذریوگ: زادہ کون و گہ و ڈیک و رگ۔ دو چار لگ۔ (2) دیم و دیم بونگ۔ رگ۔ (3) کور لگ۔

نیل، گوشتن و کال بند

ڈوڑچ کج و باج نہ ہارت: دراکس ستر بڑاہ وارغ جوان انت، آئی عزیزبائی ہاودہ انت کہ کج و گوشاں بہ بیت۔
بڑاہ وارغ ڈوڑ نہ انت، ہا زال انت کہ ڈوڑے گوشاں انت۔

درداں بچ و بیک: حقاں یا حق و اگبالاں بچ و بیک۔ تاخیں کرد و عوض بونگ۔

درد و زک: پہ بے تاہیری سر سر بنگ۔ (2) کسے و مولمانی زور زک و زوگ۔ (3) زوگ۔ جہک۔ ٹوٹنگ۔

درد کنگ: دردی بونگ۔ درد و درد و درد و درد۔ نادزاہ بونگ۔

درد و ایر مرگ: درد و نرم غزور بونگ۔ درد و تورشت و ایر ماو بونگ۔

درد و ہا ہندنگ: درد و چست بونگ۔ درد و پادا آب۔

درد و بڑگ: پہ درمان یا پہ ملانی یا بچی دم و خوف درد کنگ۔ درد و ایر ماو بونگ۔

درد و بڑگ: پہ ملانی یا بچی بک و ٹاک و دم و خوف درد کم کنگ و تو جیل۔

درد و پادا آب: کتیں آرام و پد و درد و دار جہ بنگ۔

درد و بچ و بیک: درد و درد کم کم و ظاہر بونگ یا مارگ۔ (2) بدیں کار و بدل یا عوض بونگ۔

درد و ہر بونگ: کسے و درد آب۔ (2) لاپ بڑی نیں زال و چک و ماتی درد۔

درد و بڑگ: درد و درد کنگ۔ درد و درد کنگ۔

درد و بچک: درد و پادا آب۔ درد و چہ یک جا گے و کد جا گے چست بونگ۔

درد و لومبک: درد و چست بونگ۔ درد و پادا آب۔ درد و بچک۔

درد و چک بنگ: درد و تیزک و بیک۔ درد و پادا آب۔

درد و لاپ کنگ: اے لہو پہ زہر نگلی و کوشک بیت۔ جور کنگ۔ و زک۔ پلنگ۔

درد و زک: کار و آب۔ مدت کنگ۔ کنگ کنگ۔ امراہ داری کنگ۔

درد و کنگ: بنگ۔ لٹ و لٹ کنگ۔ تہہ زن کنگ۔

درد و بیک: چیزے و یا آپیک پیے و چہ بھیں بچے و دزنو و دزنو و یا تو مپ و تو مپ و رچک۔ (2) ہر کندگیں یا
خزیں عمل و جواب و کنگ۔

درد و بچک: ددی بونگ۔ ظاہر بونگ۔ (2) یک یک و در آب۔

درد و بچک: روچک و صاف کنگ۔ جہلیں چیز پیے و صاف کنگ۔ (2) زمین و کونگ۔

درد و زک: درد و زک۔ (2) جہک۔ ٹوٹنگ۔ (3) ساہدارے دست و پادانی ہڈ و چہ دتی
جا گے و ٹٹک یا ٹٹک۔ دست و پاد و بند و چہ دتی بند جاہ و ٹٹک۔ (4) چہ جا گے و در آب کنگ و زک۔

نیل، کوشتین و کال بند

در رچک و پد رچک: بندیں یادو نکلیں یا کو نکلیں چیز یا چیزانی چنگ و ظاہر نگ۔

دوست نگ: بچاؤرگ۔ زاگ۔ جاہ آرگ۔ (2) شترنگ۔ برابر نگ۔

دوستنگ: منگ و کستا نگ۔ جتا نگ۔

در شاگ: چہرہ و نگ و ڈن و آرگ۔ (2) دار نکین و شاگ۔ (3) ظاہر نگ۔ پدزا نگ۔

درک بونگ: رنگ بچک۔ بچک۔ رنگ۔ اشتاپ اشتاپ و ر و گ۔

در رچک: دراک۔ چہ جا گہ و دراک۔ (2) ظاہر بونگ۔ پد بونگ۔ شوہا بونگ۔

در گد و (دل نہیں) اولاک و بہ جن بازو: اولاک و بچو بار بہ لڈ کہ آرت بہ کن۔ ہر شے و بارو کی نہیں یا

زیادہں کار و کر دھریں جہرے نہ انت۔ باز ہنگ یا بچک و ساری بچاؤر کتی اولاک تہی بار و نرت کھت یا نہ کھت،

ہر کار و ساری بایا انت چار و بچاؤر نگ بہ بیت۔ آگس ہر اہر ہارے ہم بچاؤر کہ تراہ و نہ و زو بیت۔

در رنگ: یک کر رنگ۔ جتا رنگ۔ کیشنگ۔ (2) مال و پخت و بچک۔ دگرے و مال و دتی نگ۔

(3) گز رنگ۔ بچک۔ ر و گ۔

در رنگ: رنگ۔ جتا رنگ۔ گلینگ۔ (2) چہ بندیں جا ہے چیزے و یا مردم و در نگ۔ (3) شوہا رنگ۔

درک و دوراں بونگ: آباد بونگ۔ نام دار بونگ۔ و جمال بونگ۔

درک و دوراں بونگ: بد حال بونگ۔ نیر کار بونگ۔ (2) نرم بونگ۔ سست بونگ۔ (3) بے نام و توار بونگ۔

در گزگ: زط و زط و بونگ۔ غران بونگ۔ قد آور بونگ۔ (2) زہر گزگ۔ جتانہی نہر بونگ۔ (3) پہرانی چست بونگ۔

در گزگ: گزگ۔ چہ گزگ و گزگ۔

در کو رنگ: بکک۔ پائل نگ۔ (2) کمار نہ نگ۔

درنگ و یک: ذول و ذیل و یک و ز و یک ہم بونگ۔ کسے و یا چیزے و در و شم و بونگ۔

درنگ و بونگ: ظاہر بونگ۔ پدرا بونگ۔

درنگ و رنگ: ظاہر نگ۔ در شان نگ۔ دل و کھت و رنگ۔ (2) گنگ و آزاری نگ۔

درنگاں بونگ: روج پہ روج تری نگ۔ چوخی و گل و پادانی عن و نہ نگ۔ (2) آباد و سیر گاں بونگ۔

درنگاں پز یک: درود و یک۔ رہ بونگ۔ رنگ راہاں پز یک۔ (2) جنجالاں دور و یک۔

درنگ بونگ: برز بونگ۔ چست بونگ۔ لونجان بونگ۔

درنگ و دار و رنگ: آرام بونگ۔ ایمن بونگ۔ چہ ترک و توار و رنگ۔

درنگ نگ: چیزے و سکت برزایہ نگ۔ لونجان نگ۔

دندوت ویک: پہ سمر سرع پیشانی یادستانی چنگ۔

دزو و لحاظ جنگ: مستن لیڈہ و دسپنگ۔ (2) زہر گرگ۔ مست بونگ۔

درویش کنگ: یوگ۔ چنگ۔

دزدوگ بڑھکاٹنگ ٹنگ انت: دزدوگ کہ چروپ دوزریت، بچہ آرمگ بیت دزدوگ بڑھکاٹنگ نام، ٹنگے بیاریت۔

دزوگ گبر گبرانت: دزوگ پیداوارانت۔ ناراستیں گپ چہ بوت نہ گفت۔

دُروِک و بُنِ مُلِک انت: دُروِک دُور آسریں شے نہ انت، اَلَم و پائِک بیت۔ دُروِک ویر پانہ انت۔

دروغ غنائراتیں کہتے آسہرے نیست۔ دروغ، دروغ انت، راستے جاگہا کہیت نہ کہتے۔

دزوگ و ڈاک و چک : دزوگ و بندوق - تارا ستیں مکت گنگ۔

دزد و دزدک : دزد و دزدک ۔ ناراستیوں کا سنگ ۔

دروہ بونگ: کارہ چیز ہے مہل بونگ۔ دغا بونگ۔

دزد و گنگ: مکر و فریب گنگ۔ دغا بازی گنگ۔ چہ قول و چہ گنگ۔ پڑا گنگ۔ دزد و گنگ۔

دزدہ ماں ول وٹونگ: بے ایمانی گنگ عنیت۔ فریب و پگ و ارادہ۔ (2) ول وٹونگ۔

درود و جُنگ: جُنگ ہر جُنگ - (2) نے نفس چست غارِ جُنگ -

وہ رہا ہے، ماریک شہر انت: درپائے متاع ماہیک انت۔ آئے مای سچ نمرہ بیت۔ ہر شے وقتی یک قدر

قیمت برداریت۔

وہ پادشاه آپ جنگ : بے نفس و گنہگار ہو گئے۔

دُریا پہ شعلہ چمک، شعلہ میت۔ دریا عِ آپ بے گواہانت۔ آئی عِ آپ پہ شعلہ چمک، عِ دریا گم، گم نہ بیت۔ زیاد تمیں گنج

دولت یہ کسانیں وٹاں نہ گنیت۔

در یاد بزرگ: یہ مٹائی یا بکلی دم و خوف و ہنگ و تائید یا خوش رنگ کہ در یاد ما بیک گزرگ نہ بیت۔

دربار باد آئک : کنورم طوفان بونگ - دربار طوفان آک - دربار چولانی چست بونگ - دربار مستی -

وَرِیاءِ نیک و چلچلک ہے بیت: درِ یاءِ آپ پہ کہیں در لنگ یا ٹلجک و وَرگ عکم نہ کھٹ زیادہیں مال و

مَدَدِی بِلَه وونَه کُتیب۔

دریاء پنجگ: دریاء ماہیگ نہ بونگ۔ دریاء ویران بونگ۔ گزائیں ساعتانی آبگ۔

دور باغ شعلہ: بے سیتیں کار سنگ۔

دورِ پادشاہی کورخا ایرتہ قسک: کورخو دورِ پادشاہی چیر گھگ۔ نہو تئیں چیر گھگ۔

دوریا وقتی تھا لیکن فیلیٹ: شہری گوں حرا بی عکجا بوت نہ کمت۔ دوریا ہم وقتی کوک ع بے کاریں شے ع کند ع بلاہ

فیلیٹ، آہاں تیاب کاریت غور و زنت۔

دنیسپال ٹپک: دس غواک و غمپک۔ ناتوان بونگ۔ پھر شانان گپک۔ غرور بونگ۔

وزیر ایش مرگ : ٹاپ مرگ۔ مودانی چگ۔

وہ کہتے ہیں کہ کوئی آدمی نہیں ہے جس کی زندگی میں وہ اپنے آپ کو کسی اور کے لیے وقف کر دے۔ وہ کہتے ہیں کہ کوئی آدمی نہیں ہے جس کی زندگی میں وہ اپنے آپ کو کسی اور کے لیے وقف کر دے۔ وہ کہتے ہیں کہ کوئی آدمی نہیں ہے جس کی زندگی میں وہ اپنے آپ کو کسی اور کے لیے وقف کر دے۔

وزیر: ایک۔ چہ و اب آ گاہ نگ۔ (2) چہ و اب آ گاہ نگ۔ چہ و اب آ گاہ نگ۔

وزیرہ نگلک: بُست نگلک - سارنگلک - اناگت وچنگ و زنگ - چہ داب و جاہ بزرگ - (2) گردن نگلک - چہ دروازگ و یا بیل و جاازگ - وزیرہنگ -

دڑ بھگ : دور بھگ - بڑک بھگ - تلہ بھگ - (2) نریں اولاک بھ چہ مستی وتی ویم جو دینیں پاواں زمین بھ بھگ۔

دڑوئونگ : خراب بونگ۔ بے کار بونگ۔

وڑ پوڑی عوتی میٹگ ء وڑ دوت: وتی ء ورامد عیدک ء پیر لگک لھی انت۔ وڑ کر دز انت ہم وتی میٹگ ء بازار ء وڑی نہ کنت، وتی ء وڑ کرے عیدک ء کنت۔

دُعاں لب و قبر و اُنت : دُعا کہ دُعا اُنت ، آئی و جیل و عادت یل نہ پت۔ دُعا عادت و آقبر و اُنت گول۔

دُعا ہے جنت، کورے لطفِ برت: پہلے دس غلام چارۂ ہر کس گیشِ عمر دانت۔ دُعا کورے لطفِ دُعا گ
مزنِ مردیٰ و نہانت۔

وَلَا تُدْرِكُهُ الْبَصَرُ وَلَا دُورُ السَّجْدِ وَلَا يُؤْخَذُ بِهِ مَثَلٌ شَيْءٌ يَنْفَعُ النَّاسَ يَنْفَعُ اللَّهُ وَاللَّهُ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ

وزیر جنگ: دولت ویرانہ جنگ۔ (2) مردم و لاپ ویرانہ جنگ۔ (3) عزیز و درو ویرانہ جنگ۔

دۇنيول جنت: دۇنيام لپرزگ انت، دۇنيام سويين مانت.

دُلا بزرگ: دُلا دست گیر گنگ۔ (2) خراب کاریں مردم و نشان گنگ۔

ذرائع ہر ذریعہ یک نیت: دُڑو چہ ناریو چہ الم و گرگ بیت، دُڑد ام و شیاں نہ بیت۔ حرائیں
کار و آسہ حرائی انت۔

وَلَا يَمَاتُ يَكُ رُوْحِي غَمَّ وَارْت: وڈا ماس پل نہ کھٹ، یک روچے گل کھٹ صد روچ غم کھٹ۔

روز نماز پڑھو شک: نشوئیس حالتے آگ کہ لاپء کفایت دریت و نماز پڑھو شک (2) کہ بوس غلا حار ہو شک۔

دو من اگس مورے، حرارے پڑانے: دشمن پہنچ کر تمہارا دل، دامن اگس چومورے دے دس انت، آئی عیہ

بیل، کوشتن و کال بند

- دست و مزارے پہ لیک چیا کہ آلم و آغا دست، دتی پیر و عوض کنت و ترا تا وان دنت۔
- دستاں بزرگوارک: پہ نیک وائی یا بدوائی پہ دعاء دستاں بزرگ۔ (2) دستاں چست نگ۔
- دستاں بزرگ: دستاں چست نگ۔ سلاہانی دور و یک۔ نزوری سنگ۔ کم جری سنگ۔ (2) دعا لوگ۔
- دستاں بندگ: دتی دستاں پہ کستری بندگ۔ پہ ادب دستاں بندگ۔ (2) دگر کسے دستاں پہ ساد و تیل بندگ۔ (3) بے دس و لا چارنگ۔
- دستاں بچ نگ: داد و دیش نگ۔
- دستاں چارک: ولما نگ بونگ۔ امیت وار بونگ۔
- دستاں برچک بونگ: کار کشاد بونگ۔ چلو بچ نگ۔
- دستاں نگ: باز عزت و یک۔ خدمت نگ۔ (2) دتی نگ۔ زورک۔
- دستاں بزرگ: مستریں مردے پہ عزت دستاں بزرگ یا گوں آئی دست و دزدو بونگ۔
- دستانی دل و دارک: خیال دارک۔ گورنگ۔ عزت و یک۔ خدمت نگ۔
- دستانی دل و نگ: خدمت نگ۔ سانگ۔ عزت و یک۔
- دستانی برچک: گھا د بونگ۔ جیز کارنگ۔ پہ کارے دستانی ہیل نگ۔
- دستانی شہارک: پہ چیزے و زورک و دست و چک نگ۔ (2) دست و دزاج نگ۔ واز مننگ بونگ۔
- (3) کسے راجیزے و یک۔ داد و دیش نگ۔
- دستانی بزرگ: پہ عزت و یک و مستریں مردے دستاں بزرگ۔ (2) منت وار بونگ۔ (3) سلاہی بونگ۔ ایر دست بونگ۔
- دست بندگ: خواست نگ۔ بیل لوگ۔ (2) فریاد نگ۔ منت و لیا نگ۔ (3) پہ کستری چیزے و لوگ۔
- دست پہ بند و ول منگند: کتیں چیز۔ کک۔ ہا چیز کہ سک کم و یک بہ بیت۔
- دست بچ: ہما کہ دست گنت نہ انت۔ (2) غنی۔ زر زوال۔ غنی۔ داد و دیش۔
- دست پشت و زک: کوٹھاں بچ۔ بچک۔ دوران و مردم و یا اولاک و ازک۔ کپڑ و زک۔
- دست بنگ: یک چیزے و راست پرنگ۔ (2) کارے و بنا نگ۔ (3) کاردارک۔ دست گل نگ۔
- (4) بزرگ۔ دتی نگ۔
- دست چست نگ: ایراد بزرگ۔ (2) نزوری سنگ۔ (3) دست و بزرگ۔
- دست، دست و گھپت، پاد و نہ گھپت: ہر کس دتی منک و زانت، ہر کس دتی ویکار و بچ کاریت۔

بیتل، گنوشتین، کمال ہند

دست و پیک: مال و دولت و مال و ایندھنہ پیک و دست و پیک۔ (2) کوپک و پیک۔ ہرٹ کنگ۔

دوست و سرزاناں جنگ: آہو زاری رنگ۔ فریاد رنگ۔ گزیوگ عورتوں رنگ۔

دست فضا یونگ: چہ دست غیلہ یونگ - چہ دست غیلہ یونگ یا گلوٹک - (2) چہ دست فضا یونگ -
 روڈی یونگ -

دست نگ: رنگ یا دست و آہک۔ دام و ہنگ و گنگ۔ دست و خنگ۔

دست لنگہ لنگ: نہ پھیں چست دایر لنگ۔ سٹکی لنگ۔ (2) اولاک یا ولوت چوست لنگ عزیزین و جنگ۔

دست لنگ: دریا میں چڑیے و کونوں دست کچ لنگ۔ باپ لنگ۔

دست بزرگ: بزرگ۔ ڈورنگ۔ (2) یہ دروہ و دروگ یا یہ حیلہ و ہنر چیز ہے بزرگ۔ دنی سنگ۔

دستِ قفلِ مُلک : خرابِ مُلک ۔ دستِ جنگ ۔ دستِ پندِ مُلک ۔

دست ماں بونگ: شتریں یا شتریں کا رہے ہوتا کون بونگ۔

دوست ماں سنگ: کارے عتہاوت عہوار گجگ۔

دستِ عروہِ اولِ مدِ کرور: دستِ کہ مزہریتِ اولِ نہ لرزیت نہ نگشای کارانی شست و نہ کنے گیت و تا کس نے عروہِ اولِ جنت۔

دستِ ماں دستِ نونگ: دستِ گول دستِ نونگ۔ پکے دومی دستِ گرگ۔ (2) چڑیے و ماں باز

دستان بونگ۔ (3) کتچا بونگ۔ همراه بونگ۔ ہم شور و ہنگ بونگ۔ ہم خواں بونگ۔

دست و آزرگ : وقتی رنگ زرد بزرگ - گروک - پوچہ رنگ ۔

دست و آنگ: رنگ - زورنگ - بزرگ -

دست و پند بونگ : گت بونگ - مٹل بونگ - گوں کارے و گلایش بونگ ۔

دست و پا بجنگ: جھڑک و کشت و کنگ۔ جگ و تاج کنگ۔ حرکت کنگ۔

دست و پادان گنگ۔ پھلتی لونگ۔ زیر منت بونگ۔ منت و زاری گنگ۔ خواست گنگ۔

دوست و یار دانی بزرگ: منت و زاری سنگ۔ پھلتی لونگ۔

دست و پا بک: کارے عودست و پیک۔ (2) کارے عودست جنگ۔ بن گج گنگ۔

دست میزد و گف: بے وس گنگ۔ بے جواز گنگ۔ کمزور گنگ۔

دست و نیش و آرتش ئونىگ : مالدار و مستومند ئونىگ - بزرگار ئونىگ - دىخمال ئونىگ -

دست و پنجه لوبک: مقابل لوبک - زور و جفا لوبک - گش و چیل لوبک - مرگ - گز و چیل لوبک -

دست و پنجه جنگ: جنگ و مزاح و دیم - دیم و لوگ - جنگ لوگ -

بھل، کوششیں نکال دے

- دست و پاؤں اور گنگ: گزائیں و محرمیں کارے پا جیڑ ہے غارانا بود و لواء دست و دیک و ہندگ۔
- دست و دیک: کارے و بن گنگ۔ (2) چیزے دست و دیک۔
- دست و پنجیں موردا گنگ: نماز و انت: ہر مرد و عورت دیک و ہندگ۔ کس برابر نہ انت۔ چار کہ
- دیکیں دست و پنجیں گنگ ہم و زان و گنگ انت، برابر نہ انت۔
- دست و تاب و دیک: چیزے و پز و دیک۔ (2) گز و ہندگ۔
- دست و چنگ گنگ: دستاں پہ چیزے و لوگ و زان گنگ۔ (2) چیزے و دیک و دست و زان گنگ۔
- دست و کزک: دست و آگ۔ گاریں چیزے یا سہدارے و انا گت و دیک و دیک۔ دست و گنگ۔
- دست و گنگ: خردک و سہار و زک و پز آئی و دست و پز آئی ہندگ۔
- دست و دازک: پز و ہندگ۔ (2) کارے پز گنگ۔
- دست و دپ و گنگ: ہر دپ و کارانی دیم و گنگ۔
- دست و زان گنگ: پزک۔ لوگ۔ (2) خیرات و دیک۔ پزک و دیک۔ (3) بخشا گنگ۔
- دست و زوت گنگ: دس آگ گنگ۔ بیا پز ہندگ۔ عزت و دیک۔
- دست و دست شانی گنگ: خرد و زک و جبر گنگ۔ جبر گنگ و دہاں دستانی گنگ۔
- دست و دپ و گنگ: لارک و دستناک و گنگ۔ (2) عزت و دیک۔
- دست و دپ و گنگ: کارے و گنگ و دپ و ہندگ۔ (2) دودک و گنگ۔
- دست و دیک: دیک۔ چیزے و کسے و دیک۔
- دست و دیم گنگ: پز کسے و گنگ و قربان و گنگ۔ دست و دپ و شانی و گنگ و دپ و دیم و گنگ و اشارہ گنگ
- کہ بزاں من پز کو لیاں۔ (2) دست و دیم و گنگ۔
- دست و دیک: کارے و گنگ و دپ و گنگ۔ (2) پز و دپ و گنگ و دست و زان گنگ و ہا چیز و سر و گنگ۔
- دست و زک: کار و گنگ۔ زبان و گنگ۔ (2) جک۔ گنگ۔
- دست و مر و دیک: پز و دیک۔ دس گنگ۔
- دست و دیک: پز گنگ و دپ و گنگ و کسے و منت گنگ۔
- دست و دیک گنگ: پز و دیم، کز و دیک و پز و گنگ و پز و گنگ۔ (2) کسے و دپ و دیم و گنگ و کز و گنگ۔
- دست و دیک و گنگ: دپ و دیک۔ کز و دیک۔
- دست و دیم و گنگ: پز و گنگ۔ ایمن و گنگ۔ دپ و آرام و گنگ۔

مُکَذِّدِ اَوَّلِ التَّمِءِ اَجَلِهٖ بَیْتُ۔

نیل، کوشٹین و کال بند

دست و ناکسائے نگ: مشکل و بیلانی تھا نگ۔ بہرک و غلامیں مردمانی دست و آنگ کہ آنک و میرے عزانت۔
 دست و غنک و نہ نوک: نیکی و دیم و نیا نگ۔ وارنگیں و وفاند دارگ۔ نیکیاں فراموش نگ۔ (2) و زرگانی
 بے نام و بے داد و نوک (3) و زرگاں برکت مان نہ نوک (4) دادن یا وردن و وروکان و نیکی و بمانیا نگ۔
 دست و نہ آنگ: نزور و لاچار و نوک۔ بچ دست سکی و نہ نوک۔
 دست و نہ تربیت کوں رسیال و، جنت و بقال و: آکس و تی عزیز یا سیال و کارے میراں نگ و آئی و دست و
 ریت گڈا بقال و کزور و جنگ روانہ انت چیا کہ کار بقال و گندگ نہ نگ۔ پیٹھا باید نہ انت کہ دگرے و گندگ
 نگیں کار و بدل و دگرے تاوانی نگ بہریت۔
 دست یا پاد و اب و زرگ: دست یا پاد و شن نوک۔ دست یا پاد و کار نہ نگ۔
 دست و نہ نگ: دست و جنگ۔ دست و نہ ہرے و سر و ایر نگ۔
 دست و نہر جی یا نہر و نہر: پت و دانگیں و یا مال و ز و ہلاں بوت کتہ کت انت مہلے آکس کہ کار زانت،
 آئی کار و نہر دیا چکار و نگیں زر و مال ہلاں و نام و عزانت۔ آکیت کہ کیت۔
 دتے و جنگ: تاوان و پیک۔ نقصان و پیک۔ ویل و نہ جوالاں پت نگ۔
 دستی نگ: دست و کزک۔ و تی نگ۔ نوک۔ (2) پے زور و زک۔
 و ما و نہار نگ: بدیں و ما و پیک۔ پے کسے و بدیں و ما و نگ۔
 و ما و نہت نوک: کسے و بد و ما و نگ۔ (2) کسے و بد و ما و نگ۔
 و ما و نہک نگ: خیر لوک۔ نیکیں و ما و نگ۔
 وک و زرگ: لوٹ و زرگ۔ نقص و زرگ۔ تاواں بار و نوک۔
 وکرے آس و نہک: دگرے و وٹہاں و زرگ۔ دگرے و سبب و تاواں بار و نوک۔
 وکرے جو ہان و و تی ریشاں و نہر نہ کن: پے دگر و سستی و مال و ہوا و نہ کن۔ دگرے مال و دگر و نہت، جی نہ انت۔
 وکرے نگ پے بادشاہی ہم وٹ نہ انت: ڈیہہ ہا انت کہ و تی انت۔ دگرے ملک و ڈیہہ ہر چوں کہ ہست انت
 دگرے گنت، پے بادشاہی ہم وٹ نہ انت۔
 دل و آپ نوک: سنگ و نہک۔ باز و نوک۔
 دل و آپ نہک: بگ و نوک۔ دل و رحم و زرگ۔
 دل و آپ نگ: نگ نگ۔ شزار نگ۔ پھری نگ۔ دل سیاہ نگ۔
 دل و آنگ: کسے و ہر و تو زرگ۔

126

نیل، کوشن و کال بند

دل و پاؤنگ: دل و پد بونگ۔ دل و پد شاگ۔ چست بونگ۔
 دل و پاؤنگ: دل و پد بونگ۔ انجیں کارے نگ یا انجیں چیزے دیم و آنگ کہ دل پد بہ بیت۔
 دل و پاؤنگ: آنگ نگ۔ پدی پدی نگ۔ پدی پدی نگ۔
 دل و پد آنگ: نگ۔ برداشت نگ۔ (2) بیزار بونگ۔ پدی بونگ۔ (3) بے دس بونگ۔
 (4) نا امید بونگ۔
 دل پد بونگ: شزار بونگ۔ دل ریش بونگ۔ (2) ٹرنگ۔ دل تزک بونگ۔
 دل پد بونگ: شزار بونگ۔ چاک و داہونگ۔ خرینگ۔ بیہار ویک۔
 دل و پد بونگ: چیزے و دل و پد بونگ۔ دل و پد بونگ۔
 دل و پد بونگ: کارے و نگ و داہک دار بونگ۔ پد دل و پد کارے و نگ۔
 دل و پد بونگ: کارے و سر و دلوکوش ویک۔ پد بونگ یا داہکی کار بونگ۔
 دل و پد بونگ: ہمت نگ۔ دل و پد بونگ۔
 دل و پد بونگ: چنے و یا کارے و یا چیزے و پندت و بونگ۔ کار و دیم و ماں بونگ۔ کم ہمت نگ۔
 دل و پد بونگ: بے اہمیت نگ۔ دل و پد بونگ۔
 دل و پد بونگ: بدگمان نگ۔ چہ دل و پد بونگ۔ (2) کم ہمت نگ۔ (3) خرینگ۔
 دل و پد بونگ: ولاپ نگ۔ خرینگ۔ انجیں حالے و ویک کہ چہ آئی و انگنگ و چہ رن و یا کہ چہ خرس و دل و
 لہ مرگ۔ باز مور و سونجا نگ۔ کم ہمت نگ۔ دل و پد بونگ۔
 دل و پد بونگ: بونگ بونگ۔ لاچار و بے دس بونگ۔ ارمانی بونگ۔
 دل و پد بونگ: دوست دار نگ۔ عزت ویک۔ (2) مدت و نگ نگ۔ پدہ مرزی نگ۔
 دل و پد بونگ: دل و پد بونگ۔ دل و پد بونگ۔ شمار کو بونگ۔
 دل و پد بونگ: بونگ بونگ۔ صد و یک دل بونگ۔ ہر و دوتی بونگ۔
 دل و پد بونگ: بے دس و لاچار بونگ۔ دل و پد بونگ۔
 دل و پد بونگ: سگ بے تاہیر و بے آرام بونگ۔ بونگ۔ (2) منت و زاری نگ۔ پدی پدی نگ۔
 دل و پد بونگ: پد بونگ۔ دل و پد بونگ۔ پد بونگ۔ پد بونگ۔ پد بونگ۔
 دل و پد بونگ: پدی مان بونگ۔ پدی بونگ۔ ہر کس کوشیت چہ کہ مٹاں کس نہ انت۔ ہر چہ و تی حب و
 کور انت، کس پد و دت پدی و داہک دار نہ انت۔

128

بیل، کوشتن و کال بند

دل سیرمچم شندی: اکن بیل و جم ندیت ستر سیر بہ بیت بلے جم شذیک انت۔ آکر مڑی و بیل انت آئی و جم و دل پہ مال و ز پڑ نہ بیت، ہمیشا آدمام شذیک انت۔

دل کوئی چئی نے نہ انت، مہر پہ بھاگیت نہ بیت: دل گزراں گنگ و یوگی چیز نے نہ انت، مہار گنگ و یوگ نہ بیت۔ مہر و دوتی بھائی مال نے نہ انت، آول و بیل انت۔ واگک انت، پہ زور نہ انت۔

دل نہ ہیئت او عاقلان پہ بشاری بیل و یوگس بچاں، و زوگے کہ عزات زہک غم شمار بیت، (اگس غم شمار بیت گمرا) سوز گیس ڈکاں لعل کھار بیت: کس پہ عزات زہک پہر نہ بندیت چیا کہ آبشاری بچکے۔ عزات زہک، عزات نہ انت۔ آیزات انت کہ سلیانی و ہداں لاک و عینیت و ہم کو پگ بیت۔ اگس کے پہ عزات زہک پہر بہ بندیت، آئی و مثال ہمیش انت کہ کے بو کو شیت کہ نہ بیل و سوز گیس ڈکاں بیل و عکاب زنگ۔

دل نہ ہیئت کش پہ ساگک بند و صبا ہے ساگک و مبدلیں دوست و وفا و ز چنیں ہساگک و: لغوریں دوست و شکست، ساگک بند و ز دوستیں ہساگک پہر بندگی نہ انت۔ اے چو صبا و ساگک و انت کہ گول روج بزا نزاں اے دیم و آدم و لیٹ گن انت۔

دل کہ گشتیت، ناں نہ پختیت: دل نہ لوہیت، چٹوٹریں کار نہ بیت، اگس دل نہ لوہیت، نان ہم مکتہ و نہ بوہیت۔ دل و ٹپک: پسند بونگ۔ دوست بونگ۔

دل و ٹپک: دل و دور و یک۔ دل و زور و گنگ۔ خرنگ۔ بے ہمت بونگ۔ توکل نہ گنگ۔

دل و شنگ: خرینگ۔ بے ہمت گنگ۔ (2) جاتیک و کے و دل و دور گنگ و کار۔

دل و گمناؤ بونگ: دل و بار بونگ کہ و زگ نہ زورایت۔ دل و پھر بونگ۔

دل و گنگ: دل گزراں بونگ۔ سچے و سر و ارمائی بونگ۔ دل و آزرگ۔

دل و گمر کے پاوا ٹپک: تراکھاں ٹپک۔ (2) وٹ بونگ۔ شاداں بونگ۔

دل و گمرگ: دل و نادرا ہی و گمرگ۔

دل و گمرگ نے و بنگ: دل و وٹ بونگ۔ شاداں بونگ۔

دل و گمگ بہترگ: نارضا بونگ۔ تو زگ۔ بونیک بونگ۔

دل و گنوک بونگ: دل و پہ کے و مان آگک و دوست بونگ۔

وگوش بونگ: خیال و یک گور گنگ۔ گوش دا زگ۔

وگوش دا زگ: کپت یا جبر و جوانی و گوش دا زگ۔ (2) حیاں داری گنگ۔ مدت گنگ۔

دل و گمرگ: دل و اے زندگ۔ دل و شنگ۔

نیکل، گنوشتن، کمال بند

دل و لاپ و نہ ہو نگ: ہاڑ خنگ۔ دل چہ کہہ ہو نگ۔
 دل و بان آک: دل و دوست ہو نگ۔
 دل و گئی نہ کو شیت، کج گیت: دل و گئی کرا نہیں کارے۔ ایش کج گیت، غم دم و لہر زک و بے براہ کشت۔
 دل و ماند ہو نگ: ملور ہو نگ۔ جی ہو نگ۔
 دل و مزن نگ: جنت نگ۔ توکل نگ۔ ویری نشان و یک۔
 دل و مشک: بش و بش و زک۔ افسوز و زک۔ ارمائی ہو نگ۔
 دل و میل ہو نگ: دل و لو نگ۔ دل و ماں ہو نگ۔
 دل و میل و نگ: ہما کہ دل لو بیت نگ۔ کارے و دتی دل و عیب و نگ۔
 دل و یو ہو نگ: پاداشتگیں دل و یو و پدم و پخت و زک و پک در مان و دارک نگ۔
 دل و واپس نگ: پد زوگ رہی ہو نگ۔ دزو گیس کسلا و یک۔ واپس گانی ایر ماو نگ۔
 دل و کل ہو نگ: دل و ترک ہو نگ۔ دل و آپ ہو نگ۔ یون ہو نگ۔
 دل و کل نگ: واکندار ہو نگ۔ دل و لو نگ۔ دل و مان ہو نگ۔
 دل و پد و پد و دوش نگ: کسے و کسلا و یک و خود سے سرا ایر مرزک۔ پد و شیں تزان کسے و دوش نگ۔
 دُوب و ایر و دوش نگ: کئی نگ۔ (2) زور و بے دوش ہو نگ۔
 دُوب و ایر و دارک: بگا ہو نگ۔ زور و یو کم تری نگ۔
 دُوب و ایر و نگ: دلوت و پد تری لنگ و ایر و نگ و خور و نگ۔ (2) نہ نگ۔ (3) شکی و غلی نگ۔
 دُوب و ہو نگ: نشان نگ۔ (2) بنام نگ۔ بے عزت نگ۔ (3) لنگ و ہو نگ۔
 دُوب ہو نگ: ایر و ایر و مردان ہو نگ۔ ہلاں ہو نگ۔ زمین و شین و زوگ۔
 دُوب و ہو نگ: رند و ہو نگ۔ رند و ہو نگ۔
 دُوب و ہو نگ: بے آرام ہو نگ۔ رند و ہو نگ۔ (2) زور و ہو نگ۔ ناقواں ہو نگ۔
 دُوب و ہو نگ: پد و شیا گئی و جاسو پاسو و خاطر اکسے و رند و ہو نگ۔ (2) دُوب و ہو نگ۔ رند و ہو نگ۔
 دُوب و ہو نگ: دُوب و ہو نگ۔ دُوب و ہو نگ۔ (2) کئی نگ۔ (3) شکی و غلی نگ۔
 دُوب و ہو نگ: پد و ہو نگ۔ کوشتا ک ہو نگ۔ حرد ہو نگ۔
 دُوب و ہو نگ: رند و ہو نگ۔ سزا پد ہو نگ۔
 دُوب و ہو نگ: ہلاں نگ۔ ختم نگ۔ (2) نام و ہو نگ۔ پد خراب کاری و ہو نگ۔ نشان ہو نگ۔ بے

نیکل، گنوشتن و کمال بند

عزت بونگ۔

دُنب و سُرنگ | ابروتی ٹنگ۔ دُنب جو کھڑی ٹنگ۔

دُنب ٹنگ: ہلاں ٹنگ۔ کارے جو کھڑی ٹنگ۔

دُنب و کزگ: رند و کزگ۔ رند گیری ٹنگ۔

دُنب و روتیگ: پلا دور بونگ۔ مال دار بونگ۔ سیر و آباد بونگ۔ (2) بے پردہ بونگ۔ بے لحاظ بونگ۔

دُنب و بنگ: ہنچا و ہنچ۔ اے لوگ بے لوگ۔ روتگ۔ (2) پلیٹری ٹنگ۔ (3) سکتیں دنگ و پاداک۔

دُنب و پونگ: شری و سہا ٹنگ۔ آرام ٹنگ۔ دم و بالا بونگ۔

دُنب و بنگ: نادرا ہے و راپہ ٹنگ یا بنگی دم و پونگ ٹنگ۔ (2) مترا قرآنی آیات و داگ و دُنب و ہاپ ٹنگ۔

دُنب و بنگ: کسے و دنگ ٹنگ۔ کسے و کار و ٹنگ۔

دُنب و بنگ: دیم و دنگ۔ (2) راہ و بندگ۔

دُنب و بنگ: آرام ٹنگ۔ دم و بال و آرزگ۔

دُنب و بنگ: چہ و ہرگ و آرام ٹنگ۔ (2) دم و بال و ہرگ۔ کین و سارت ٹنگ۔ (3) داگ و دم ٹنگ۔ دم و

پونگ ٹنگ۔ پونگ۔ چاف و پونگ ٹنگ۔

دُنب و بنگ: پونگ و دُنب و دنگ۔ پونگ و دنگ۔ پونگ و دنگ۔

دُنب و بنگ: کسے و پونگ ٹنگ۔ حسد واری ٹنگ۔ بد آگ۔

دُنب و دنگ: پونگ و دنگ۔ پونگ و دنگ۔ پونگ و دنگ۔ سوک آرزگ۔

دُنب و دنگ: دنگ و دنگ۔ سوک آرزگ۔ بد آگ۔ حسد واری ٹنگ۔

دُنب و دنگ: کون و پونگ۔ پونگ و دنگ۔ پونگ و دنگ۔ پونگ و دنگ۔

دُنب و بنگ: پونگ و دنگ۔ پونگ و دنگ۔ پونگ و دنگ۔ پونگ و دنگ۔

دُنب و بنگ: دنگ و بنگ۔

دُنب و بنگ: دنگ و بنگ۔ دنگ و بنگ۔ دنگ و بنگ۔ دنگ و بنگ۔

دُنب و بنگ: زہر و زہر۔ دنگ و بنگ۔ بد آگ۔

دُنب و بنگ: کسے و دنگ۔ کسے و دنگ۔ کسے و دنگ۔ کسے و دنگ۔

چندیت، روچہ و نہروچہ پونگ و دنگ۔

دُنب و بنگ: دنگ و بنگ۔ (2) دنگ و بنگ۔ دنگ و بنگ۔ دنگ و بنگ۔

دُنب و بنگ: جو ہان و پونگ۔ دنگ و بنگ۔ (2) دنگ و بنگ۔ دنگ و بنگ۔

نیل، گونہ گونہ کال بند

دوڑنگ: حاکمانی چست بونگ۔ ہنچ گنگ کہ حاک چست بہ بیت۔

دوڑنگ پادانگ: گنبار چست بونگ۔ چہ سوار یے عیا کاروانے وڑوگ و سوب و گنبار و حاک و چست بونگ۔ (2) پوز و لائور بونگ۔

دوڑنگ پادانگ: سب چیز وڑوگ۔ کاروان گنگ یا لشکر یے وڑوگ و سب و چہ زمین و حاک و چست بونگ۔ ونگی پر دل بونگ: بہاوری و دلیری پہ جان ویک ووری نہ انت۔

دوڑنگ تاریں بختیں تے داب گت نمروچ پڑنگ: دنیا ہر رنگ و بخت۔ یک قرار نہ او شیت۔ انٹی و دھال چہ ہا بے دفائیں جنیں و انت کہ ہر روچ پڑنگے، پوڑے، پوڑے داب گت۔

دوڑنگ پلک گردان انت، ہر وڈ بہ ہر گردان انت: پے مردم و جہان یک قرار نہ او بخت، مدام گردان انت۔ مرد ہا انت کہ وڈے گردان و تمر دی و ساحتاں دت و داشت بہ گت۔

دوڑنگ مات و فخر گن و چار پاد و پت و: بنی آدم مام چہ مات و کشیت و چار پادیں دلوٹ پہ پت و روت، ہائی و عادت و ہیلاں زوریت۔

دوڑنگ پے مولد و زہانت: پے کم ذات و مولد و زہانت یا آئی و دوت و بخت گونگ حزمیں جبرے نہ انت۔ دوڑنگ و دوڑنگ: ہا کہ دپ و دگر و دل و دگرے بہ بیت۔ نگ۔ کلپ۔ کھل۔ ناشر۔ بیڈ۔ مجہ کلپ۔ دوڑبان۔ گز۔

دوڑنگ چہ یمن و زہانت: کار چہ بندات و حراب انت۔ دوڑنگ اکس چہ شروعات و روت بہ بیت آدم و روت راست نہ بیت، حراب بوان و روت۔

دوڑنگ پڑنگ: ڈیک داریک۔ انچوش گنگ کہ دو مردم یا ٹک یا لشکر دت ماں دت دیم پے دیم بہ بت۔ دوڑنگ پڑنگ: کنگ۔ دیم و بنگ۔ ڈپ بنگ۔ ڈیک وڑنگ۔ دپ وڑنگ۔ وریج وڑنگ۔ ڈیک ویک۔ (2) وڑنگ۔ دیم پے دیم۔ گند بخت گنگ۔

دوڑنگی ماتاں خندی بخت نہ بت، چل و لیگاریں پتاں گزاں نازیں بخت: کم ذات و کم بویں زالاں خندی بخت پیدا کہ نہ بیت و نا کہ لیگاریں و بے کھرا تکیں پتانی بخت شیر زال بت۔ ہر کس چہ جہ و روت۔

دوڑنگ: گند بخت گنگ۔ ہر بخت گنگ۔ گون جیزی و دیم و بخت گنگ۔

دوڑنگی بخت: گون دو کس دستاں گزائیں کارے و بخت۔ (2) مشکلیں کارے و بخت۔ زہمت بخت۔

دوڑنگی ویک: دوڑنگ۔ تیلانک ویک۔ (2) چہ روت و بخت گنگ و دوڑنگ ویک۔

دوڑنگ کہ راضی ناشر است و نا قاضی: اکن جن و مرد دت ماں دت راضی بہ بیت، شرع و قاضی و گز رہتی انت۔ اکس دو مردم دت ماں دت تپاک بہ بیت، دوئی آہانی نیام و ہد بری و نہ و بخت پیدا کہ نہ گت۔

پہل، کوششیں، کال ہند

دورانی ٹونگ: دوئیں ہر گاہ ٹونگ۔ دول غود پوتی گنگ۔
 دوراں ٹونگ: آباد ٹونگ۔ وٹھال ٹونگ۔ سرداری عہد عہد باریاں ٹونگ۔
 دوراں پادنگ: اولاک عہد تانچنگ۔ اولاک عہد چار دست عہد تانچنگ۔
 دوران کنگ: گز پک عہد کنگ۔ اسپ عہد پست عہد بنگ عہد گز پک۔
 دور پنگ: کوششیں خیال عہد گز آگ۔ تراگ عہد پنگ۔ (2) دیریں مردے یاٹکے عہد تراگ عہد پنگ۔
 (3) امراہ عہد پست پنگ۔ (4) چڑے عہد چوت عہد چاچ وکھ چڑے عہد پست پاپ بے وی دیر دارگ۔
 دور پنگ: مرنیں گام پنگ۔ جڑ ڈک۔ جنگ پنگ۔ سٹ پنگ۔ سڑگ۔ ٹول ویک۔ (2) دیم
 پہ وٹھی ٹھل عہد رڈک۔
 دور پنگ: مولداں توکیں لوہت عہد رڈک: دور کنگ انت، وہد بدل ٹونگ انت، ہما کہ
 بندی عہد مولدا انت آہاں باکی کیگاں ڈرنگ انت عہد بی بی عہد ہاٹک در مانگ انت۔
 دور پنگ شے دیم: نیک دعائی عہد چہ شادور۔ خدا شہرا عہد پست، اے وٹیں کار شے دیم عہد مبات۔
 دور ویک: پز پنگ۔ پٹنگ۔ پٹنگ ویک۔ (2) بے ارزشت کنگ۔ شاک ویک۔ کوراہک۔
 دور ٹنگ: دور ٹونگ۔ (2) پٹنگ داٹکیں چڑے دور پنگ ویک۔
 دور ٹکلاتے ہاتھیں کوہے، دور انت کوں پٹنگ عہد نہ کنت پاری: دور گزنت، وہد بدل بیت۔ وہد پک قرار عہد نہ
 اٹیت۔ دور عہد کوں پٹنگ کس وفا نیست۔ دور ٹکلاتے نامکھیں کوہے کہ پنگ قرار عہد پستیت۔
 دور کنگ: ہلہ کنگ۔ ہٹنگ۔ پیش وٹھی کنگ۔ (2) تہا پنگ۔ دست مان ویک۔ (3) پٹنگ ہند عہد کنگ۔
 دوری دوتی عہد: دوریں عزیز یاٹکے مہر کیر آرگ ہنت۔ دوری دوتی مہر عہد کیش کنت۔
 دور وڑگ ٹونگ: ہم زور نہ ٹونگ۔ (2) مردے عہد پکیش عہد کزائیں وزن عہد چست کنگ عہد کوں دوتی عہد پٹنگ
 عہد زور نہ جنگ۔
 دوست عہد گندے، مہر یہ، مولمن عہد گندے پہ گند: دوست، دوست انت، آئی عہد گز دوتی دل عہد زنگاں پہ رچ، غماں
 تالاں کن بلا کس دڑمن عہد گندے آئی عہد دیم عہد دوتی نوری عہد کم توانی عہد آشکارہ کن عہد دوت عہد رادڑمن شات مہ کن۔
 دوسر گانی ویک عہد گز ڈک: ناتپا کی عہد نہ وٹھی شزیں جبرے نہ کنت۔ دواپوگ پٹنگ عہد دوت عہد وٹھی عہد
 دل آرام ہنت۔
 دوتی پزڈر نہ بیت، مرد عہد پٹنگ پزٹ عہد چپ: مہر عہد دوتی پزضا عہد حب عہد واہک انت۔ ہے وڑ عہد جن عہد مردی پہ
 جنگ عہد چپ بوت نہ کنت۔ اے ہم دو دوتی رضا مندی عہد لولیت۔
 دوسو پٹنگ نہ ٹنگ: زیادئیں جو فہد عہد حرم جوائیں جبرے نہ انت، ہر وہد عہد سوب عہد واہک پندیدیں

بیل، گزشتن و کال بند

حیرے چیا کہ خدائی غنیمت و لی آں ہم مدام سوب نہ نگہ۔

دو چو دو گھر نو نگ: چنے یا کارے سر و زہر گرگ و سنگ باز و زرد و گ۔ (2) پہ بنگ و ہر و تیار نو نگ۔

دو پوگ جو و دور کن انت بلے دو ہم جرات نا: پوگ پکے دگرے و ضد و ضد و گزائیں کارے گت کن انت،

بلے دو ہم جرات گت نہ کن انت۔

و ہر دو رنگ: کلپ و روی و نیا۔

و ہر دو رنگ: خرائیں مردم۔ کسے و سر و سگ بد آہک۔ کوں کسے و ضد و گتتی نو نگ۔

و ہشت و یک: بہار و یک۔ ٹرینگ۔

و بلے کھے، و بلے روویت: زمین ہما و ہماں و بلے رو وینیت کہ تو پہ و بل و قوم بہرے و بلے کھے۔ ہما کار و

کنے، ہما کار و ہر دو و ہر۔

و ہال و یک: بنگ۔ کوں زور و بنگ۔ ہر و یک۔

و پدگاں ساہ دوست تر انت: دو تیں اعضا و پدگ انت بلے اکس و پدگ و ساہ و نیام و یکے گچین گچیں بہ

بیت، مردم ساہ و دوست تر واریت۔ دو تیں شے مدام دوست تر بیت۔

و پدگاں شاک و یک: دیریں غار کے چارگ۔ جتاں شاک و یک و چارگ۔

و بر انت ہندی پکائے ہٹ و: پہ چو شیں کارے و سیوی و زوگ و دزا جیں پدنگ نہ بیت۔ ہمیشا پہ کسانیں

لف و فاندگ و اُسمیت و بلا ہیں کارے و تی سرائدگ شتر نہ انت۔

و چارگ: دور چاری گنگ۔ ہزاری و دور اندیشی گنگ۔

و یک و وپ کہ بچ انت، پکگ و وٹ حیا پہ بیت: دگرے تاوان و یک شتریں جبرے نہ انت۔ اکس کسے ہزار و

شیوار نہ انت ہم، ہاید نہ انت کہ دوی کسے آئی و تاوان ہار بہ کنت۔

و یک تا پک و سیاہی و وکان و نہ بخت: و یک و پشت سیاہ و تا پک و پشت سیاہ و میٹا الیش پکے دوی و وکان

نہ جن انت۔ آصیب کہ کوں تو دت انت، آئی و وکان و دوی و نہ جن۔

و یک (لوتی) کہ جوش کنت و لی لُتتاں سوچیت: بچا گیں و واریں مردم اکس زہر گیت و ت و تاوانی کنت۔

دگر و بچ تاوانی نہ کنت، نقص و ت و ت۔

و یکے دوست زنجیت، ول و دوست نہ زنجیت: دوست ہما انت کہ داما دوست انت، آپہ کسانیں جبرے و یا

چیزے و نہ و یک و رنج نہ بیت بلے و پنی دوستاں و قانیت۔ ہراہاں لنگہ مدام بہرہ نگلی انت۔

و یکی لہر ہنگ و بچینگ: گر میں و یک و ہر و سوچ و ہنگ سکت کنت، و کہ بچ چیز نا۔ ہر چیز و یک کارے و کہ

چیزے آئی و کارے گت نہ کنت۔

بیل، کوششیں، کمال بند

دیم و آپ پڑھیں: دیم و شوڈک۔ (2) چہ بے عزتی و زکینگ۔
 دیم و آرگ: ظاہر نگ۔ مجلس و دیاناں پیش نگ۔
 دیم و آگ: بنزنگ۔ دیم کنزک۔ سر و نگ۔
 دیم و اندیم و نگ: پوشیدہ نہ نگ، پھر نگ، ظاہر نگ۔
 دیم و یونگ: پیس یونگ۔ راہ در بری نگ۔ پیشوکی نگ۔
 دیم و یونگ: نارضا یونگ۔ (2) اندیم نگ۔ ستر نگ۔
 دیم و پاوا نگ: دیم و کوات کرگ۔ دیم و دور یونگ۔ دیم و دوری و نادرانی۔
 دیم و پاوا نگ: پے عزت دیک و چور لوک انگلیں مردم و دیم و پاوا نگ و اوٹنگ۔ شرف و یک۔
 دیم و چنگ نگ: دیم و روڈ نا یونگ۔ گل و شاداں یونگ۔ (2) دیم و کوات کرگ۔
 دیم و چنگ نگ: جین چنگ و سیر و یک۔ (2) دیم و ظاہر نگ۔
 دیم و پخت نگ: جنگ۔ کون لکان مان بندک۔ (2) چارک۔ پختا نگ۔
 دیم و دیم یونگ: روہر و یونگ۔ درج و زرگ۔ مقابل یونگ۔ دوچار نگ۔
 دیم و دیم نگ: روہر و نگ۔ دوچار نگ۔
 دیم و تاب و یک: دیم و تو یک۔ دیم و کر کے نگ۔
 دیم و تو یک: زہر یونگ۔ (2) پے ویش نیاگی یا پے وائی چارک۔
 دیم و ہار نگ: روہر و نگ۔ (2) نائب یونگ۔ نہ ویش یونگ۔
 دیم و پخت نگ: کم شرف نگ۔ بے عزت نگ۔ لٹی نگ۔
 دیم و جنگ: پتے و انگلیں چیز یہ راند و زرگ و وائر نگ۔ (2) بے عزت نگ۔
 دیم و حوی نگ: قربان نگ۔ صدقہ نگ۔ پے وئی رنگ و یا قول و پورا نگ و حاطر اسہارے و
 نگ و نام و حد احیرات نگ۔
 دیم و در آنگ: دیم و آگ۔ ویش آنگ نگ۔ (2) عوض نگ۔ بدل و یک۔ (3) گوں پتے و بیہار یا
 توہر و جنگ و آئی و دیم و زر نگ۔
 دیم و در آنگ: دیماں نگ۔ پتہ مرز نگ۔
 دیم و در آنگ: منی نگ۔ مقابل یونگ۔ دیم و در آگ۔ دیم و دیم یونگ۔
 دیم و در آگ: داوا و جنگ و تیار یونگ۔ مقابل نگ۔ منی نگ۔
 دیم و یک: راہ و یک۔ روان و یک۔ کون نگ۔ (2) پخت و مان و یک و زر نگ۔

نیل، گھوشتن، کال بند

دیم، کنگ: دود چار کنگ۔ ڈپ کنگ۔

دیم کنگ: کئے، نیمک، پھڑ، بنگ، کچھ کنگ۔ (2) کئے، را دیم، دارگ، جبر کو کنگ۔ (3) دوی، نیمک، دیم، دیم، کنگ۔

دیم، کنگ: کئے، دوی، مسٹر کنگ۔ سرو گاں کنگ۔ پیشو کنگ۔ (2) دیمی نیمک، اید کنگ۔ کنگز کنگ۔

دیم، کنگ: دیم، گیری، موچر، بونگ۔ ستر کنگ۔ ہر وہ کنگ۔ (2) راہ، ہندک۔ دیم، مان، بونگ۔ (3) کئے، پز، ہری، دیم، کنگ، دوی، نیمک، کنگ۔ رو، نہ، دیم۔

دیم، کنگ: رزوک، بیلک۔ کنگ کنگ۔ راہ، دارگ، بونگ۔ کنگ کنگ۔ کس، یے، دیم، کنگ۔

دیم، مان، بونگ: راہ، کنگ۔ دیم، آ کنگ۔ نیام، آ کنگ۔ راہ، ہندک۔ رزوک، بیلک۔ بنگ، بونگ۔

دیم، کنگ: دیم، ہتھار، بونگ۔ ناحب، بونگ۔ نہ، دیم، کنگ۔

دیم، ناہیں کنگ: ہتا میں کاریے کنگ۔ خرائیں کاریے کنگ۔

دیم، رزوک: ہراں رزوک۔ روہاں رزوک۔ وڈالاں رزوک۔ تاوان، عوض، رزوک۔

دیم، کنگ: دین، کنگ، کنگ، دین، دینی، کنگ۔ (2) بے ایمانی کنگ۔ ہراہ، داری، بیل، دیم۔ دندہ کنگ۔

دیوان، کنگ: ساغر، دین، انت، ہار، بیل، کنگ: مجلس، دیوان، کنگ، عزت، عزت، بلوچاں، دین، انت، کنگ، لسان، ہتھار، دارانت۔ گزائیں، بارانی، لائق، جو کنگیں، بیل، انت۔

دیوان، کنگ: دیوان، ہلاں، بونگ۔ (2) پز، ہری، یا نہ، دینی، دیوان، کنگ، پاد، کنگ۔ چہ، کنگ، کنگ۔

دیوان، کنگ: دیوان، کنگ، دیوان، کنگ، کنگ، کنگ، دیوان، کنگ۔

دیوان، کنگ: دیوان، کنگ، دیوان، کنگ، دیوان، کنگ، دیوان، کنگ۔ (2) ہراہ، داری، کنگ، نہ، بونگ۔

دیوان، کنگ: دیوان، یے، بونگ، کنگ۔ دیوان، کنگ، کنگ۔

دیوان، کنگ: دیوان، کنگ، دیوان، کنگ، دیوان، کنگ، دیوان، کنگ۔

دیوان، کنگ: دیوان، کنگ، دیوان، کنگ، دیوان، کنگ، دیوان، کنگ۔

دیوان، کنگ: دیوان، کنگ، دیوان، کنگ، دیوان، کنگ، دیوان، کنگ۔

دیوان، کنگ: دیوان، کنگ، دیوان، کنگ، دیوان، کنگ، دیوان، کنگ۔

دیوان، کنگ: دیوان، کنگ، دیوان، کنگ، دیوان، کنگ، دیوان، کنگ۔

دیوان، کنگ: دیوان، کنگ، دیوان، کنگ، دیوان، کنگ، دیوان، کنگ۔

ڈ

ڈالچارنگ: کمارنہ نگ۔ پھتری و لکوش نہ دارگ۔ بخت نہ نگ۔ (2) پاسا نگ۔ پہناؤ نگ۔
 ڈاہنگ: خرنگ۔ چرخس و سرخ کرنگ۔ (2) شیوار بونگ۔ بھج۔ بنگ۔ سہی نگ۔
 ڈاہویک: سوکھ نگ۔ معلوم دارنگ۔ شور و یک۔ شور یک۔
 ڈاہکرک: ڈاہنگ۔ شیوار بونگ۔ چہ کارے و بونگ و ساری ہٹی بونگ۔ چہ یک حزنیں خرے و چہ کہہ
 بونگ۔ سرپ بونگ۔ دل و بنگ۔ لہر ڈگ بونگ۔
 ڈائی نگ: کیمکائی نگ۔ کیمگان و کرک۔
 ڈب ڈورک: ڈبہ ڈورک۔ بارہ ڈورک۔ تاوان ہڈہ نگ۔
 ڈلوک بنگ: کز بونگ و زاری نگ۔ داہ زاری نگ۔ پدی پدی نگ۔
 ڈٹ و نگ: تاب یا کزندی و نگ۔ (2) حزن مردی و بنگ۔
 ڈو بنگ: نقصان و یک۔ تاوان و یک۔ ڈستے و بنگ۔
 ڈوپے لنگ: تاوان بار بونگ۔ نقصان رنگ۔ ڈستے و لنگ۔
 ڈسک و آنگ: کاریے و آنگ۔ مشکلیں و ہاں مدت نگ۔
 ڈسک و بونگ: بنگیں کوئی راہے و بونگ و حزن نگ۔ (2) کزائیں کاریے آسان نگ۔ مدت نگ۔
 ڈسک بنگ: کزائیں شرط ایرنگ۔ (2) نقصان و یک۔ کاریے خراب نگ۔ (3) چہ کسے و ہلا ہیں چیزے
 و یا مال یے و طلب نگ۔ (4) بونگ۔ (5) بندیں جاگے و سرگوزنگ و کوزنگ۔
 ڈسک و یک: اڑیک (2) دزوک بنگ۔ جبرے و وپ ہاں وپ نگ۔
 ڈسک نگ: راہ نگ۔ بچ نگ۔ (2) بونگ۔ کڈنگ۔
 ڈسک و رنگ: دو چار بنگ۔ مردے یا چیزے و دوی و لنگ۔ (2) بند و رنگ۔ (3) ہم وپ بونگ۔
 ڈسک و رنگ: کاریے و نگ۔ کاریے آنگ۔

نیل، کوشتن و کال بند

ڈکھ و غمیں ٹونگ: ڈکار و چنگ۔ گرم ٹونگ۔ (2) دل چہ کہہ ٹونگ۔ پریشان و ہوشیا ٹونگ۔
 ڈمب چنگ: ڈمبیک۔ ڈمبیک ٹنگ۔ غرم و رنگانی تہا بار ویک۔
 ڈمب ویک: چیز بے ہر و ہاک دور ویک و اندیم ٹنگ۔ (2) پوشیدہ ٹنگ۔ چیر ویک۔ کسے ویر ڈگ و سائیک۔
 ڈمب ٹنگ: درنداں ٹنگ۔ زیر زمین ٹنگ۔
 ڈمب ٹونگ: چیز بے و ہر جاکانی چہ و گار ٹونگ۔ اندیم ٹونگ۔ بار ٹونگ۔
 ڈم و ٹم ٹنگ: ڈل و توار ٹنگ۔ چو ڈل و توار ٹنگ۔ (2) بے نفس تزان ٹنگ۔ رینگ۔
 ڈڈ ہور ٹنگ: آشکار ٹنگ۔ پڈرا ٹنگ۔ ظاہر ٹنگ۔
 ڈنگ چنگ: مار، روم یا یاد کہ ڈنگداریں سہدار ویکے راڈنگ چنگ۔ ڈچک۔ (2) تاوان ویک۔ (3) جمل و
 خوشیں جواں ٹنگ۔
 ڈونر و ہور بخ: ٹنگ۔ ساہ و ٹنگ۔
 ڈونر و وارک: ڈک و ٹنگ۔ برداشت ٹنگ۔ (2) دل و وارک۔
 ڈونر و دست و چنگ: پکار بے ٹنگ و تیار ٹونگ۔ (2) قول ٹنگ۔ جہد ٹنگ۔
 ڈونر و سارت ٹنگ: دل و سر و ٹنگ۔ آرام و فنی و آرز۔
 ڈوش ٹنگ: ساہدارے و یا مردم و لاپ و ہندی و ٹنگ خاطر و دوا ویک۔
 ڈول ٹونگ: ڈولو ٹونگ و حالت۔ سریں و جمل ٹنگ۔ ٹونو ٹونگ۔ ٹولو ٹونگ۔ (2) بے عزت و کم شرف ٹونگ۔
 ڈولگو و ہوا نہ کن: گزان و اندام بے بو، بنگلی کم شرفی ہے، چو ڈولگو و کوات گڑگ مکتی ہے۔
 ڈومب ڈویک بخت و صاحبی سیراں یا دکن انت: ڈویکلیں ڈومب مام میرانی سیراں یا دکن انت۔ ڈویک و ٹنگز
 و ٹمیں روچانی امیت و زنگ انت۔
 ڈومباں گولہازک و چہ ڈنگیاں بڑا تے بات: ڈومب پوتی کار و کسب و زنگی پوتی کرد و ہزار انت۔ ڈومب
 پیغام و چہ آرد و نور و سریرانی چاپ و نازیک و کار آمدانت و زنگی پکار و چلوچک و خدمت کاری بے منت انت۔
 ڈومب گول ڈوڈا حیران انت، لوڑی گول جن و ہانی و: پہ وار و بیکس مردماں ہر شے جنجال و مشکل دوی
 کنت۔ ڈومب اکس سیر بہ بیت ہم مشکل و لوڑی و زال و ہاپیک دست و بہ بیت ہم ہرائی و فنی ہے نیار بیت۔
 ڈوڈ و ہوا ہار و ٹنگ: ڈوڈ بد ہوا دار انت بے جل ناہار و دل و بات کہ آئی و ٹنگ کنت۔ ہر کار و ہر مردم
 کنت نہ کنت، ہمائے کنت کہ آئی و عادت ٹنگ۔

بیل، گوشتن، کال بند

ڈہار پے ڈہار بونگ: سُران سُران عَرَوک۔ شپ جاہ و روج جاہ بونگ۔ دَر پے دَر بونگ۔
 ڈیل بونگ: ڈیل بنگ و توار۔ چاپ و تاج بونگ۔ (2) آفکار بونگ۔ پندرا بونگ۔
 ڈیل و توار پے دوری وٹس انت: ڈیل و توار نژیک و گوشاں کز کنت پیشا اے پے دوری وٹس انت۔ ہر شز یں
 شے یا کار نژیک۔ بلکس چو بڑاہ دارمہ بیت چو کہ آئی و نام و توار انت۔
 ڈیل داوگ: شادہ وٹس پے و در گت و ڈیل و چاپ بونگ۔
 ڈہور و بنگ: چیز ان و پے دیم سر پے سر دور و بنگ۔ (2) باز رچنگ یا دور و بنگ۔ پکارگی رچنگ۔
 ڈھینڈ بونگ: بنام بونگ۔ نام و دپ بونگ۔
 ڈھینڈ بونگ: شز و بنام بونگ۔ رزوا بونگ۔ نام و دپ بونگ۔
 ڈیک و بنگ: سہدارے پے سرگ کوں پتے دگرے و مرگ۔ سرگانی ڈیک و بنگ۔ (2) ڈچار بونگ۔ گندگ۔
 ڈیک و زگ: ڈیک و بنگ۔ دیم پے دیم بونگ۔ مقابلہ بونگ۔ مرگ۔
 ڈیل بونگ: عاروی یا سالونک و دیم و بونگ و ایر بونگ و دو دتاں کہ آ و کیں سیال و وارث آئی و تہا ز
 مان کن انت۔ (2) زز و مال و بنگ۔
 ڈیل و دیم و بنگ: دت و راسا ز اہک۔ (2) کارے پے ناول کشی بونگ و رضامند بونگ۔
 ڈیک بونگ: دت گہا ہی۔ مزنیں کپ بونگ۔ چوٹی قد و کس و مہتریں جو ان بونگ۔
 ڈیک بونگ: پوٹی ڈیہہ و زگ۔ وٹی ڈیہہ یا دوست و عزیز و کیر آ زگ و زہیر گ و ڈیک بونگ۔ (2) پشومان بونگ۔
 ڈیک بونگ: در ملک بونگ۔ دران ڈیہہ بونگ۔
 ڈیک بونگ: کسے و راجہ آئی و جہد و نکلیں یا مہیک و در بونگ۔ دران ڈیہہ بونگ۔

ذ

ذکر کنگ: نام عرگز ک۔ گیر آرز ک۔ یات کنگ۔ (2) کسے عبادت تزان کنگ۔ (3) عبادت کنگ۔ ذکر
عقل کنگ۔

ذکر و زک: تادان بار بونگ۔ ٹھس و زک۔

ذکر کنگ: رسوا کنگ۔ کم شرف کنگ۔ بے عزت کنگ۔

راج و پا آہگ: پہ جنگ یا کنگ یا پہ دکر کار یہ و راج و پہ ہم دل و تپا کی چست بونگ۔ (2) قوم و کھر و پہ کار یہ و ہم تفاق و یک بونگ۔

راست و دز و کنگ: حال و یک۔ راست و نارائیں حال و احوال کنگ۔

راہگ و ٹپک: چہ خزاری و ٹپک کاری و دیم پہ ہز کاری و زوگ۔ (2) ٹچک و مدوریں جا کہ و زسگ۔ نوک نوک بہ ہستی و مال و ٹپک۔ (3) رائیں راہ و سر بونگ۔

راستی و یک: قسم و یک۔ سو گند و یک۔

راستی و زوگ: قسم و زوگ۔ سو گند و زوگ۔

راستی کنگ: ٹچکس جبر و کنگ۔ رائیں و ٹچکسین حالانی و یک۔ راست و حقیقیں حال و کمپت و در و کنگ۔ دز و ک نہ بندگ۔

راستی و زوگ: قسم و زوگ۔ سو گند و زوگ۔

راست و بونگ: لاہو بونگ۔ ولوت یا اولاک و ہنر نہ کنگ۔

ران کنگ: انگزی و یک۔ پٹکی و یک۔ (2) پا و دکرے و پا و مان اڑی کنگ و آئی و رادور و یک و بھد کنگ۔ راند و ماگ: ناچ ہر ماگ۔ بے دس کنگ۔ (2) بے عزت کنگ۔

راند و یک: ناچ و یک۔ (2) رچہ کنگ۔ زرد و یک۔ یک سہداریے و دکر سہداریے و زرد و یک چو کہ رو با ہے چہ ٹچک و بے جہ۔ ایت و وار یہ راست و وار یہ چپ و، وار یہ و کی نیمگ و غ و وار یہ پد و کا کی بے جہ۔ ایت۔ پچک و یک۔ پچہ کنگ۔

راند کنگ: ناچ کنگ۔ (2) گئی کنگ۔ عاجزی و پیش دارگ۔

راہ و آزرگ: راہ و کچک۔ در آزرگ۔ (2) راضی کنگ۔ واز آزرگ۔ مٹینگ۔

راہ و آسر کنگ: منزل و زنگ۔ (2) کار و مستعدے و راہ پورا کنگ۔

راہ و بونگ: ہند کنگ۔ سفر کنگ۔ راہ و نکا ک۔ (2) مشکل و آسان کنگ و تو جیل سا زنگ۔

پہل، گنوشیتن و گال ہند

راہ نمٹاگ : راہ بڑگ - راہ جزوگ - (2) چہ راہے یک نمکے عرومی نمک عاروگ - (3) یک راہے عیلہ
و یک خود کہ راہے عاروگ -

رہائی ہوگی: قاصدی ہوگی۔ پہنچا مانی ہوگی عیاں ہوگی کسے دیم ہوگی۔

زیردک و زوگ: پیشی راہ بندان زوگ۔

روپہ روپک : روپک - روپنگ -

زیت و روپ گنگ: جاگے صاف گنگ۔ (2) پنگ و گنگ۔

یہ ایک عرصہ تک: وہ وہ ڈول عزائم۔ راہِ عزائم بندے کے سر پر بونگ۔

رَبِّ عَمَّكَ : کوت عَمَّكَ ۔ عَمَّكَ ہا زماں عَمَّ عَمَّكَ ۔

ریک غریب نوک: ہورتور نوک۔ روندو آستدنگ۔

ریک غریب ملک: دور و یک۔ زوال ملک۔ ریچک۔

رد ویک: رہینگ۔ بڑاگ۔ پٹال ویک۔ گلی غوری سنگ۔ فریب ویک۔ کھاگ بترگ۔ کھانگ۔ بڑاگ۔

تو کنگ: ردو زگ۔ خرابی کا رے و کنگ۔

زردمگ: قرمز رنگ۔ (2) چیز پر عیاں پسند لگ۔ ہاچین لگ۔

ردو رنگ : رو گنگ - ٹام گنگ - دام چمگنگ - گنگ - (2) تاواں بار بونگ -

روپے لٹ و ہنگ: ہار لٹ ہنگ۔ سنگ ہنگ۔

ترجیح: فریاد و زاری رنگ۔ یک درج و فریادی گزیوگ۔

ز (شگ: زارنگ - (2) جنگ شگ - کوکازنگ - (3) نہ شگ - خندنگ -

رزم و جنگ: جنجال و جنگ۔ ویل و جنگ۔ مشکلیں و ہڈے بہ سرائی۔

زشت بودنگ: زهرگزنگ۔ کوات گزنگ۔ برا نگرنگ۔

نکاح بونگ: نہ میگ بونگ۔ (2) لاوارث بونگ۔ بے واجرہ بونگ۔ (3) کارے حصر جم نہ بونگ۔

رک بستہ: لٹائی بہرگ۔ لٹائی مچل دیگ۔

رنگانی بنگلہ: رنگانی بونگ و یاد آہک۔

رگانی سست ہوگ: چہ ٹرس غنیمت باجہ بیماریا کمزور و بے ہمت ہوگ۔

رنگ و خرمجنگ : جسم و رگے و خرم و خرمجنگ - دل و رنگ - خرمجنگ و رنگ -

زنگ و جگ: دل و جگ۔ چیزے و مارگ۔ ٹھینک بونگ۔ (2) رگ و تزک جگ و درد نگ۔

نیل، کوشتن و کال بند

- زمان بزرگ: گلہ بزرگ۔ (2) پتے و رماشت و کوشت و سر و کارنگ۔
- زمان ویک: پتے و رماشت و ویک۔ کسے و سر و سوچ رنگ یا کارے کوشت۔ (2) گلہ و ویک۔
- زمان ڈو ویک: پتے و کپ و رماشت و سر و عمل رنگ۔ خبز و رنگ۔ حکم و ڈو ویک۔
- زنب و بزرگ: غم بونگ۔ بچ بونگ۔ نیل بونگ۔
- زنب رنگ: بچک۔ بازیں مردمانی میدان رنگ۔ (2) باز مردم و نیل بونگ و ڈو ویک۔ لشکر رنگ۔
- زنبل بنگ: پال بنگ۔ شرک و پال رنگ۔
- زند بونگ: سنک نقصان و زنگ۔ مال و جاہ بونگ۔ (2) چوڑ و من و کشت و ہند و زنگ۔
- زند رنگ: کسے و حرمیں کار و خراب رنگ۔ کسے و رماشتیں نقصان و ویک۔ (2) پتے و رنگ باز بنگ۔
- زند رنگ: نارضا رنگ۔ پریشان رنگ۔ دل گران رنگ۔
- زند و بونگ: ہمراہ بونگ۔ (2) پخت و بونگ۔ زنب و بونگ۔ (3) کارے و رند و بونگ۔
- زند و ویک: پخت و زنگ۔ مردے و کسے و پخت و راہ و ویک۔
- زند و ویک رنگ: رو و آ رنگ۔ آہ و زنگ۔ زند و آ رنگ۔
- زند و زنگ: پہ چیز پے و آ رنگ و زنگ۔ (2) پتے و پخت و زنگ۔ پہ کسے و یا چیز پے و آ رنگ و آ رنگ۔
- زند و زنگ۔ (3) گاریں چیزے و پد رنگ۔
- زند و رنگ: تاپ رنگ۔ کسے و پخت و زنگ۔ (2) کسے و اپ رنگ۔ پد و رنگ۔ زنب و بونگ۔ زنب و رنگ۔
- زند رنگ: رند و نھان چارنگ۔ پدانی سیل رنگ۔ پدان و گران و زنگ۔ پد رنگ۔
- زند رنگ: کسے و رادنی پخت و آہ و کوشت۔
- زند و گزرگ: کسے و رند گیری رنگ۔ (2) گمانی نھاناں ڈو ویک و زنگ۔
- زند و رنگ: میراث و بزرگ و رنگ۔ (2) بے دار میں مردم و بزرگ و پد آئی و مال و گند رنگ و بزرگ۔
- زند و آ رنگ و رند و داریت: بچپنیں بے مقصدیں اڑ و جنجالی بے سیت انت۔ بلو چانی رنگ، رند و مردمانی بار و
- زند و انت کہ آہر خیر و منتیں اڑ و جنجال کن انت کہ چر اہاں گس و بچن قے نہ رند سیت۔
- زند و بچ و بزرگ: چیز پے و رنگ و یلہ بونگ و دور بونگ۔
- زند و بچ و ویک: گند پے یا کہ انجیں چیز پے کہ آئی و رنگ و رندیم انت۔ بے شوگ و وہاں آئی و کہ انجیں
- چیز پے و رنگ و رند آئی و رنگ و رند و نابہیت۔ رنگ و چوک و خیر بونگ۔ رنگ و پخت و خیر بونگ۔

رنگ و پد یک: رنگ و پد یک۔ رنگ و پد یک۔

رنگ و دازگ: رنگ و پیلہ نہ گنگ۔ تاں دیراں رنگ و جنگ۔

زنگ راہاں پڑیگ: کسے عکس کشاں دور ویک۔ کسے عرا بے راہاں پڑیگ عکس کشاں۔ تاواں بارنگ۔

زنگ راہاں چنگ: مشکلیں راہاں رَوگ۔ جنجال بونگ۔

چہین انت۔ پیشا مردم غرابا پد انت کہ چہ فریب یاد زوہ یاد کہ گندہ کاری غوث غرابہ نہرینت۔

رُودادِ راجستاش کُت تختی شاید کمرانت؟ گوشت ۷۲، منی ملک: بے شاہدی ۷۲ بے کوائی ۷۲ ناراستیں جبر

شاہدی کے منہیت۔

دیادیں تمام گنگ۔

رُوبہ رُوبہ گنگ : دیم یہ دیم گنگ ۔ دو چار گنگ ۔

ردہاں ہندک: وڑگ نہ وڑگ۔ خدنگ۔

ردھانی بھگ: لاپ وڑوگ۔ لاپ ویرچک۔

روت گنگ: بدیں رنگ عینے چھوڑک جوڑک غگوٹھک۔ وڑک ۽ ورو ۽ روت گنگ۔ (3) وڑک۔ بازو وڑک۔

ردنگ جنگ: بن جنگ۔ پورے پورے یا کھارے ردنگانی زمین و زر و گ۔ (2) محکم بونگ۔ طاقتور بونگ۔

روحانی بخوک: روحانی بدل بونگ۔ روحانی گتھترہ شستر بونگ۔ (2) داری عیاسیری و روحانی آگ۔

روحانی تیلانک و یک: روحانی گٹوانہ یک۔ پیدوار و ملاکی و ہرے گٹوانہ یک۔

روحانی بزرگ: بدیں غنہ و فتنیں روحانی آہک۔

روحانی خزائن نگار: زندہ روحانی تیلانک و دیگر۔

روحِ عوامتارانی پیش وازگ : جنجال گنگ۔ ویل و مشکلات پدینگ۔ تاواں بار گنگ۔

100

نیکل، کوشتن و کال بند

ز

زار جنگ: گشت و پڑ و گز یوگ و کوا کارنگ۔ (2) پہ کسے و سرگ و گز یوگ۔

زال کہ بخوان و مرد کہ پیر انت، قہت و واب اش گہت و گہر انت: ورنائیں زال و پیریں مرد یکے دوی و سراہرواں نہ بنت، آہانی قہت و واب و جینی مردی پہ ناول سری و کشاں چلی بیت۔

زال کہ دتی جو و زندانت، نوکر چہ چڈی و انجہ و ہداں قیامت و روح و زونت: آجین پہر ہنگی نہ انت کہ آگوں دتی جو و وفا کہ کھٹ و گوں آئی و دزدو بہ کھٹ و آکر و خدمت کار کہ گوں دتی چڈی و اجہ و دعا کھٹ، آئی و سراہیہ گنگی نہ انت۔

زال گوں پیہری جو و عمر بہت و نوکر گوں چڈی و انجہ و: زال و مہر و وفا گوں دتی اولی جو و انت، آئی و زند و سرگ، آئی و عزت و شای گوں دتی لوگ و اجہ و انت۔ آئی و جو و سرگ ہائی سرگ انت۔ نوکر دتی و اجہ و وفا دار بیت، زالا عزت مندانت۔

زال و کہ مرد و زور کی نہ بیت، گوشت تہی ریش سر انت: جین پہ دتی مقصد و ہر و زیں نیون سازیت و ہر و زیں ہنر و حیلہ کھٹ۔ جین و کہ مرد و دوست بہ بیت و زورگ و مہر و لویہٹ، آئی و ریشانی سرگ و ہم نیون و کھٹ۔ زامات دارے، خرماہار: زامات دتی و زور و نا کوئی خدمت گزار بیت۔ آدام کار و خدمت کھٹ، پیہا گوش انت کہ زامات و چو خڑ و کار بندانت۔

زامات کہ نوک انت، و شوگنوک انت: پہ نوک میریں زامات و و و مہر با زانت۔ آزامات و حیاں داری و کھٹ، عزت و کھٹ۔

زامات ہرے نہ انت، کوکچ و رہ پہ نہ انت، چکچ چکچ نہ انت: زامات کہ و آمانت آ محرمے بوٹ نہ کھٹ و نا کہ کوکچ و رہ و دارگی چیزے و چٹیں چکچ مہمان انت۔ آئی و دتی لوگ و زور کی انت پیہا آچک و حساب نہ انت۔

زان پہ زان یوگ: راز دار یوگ۔ نیک نزدیک زندگ۔ بند و نیا و نگ۔

زان و کوکچ نگ: جا کہے زندگ و پاد نیا ہک۔ اشتر و پادواں چٹوش بندگ کہ آشت مہ کھٹ۔

زاہ و نہ کھٹ نگ: زاہ و بند نگ۔ بدیں جہر و کوکچ۔ بد و زور نگ۔ بد و یگ۔ گوں زاہاں مان بندگ۔

نیل، گزشتن و کال بند

زادہ گچ گنگ: سب بازو و ہڈی۔ بٹکس دانک گزھگ۔

زبان نئی باہنٹاں: نہ دھیس و بے سریں تزان مردم و نہ کیگ کست، پیٹھا بلوچ مدام زبان و منت وارانٹ کہ چرائیا چو شیں دانکے درمایت کہ شکے ووی بہ کست، یا کسے نارضا و نہ وٹں بہ بیت۔

زبان چہ گزات و چہ عزانت: چہ زبان و درآئیں راستیں یا ناراستیں خبر زوت تالان بیت، چو شیں خبر و رفتار (شک بونگ و رفتار) چہ گزات و ہم چیز ز کست۔ پیٹھا ہر کس و وٹی زبان و اندیش گز بہ بیت۔

زبان شیریں (ملک) بچھاں گیریں: وٹں لسان و وٹں زبانی مہر و دوستی ووی کست۔ وٹیں زبان و ہر کس زریعت و پرائی و مہر کست۔ آ کہ زبان و اندیش و داریت، آ کہ نہ وٹیں و بدیں جبر نہ کست، چرائی و ہر کس وٹں انت۔ آ ملک و ولایت گہیت کست پیٹھا باید کہ ہر کس زبان و اندیش و گز بہ کست۔

زبان و ہندگ: دپ و ہندگ۔ پہ مٹا و پٹی تانید انچوش گنگ کہ کسے جبر یے گزشت مدہ کست۔ (2) لب و لالچ ویک و بے توار گنگ۔

زبان گچے مہ وارت، گوک لپارگ نہ وارت: بدین و نہ دھیس سخن مدام مردم و تاوان بار و بے عزت کست۔ آ کس زبان و اندیش گز بہ بیت، مردم لپارگ نہ وارت۔

زبان و آٹھیں ساگل نہ وارانٹ: سب زبانیں مرد و دپ وارگ نہ بیت۔ زبان تپلاں ہندگ نہ بیت۔ راست گزٹی یاد زبانی و عادت ہلکہ و دور نہایت۔

زبان و پڑھگ: چہ نادر ای و یا ساہ کندن و وہاں جبر و دریا گ۔ ساہ کندن و بونگ۔ (2) میار باریں مردم و میں میں گنگ و جبر نہ کیگ۔ (3) گالوار و دریا گ۔ لٹل بونگ۔ نادر ای و سب و زبان و لٹل بونگ۔

زبان و پڑھگ: زبان و وڑگ۔ لہر و وڑگ۔ قول و کیو و نہ گنگ۔ وٹی گزشتیں کپانی سر و نہ اڈھگ۔ بد مہدی گنگ۔ بد قولی گنگ۔ مہد و پڑھگ۔ (2) تزان گنگ و وہاں لہزاں نہ کیگ۔ دپ و چوٹ گنگ و جبر گنگ۔ بہ زانت لٹو پڑھگ۔

زبان ویک: قول گنگ۔ وعدہ گنگ۔ مہد گنگ۔ وڑائی ویک۔

زبان و سہا بونگ: دپ و چیز بونگ۔ گچی و بچس بونگ۔

زبان و گنگ: جاک گنگ۔ کوکار و صلوات گنگ۔ بے نفس خوان گنگ۔

نہاں ہندگ: ہٹھاں ہندگ۔ ہٹھل و گز و ہا گنگ۔ مان ہندگ۔ ہٹھاں ہندگ۔

نہ ویک: کون تو ندی و وڑگ۔ (2) چہ دریں راہ و نہ ان و آ گ۔ (3) ہتر مال گنگ۔ دور ویک۔

بہل، کوششیں، کمال بند

جنگل ویک۔ (4) کوزہ رنگ۔

ڈکڑ ویک ڈکڑوک: کون بڑی ڈکڑوک۔ دریں پندہنگ۔

ڈپٹ رنگ: پہاڑیات رنگ۔ زبانیات رنگ۔ درک۔

ڈم ڈ آپ ویک: حیک و آبدار و جو ہر دار رنگ۔ ڈم و تیز و پریناک رنگ۔

ڈم و ہندگ: پہاڑی یا پٹی دم و چوٹ انچوش رنگ کہ ڈم نہ پڑایت۔ (2) ڈم و لائک و ہندگ یا کوچک و رنگ و تیار لونگ۔

ڈم و پٹو و کچک: حاطر رنگ۔ دگرے و ریاء کٹ لونگ۔

ڈم و پندپ کرک: حرمیں کارے و رنگ۔ بہادری و حزن مردی شون ویک۔

ڈم و پٹ روت: پلے زبان و پٹ نہ روت: نہوشیں تزان یا شکان و پکان و زیم مدام تازگ انت، آنہ روت۔

ڈم و پٹ دزادہ بیت: بلے زبان و دانگیں پٹ مدام ہست انت و آئی و توریانی ہم ہست انت۔

ڈم و جنگ: حرمیں و ٹوہیں کار و رنگ۔ سرچاری رنگ۔ مڑائی رنگ۔ کشت و کوش رنگ۔ (2) پہ چون ہم کوشک بیت چو کہ ڈم جت، ہزاں تونچ کشت نہ کت۔

ڈم و جیرو ویک: ڈم و جنگ۔ ڈم و شاگ۔

ڈم و پٹ و ویک: پڑم جنگ و کشتک۔ تباہ رنگ۔ برباد رنگ۔

ڈم و جنگ: ڈم و جنگ و توار۔

ڈم و کچک: ہڑک۔ جنگ رنگ۔ کشت و کوش رنگ۔

ڈم و کشت رنگ: ڈم و جنگ۔

ڈم و زک: پٹ و زک۔ پٹی لونگ۔

ڈم و ڈامیل لونگ: ہزن لونگ، موزور لونگ، کمزور و ناتوان لونگ۔

ڈم و ہندگ: شرمہ جنگ۔ بے ہندگ۔

ڈم و پٹ، عزت پہ جہان: تکی کشتگیں زرد مال پہ توانت، بلے ہر کس عزت بدے کہ عزت دار ہے۔ ایوک و پڑ زرد مال کس عزت نیاریت۔

ڈم و پدے کہ میر ہے، میر ہے ڈم ہان بیت: پٹیل و مری پچ ہام و کشتک نیاریت پیٹا کوش انت کہ نام و عزت لوٹے، دستاں پچ کن، مال پدے، زرد پدے کہ نام کٹے، میر ہے۔ وہدیکہ نام دار بوتے ڈم و پٹ کیت۔

زرد و خیاب رنگ: جد مت رنگ۔ (2) پٹ و پول رنگ۔ جھڈ رنگ۔ (3) نا امید لونگ۔ بے وس لونگ۔

بیل، گھوشتن، کال بند

زردی آپ بونگ: جاہ بونگ۔ برباد بونگ۔ چیزے و یاسادہ دارے و ماں چھلیں دریاء بونگ۔
 زردی و دے اوڈر زوال کہ زردا نکلیں بذات نہ بنت: بذاتی ہر غم کو بگی پہ بہاڈر زگ نہ بیت، زردا نکلیں مرد
 بذات و جاگہا کہبت نہ کنت۔ چشیں دانکلیں زرد زبان کہ زوال بنت۔

زردی زگ: رنجیدہ بونگ۔ بون بونگ۔ (2) حیران بونگ۔ بھکے بونگ۔ (3) چہ لاغری و خون و کئی و رنگ و
 زرد بونگ۔ (4) رنگ و کمرنگ۔

زردی و بونگ: پہ درمان و خاطر و پہ رنگ و پکت و دم و چوٹ گوشانی سر و پاسترگ بونگ یا بونگ کہ زردی پہ
 روت۔ زردی و بونگ کنگ۔

زردی و بونگ کنگ: زردی و نا جوڑ و گوش و کنگے خون کنگ و درمان پر کنگ۔ زردی و علاج و وڑے۔
 زردی و بونگ۔

زردی و مان شاگ: چیزے و زرد بونگ۔ (2) حیات و پیر زگ بونگ۔

زردی و کنگ: پہ نہ فنی کسے و و زگ و و زگ و گوش انت۔

زگ و زگ بونگ: پلاور و زرد بونگ۔ ناہ و ناہ بونگ۔

زگ کنگ: غزوریں تواری و در آہک۔ لٹانی غریبک۔ دلی و دل و حیر کنگ۔

زمین بونگ: بے کواہ بونگ۔ (2) ٹمپ بونگ۔ جاہ بونگ۔

زمین و تین بونگ: پہ کسے و کسلیں نہ و تین و ہدے و آہک۔ نہ کنگلیں جا وراں بونگ۔

زمین و تینک: زمین و تیرگ۔ زمین و چنڈک۔

زمین و چنڈک: بے جزان بونگ۔ حیران و بھکے بونگ۔ حیات بونگ۔

زمین و تیرگ: زمین و چنڈک۔ زمین و تینک۔

زمین و تھت کنگ: چست کنگ و زمین و بونگ۔

زمین و جاگہ و نجیت کہ اس نے پرانت (نجیت ہا ہند کہ اس روک انت): آجاگہ کہ اس روک بیت آجاگہ

نجیت، ہتان اس روک مسیت، آجاگہ نہ نجیت۔ حرائیں کار و آسر حرائیں انت و حرائیں کار و نشان مانیت۔

زردی و انت، ہو لے نہ نہت فنی، کہ ہریت خوش نے ماں گندے تھتھ: ہایدانت کہ مردے و قدر و عزت ہائی و

زردی و دوران و بیت بلے خوش نہانت، پہ زندگیں و کس فنی ہو لے ہم شاک نہ کنت بلے ہم کہ مریت پرانی و فنی و

خوش و دیگ و تیار انت ہائی و توصیف و ستا و زمین و آ زمان و یک کنت، چشیں و تل و دو پوشی کس و براہ نہ نہت۔

زردی و کونڈے کنگ: شر و گندک و گندک و مارگ۔

بیل، کوشٹین، کال بند

زنگیں کین ہاں گیں بند پک ڈر بیت: ٹکس، کم پائیں زال لوگی ہانگے نہ بیت۔

زچک پہ زچک بونگ: دست ماں زچک بونگ۔ ہرگ۔ بند، ٹکائیش بونگ۔

زکاس بونگ: مال و زک و ودھ آہک۔ زاجن۔

زک زچک: مال و ولوئے زاک و امان۔ مال و زاک بونگ۔

زک و کرگ: زاک و امان بونگ۔ آٹھیں مال و زاک بونگ۔

زک جگ: جگ، جگ، جگ۔ جگ، جگ۔

زنگی پہ پھری مریت، مات، پیریشان زریت (کہ آگت مٹی بچ زویت): زنگی و عمر و زاج انت، پھیشا آگس آسز

پیر بہ بیت و ہرگ و کلاٹک و بہ بیت آئی و مات و دل کوشیت کہ آئی و بچ تھی و ہدی و رنا انت و آگت زویت و

مزن بہ بیت۔ ہر مات پہ وٹی بچ و مام بچیں مہر و آہک شون و نت۔

زنگی و زور ماں بے تاکہ پر دت: بیہ یا زنگی اکس سک تیار و ترو بہ بیت۔ بے آئی و زور و قوت پڑائی نہ

انت، پہ وٹی و اجہ و انت۔

زور و آپ سر ہالاروت: تھوکیں آپ مام شیف کہیت و روت بے زور اور بے ہر چیز و بہ۔ اکس آگت و شیت

یا بہ لوبیت آپ و ہم برز و تاٹک کنت۔ زور اور ہر کارے کنت کنت۔

زور و ہڑوٹک: زور کی و ہڑوٹک۔ کم طاقت بونگ۔ کم توان بونگ۔ دس واک و ہڑوٹک۔ کہہ مروی و

زوک۔ (2) مردم یا اولاک و یا دگہ ہر چیز بے و زور و کم بونگ و سر و ایر و جگ و ویک۔

زور و ستر ادا انت: زور و ظلم و تی ضامن و انت، زوراک ہرچی کنت کنت کنت۔ زیادہیں زور و دم و

مردم مام بے دس انت۔

زور و نری ٹنگ: زبردستی کارے و ٹنگ۔ ترو و مزن مروی ٹنگ۔

زومگ نہ ٹنگ: زگ نہ ٹنگ۔ بچ نہ کوشک۔ بے توک و توار بونگ۔

زوطاں ٹنگ: کوٹاں ٹنگ۔ (2) ہنز و زوک۔ بے دس بونگ۔

زوطر بنگ: زٹرگ و زٹرگ۔

زوطانی جاگہ و دل و مرانت: مشکلیں و گزائیں ساعتیں و تی کس و عازیز کار و کیت، غیر نہایت۔ ایسی و مثال

ایس انت کہ گزائیں دردانی ساعت و زوطاں ماں و دل و دار انت، آہودا و دل پت و ایر پت۔

نیل، کوشتن و کال بند

زوطانی چیر و نگ: آئے ہاں زمین و دور و یک و آئی و سر و جنگ۔ ذکر و نگ۔ چیر و نگ۔
 زوطاں کاں بونگ: زوطاں جنگ و حالت و بونگ۔
 زوطاں کوٹ بونگ: کوٹاں سر و جنگ۔ بے داری و جنگ۔
 زہرائی اے بونگ: زہر کڑک بے بیج نہ کوشک۔ (2) نارضائی و کم بونگ۔ دشن بونگ۔
 زہرائی و بونگ: دشن بونگ۔ زہرائی اے بونگ۔
 زہر بونگ: دل کزان بونگ۔ نہ دشن بونگ۔ خیزی نہ بونگ۔ دیم و جنگ۔ ہنر کڑک۔
 زہر و بونگ: زہر کڑک۔ زہر بونگ۔ انچش و نگ۔ کسے زہر بے کسیت۔
 زہر و بونگ: زہر و دارک و جنگ۔ زہر و برداشت و نگ۔
 زہر چار بونگ: کسے غراں ہر داریک۔ زہر و یک۔
 زہریں کڑک و آپ و یک: بے جیشیں کار و نگ۔ بے نفیس چست و بونگ۔
 زہریک و ایر کڑک: پے دشن کٹی یا پے سر و زہریک و جمل آڑک۔
 زنی دنی بونگ: بہر بہر بونگ۔ ہاں ہنداں بونگ۔ کچ بونگ۔
 زیر آپ بونگ: آپ و ایر و بونگ۔ جنگ۔
 زیریں و نگ: ماں زیرک۔ ماں بونگ۔ جنگ و پاداک۔
 زیر ہار بونگ: وقت و بونگ۔ مٹی و تورواں ہار بونگ۔
 زیل و دارک: کسے و حمر و دارک۔ پلہ مرزی و نگ۔ (2) چیت و دارک۔ زرد دارک۔
 زیم کڑک: دور بونگ۔ ریش بونگ۔ ٹپ بونگ۔ ٹپ و ہاڈک بونگ۔

ز

زچک جنگ: انا گت عال زندگ۔ (2) آس ویا چراگ ویکپا زکی مرگ۔

زچک ویزنگ: خونی و انا گت ویزنگ۔

وچکے ماں بونگ: ہوو و شک۔ آپیں چیزے و کول تو و وچک۔

ز ونگ: جنگ و و و ونگ۔ (2) کوہن ونگ۔ (3) دم برائینگ۔

ز ونگ: دور و ونگ۔ (2) شک جنگ۔ (3) دزاج بونگ۔

ز ونگ: کار و دزاج ونگ۔ کارے ویم و نر و ونگ۔

ز ونگ: کارے و و و ونگ۔ کارے و طول ونگ۔ کارے و دزاج ونگ۔ ونگ ونگ۔

س

سالمیت اللہ داد، سوپ کنت مولیداد: زہمت و کوششیت بے نام و گھرے و سوپ ہم و گھرے کنت۔
سائو جنگ: لیلای مال و سراواک و بولی و یک۔

ساد و نمود و سدیت کہ بازگ دانت: مشکل و جنجال مدام بے دس و لاچار و سراکیت، بچو کہ ساد بازگ و تر و زور
تریں جا گھا سدیت ہے و ز و دیل و جنجال مدام پہ و ار و یکن و کیت۔

سادے ماں و سر و سدگ: جنگ، گزائیں ساعتی کوزگ (2) پاہو و ساد و جنگ۔

ساربان و زمستان و شین کشیت، گرماگ و گور: ساربان و زمستان و آپ و توہگ و زوریت، چیا کہ آگوشیت
کہ آرمستان و شینگ نہ بیت و گرماگ و آگور و تراگ و نہ دانت، پمیشاں آئی و گور کشیت۔ مردم و بایدانت
کہ ہر و ہدوتی اتان و گور بہ کنت تاکہ تاوان ہارمہ بیت۔

سارتمیں ماؤن و بختیں زال، حوٹاں ماں ول و حوشیت: بے رفتاریں اولاک و بے بھرائیں زال حوٹاں کھک
کن انت، ول سیاہ کن انت۔

سارنگ: سر و پہوش رنگ۔ سما رنگ۔ سدھ رنگ۔ دزبہ رنگ۔ (2) سارگ۔ رو و بند رنگ۔

ساڑی بونگ: موجود بونگ۔ ہوار بونگ۔ اشار و آہک۔ لاک و بندگ و تیار بونگ۔

سازنگ: برابر رنگ۔ تیار رنگ۔ (2) سرودانی زیر و راست رنگ۔ سازانی زیل و ہاں بر و رنگ و پہ
سازجی و تیار رنگ۔

ساسارنگ: آرام رنگ۔ پدم و بالارنگ و بھل بونگ۔ دم کھک۔ جنگ۔ ساسازگ۔

ساسارنگوگ: اداوی آرام رنگ۔ تیار و کتو کے تاہیر بونگ۔

سال کہ ڈھال انت، ہم گھس و مال و پند، لاگری لڑاں و بزدلنت و گھر: ڈکالیں سال و ہاں ہم ول چہرکی و
بے ادنی و شتر نہ انت۔ ڈکالیں سالان ہم تر ہے لاگریں مال پودانت۔

سال گوز انت، گال مان انت: دہ گوزیت بے و شیں یا ول ترین و نہ و شیں جہر و لاں نہ روانت۔

سال و جنگ: مڑگیں مردے و اولی سال پورا بونگ و رند پرانی و یات گیری و خیرات۔

سائوگی ڈریگ: سمجھیک۔ سارگ۔ دوست و ازگ۔ بچو و پشاکاں بونگ۔

پہل، گوشتن، کال بند

سان بنگ: ماؤکیں دلویت، اعضا، پھر یا تو ہرنگ، آپ، چپ، بونگ۔ (2) دلویت، ہرنگ، بونگ۔

سان ویک: بنگو لیں لکھو، دت، ویک۔ لکھو، راؤ، رگی، شے، ویک۔

سان بنگ: چہ، دکر، تو، بنگ، لکھو، رانی، تو، آرگ، کول، لکھو، ہوار، رنگ۔

سانگ ویک: زامات، بنگ۔

ساہ آسانگ: کتیں، ساہی، آگ، دم، بال، بونگ۔ (2) ہوش، آگ، (3) آرام، بنگ۔ ساہ، آرگ۔

ساہ، دار، بنگ، دار، بنگ، بنگ: سہ، ار، میرا، انت، نمیرا، انت، جہانے، واجہ، بہ، بیت، مال، غنچ، واجہ، بہ، بیت

بلے، آہ، آئی، انت، چیا، کہ، آئی، زندادار، کی، پھیلا، مردم، باید، انت، کہ، اے، جہ، بنگ، انت، کہ، جہاں، غم، آئی

غنچ، نیست، دزاہ، دار، کی، انت۔

ساہ ویک: اندر، بونگ، کو، لیک، بونگ۔ سر، ویک۔ (2) ساہ، ویک، بونگ۔ مرگ۔ (3) کول، پتے، ہر، ویک

سکلیاں، کول، بونگ۔ پتے، کسے، خاطر، ویک، ساہ، ہوا، نہ، دارگ۔

ساہک، بونگ: کول، بونگ۔ بنگ، بونگ۔ (2) ساہیل، بنگ۔

ساہ، آہ، آئی، آرگ: حیرا، بونگ۔ دل، تہ، کہ، بونگ۔ غم، کول، بونگ۔

ساہ، بونگ: بنگ۔ (2) آرگ۔ (3) کول، بنگ، جاگے، ہر، بونگ۔

ساہ، بونگ: ساہ، بے، ساہ، بونگ۔ بنگ، بنگ۔ (2) ساہ، کندن۔

ساہ، بونگ: زیادہیں، ہر، ویک، بنگ۔ بنگ، بونگ۔

ساہ، بونگ: دل، بنگ، لاپ، ویک۔ دل، ڈڈی، ویک۔ بونگ۔

ساہ، بونگ: دل، بونگ، بنگ۔ بنگ، بونگ۔ بونگ۔

ساہ، بونگ: بونگ، بونگ، بونگ، بونگ۔ (2) بونگ، بونگ۔ بونگ، بونگ۔

دنت، بنگ، بنگ۔

ساہ، بونگ: بے، زار، بونگ، بونگ، بونگ۔ (2) بونگ، بونگ، بونگ۔

ساہ، بونگ: لاچار، بونگ، بے، دس، بونگ۔ دل، بونگ، بونگ۔

ساہ، بونگ: سر، بونگ، بونگ۔ بونگ، بونگ، بونگ۔

ساہ، بونگ: ساہ، بونگ، بونگ، بونگ، بونگ، بونگ، بونگ، بونگ۔ (2) بونگ، بونگ۔

آگ۔ (3) لاپ، بونگ، ساہ، بونگ۔

ساہ، بونگ: بنگ۔ (2) دم، بونگ، بونگ۔ دم، بونگ، بونگ۔

ساہ، بونگ: بونگ، بونگ، بونگ، بونگ، بونگ، بونگ، بونگ، بونگ۔ (2) بونگ، بونگ، بونگ، بونگ۔ (3) بونگ، بونگ، بونگ۔

نیل، کوشتن و کال بند

سایک و دود و روج نہ (گندیت) سوچیت: سایک مام سایک انت، و دود و روج آئی و سوچ نہ کنت، آئی و نہ گندیت پیٹھا ساک مام سایک انت، روج و نہ انت۔ (2) بے فسادیں مردم مشکل و پنجالان نہ کہیت۔

ساہو سادہ نگ: چہ غم و گرتی و در آہک و مجھ نگ۔ (2) دت ماں دت و یک بونگ۔ بھدل بونگ۔ سنگی سنگ۔ نینر بونگ: آباد و خمال بونگ۔ (2) بن بنگ۔ کشار و دوم گزگ۔

نیزوں من و دوست و دوستی دوست انت کہ نینر منی دوست و دزگو ہار بونگ: پہ دوست و حاطر آئی و دوست و دزگو ہار دوست بنت۔ چہ کہ نینر (چیک) منی دوست و دزگو ہار بونگ پیٹھا من و ہم دوست انت۔ سبک و یک: داینگ۔ (2) بھار و یک۔ خرسنگ۔

سبک گزگ: دایک۔ بات نگ۔ (2) عبرت گزگ۔ شہک بونگ: کم وزن بونگ۔ (2) بدنام بونگ۔ بے عزت و کم شرف بونگ۔ خرمندگ بونگ۔ سمیل نگ: کم شرف نگ۔ جدا نگ۔ (2) کم شرفیں کارے و نگ و سبب و کسے و راچہ ٹکریا قبیلہ و بندگ و دزنگ۔

نہت نے لڈ نہ بات۔ بے دت نہ اتے ہم راہ نہ بات: کسانیں کار یا نہت و روپ و کاراں بلوچ میار کنت و کوشت کہ چش نہ بیت و تی سیاد و وار نے آئی و راچہ چشیں کارے و نہ گندیت۔

سنگ بنگ: دز و گ بندگ۔ (2) انداز نگ۔ انکل بنگ۔ (3) بے بندگ۔ شرط بندگ۔ بسف بنگ: دور بنگ۔ چست بونگ و دوی جا کہہ و نگ۔ انزار بندگ۔ بسف و دوران بونگ: مال و مذی و ہاز بونگ۔ آباد بونگ۔ و خمال بونگ۔

سنگ و یک: دز و گ بندگ۔ چہ بونگین و کشیں کوٹک۔ (2) اشتیائی ز و گ۔ بند بنگ۔ سنگ نگ: دود و نگ۔ بیز و یک۔ ہلہ نگ۔ بزانز گزگ۔ بزر بندگ۔ بزرگ۔ تزان گزگ۔ چنگ بنگ۔ سنگ و دز و گ: پٹھا و کی و ز و گ۔ سرجمی و ز و گ۔

سج نگ: پہنچ سنگ۔ سج و یک۔ کون و یک۔ سچک نگ: سکین و یک۔ سنگ نگ۔

سج و سج بونگ: چیزانی بے ڈول و بے رود بندی اہر بونگ۔ (2) دل رنج و بے توار بونگ۔ گئی بونگ۔ سج و سج نگ: بے رود بندہ اہر نگ۔ پتنگ نگ۔

سغن نگ: حزان نگ۔ (2) عہد نگ۔ قول نگ۔ سدا ہم گزگ: ترک۔ آرام نگ۔ دل امین بونگ۔

سرا زگ: پخت سچک۔ کتہ انگ۔ سراجہ اہونگ: بے دتس تزان نگ۔ ہوشو بونگ۔ بے دت بونگ۔

پہل، گوشین، کال بند

نرا بوا نہیں گپ جنگ: بے رہندہ بے سرہ نہیں گپ جنگ۔ بے سریں پدی پدی گنگ۔
 سرا خشک: ندر گنگ۔ چیزے جو دیک۔ (2) چیزے کے سرایا نام و قربان گنگ۔
 سرا بونگ: دیر بونگ۔ دیم و زوگ۔ پیشونک بونگ (2) چیزے یا مردے و سرہ و بونگ۔
 سراپ و بونگ: سراپ گنگ۔ سر حیا بونگ۔ سر و زک۔ (2) کے آگہ یا زوگ و باردا ساسی بونگ۔
 سراپ گنگ: چیز و کالی زوگ۔ (2) پاداں مکران و آگہ یا زوگ۔
 سرا جنگ: ملامت گنگ۔ میاری گنگ۔
 سرا ذرا گنگ: عاجزی گنگ۔ جنت گنگ۔ گنی گنگ۔
 سرا دنگ: مہر ایک بونگ۔ (2) تراخ گنگ۔ (3) جا گہ گنگ۔ دنگ۔
 سرا دیک: ایریں چیزے و زوگ کہ چیزے ہر گنگ۔ (2) کے و را چار و گری و کار و زک۔
 سرا راست گنگ: خشک بونگ۔ خشک گنگ۔
 سرا قرباں گنگ: سر و ندر گنگ۔ سر و دیک۔ (2) کے و ندر بونگ۔
 سر بندگ: سٹ گنگ۔ انزار بندگ۔ چست بونگ۔ پاشانی کارے و بندات گنگ۔ دو و زک۔
 سر و ایر و دیک: سر و بھل گنگ۔ (2) ناتوانی یا کمزوری شون و دیک۔
 سر و ایر و زک: بے زندگی و سر و یلہ بونگ و یک۔ دیم و بھل و یک۔ (2) بھل گنگ۔ برزیں شے و یاد زچکے
 و شارج و لباس کوگ و بھل و آزک۔ (3) زیر مفتی و کٹی گنگ۔ ایر ماو بونگ۔
 سر و ایر گنگ: ویک۔ آرام گنگ۔ (2) بیران بونگ۔ حرک۔
 سر و ہا زیں و یکاں گزوک: ہر و زیں مشکل و بھال و گنگ۔
 سر و ہا زوک: گلاہ و ستا گنگ۔ عزت و یک۔ (2) بر زوک۔
 سر و بنگ بونگ: حیران و بھتہ بونگ۔ ہاشو بلو شو بونگ۔ سر گرداں بونگ۔ سر و ہنہ بونگ۔ سر و بنگ۔
 سر و ہا زیں و بھال و چرک مات چھت: اے ہا مردم و گوش آنت کہ دار و بھگ انت بکے میری داب کت یا
 ہا بھل و یکاں زال کہ چہ دتی قد و گیش جریں ہناک بخت۔
 سر و بھتس بونگ: تاوانی گنگ، بے میرا و بے گناہ و بھال بونگ۔ چنی بونگ۔
 سر و بونگ: برزی پلو و بونگ۔ سر و بونگ۔
 سر و ہر زک: حزن مردی نشان و یک۔ بھل و شان گنگ۔
 سر و ہر زک: حزن شانی شون و یک۔ بھل و بھیری نشان و یک۔ (2) چیزے و سر ابر زک گنگ۔
 سر و ہر زک: بلوچ دتی سر و زبان گنگ و تیار بیت بے دتی قول و نہ وارت، بد قولی نہ کت۔
 سر و بھن گنگ: بھن و بھہ و بار و حال و احوال و بھتے و بھل گنگ۔

بیل، کوشتن، کال بند

سرخ بندگ: پیدیں تیت عتے عراہ عسرخ گزگ بندگ۔ پکے عتک عآئی عراہ عسرخ بندگ۔ سر بندی عآزگ۔ راہ عسرخ۔ پک عتک عراہ عسرخ۔

سرخ بونگ: زنگ۔ جاگے عتک۔ گون کنگ۔ (2) ستری کنگ۔ سر بر اعی کنگ۔ پیشو کنگ بونگ۔ سر پدیت، گلاہ بیت: حزن مردی عاوداں بیت کہ سر بہ بیت، سر زیاں بہ بیت گلاہ پے کار عکیت پیشا سر پیر عسرخ سلامتی ع بہ لوٹ۔

سرخ بے ہم سر عا ہا بے عتک سر بیت: بنی آدم بے ہرا عا بے جلوہ انت، چو کہ بار بے عتک عاولاک عسرخ بونگ عآزگ سر بیت پیشا ہراہ داری عتے دکرے ہردانی بنی آدم ع گذر انت۔

سرخ پاد بونگ: چست عا ر کنگ۔ جہد کنگ۔ سر عا پد کنگ۔

سرخ پاد کنگ: گیوازگ۔ حساب کنگ۔ (2) پک پک کنگ۔ عتک عشا کنگ۔

سرخ پٹ عا کنگ: گون مٹی میں مردے عا دیم پدیم بونگ۔

سرخ پٹوکی درازگ: گونک عا بے شہر بونگ۔ بے بوت بونگ۔

سرخ پٹ بونگ: موداں گزگ۔ سر عا مود بونگ۔ (2) کاریے عا وگوش عا بھگلول بونگ۔ دست کٹ بونگ۔ سر عا پٹک: سر عا رتک عا بونانی گزگ۔

سرخ پٹ بونگ: جنین عا مگورانی عتک بونگ۔ کوشکیں مودانی عتک بونگ۔

سرخ پٹ کنگ: جنین عا وتی کوشکیں سر عا میدانی پد عتک۔ (2) سر عا بونگ عا پد وک۔ (3) بندیں چیزے عا کنگ۔

سرخ پٹ آپ کنگ: دل عا ناجوڑ عا علاج عا خاطر عا آئی دل عا سرا سر پ آپ کنگ عا علاج عا تو جیل۔ (2) گزانیں کارے عا کنگ۔

سرخ پٹ بونگ: لہیں مردمانی برابر برابر عتک۔ رو بونگ۔ کنار عا وک۔

سرخ پٹ بونگ: زاگ۔ فہم۔ زہنکار بونگ۔ سر عا زگ۔ سبکی بونگ۔ پود بونگ۔ شیوار بونگ۔

سرخ پٹ کنگ: سر عا سوچ کنگ۔ پنت ویک۔ سر سار کنگ۔ سبکی کنگ۔

سرخ پٹ ویک: بیہار ویک۔ بھگل ویک۔ سر عا سوچ کنگ۔

سرخ پٹ عا کنگ: آرام عا دل بونگ۔ لہر ماد بونگ۔

سرخ پٹ بونگ: زاگ۔ سر پد بونگ۔ پود بونگ۔ فہم۔

سرخ بونگ: سر بونگ۔ سرا سوار بونگ۔ (2) پیر بونگ۔ ساری بونگ۔

سرخ پٹ کنگ: سر پد کنگ۔ زہنکار کنگ۔ سوچ ویک۔

نصرہ ہذا رنگ: سرخ و زرد و نیل۔ چٹی رنگ۔

سر پہ منگ، جنگ: منت، لیلیا نگ۔ (2) مزین، جہد، کوشش، نگ۔

سُورَةُ تَابُ الْكَوْبِ: جبرئیل علیہ السلام نے فرمایا کہ: اے محمد ﷺ! یہ سورت تم پر اتاری جائے گی۔ یہ سورت تم پر اتاری جائے گی۔ یہ سورت تم پر اتاری جائے گی۔

سُرتاں پاواں چارگ: بُورت چارگ۔ شُتر چارگ۔ پُتّاگ۔

سرء خٹک: بے تاہیر لوگ۔ سر سر جگ۔ (2) سرء چکڑک۔ چیزے و دیم و خٹک و دومی ہٹک و کنگ۔

سرء قویگ : چیز یے ء کسے ء سرء پچت ء چاگرد ء خرچگ - (2) کولیگ سنگ - خیرات سنگ - شک

جنگ۔ گیر تک جنگ۔ صدقہ جنگ۔ (3) فردگ یا کہ نازا ہے و سرچہ چ پک نیمکے پد کہ نیمکے گرد یک۔

سرنگھیں باجھیک ماں دل غمگینیت: دانتیں شے ہا انت کہ کار غمایت۔ باجھیک اکس سرنگ غم کو ہن پر

بیت، ہم کارِ غنہ ایت۔

سرخ تاک بونگ: سرخ چادر زرد منگ۔ جو کہ بونگ۔ میلانک بونگ۔

سُرخِ تلک: سُرخِ تلک۔ ہر وہ دال کا رے جو کونٹک۔ جبرے لیس و پلےس و یک۔ پھری رنگ۔

سرچنگ : پہ کاریے سنگ و سنگ و تاج سنگ - جھڈ سنگ - (2) بہرہ و بکڑ بونگ - حیران بونگ - اِد و اِدو

عَدست جنگ یا زدگ۔

سُرخ مُنگ : جَرِیدِک مُنگ - تیارِک مُنگ - پُورہ مُنگ - توام مُنگ - بَکجا مُنگ - مَچ مُنگ -

سریر بچل منگ: نندوری و منگ۔ کٹی منگ۔ نندوری و منگ۔ (2) کٹی بونگ۔ حجات بونگ۔

سُر چادر بُونگ: جینن پوپ جا گئے عورتوں کو سُر کر گزگ۔ تیار بُونگ۔

سرخ رنگ : پہلا فی یا پہلی تائید عدم خودکورت گاریں مردم پے غرالوگ غ آرائینگ - پہ گارے ساہدار غ

شوباز رنگ و ملائی یا بلی ریل و پک۔

سُرچنگ: چست نگ۔ (2) پُلی و پامر و چر و زچک و سَنَدُک۔ (3) لرز لرز و تراشک و پانگ۔

سُرخ چٹ، گزگ: سُرخ گزگ۔ پھر زنگ۔ سر حیاں بونگ۔

نمرہ چھ ہشتاں زر و گ : نادر اعلیٰ عسوب و غنچا داں سنگ۔ (2) مشکل و غنچا لاں سنگ۔

پنل، کوئٹین، گال، پیر

سرء چر بونگ : بھل ۽ برز بونگ۔ ہوار ۽ سوار بونگ۔ (2) تادانی بونگ۔ (3) گپگ۔ (4) گوں
کار یے ۽ گھل بونگ۔

سر حال بونگ : با عزت بونگ۔ نام دار بونگ۔

سر دشن ۽ سوب گوں ہاں سلی عاقلی کار ۽ نہ انت: گوں دژ مناں ہم کاری ۽ آہن ۽ سوبیں گنگ دانشندی ۽ نہ انت۔

سر دار کڈر ۽ یار پیت، سرداری نام ۽ کار پیت: سر دار ۽ حاکم کہ گوں دژ ۽ ڈنگاں دوستی کھت آنا نہ گھیت ۽
تادانی پت ۽ پیر کی نام ۽ گنگ ۽ بر جا داشت کھت۔

سر دھنگ : سارت بونگ۔ سر د بونگ۔ بے زند بونگ۔ گنگ۔

سر در گنگ : ہا کہ بے گناہ ۽ میار ۽ دوستی دشوار ۽ پیلہ بہ کھت۔ (2) بے عزت گنگ۔ (3) کم شرف گنگ۔

سر دود ۽ گپگ : دژاہ بونگ۔ (2) آرام بونگ۔ تاہیر گزگ۔

سر دود ۽ نہ دیت: زند یک رند ۽ ۽ گنت، پدانہ ایت۔ باید انت کہ اے پہ عزت ۽ مزہ واری گڈا زینگ بہ
پیت ۽ آئی راہیر زنگ بہ پیت۔

سر دیک : سکین دیک۔ بے ماہگ۔ (2) گوں عر ۽ سر ۽ گالانی کونشک۔

سر دیک : سر ۽ قربان گنگ۔ دت ۽ کوشار بنگ۔

سر دیمزگ : سر ۽ نہ بونگ۔ نہ ذاک۔ بے بونگ۔ حیران بونگ۔ (2) سر ۽ گزاں بونگ۔ سر ۽ درد گنگ۔

سر دیمزگ : سر دود ۽ بیک۔ پیری گنگ۔ شزار گنگ۔

سر دیک ۽ ایدر پگ : میر نہ گنگیں جین ۽ چہ در ناکی دیم ۽ پیری ۽ زوگ۔

سر دیک : کونار ۽ چلہ گنگ۔ ڈنڈ ہور گنگ۔

سر دین کڈگ ۽ دیک : موج بونگ۔ سر ۽ زانی نژیک بھل گنگ ۽ نہ زگ یاد پنگ۔ غی بونگ۔

سر سار گنگ : سر ۽ سار گنگ۔ سر پد گنگ۔ پوہ گنگ۔

سر سار ۽ گزگ : شدہ ۽ ماہ گنگ۔ (2) رچینگ۔ زرد پگ۔

سر سٹ گنگ : اولاک ۽ تواس گنگ۔ (2) چیز ۽ ۽ سر ۽ سٹ گنگ ۽ گڈگ۔

سر ۽ گپگ : گار بونگ۔ (2) قربان گنگ۔ دیک۔

سر سڈگ : چہ ہر ہاں کسر بونگ۔ چتا بونگ۔

سر ۽ سر چپ بونگ : غنی بونگ۔ جبال گنگ۔ پریشان گنگ۔ پیری گنگ۔

سر ۽ سر گڈگ : سر ۽ پرداہ نہ گنگ۔ بہادری ۽ دلیری شون دیک۔

نیل، گونشتن و کال بند

سر سندنوگ: چه ہر اہاں سڈگ و کھٹا یونگ۔ گار یونگ۔ زونگ۔
سر سندنوگ: سر و سڈگ۔ سر گٹ گنگ۔

سر و سڈگ و میڈیگ (سر و سڈگ میڈیگی چیزے شانت): مشکلیں کارے و گنگ۔ نہ یونگیں کارے و
گنگ۔ (2) سر و سڈگ میڈیگ دانشندی نے نہ انت، گنوکی نے، پیسا مردم باید انت پہ اندام بہ بیت، سر و
گندگ و ہنچہ پیار بیت و گول زور اوراں دست و ہنچہ مد بیت۔

سر و سوار یونگ: سر و چٹی یونگ۔ ناول سری گنگ۔ (2) جن و غردی گنگ۔
سر و سوچ گنگ: پنت و یک۔ سر پد گنگ۔ شون و یک۔ سر پدی و یک۔ (2) جست و سدس گنگ۔ شوہار گنگ۔
سر و سوچ یونگ: نیم و چنگ۔ تہا گنگ و سر و ہنچگ۔ چیزے و سر و نہ یونگ۔ سر و چنگ۔
سر و سوچگ: قربان گنگ۔ قربان یونگ۔ (2) پہ لا چاری چیزے و یک۔
سر و شانی ر و گ: پہ وٹ دلی موکل گنگ۔

سر و شاگ: دل و ر و گ۔ (2) دھال و یک۔ سر و یک۔ (3) گوانی و ہ یونگ۔ گوانی و سر و چٹ گنگ۔
سر و یک: سر و گنگ و چار گ۔ نور گنگ۔

سر و کار گنگ: تیار گنگ۔ جریدہ گنگ۔ ڈکار و برابر و ہم دار گنگ۔
سر و کار و عظیم سر کیل انت: حاکم و سر و کار و کار و مام شرا انت۔ آدم گول و فی و آرام و انت۔ سر و کار و اور انت۔
سر و گھنڈ و ر گ: سر و پاد و ر گ۔ لیٹ و ر گ و گنگ۔
سر و گنگ: یک گنگ۔ لڑیں جا گے و ر و گ۔ بالا یونگ۔
سر و کار و و یونگ: مال یا دلوتے و سر و گ و ساعت۔

سر و گنگ: پہ بد کاری و جنین و سر و گنگ یا آئی و گنگ و ر و گ۔ (2) چیزے و چہ رز و ا جہلا و یونگ و و کہ ساہدار
یا چیزے و سر و گنگ۔

سر و گنگ: دپ ماں دپ یونگ۔ (2) پہ زور یا پہ و زور و تادان گنگ۔ (3) چٹی یونگ۔ جبال یونگ۔ پتے و
سر و بار یونگ۔ زور نہ یونگ۔ مہل یونگ۔ (4) یلہ و یک۔ الگ۔ (5) کارے کہ مردم و سر و
کپ ایت۔ (6) ادشتا گنگیں، ہنگیں یا و ہنگیں مردے و سر و و گریے و دتا ر و ر و یک یا و کہ چیزے و ر و
و یک۔ چیز و گنگ۔ (7) پہ زور جن و غردی گنگ۔ پہ زور زالے و سر و گنگ و گول آئی و ہر فعلی گنگ۔

سر و کش گنگ: رز و گنگ۔ چیزے و سر و گنگ یا گنگ و گنگ۔ (2) تیر و چہ رشا گنگ و ر و ر و گ۔
سر و گنگ: سر و گنگ و چار گ۔ سر و گنگ۔ گردن و ر و گنگ و چیزے و چار گ۔ سر و ظاہر گنگ۔

نیل، کوشتین و کال ہند

سرء ننگ: چیزے و ننگیں سرء ایر جنگ و پتا ہک۔
 سرء ننگ: سہرا بونگ۔ دیم و پیش وارگ۔ کندواں ننگ۔ (2) ظاہر بونگ۔ چیریں چیزے و سرء ظاہر
 ننگ۔ (3) حزن مروی ننگ۔ بہادری شون و یک۔ ویم وورا ہم یا آہک۔ (4) ذرا ہک۔ ذر و زوگ۔
 سرء ننگی نہ بونگ: بدنام و زردا بونگ۔ نام و پ بونگ۔
 سرء ننگ: چہ جا گہے و کئے سرء ننگ و چارگ۔ سرء ننگ و چارگ۔
 سرء ننگ: ہر گن، ہفت گن و پنج: بے نگیں کار ننگ، ہما کار ننگ کہ پنج بیت و مہایت۔
 سرء ننگ: کم ننگ۔ (2) لہر ننگ۔ (3) پشت بنگ۔ (4) رسیگ۔ بچار بنگ۔ ویک۔ (5) وہر ویک یا
 آپس ننگ و خاطر و خریا آپ و سرء مگرگ و ماؤ گین و اعضا و مان ننگ۔
 سرء ننگ: ذنہ و زوگ۔ (2) چیزے و مان پونگ۔
 سرء کوڈی و زوگ: اڈگ و ننگ۔ سرء پاد و زوگ۔ تو پوز و زوگ۔
 سرء گاریگ: سرء زیاں ننگ۔ سرء تادان ننگ۔ کوشار بنگ۔
 سرء گڈ ننگ: گڈگ۔ بونگ۔ (2) دزچک و سری بنگ و گڈگ۔
 سرء گمزد ویت سے جاو بیت، ننگ و نہ انت حجار بیت: سرء پدانہایت۔ سرء کشارے نہ انت کہ تیار
 کشت، پیشا سرء پھریگ الٹی انت۔
 سرء گرداں بونگ: سر بنگ بونگ۔ حیران بونگ۔ سرء بنگ۔
 سرء مگرگ: راہ و بنگ۔ (2) چیزے و یا کارے و بونگ و پیش واہ بونگ۔ (3) پھریگ ننگ۔ زک بنگ
 تو جیل ساڈگ۔
 سرء مگرگ: کارے و ابتدا ننگ۔ (2) کارے و چہ بندات و مگرگ۔
 سرء گوں بنگدان و گرویت: ہر کس یا ہر چیزے و تو رم و ڈول دار و براہ واریت، گوں ورا دماں نا۔
 سرء گڈاں بنگ: کارے و ہربری و نہ ننگ۔ اٹل ویک و چوٹی سرء ویر ننگ۔ کارے و لگاڈ و ننگ۔
 سرء گڈ و ننگ: یلہ ویک۔ (2) ہفت بنگ و گڈ و زوگ۔ پر ننگ۔ (3) ہر واد نہ ننگ۔ سکار نہ ننگ۔ چہ چیزے و
 سرء گڈ و زوگ و آئی و سکار نہ ننگ۔ (4) چہ سرء گڈاں بنگ۔
 سرء گین بونگ: سکر و بونگ۔ ساہ و ستری و نہ ننگ۔
 سرء لینڈ بونگ: گوں پک کارے و مان بنگ۔ کارے و دست گٹ بونگ۔

پھل، گھونٹن، کال بند

سرخ مارگ: سادہ رنگ۔ پودہ بونگ۔ سر پد بونگ۔ گیر آ رنگ۔ یات رنگ۔
 سرخ مال بونگ: تباہ بونگ۔ سرخ جان و تاوان بونگ۔
 سرخ مال رنگ: پنگ۔ لنگ۔ (2) تباہ رنگ۔ بر باد رنگ۔ تاوان و پنگ۔
 سرخ بات بے بڑائیں گونا باری: گونا بڑا پڑا نام دار و حزن بیت۔ بے بڑائیں گونا بڑا پڑا رنگ و حساب نہایت۔
 سرخ پخت و پنگ: بھار و پنگ۔ غریب رنگ۔ پھل رنگ۔
 سرخ کی مان آنگ: نہ پنگ۔ پنگ و پنگ و تیار بونگ۔
 سرخ پنگ: تاوان و پنگ۔ چیز یہ سرخ جو کہ رنگ۔ پڑا و چیز یہ و پنگ۔
 سرخ مک رنگ: سرخ و چست رنگ۔ چہ ناز اسی و پاؤ آنگ۔ (2) نست رنگ۔ آنگہ بونگ۔
 سرخ ناماں بونگ: نام و توار و پڑو شک۔ (2) پدی کسے و نام و گز رنگ۔
 سرخ نو و پنگ و پنگ و گز رنگ: ہر و زیں مشکل و جھال و گندگ۔ زندہ سرخ و گرم و گندگ و گونا و پنگ۔
 سرخ و دوش بونگ: گنوک بونگ۔ بے سار بونگ۔ بے وقت بونگ۔
 سرخ و رنگ: کار رنگ۔ زیاں رنگ۔ کنگ۔ پیران رنگ۔ بر باد رنگ۔
 سرخ و سیرانت کہ زمانہ تین گھیرانت: پنا کر دیں یا بولائیں مردم و دوت بڑائی و کار و شہر نہایت۔
 سرخ و زری رنگ: دت عمری رنگ۔ پنگی رنگ۔ (2) سرخ و زری و زور کی رنگ۔
 سرخ و پز و پنگ: زرخ و زور و بونگ۔ چیزے و یا سادہ ارے و اناں و گونا بونگ۔
 سرخ کہ سائے صد سال و عمرانت: آگس کسے پودے یا رو دینے، آتاں صد سال و دیم و کیت و چہ و دنی
 وارنگاں کیش و دنت۔
 سرخ و پنگ: مردم و دوشمیں مت یا اناں مک رنگ۔
 سرخ و پنگ: سلاہانی پنگ و پنگ۔ کسے و لوگ و پز و زور و دوتی سلاہاں چہ سرخ و پنگ و آئی و
 پادانی دیم و زور و رنگ و دوتی و پنگی لوگ۔ (2) زور منت بونگ۔
 سرخ و پز و پنگ (سرخ و پز و پنگ): سادہ ارے و سرخ و پز و پز و پنگ۔ سرخ و پز و پنگ۔ (2) تاوان
 و پنگ۔ بے دس رنگ۔
 سرخ و پز و پنگ: کمزور بونگ۔ تاوان و رنگ۔ بے دس و لاچار بونگ۔
 سرخ و پنگ: دزان بونگ۔ قرار گز رنگ۔ دمانے و پنگ۔ آرام رنگ۔
 سرخ و پز و پنگ: سرخ و پز و پنگ۔ (2) تاوان بار بونگ۔ نقصان و رنگ۔

نیکل، گوشین و کال بند

نرین و گدین رنگ: چست و ایر رنگ، نریگ و سکو و یک۔

ننگ بونگ: خجال و ہلاک بونگ۔ (2) بندوک بونگ۔ ننگ بونگ۔ (3) ڈڈ بونگ۔ توند بونگ۔ ننگرگ۔

ننگ و یک: یک چیز و پوندی گول دگرے و جان پہ جان رنگ۔ ننگ و یک۔ زور پر و یک۔

ننگ ننگ: دس و س و گول کسے و تزان رنگ۔ چر و اندری جبر رنگ۔ ہلوت رنگ۔

ننگیانی و علاج اوپارانت: مشکلیں و اماں خبر و تاگت لوییت۔ ننگ و اوپارویل و خجالانی غماں آسان کھت۔

ننگ جنت و گرگب اکھیل کنت: بے کار و بے مقصد و خرگ۔ بودلائیں و نابودیں مردم و بارو گوش انت، ہما کہ بے کار و روزگار و بہ تزییت۔

ننگ و اشتاپ فٹو و کور کاریت: آکار کہ پہ اشتاپی یا پہ بے سکی رنگ بہ بیت، آسری و عاریت۔ ہر کار و اشتاپی جواں نہ انت۔ ہر کار پہ دور اندیشی و مدانی شروانت۔

سلام راہ و یک: مردگ و ادیرگ پہ قبر رنگ و یوگ و عسز زالیولانی ماں مردگ و گوش و پہ دتی مریکیاں و

سیالاں سلام و نیکیں و ابگ راہ و یک۔ (2) دس و دز ہباتی و پیغام و کلوہ روان و یک۔

سلائی بونگ: سلاہانی دور و یک و ایر دتی رنگ۔

سک و یوگ: تام و رنگ۔ لیزگی رنگ۔ پہری رنگ۔ یزار رنگ۔

سک و رنگ: بے تائی رنگ۔ بے ادبی رنگ۔ ننگی رنگ۔

سنگ رنگ: کسے و پہ کیز رنگ و یا سکو و خاطر و کون رنگ۔ سکین و یک۔ سو یک رنگ۔

سل رنگ: یگار رنگ۔ خراب رنگ۔ ناپلگار رنگ۔

سلے و لے بونگ: سر و دت بونگ۔ (2) بے منزل و مراد و خرگ۔ دتی تب و بے مقصد و خرگ و گرد رنگ۔ پہ بے غری گردگ۔

سماء رنگ: آگاہ بونگ۔ انان و بونگ۔ مارگ۔ دزیہ رنگ۔ سار رنگ۔ سر و مارگ۔

سماء رنگ: نرگ۔ جخرگ۔ ناچ و صحبت رنگ۔

سنگو بونگ: سنگ و د و پک و پیم و پتے و سر و خر و خر رنگ یا پاک بونگ۔

سنانا رنگ: بجر۔ بنگ۔ (2) بن گچ رنگ۔ ہندات رنگ۔ (3) حمر و حال رنگ۔ دپ جاک رنگ۔

شن بونگ: داب بنگ۔ پاد و یادست و یا جسم و اعضا یے و داب بنگ۔ (2) تیار بونگ۔ ساڑی بونگ۔

شن رنگ: ننگ و پھر خرگ و نرگ و تیار رنگ۔ (2) پنچو رنگ کہ جسم و اعضا یے داب بہ بیت۔ (3) تیار رنگ۔

شنت و برد رنگ: شہل و شان رنگ۔ پھر بندگ۔ کمار نہ رنگ۔ (2) نامدار رنگ۔ شرف مند رنگ۔

نیل، گزشتن و کال بند

سنت بُونگ: بے پردہ بُونگ۔ بے حاجت بُونگ۔ مواز بُونگ۔ نیل بُونگ۔

سنت و تاب و یک: نیل نگ۔ بے ربائی نگ۔ خاطر و نہ نگ۔ بے پردہ بُونگ۔

سنت چنگ: پداشارہ کسے و را کار دارگ یا کثت نگ۔ گون چنگ۔

سنت و سنت بُونگ: مجاز بُونگ۔ نیل بُونگ۔ بے پردہ بُونگ۔ بے لحاظ بُونگ۔

نعم بُونگ: کار بُونگ۔ بے گواہ بُونگ۔

نچ و چنگ: لائق بُونگ۔ (2) ہم رنگ یا ہم شب بُونگ۔

رنگ اگاں چا تانی نین و ریز آنت، مکیگ چہ مردانی دل و کتر آنت: نام رنگ ریز آنت، ناکینگ کتر آنت، ہر بلو چانی

تاں دودھ سال و نیش آنتوں کے دودھ تاں: میر گیری و کیگ و کست تاں دودھ سال و چہ بلوچ و دل و نروت۔

بلو چانی ہر ہا و دہاں گار بیت کہ رنگ ماں دور نہیں چا تاں بے ریز آنت، اکس رنگ نہ ریز آنت گدا بلو چانی ہر ہم

تاں دودھ سال چو دودھ تاں آہوگ و زندگ و پردہ آنت۔

رنگ و دیم و لیشنگ (رنگ و دیم و لیشنگ): چہ مردے و کار یہ رنگ و نچ رنگیں گت و گمان و نہ بُونگ و پد

ہم آمردم و ہما کار و نگ و دہ و نیش آنت۔ (2) نہ رنگیں کارے و نگ یا بُونگ۔

رنگ و سیاہ بُونگ: حیران بُونگ۔ بے بُونگ۔ (2) نہ سُرگ۔ ہلاں بُونگ۔ نچ گزشت نہ نگ۔

رنگ و گزگ: چنگا رنگ۔ زور و کم رنگ۔ ڈٹ و کنگ۔

رنگ و شنگ و رنگ و گزان: گزائ و شینی عزت و مڑہ داری و بھانی آنت۔ گزائیں شنگے اگاں چہ دتی جا گہ

و بہ لیشیت شنگ بیت۔

نواد چنگ: بہاء زور رنگ۔

نوار رنگ: گواں کوزن بندگ و زمین و خراگ۔ (2) کسے و را اولاکے و سوار رنگ۔ (3) امیر رنگ۔ پد

رنگ۔ سر و چنگل و یک۔

نوار کہ نوار آنت، عزت حال و پیا دگ: ہر کس کہ نوار آنت، کار و شز آنت، آ پیا دگ و نیز گار و حال و سہی نہ

آنت۔ بایدا آنت کہ و خمال و ہر گاریں مردم، کتر و زوریں مردمانی خیال داری و پد کن آنت۔

نوال رنگ: بخت رنگ۔ پول رنگ۔ (2) لونگ۔ خواست رنگ۔

سوب قلاماں چہ و انتہاں بُونگ، ناکس ماں شاہانی و ر و دست آنت: دور شنگ۔ و ہد پد لنگ۔ کم ذات و غلام

میر و حاکمانی و بارال و پد و انجی درست بیت و مڑہ داریں بلو چانی ہاری شنگ۔

سوب و پد رنگ: انچوش رنگ کہ پکے و نف و سیت پد رس آیت۔

نیل، کوشتن، کال بند

سوج و ٹنگ: بان بزرگ۔ سو میں ٹونگ۔

سوج و ٹنگ: ڈنگ۔ پوہ ٹنگ۔ نشان و ٹنگ۔ سو گہ ٹنگ۔ پیش وازگ۔ پنت و ٹنگ۔ سر و پد ٹنگ۔

سوج ٹنگ: پول ٹنگ۔ خست ٹنگ۔

سوچن و ختن، حوں و سلاط: جان و ستن ٹونگ، واپ ٹونگ یا ہا بے پکراتیں مردم کہ جان نے کار نہ زوریت۔

سوچن و ٹنگ و اشتر و گول ہاراں گوان ٹنگ: بے بادریں و ٹونگیں کارے و ہار و احوان ٹنگ۔ ذروغ ہندگ۔

بے نفس تزان ٹنگ۔

سوچن و نمب و کوند و گوان ٹنگ نہ بیت: پد بودیں کارا سرے ندریت۔

سودا ٹنگ: بہا ٹنگ۔ (2) ہدل ٹنگ۔ چیز پے زورگ و آئی و ہدل و چیز پے و و ٹنگ۔

سوریں آپ مایک و خٹکی آٹوگ و سٹیک: ہر کس ہر چیز سٹیک نہ کت بلے مایک سوریں آپ و سٹیک و آٹوگ

خٹکی و خٹک سالی و چیا کہ آہر سٹی و عادت انت۔

سوڈ ہندگ: پک دریائی اولاک کے و دومی اولاک و کش و ڈنگ و ادھک۔

سوڈ ٹونگ: ہم شور ٹونگ۔ تپاک ٹونگ۔

سوگھو وازگ: چیز و پیش وازگ۔ بلے نہ و ٹنگ۔ (2) کزیک۔ کچیک۔

سوگھو و ٹنگ: کت و رت ٹنگ۔ کزیک۔ کچیک۔ کون ٹنگ۔

سوکی ٹنگ: پزار ٹنگ۔ کچیک۔ دل سیاہ ٹنگ۔ شرار ٹنگ۔

سوگند و سر و پز و خٹک: پہ کار و ٹنگ یا نہ ٹنگ و سوگند و زگ و رند چہ آ سوگند و بنداں در کیکٹ و کجام

ہیو نے شو ہاز ٹنگ۔

سوگند ٹنگ: عہد ٹنگ۔ قول ٹنگ۔ کار و ٹنگ یا نہ ٹنگ و عہد ٹنگ۔

سوگند و زگ: قسم و زگ۔ (2) قول ٹنگ۔ راستی و زگ۔ راستی و زگ۔

سوگہ ٹنگ: پوہ ٹنگ۔ سر پد ٹنگ۔ (2) گوش و دہ ٹنگ۔ (3) باہر ٹنگ۔ ڈا و ٹنگ۔ سوچ و ٹنگ۔

سوگی ٹنگ: جنوزام ٹنگ۔ جنین و مرد و ٹنگ یا آئی و مرد و مرگ۔ (2) پد و غار مانی ٹنگ۔

نیکل، گونہ گنہ کا گال بند

سوم و گوند و گنگ: سوکھ و اڑگ، سُلک گنگ۔ سکین و یک۔

سوپان مگنگ: مان مان و گنگ۔ (2) کم کم و تادان و یک۔

سوپان گنگ: یوگ۔ گنگنیں چیزے و راجیز گنگ۔ پیر، داس یا دگر پنجنیں چیزے و دپ و تیز گنگ۔

سہر توگ: چیزے و سہر یں دز و شوم زہر گ۔ زہر گزگ۔ سبب و دم و دز و شوم و بدل یوگ۔ رنگ و

بدل یوگ۔ (2) حیران یوگ۔ بہک یوگ۔ (3) آس و اگراں پچک۔

سہر گنگ: موٹ جگ۔ گند گیس دم و چوٹ گنگ۔ مٹائی یا پٹی چٹ و تائید گنگ۔ جادو گنگ۔

سہر و پٹا یک شہریت: ہر شے و دتی قدر و قیمت۔ سہر و آرت پڑائی بوت نہ کنت۔ (2) بے نقیس کارے گنگ۔

سہر و زگ: رویں کار گنگ۔ (2) دل و زوگ۔ شو گنگ۔

سہی یوگ: زاگ۔ سر پر یوگ۔ حال و زنگ۔ سیاہ یوگ۔

سہی گنگ: حال و یک۔ معلوم گنگ۔ سر پر گنگ۔ گوش و گنگ۔ جار گنگ۔

سیاہ یوگ: جنیں و مردین یے و نا جائز یں نسبت و ہے نسبت و پاشلی۔ سیاہ کار یوگ۔

سیاہ و پٹا و سواک رنگ دار شہریت: سیاہیں زال ستر پٹن و آخر و مڑاک بہریت، مڑ رنگ و مڑاہ دار نہریت۔

(2) بے نقیس کاراں سیت نہریت۔

سیاہ پٹا و زنگ: بے کار و زنگ۔ خشک و حیران و زنگ۔ (2) نا امید یوگ۔ (3) بڑگی و عزائی زنگ۔

سیاہ و زگ: سیاہ یوگ۔ تہار یوگ۔ (2) خشک و حیران یوگ۔ بہک یوگ۔

سیاہ و زنگ: چیزے و سیاہ گنگ۔ رنگے بدل گنگ و سیاہ و رنگ گنگ۔

سیاہی و گزگ گئے فیاریت: سیاہ مام سیاہ انت۔ آنوکیں رنگ گئے فیاریت چہ سیاہ و اکتی و روشنائی و امیت

و مدار۔ مڑ مام مڑ و حراب حراب انت۔ ہر کس و دتی اتان و دت گور بہریت۔

سیاہ و زبانی: ہا کہ آئی و زبان و بدی و تا فیر بہریت۔

سیاہ گنگ: سیاہ کاری و نام گپت گنگ۔ (2) مرد یا زالے و سیاہ کاری و ڈوبہ و گنگ۔

سیاہیں گند پوگنگ نہریت: حراہیں و مڑ یں مردم و گنگانی نہریت و پنچو کہ سیاہیں گند پوگنگ نہریت۔

نیکل، گھوشتن، کال بند

سیرب آگک: مان آگک۔ دھل بونگ۔ جان آجوزگ۔ دوست بونگ۔
 ہسی دھاناں دگرگپیت، ہسی مردے ایش کنت: آجبر کہ چہ دپ دگرگت، راز پوت نہ کنت، آتا لان بیت۔
 ہسی دیک: گٹ دیک۔ چک دیک۔ ماں گنگ۔ پیرنگ۔
 سیری مراداں بونگ: ہا مراد دواہکاں بونگ کہ چو سیر دھیاں رس آنت۔
 سیری سنگیراں بونگ: دھیاں بونگ۔ شادہاں بونگ۔ گل بونگ۔
 سیر بیت سوریا نی، دودھ لاپ پھر یانی (دزادہ جان پھر یانی): دگرے دھیاں ناچ گنگ۔
 سیر کار بونگ۔ کچہ سیر لاپ نہ بونگ: زیاد ہیں کار دھمت گنگ بے اگت لاپ سیری نہ گنگ۔ بے نفیس
 کار گنگ۔ دار دنگز بونگ۔
 سیرک دھوک دودھ سوک، سوک ماں سوک: گزائیں صاحبے مان آگک، چچو کہ سیرک دودھ بچا گنگ د
 دزگ دتورینا کی دھوک۔ (2) تاوان بار بونگ۔
 ہسی گنگ: کڈگ۔ ریش د آپ دزگ۔ (2) دزاج بونگ۔ مزن بونگ۔
 جینک وتی ہونڈ دھوک دوا دند دارت: ہر کس ہر ساہدار پہ وتی ہڈ دگ پوشی دچیزے ناچیز اندیم کنت۔ جینک داز
 دارت، کاہ د بونج دارت بے وتی ہونڈ دھوک دوا دازیا کاہ دند دارت چیا کہ آپ دت د اندیم بے کلیت۔ (2) لحاظ
 داری د دور اندیشی پہ ہر کس د خزانہ۔

ش

شاہاشی ویک: دلہڑی ویک۔ شاہاش ویک۔ شرنو شک۔
 شام گنگ: دز چک و لمب رودیک۔ چیزے دزاج بونگ۔ کیش بونگ۔ (2) مردم یا ساہدارے چک و
 پسا سگ و بونگ۔
 شادمانی وارگ: دخی و شادہ وارگ۔ (2) دشمال بونگ۔ آباد بونگ۔
 شادی کور و پرائی: پتے بچے دودر کیت: گول نف و بیتا بونگ۔ پتے و بدل و دورگ۔ سوہیں بونگ۔
 شارا بگ: چہ نالو زانی و ذراہ بونگ۔ بیماری و کواہ بونگ۔ حزنیں نالو زانی یا مہنت و برداشت گنگ و رنگ۔
 جوڑ بونگ۔ (2) گزائیں و ہد و چہ سر و کوزگ۔ چہ مشکے و رنگ۔
 شارمن و پے شلیکی دوست رانت، کلن پے بھوئیں ہاکلی: دوست و خاطر اس و آئی و دز گوار ہم دوست انت و
 لوگ ہم پے ہائی و خاطر او دوست انت۔
 شاشان نہ چٹھرت پے کوات، کوہے حاک نہ بیت پے شہمات: شاشان و کوہ یا کلات پے کوات نہ چٹھرت۔
 چپا کہ حکم و ہڈ واک انت۔ رنگ پے شہمات حاک نہ بیت۔ اے بکل پے بلو چانی حزن مروی و بار و انت کہ ہلہ دو
 بلوچ گنگ و کار گنگ نہ بیت۔
 شال و پلو و بنڈگ: حبر و دل و وارگ، حبر و کیر آرگ۔
 شال و پوٹے، شالگ و مند و موٹ: حزیں و دھیں و ہداں، ساری و پوٹگی و ٹنگڑی و بے حال من کن۔ شال و پے
 پوشک و بریت، دتی کوئیں شالک و مند و موٹ، دتی قدر و کار ٹکن۔
 شام عزت گنگ: شپ و نان و دزگ۔ شام گنگ۔
 شان و پدیک: بے عزت گنگ۔ نام و پدیک گنگ۔ (2) تاوان و پیک۔
 شاں پے میریں چاگر و خورانت، بزدگ پے نریاں ہزاری اس، نامی گمانیں و پ خودیاں: پھر و شاں ہما بہ کنت کہ
 آئی و براہیت۔ سردار چا کر اس ہر بہ بندیت یا کسے دتی ہزاری نریاں و گلاہ و ستاہ کنت، خورانت۔ بے ہر کس و نا
 کس و سٹھاں سری جلوہ نہنت۔
 شان گنگ: پھر بندگ۔ حرنی پیش داؤگ۔
 شایک ویک: پھڑگ۔ داگی ایں چیزانی رچک۔ داگ و داگ گنگ۔ چتا گنگ۔ دور ویک۔ بھگل ویک۔

نیل، کوشتین و کال بند

شاک شاک ٹونگ: ٹک ٹک بونگ۔ نیل ٹک بونگ۔

شاک شاک ٹونگ: وڑگ۔ کڑک ٹنگ۔ نیل ٹک ٹنگ۔

شاہانت کہ ماہانت: لائق، نامدار و ہونا کیں مردانی زال پہ کہیب ملعت، جنین و عزت و نام و ٹنگ موں مرد و کہ مردی و لائق و انت۔

شپا ٹک پہ شد و شرت، کوشتین و خیراں کچنگ: درویش حزن مردی نشان و ٹنگ۔ (2) راستیں جبر نہ ٹنگ۔
 شپ پاسی بنگ: شپ و پاس بنگ یا داب و پاد آگ۔ (2) شپاں شیر بچیں زک و دزیہ ٹنگ۔ (3) شپ و دماں پہ ساعت پاد آگ۔

شپ پرا نادر ہاں و میا آتاں، روج پچا باندی بنگیں مرداں: آ کہ نادر و جان ناسلامت انت، پرائی و شپ گزاں انت کہ ہر کس آرام کھ آجے آرام انت، کسے نہ بیت کہ آئی و ول بڈی نے بہت و روج پہ بندی آں گزان انت چیا کہ روج و ہر کس بندی و نار اہتی و کم شرتی و گندیت، پیٹا پرائی و شپ شزانت کہ کس نے نہ گندیت۔

شپ پز بنگ: کاریے و کہ روج و گنگی انت۔ موں روج و ہر کت و انگت سر جم نہ ٹونگ۔ (2) در ٹنگ۔ کسے و دزا ہیں روج و زیاں ٹنگ۔ نادر ٹنگ۔ پشت بنگ۔

شپ تہار ماہ و جن تہار دیم بات، گوک جنو کیں و لیزہ و مردار بات، (نیل) ٹک وئی بات و سردار غم وارب بات: شپ تہار ہ بات، جن تہار دیم بہ بات، گوک جنو کہ بہ بات و لیزہ ہم مردار بہ بات بلے وئی ڈیہ بہ بیت و حاکم و سردار و ملک و مردانی غم بہ بیت۔

شپ تہارین و جن تہار دیمیں، گوک جنو کیں و لیزہ و مردار یں، ٹک غریبیں و بے غمیں سردار، بھر نہ بات و عرو و بلو مکن و: سیاہ و تہار یں شپ بلو و چہ راہ و کسر کت و رنگ راہاں پر بنیت۔ و کو و ہر زبانیں زال پہ مرد و بے عزتی و کم نامی کاریت۔ جنو کیں گوک و مردار یں لیزہ پہ و اہند و شرتی نیاریت۔ داریں ڈیہ مردم و چہ ہستاں بے ہست کھ و بے غمیں و بود لائیں حاکم و سردار و مستر پہ و دار و بچگیں قوم و بد حالی و مشکل و دی کھ۔ پیٹا و خدامہ کھ کہ بلو و ہر و چوٹیں زال، گوک و لیزہ و سردار بکیت۔

شپ و خرس گنوی انت، گنوک و چے خرس: گنوک و لو و ترس کار نہ کھ۔ ہا بہ تربیت کہ سار انت و آئی و چیزے و تادانی و خرس بہ بیت۔ گنوک چرے خرس و خدام رکیت۔

شپ جاہ و روج جاہ و ٹونگ: شپے پک جا گے رو چے دگہ جا گے ٹونگ۔ پہ چیزے و شوہا و کار یے و پش و تر و گرد ٹونگ۔ (2) لڈ و بونگ ٹنگ۔ یک ہندی و نہ تنگ۔ (3) بے ذر و بے لوگ ٹونگ۔

شپ بنگ: شپ خون۔ شپ و بنگ۔ ہا بنگ کہ شپ و ہرگ بیت۔ (2) اناگت و ہلمہ ٹنگ۔ آوار بنگ۔

نیل، کوشتن و کال بند

شب رنج۔ (3) دُڑنی بڑگ۔

شب رنج ہوگ: دُڑی دُڑگی یا پہ خراب کاری و نیت و شب و ہوگ۔

شب و رنج و شب: سک تہار۔ شب و شب انت بلے رنج ہم شب انت۔ (2) نا اُمیدی، ظلم و زور اکیانی دور و باری۔

شب و بچ پلگ: تہاری و مان شاگ۔ (2) نیم شب۔ (3) نیم شب و رند۔ (4) شب و ہاگد سری و ہد کہ کوش سرگت۔

شب و پلگ: نیم شب و کئے رند و دہ و سارتی بے ایر و یک۔ ہام رنگ و خوشی و ہد۔

شب نہ استار و شانت و گیاہان پہ بلوچ: بلوچ گیاہاں بے بلوچ و شانت نہ انت و نا بلوچ و بے گیاہان و شانت بیت۔ ہے وڑ و تہاریں شب پہ استار و آہانی رو شانی و شانت، بے استارانی رو شانی و شب تہار بیت و شانت نہ انت۔

شب پچگ رنج نہ بیت، ناداں پہ بازیں کوشتن و: مشکلیں دور پہ تلوسگ و ہوشو لوگ آسان نہ بیت۔ ہنجو کہ ناداں پہ کوشتن و پنت و سوج زہکار و نادانہ بیت۔ بیضا باید انت کہ ہر کس پہ اندام و گزان و سنگین بہ بیت و دہ و دلی و جنجالانی و ہم و ہداریت۔

شب پہ مرد و تہا ہے، نہ تا مرد و کلا ہے: مرد شب و تہاری و پوت پناہ و دیماں کے ملکیت، بلے نامرد و لغور شپاں کریت و آئی و پوت و بلا ہے زانت۔

شب چر و پٹ و کلات و ہندگ: بے دودیں کار رنگ۔ کوش انت کہ شب چراں و تی پٹ کو تکلف کہ پٹ و کلات و بندیں تاں کہ چہ ہو و طوفان و بہ رکیں۔ چوش اش ہم کوش انت کہ بادشاہ و چار ہند کہ آچہ مڑگانی پٹاں کلات کے ہندگ لوہیت۔ ہر مڑگے کہ پڑے مقصد و وتی پٹاں بہ دنت، آئی و اراد و دیش رنگ بیت۔ اے حال کہ شب چراں اش گت، ایساں پہ ویک و گھا و گھا دی و وتی پٹ کو تکلف نوں شب چر رنج و مرچی بے پٹ و بے براہ انت، چہ شرم و رنج نہ کریت، شب و چریت۔

شب چر نبو، و ت و مپاچ: اشتاپ کاری شزیں کارے نہ انت۔ چہ شب چر و کہ پہ کسانیں سوب کے امیت و دت و پانک و بے پٹ بے براہ مڑگن۔ ہر کس باید انت کہ دور اندیشی بہ گت۔

شب و چکل انت، لگیت یا مہ لگیت: سٹی بگ۔ پہ اندازہ کار رنگ۔ ہنجو کہ شب و چکل مان کیت یا نہ امیت، زاگ نہ بیت۔

شب ستر بیت، سیاہ و تہار، پیدا و انت مات و گواہاں: ہاعر تیں مردم و مدام شتر و گندگ و ہنجو آرگ و زانت بیت چیا کہ شب اکس ستر تہار بہ بیت بلے چوش نہ انت کہ کسے و تی مات و گواہاں ہنجو میاریت۔

نیکل، کوشتن و کال بند

شپ و شون رنگ: اٹل و یک۔ ہنر جم رنگ۔ کارے و کاٹر و تمام رنگ۔
 شپ رنگ: پشت رنگ۔ جاگے و پدھر نہ رنگ۔ راہ و شپ رنگ۔ (2) دار رنگ۔ بڑگی رنگ۔
 شپ و کوشید و روج و زبان: مردم و باید انت و قی زبان و اتان کور بہ بیت۔ کوشکلیں حیرت و پو شیدہ
 نہ بیت، الم و تالان بیت، پاشک بیت۔
 شپور و یک: شتر یک کہ درانی و شتران و بروت۔ نرم نرم و لیٹ و یک۔
 شپور و یک: شیر و یک۔ ڈوت و یک۔ (2) لڑاں و لیٹ و دران و وک۔
 شپور و یک: نرم نرم و لیٹ و دران و شتران و وک۔
 شت و یک: جنگ۔ دھال رنگ۔ کون جنگ۔
 شت رنگ: فہمات جنگ۔ دھال رنگ۔ ہنر و یک۔ (2) پتے راہ و فہمات جنگ۔
 شت رنگ: جنگ۔ فہمات و یک۔ کون جنگ۔ (2) ہنر و یک۔ (3) دزوغ ہنر۔
 شتر و یک: درانی و رچک یا لیٹ و یک۔ یک چیزے و چرہیں یا سئلہ نیں قنی و سر و تیلانک و یک کہ
 شتران و ہر دوت۔ پھل و یک۔
 شتر و یک: لیٹ و دران و وک۔ ہنر۔
 شتر رنگ: سہرا رنگ۔ کچی رنگ۔ (2) گناہے یا بدیں مے و ہنر رنگ۔
 شت و پاد رنگ: فساد و چیزہ پیدا ک رنگ۔ بدی و نہ و فنی پیدا ک رنگ۔
 شد و یک: نیم لاپیں و یک۔ ہنر و یک کہ شد و دوت۔ کتیں و یک۔
 شد و یک: گوری رنگ۔ وک و یک۔ لاپ و ہنر رنگ۔
 شد و یک: وک نہ و یک۔ شد و یک رنگ۔
 شد و یک: کوشت رنگ۔ پکارے و ہر ہنر و یک و تاج رنگ۔
 شد رنگ: بازی و ہرے و شد و ناز رنگ۔ شد و رنگ۔ روتاں بندگ۔
 شد و رنگ: حیا و یک رنگ۔ بے عزت رنگ۔ کم شرف رنگ۔
 شد گوں حیرت و میر نہایت: شد و لکڑی ہر کار ہر ماتیت، شد و لکڑی مرد و پدھر و خاطر اگوں حیرت و ہم جنگ دنت۔
 شد و نواز و کورنت: شد و نون ہر کچی و بارت، مردم و نوز و کم طاقت کنت، شیر و نواز و ہم کم دید و کور کنت۔
 شد و یک و یک کا رنگ و صبر نہ بیت: شد و یک کہ شد و یک انت، آئی و پ و وک و بل و پ انت۔ آئی و وک و
 آڑگ و ہم صبر نہ کنت بلے مردم و باید انت کہ چو شیں بلا ہوشی مہ کنت، پاندام بہ بیت۔
 شد و یک و یک قبرہ و حاک و ہنر کنت: حارص مدام حارص انت۔ ہم شد و یک و پدھر و مال میر نہ بیت، اے حارص و

نیل، کوشتین، کال بند

آقیر ہارت گوں۔

ٹھٹھیں لاپ میریت تے ٹٹھیں ٹنگ نیت : بلوچ پہ نام ٹنگ۔ واری غٹوگی عیہ نہ انت، وار ہم سیر لاپ بوت کن انت بلے نام ٹنگ کہ روت آپدا وتر نہ کت۔

شرع ٹنگ: لہم غزم ٹونگ۔ (2) نذر ٹونگ۔ لغو ٹونگ۔

شرع چہ شرع ڈور ٹنگ: شرع شرع یا ٹنگ بدی پکے دوی ہرہ انت۔ شرعی مسہ بیت، شرعی زانگ نہ بیت ہنچہ کہ اکس ٹنگی مسہ بیت، بدی عکے ماریت۔

شرع سیریں کارڈ دل جنیں اولاک پہ ٹھٹھیں پیداک نہ بیت ہازیں: شرع زال دل جنیں اولاک پہ واگ دست نہ کہیت۔ چہ طالع دارے ہرہ عکے کپ انت۔

شرع ایر ٹنگ: ٹنگ کارڈ شرع بیت بندگ۔ شرع جنگ۔ شرع بندگ۔

شرع بندگ: شرع ٹنگ۔ شرع سوہین ٹونگ۔

شرع بندگ: شرع ایر ٹنگ۔ اکہ بندگ۔

شرع بندگ: بنے نہ ٹنگ۔

شرع جنگ: پہ کارے ٹنگ عہیت بندگ۔ شرع ایر ٹنگ۔ اکہ جنگ۔ نذر بندگ۔

شرع جنگ سال عہیت ہوا کٹوک شش ماہ: شرع جنگ عہیت سر آ سر باقی پہ بندگ عہیت چیا کہ شرع عہیت

ہام مردم بادت بلے آ کہ ندرگ چاریت آئی عہیت ہم پہ بندگ عہیت بلے سال دوران عہیت شش ماہ عہیت ہا

شرع جنگ عہیت چاروک آباد عہیت حال نہ بیت۔

شرع ٹنگ: شرع بندگ۔ شرع سوہین ٹونگ۔

شرع عہیت عہیت عہیت: ہر شے یا ہر مردم، ہر چن کہ شرع بیت، بلے عہیت بوت نہ کت پیداکس بے

عہیت عہیت عہیت: شرعی عہیت گہی ہرہ انت، ٹٹھیں ناہ عہیت بن انت۔

شرع شرع وپ عہیت: نام عہیت ٹونگ۔ کم شرع ٹونگ۔ بدنام ٹونگ۔

شرع وپ: عزت وپ۔ دیم عہیت آد آگ۔ عزت ٹنگ۔ مردم گری عہیت ٹنگ۔

شرع وپ: ظاہر ٹونگ۔ ظاہری ٹنگ۔ پدرا ٹونگ۔

شرع جنگ: شرع بندگ۔ آئے عہیت ٹنگ۔ (2) داوا دارانی نیام عہیت مسلمانانی عہیت شرعیت عہیت فیصلہ ٹنگ۔

شرع عہیت عہیت: آ کہ ٹٹی نیں جن انت یا شرع عہیت راوا ٹنگ، گوں آئی عہیت عہیت یا جن عہیت

ٹنگ عہیت نہ انت۔ عہیت ہانت کہ نا جائز انت، ہانت کہ چہ دو وال دوران۔

شرع وپ وپ: شرعیت: شرعیت کارڈیم عہیت روت۔

عہیت بندگ: ہانت عہیت۔ عہیت ٹنگ۔ عہیت ٹنگ۔ عہیت ٹنگ۔

نیل، گونہ گونہ کال بند

بہشت نگ: نشان نگ۔ نھا نگ۔ ٹچک نگ۔ بنگ۔ (2) گور بندک۔ بنگ۔
 بہشت نگ: بنگ نگ۔ ٹوپک۔ پتہ نشان نگ۔ بخت دارک۔ بہشت بندک۔
 بہشت نشان ونگ: گڈی نشان ونگ۔ کئے۔ نہ نگ۔
 شعر بندک: کئے۔ توصیف یا لہجہ نگ۔ شعر بندک۔ شعر بندک۔
 شعر بنگ: شعر الحان نگ۔ (2) دزون بندک۔ رینگ۔
 شعراں ہمارے گوش آنت، دوت نموہری دادا اگر آنت: ہا کہ دل نیکہ آنت۔ پتہ کئے۔ مہراں ذرا آنت، شعر ہا
 گوش آنت، ہر کس شعر بندک نہ کہنت۔
 شعر وپ۔ بنگ: شعر بنگ۔ شعر الحان نگ۔ شعر کوٹک۔
 شکار و حیر ونگ: شکار۔ کول شکاری۔ چنگ۔ بھرچ۔ انچش۔ آہک۔ کہوش بنگ۔ بہ بیت۔
 شک و بنگ: شکی نگ۔ بدگمان نگ۔
 شکر ماں چلنیں پات۔ آنت: چو نہیں وہدے آتنگ کہ شکر۔ شریں درپے۔ پدل چلی۔ لیگاریں پاتاں کن
 آنت۔ اے قل پندہ بودیں دورے۔ ہاروا آنت کہ مردم شتر۔ گندگ۔ فرق۔ عید۔ امہ۔ زانت۔
 شکست و زک: بدوش و زک۔ تاواں بار بونگ۔ نقص بونگ۔ بد شک۔
 شکی بونگ: جالت بونگ۔ (2) بدگمان بونگ۔ بے بار بونگ۔
 شکی نگ: پتے۔ شرمندگ نگ۔
 شکالی نگ: خراب نگ۔ بے کار نگ۔ زوال نگ۔ چیزے۔ بچو نگ کہ کسی کار۔ معیت۔
 (2) شکالاں ونگ۔
 شکان بنگ: شکور ونگ۔ سوچ۔ بچیں جبر کوٹک۔
 شکر۔ کول لڑاں بونگ: شکر۔ چ پست نہ بنگ۔ شکر۔ خالی بونگ۔ ہامین۔ ہلاس بونگ۔ (2) تاواں بار بونگ۔
 کسے۔ مال۔ بندک۔
 شلوار و بنگ: بے پردہ بونگ۔ شلوار۔ در بنگ۔ بے عزت بونگ۔ (2) شلوار۔ بچ بونگ۔
 شلوار۔ بونگ: بے عزت نگ۔ بنگ نگ۔ کم شرف نگ۔
 شلوار۔ بچ نگ: آجک۔ بونگ۔ (2) بنگ۔ بے عزت نگ۔
 شلوار۔ ہرام تا پاوانت: کسے کہ مدام دار۔ بونگ۔ بہ بیت یا ہا کہ بے سندھ۔ بے کمرات آنت کہ وقتی شلوار۔ تاوا
 چائی۔ سندھ۔ ہم نہ بیت۔

بیکل، کوشتن و کال بند

فُجے و شانزدہ سرِ محمود بڑا تانی گواہ فُجے پندرات و شوق انت و شانزدہ پند و: بلوچانی گورا ماہ و شانزدہ و فُجے و روج پند و پند اتان و فُجے نہ انت۔ ہمیشہ بلوچ زال اے روج و سر نہ شود انت و شتریں چٹ و پوشاک گوراند کن انت۔ (گوش انت کہ ماہ و شانزدہ و فُجے و روج و میر حمل کھتی ماں دریا و شک و پرنگیاں دست گیر نمک و نمک و کارنگ پمہا اے روج و ماہ و اے تاریخ و بلوچ پند لکنت۔)

شکافی بھر بونگ: خیرات بونگ۔ مدر بونگ۔ قوی بونگ۔ (2) یلہ و بنگ۔

شکافی بھر بونگ: یلہ و بنگ۔ (2) خیرات بونگ۔

شک بونگ: خیرات بونگ۔ قوی بونگ۔ مدر بونگ۔ کئے و بلاہانی زورگ۔ قربان بونگ۔ صدقہ بونگ۔

شک بونگ: مدر بونگ۔ خیرات بونگ۔ قربان بونگ۔ چاگردی بونگ۔

شک بونگ: تالان بونگ۔ ٹال ٹال بونگ۔ داگ داگ بونگ۔

شودانی شودگ: جنین چٹ و بالغ بونگ۔

شوق و بونگ: کئے و آشوب و بچالے و دور و بنگ۔ (2) کئے و کوں کاریے و مشکول بونگ۔ دست گفٹ بونگ۔

شوق و بونگ: کون بونگ۔ ہمداری بونگ۔ کون رم و کوں بونگ۔

شوپہ بونگ: چٹ چٹ چٹ: مرد و اولی شپ و بچہ آرزو بیت، آئی و عزن مردی و براہندگی ہم زانگ بیت و نوک پیدا ک بونگیں چٹ چٹ روج و اندر و زانگ بیت کہ بوو و برکتی بیت کہنا۔

شور بونگ: ہمداری بونگ۔ تپاک بونگ۔ (2) پندل ساڈگ۔

شور بونگ: پلے و زہر و بنگ۔ آشوب بونگ۔ شور بونگ۔ (2) ڈاہ و بنگ۔ سوگہ بونگ۔

شور بونگ: ہمداری بونگ۔ گور و وانی بونگ۔ ڈاہ بونگ۔ گزائنگ۔ جیرگ۔ بھڑا بونگ۔

شور بونگ: شور بونگ۔ صلاح بونگ۔

شوگر بونگ: بے شوگر بونگ، آکر سر و فخت انت، پند و گز بونگ: سوری مرد و سوری زال دوئیں گز بونگ، بے آہاں کہ سور نہ بونگ ہم دوئی گز بونگ۔ سور و ساگ آسانیں جبرے نہ انت بے بے جوئی یا بے جی گزان انت۔

شوگر بونگ: حیزیں گام بونگ۔ دزائیں پند بونگ۔

شوگر بونگ: دزائیں بونگ۔ تیز و زورگ۔ دور بونگ۔

شوگر بونگ: پے شول زورگ۔ حیز زورگ۔ (2) پے لاپ کفی و زورگ۔

شوگر بونگ: دزائیں بونگ۔ شہار بونگ۔

شوگر بونگ: کون حیزیں گام بونگ۔ (2) پند بونگ۔ (3) آپ و تھا و ڈانگ و وداں دزائیں بونگ و زورگ و پے و ڈانگ و شہار بونگ۔

بیکل، کوششیں، کال ہند

شوم پاؤ: بد پال۔ بد طالع۔ بد نصبت۔

شوم ٹس کرکارت: بد بختی، ہانت کہ ٹس مال ٹریں شیک یا مال بیارات، بخت چکیں چک۔ بخت بلوچ کو چک انت، آئی و نام و تنگ انت و چک مہمان انت، آؤ کرے لوگ و روت، پست و ماتے نہ انت۔ ہے وڑ ٹریں ٹس آٹس و زانت نہ بیت، مال و گیش نہ کست۔

شوقی لیز باری نہ انت: شوقی و بد بختی بنی آدم و دام امراہ انت۔ اے چو شیں بلا ہیں بارے نہ انت کہ لیز ہے بہ بارت۔

شوقی و ڈورگ: بدیں رو چانی آہک۔ عزاب و بڑگ بونگ۔

شون دارگ: پیش دارگ۔ نشان و یک۔ ڈنگ۔

شون و یک: پیش دارگ۔ ڈنگ۔ نشان و یک۔ (2) سر و سوچ نگ۔

شونز و ہادیگ: بے سببیں کارنگ۔ بے نفیس چست و ایر۔

شونز و یک: چز ہر و یا کیگ و رنگ و بدل بونگ۔ رنگ و گرگ۔ بد بخت بونگ۔ (2) چو شونز رنگ و بونگ۔ شو ہارنگ: بند و بست نگ۔ در بیک۔

شہار و یک: دست یا پادانی و زاج نگ۔ مال نگ۔ (2) پہ کام بنگ و پادانی دیی نیمگ و ذرا ج نگ۔ (3) بچک بونگ۔ بے سندھ و بچک۔ سا پار بونگ۔

شہر و ایر و یک: شہر و ہمگ و آہک۔ بچک و شہرستان و آہک۔ شہا تاں ہندگ: شہات بنگ۔

شہات ایر نگ: شہات بنگ۔ شہات نگ۔

شہات ہر نگ: کوں زور و شہات بنگ۔

شہات و شت نگ: شہات بنگ۔ دھال و یک۔

شہات نگ: شہات نگ۔ دھال و یک۔ شہات بنگ۔ ہر نگ۔ شہات ایر نگ۔

شہات لنگ: چہ کسے و شہات و زگ۔ (2) نقصان و تاوانی بونگ۔

شہات و زگ: شہات و لنگ۔ (2) تاوان ہار بونگ۔

شہات و فٹ نگ: کسے و بنگ۔ شہات نگ۔

شے چہ بیکس مالیک نہ انت: شے ٹری ہر چون بہ بیت بے کرامات بخت نہ بیت۔

نیل، گونشتن ء کال بند

شیپ رزگ : چه نر زء بجل ء آہگ۔ لیٹ وراں یا شور گمان ء آہگ۔ (2) مار ء بختگ۔ گونڈیں مارانی بختگ۔ (3) آپ ء سر بجلادی ء رزگ یا بچگ۔

شیراں بٹ بے ٹنگ : عیب دار بونگ۔ (2) دل ء لیگار بونگ۔ دوسروں ء نیام ء دل رنجی دوی بونگ۔ شیر ء ایر ویک : دو ٹنگ ء وہاں ولوت ء شیر ٹنگ۔

شیر ء بڑکت آگ : ولوت ء شیر ء کیش ٹنگ۔

شیر ء بونگ : تاں وراں ایریں ذکریں یاد گیں شیر ء بونگ ء بڑ پش بونگ۔

شیر ء بچ ٹنگ : ٹنگ یا کسانیں زہگے چہ مات ء گوراں شیر ء بچ ٹنگ ء بند ٹنگ۔

شیر بوش انت ء تو لگ ء زور باہ وراں انت : زور آدرے کار کنت، کستریں ہم سوب کنت۔ شیر اکس ء کار کنت، ہما کار ء سرائکین گوشت ء ہڈاں تو لگ ء زور باہ وراں انت ء سیر لاپ بنت۔

شیر بخت ٹنگ : کسانیں زہگ ء چہ ماتے گوراں شیر بچ ٹنگ ء وہدے پورا نہ ٹنگ ء ساری ء زہگ ء چہ شیر ء بچ ٹنگ۔

شیر ء شکر بونگ : نارضائی ء زہد وٹ بونگ۔ کون یک دوی ء وٹ ء وٹ بونگ۔

شیر ٹنگ : ماد گیں سہدار ء چہ گودا ناں شیر ء ایر رچگ۔ (2) جنین یا مال ء ولوت ء دتی زہگانی بچ ٹنگ ء حاطر ء چہ گور ء گودا ناں شیر ء ایر ویک۔

شیر کئی ء دنان ء گنر ء رزگ : مزوہ دار بونگ۔ سوبیں بونگ۔

شیرگ ء سومانی در ٹنگ : کتے ء ٹنگ ء فحش ٹنگ۔ ژند ء وٹ ٹنگ۔

شیر ء ٹوک ء ترو ویک : شیر ء سر کاہری ٹوک ء نہر دگاں چار چیا کہ آول ء لغورانت، وپ ء گزیت۔ بے چہ ٹس ء ترو ہم دنت۔

شیر ء متنگ : ذکریں شیر ء متنگ ء روغن چہ بٹکیں شیر ء جدا ٹنگ۔

شیر نہریت، شیر ء پوست نس انت : شیر شیناک انت، زور اورانت، پھیا آئی ء پوست ہم شیر ء شیر ء دنت، شیر ء پوست ہم بے ار وٹ نہ انت۔

شیطان دتی لوگ نہ صوحیت : چہ قوت ء ہر کس شیطان ارانت۔ شیطان کہ ہر کسی لوگ ء آس دنت، دتی لوگ ء پھر یزیت۔

نیل، موشتین و کال بند

شیطان و سریرنگ: واب و گوں کسے و ہم بستری و بوہت و واب نگ۔ (2) روئنگ۔ رویں کارے و نگ۔

شیطان و بارڈر و زک: اد پار و برداشت نہ بونگ۔

شیطانی نگ: منافعی نگ۔ پلیدی نگ۔ نیکی نگ۔

ہیک رزک: زراب و زک۔ تچان و کوڈک۔ (2) چیک و زک۔

ہین و شیر و ہنگلیں نان و ہنگلیں: بے کرد۔ نابود۔ کار و جان و زک کال۔ سستین مردم۔

شمنوش کوک: زراب و زک۔ (2) تچک۔ تیزی و زک۔ زمین و سر و گردکان بونگ و زک۔

شین و بونگ: پے و رزک و نقصان و یک و فکر و خیال و بونگ۔ (2) حیر و اندری دگرے و سزاب و

بونگ۔ (3) سیل نگ۔

شین نگ: سزاب نگ۔

شے و اکس شیکی و بونم، پوئی ساگیں سرے بوت: شے و پیر و فقیر اکس چو شیں جزائیں سر بوتیں انت

گذا آہانی کار چنڈک نہ بوت۔ کس گسی دردانی دواند انت، ہر کس چدوت و کیش نہ انت۔

شے لہداد و ماش، ڈوریت سر و نم و، وڈنت پردوسر: تاوان و سودا نگ۔ زیادئیں قیمے و زک و کم قیمت و

بہا نگ و زرت و زرع و سوب مند کس نہ بیت۔

3

صاف رنگ: خردک۔ پکارنگ۔ پیک رنگ۔ سبز رنگ۔ سارک۔

صبر دارے رنج دارے: صبر و اجہ بے سوپ نہ بیت، سوئیں بیت۔

صبر و عن شیر کن انت (صبر زن دُشمنگ انت) : صبر، اوپارغ برداشت بے تک نہ کھی۔ آئی عجز دام و ش انت۔

ضمیمہ چھٹا گورنمنٹ : ضمیر نہ بھائی انتہائی ناہنسی انتہائی۔ ضمیر مردم و راہداری سوچیں گے آباد کنندہ، بلے اشتیاق کاری تاوان بار کنندہ۔

ضمیر ہے سمرقند ترک: چہ ضمیر درد۔ برداشت نہ یونگ۔ ضمیر حذر کو ترک۔ سنگ و اپار حذر ہلاک یونگ۔
ضمیر شکر سنگ: او پار سنگ۔ برداشت سنگ۔ سنگ۔

خود را خوار و ناتوان بگوئید: چه دانا این ایماں نامیت بگوئید۔ بگوئید لاچار بگوئید و چه گس و مدت و کمت
و امیت نہ بگوئید۔

خند نکاں پئے عیڑہ جھگ: مَرگی بُونگ۔ نہ سُرگ۔ (2) بے ہوشی۔ ساپا ر بُونگ۔ بُونگ۔

صدقہ تک درگزی، پیک ڈسک ۽ آہن گری: زوردار ۽ دیم غرزور ۽ کمزوریں مردم اوشتات نہ کھت۔ ایشی ۽ مثال درگزی ۽ صدقہ تک، آہن گری ۽ پیک ڈسک ۽ تگے ۽ برامانت۔

صد سُر ویک، عبات بلے غشی نئے مان مہات: درگوتی عوت ہز انت بلے مٹی سرچو دیل ءنجبالاں بد نہات۔
صد قہ بونگ: شک بونگ۔ قربان بونگ۔ نذر بونگ۔

صدقہ گفتیٹ ڈبان، صدقہ یادنت ڈبان: مَستریں جنہال بلوچ و زبان انت، کہ بے ریا و ترس ناک انت، گفتیٹ ہم و یادنت ہم، ہمیشا زبان و پیرز لئی انت۔

بیل، کوشٹین و کال بند

صد گس و بے گس بونگ: لاوارث بونگ۔ ہمارے گس بڑائی و پشت نہ گینگ۔

صد گراگ و پختاں پخت شایعہ کشیت: پکے کردل اور غریب چار بہ بیت، صد و صفت انت، ہے وڑا کہ یک شایین
نے صد گراگ جنت و کشت کھ۔

صد غس حاکے چر و زرگ: مرگ و قبر بونگ۔

صلاح گنگ: شور گنگ۔ ہم شور بونگ۔ (2) نارضائی و رند و ش بونگ۔ وٹ ماں وٹ وٹ گنگ۔ نہ وٹ خان
وٹ وٹ گنگ۔

صلاح و پنگ گنگ: ہم سنٹ بونگ۔ ہم تران بونگ۔ ہم ول بونگ۔ ہم صلاح بونگ۔

صلاح و پنگ: وردن و زرگ و کوشک۔ پہ کاریے و گنگ و راضی گنگ۔ کسے و راجیز یے و یک یا زرگ و
کوشک۔ (2) جتنے لڈگ۔ میا رزیگ۔

صور و ونگ: صور و توار ہر ماہگ۔ مسلمانانی مذہب و روع کوں آہانی اللہ و حکم و آئی و پڑ پینگ اسرائیل و دوتی و و
ہٹ گنگ یا گنگ کہ چر و رند پور ہیں جہاں تباہ و برباد بیت۔

صید و جریٹ، خچم نے گوں حصاران دانت: صید و جریٹ بے جیم نے مدام گوں حصاران انت چیا کہ آئی و دیم
پان بڑزیں حصاران انت۔ ہر کس ہے لوبیہ کہ کسے آئی و پستی دان و پلہ مرز بہ بیت و سلیانی ساعتان آئی و را
دل ہڑی و گنگ بہ کھ۔

ط

طالح و اگ: بخت و یلہ و یک۔ بد بختی و شومی و زورگ۔

طالح و کچک: بخت و کچک۔ بخت و یلہ کچک۔ بخت و زورگ۔

طیب کہ طیبہ یونیس، وئی لاپ ے چو نگار و نہ یوت: طیبی و دانائی ہر کس پہوت کنت۔ آ کہ حکیم و طیب انت

آ ساری و وئی نادرانی و علاج و کنت۔ آ کہ پہوت و کنت نہ انت پہدر و چوں کنت کنت۔ آ کس طیب و نادران

انت و لاپ و چو نگار و انت آئی و درے و طیبی و علاج و وقت ہر انت۔

طلاق و یک: زال و نہانی و یک۔ نکاح و ہندگ۔ رخصت کچک۔

طوفان و داہر یونگ: طوفان و کچک و ہلاس یونگ۔ دریا و ایر ماد یونگ۔

طول کچک: دراج کچک۔ وول کچک۔ قول کچک۔

طول کچک: دراجی و کچک کچک۔ (2) نسل پائین و نہیہ و نفعان و یک۔

ع

عاجز نگ: دل سیاہ نگ۔ کز درنگ۔ بے دس نگ۔ پہری نگ۔
 عالم خیر نگ: کسے عجب ارنگ۔ کسے عیاں درنگ۔ ہر جاہ ہر گجا نام عذپ نگ۔
 ہجرت کرنگ: نصیحت درنگ۔ پنت درنگ۔ سبتی کرنگ۔ (2) ذاہ کرنگ۔ سو کہہ ٹونگ۔
 عجب نگ: فخر نگ۔ جنان نگ۔ (2) نہ یونگین ے ع نگ۔
 عذت درنگ: عذت عودہ معیاد ع تھا یونگ۔ مسلمانان مذہب ع روع زال ع مہنائی ویک ع سے ماہودہ روج
 عذت ع روج انت کز زال دوئی سانگ کف نہ کف۔
 عرداس نگ: عرض ع دسہدی نگ۔ (2) سوال نگ۔ خواست نگ۔
 عزت ع ایم نگ: عزت ویک۔ خاطر نگ۔ لحاظ نگ۔ پرواہ نگ۔
 عزت ویک: بالا بنگ۔ جی ع جان نگ۔ نجم ع دلاں دارنگ۔ شرف ویک۔
 عزت نگ: شرف ویک۔ خاطر نگ۔
 عزت ع کرنگ: بے شرف نگ۔ بے عزت نگ۔
 عقل آگس بازار ع بہا جتیس پے وئی بے ساریں سر ع زور تیں: عقل ع دانش پے بہا نہ انت، اے حدائی بہرے،
 آگس نالیش پے بہا بدستیں، ہر کس ع پے دت چہ بازار ع بہا زرت ع کس کم عقل ع کم دانش نہ بوت۔
 عقل ع نہ وئی آسپ ع توصیف ع کف، بے عقل وئی جن ع چہ: دت گلا ہی کم عقلی ے ع وئی زال ع گلا کہ
 میار انت۔ آکد انت کار ع سو گہانت آکس توصیف کف گلا وئی آسپ ع مالے۔

نیکل، کوہشتن و کال بند

عقل و چہ سر و ہڈی: زانت و نیم و یلہ و یک۔ ہوش و تر و گ۔

جلت روٹ عادت نہ روٹ: عادت بدیں یا خیریں مام گون انت۔ آمروم و یکہ نہ دنت۔ نادر ای جان
ناسلامتی یلہ دنت۔ بلہ عادت و نیکل ہلہ ووندہ و انت۔

عمل و نگ: نپ و نگ۔ کاری و نگ۔ چیزے مان آہ۔ (2) سر جمیں و غیر جمیں کاری و نگ۔ خیر و نگ۔

عوض و نگ: مٹ و ویک۔ دات و نگ۔ (2) بدل ویک۔ جبر و پیر ویک۔ بد و خیر ویک۔ (3) دپ و نگ۔
حر جاں ویک۔ دیتاں ویک۔

عہد و پڑ و نگ: قول و پڑ و نگ۔ قرار و سر و نہ او و نگ۔ بچ و نگ۔ زبان و پڑ و نگ۔ (2) بے زبانی و نگ۔

عیب ماں باساں انت، گمان خیر و بارت: عیب و کئی اکس چہ دت و یا چہ دتی کز در و ناتوانیں باساں بہ
بیت، آمروم و گمان تیر نہ بارت۔ نذر و لا چار و بے دسں مردم و کاری نہ بنت۔

عیش و نوش و نگ: و ز و نگ، و خمال و نگ۔ سیر و آباد و نگ۔

عیشی چوٹواں زیان و نگ: سر و قربان و نگ۔ دت و کو شار و نگ۔ زیان و نگ۔

عیشی سر و با و نگ: زیان و نگ۔ سر و قربان و نگ۔

☆

غ

فرق بونگ: آپ عیازمین و بونگ۔ ایرزدگ۔ تباہ بونگ۔ تاوان ہار بونگ۔

عسل ویک: مزدگ و شودگ۔

عسل نگ: سرع جان و شودگ۔ پاک و پنگار بونگ۔ جان شودنگ۔

غلام دانیت قرآن و چد و تاں روم و شام و صد لعت انت غلام و: غلام و کم نسب بے پاد و بے وفا انت۔

آہانی سراپہر ہندگی نہ انت۔ کم ذات مدام و تکی و زگ و روت۔

غیرت و پوڑ و آپ و ویک: بے عزت بونگ، دت و بیک نگ۔

غیرت آپی تڑپے، گت، لخت: بلوچ و آپ کہ کہیت، آعزت و شرف و واجہ نہ بیت۔ غیرت و عزت

بلوچ و آپ انت، بے عزتیں مردم بے آپ انت۔ کم شرف انت۔

ف

فاتحہ دیک: پہ خیرات کنگہ چیز ہے و سرعہ مسلمانانی قران و آیات واگ و بہر کنگ۔ (2) دعا لوگ۔

(3) پھر تکین و شک و آئی و دوی زند و آرام و شائستگی و خاطر اے نیک و دعائی کنگ۔

فاتحہ واگ: مسلمانانی مذہب و روع نماز و تہمت و رند چہ اللہ یا حداء دعا و لوگ۔ (2) پڑس و سرعہ دستانی

داڑگ۔ پھر تکین و ارواح و آسودگی و دعا کنگ۔

فتح و فتح: بے ہمت بونگ۔ بے توکل بونگ۔ بے شج بونگ۔ کم ہمت بونگ۔ لغوری کنگ۔

فتویٰ و دیک: مسلمانانی مذہب و راہ غریبہ ہندی روع چیز ہے و فیصلہ دیک۔ یا کجام ہم چیز ہے و سرا شریعت و رو

و ہا چیز ہے کیش و گوارے فیصلہ و جار کنگ۔

قرض کنگ: ثمان کنگ۔ انداز کنگ۔ کاریے بونگ و نہ بونگ و بار و انداز کنگ۔

فریب و دیک: رو دیک۔ رہیوگ۔ پڑاگ۔ دعا و دیک۔

فلانی گزہانی کنگ: زاہ و دیک۔ زاہ و بد کنگ۔ (2) از ر و ہمون کنگ۔ کار و کنگ۔ یا نہ کنگ و حاضر اتو جیل

ساڑگ و از ر و ش کنگ۔

فلانی چاپر، ناگس، ناگنہ: ڈہار پ ڈہار گردگ۔ یک جا گے و قرار نہ کرگ۔

ق

قاہلنگ: بزرگ و دازگ۔ دست و آگ۔ (2) حکم دازگ۔

قصد و بند و بوج پر نیست: قصد و حال رسان و راکس نقصان نہ دنت چیا کہ آئی و کار پیغام و آگ انت۔
آئی و کوں پیغام و شری و گندی تہ کارے نیست۔

قبران گھوگ مان نیست: موت و شری نہ انت چیا کہ آکیت کہ کیت۔ قبرستان و کہ قبرانت، آہانی تھا
مردم (مردگ) و تنگ انت پھیچا چہ موت و پیا چہ قبر و شریک و محتا نیست۔

قبر و اید و یک: مردگ و کل نگ۔ کور و اید و یک۔ مردگ و ہند نگ۔

قبر و ہندگ: قبر یا مانش و کوں یک و ہندگ و شریک نگ۔

قبر و جنگ: آخری حد و سر و یک۔ (2) پہ کسے و کل نگ و ہند و جنگ۔ (3) تاواں ہار نگ۔ نقصان و یک۔

قبر نگ: کور نگ۔ مردگ و کل نگ۔ زمین و چہر و نگ۔ ہار و یک۔

قبض نگ: ملگو نگ۔ لوپ نگ۔ (2) ملگنوت و مردم و ساء و نگ۔

قبول نگ: تنگ۔ زورگ۔ دتی نگ۔ متور نگ۔

قد رت (غیب) ہا کو ہی ہاٹاں پڑوہیت: قدرت ہدواک انت، زوراک انت اہلکس کوہاں یا فکس کوہی
ہاٹاں ہم ہدوہنگ و ثوت و داریت۔

قد و یک گئے و ہر گزگ: پہ خون یا پوٹش مٹی بے دس و ہر گزگ و ہر گزگ و شریک بیت کہ ہذاں
تہی ز ہر گزگ و پوز و پوز و یک چہ کنگ و ہر گزگ گیش نہ انت۔

قد و دت، تنگ و دت: ہر گس تنگ و نام نے داریت۔ ہر گس پہ دتی بساط و دتی ثوت و قدر و عزت و نام و
واجہ انت۔ پھیچا کسے و را بے عزت نگ یا بے و نیازگ شریں خبرے نہ انت۔

بہل، کوششیں، کمال ہند

قرارِ ادھنگ: قولِ سرِ ادھنگ۔ برجم بونگ۔ برجہ ادھنگ۔

قسمت کہ نہ گنت ہاری، گول کے جھلگ ہاری: گول طالح یا نصیب، جنگ بوت نہ کنت۔ قسمت کہ نہ دوش بوارت یا قسمت کہ ہم راہ داری نہ کنت، مردم گول کے، جھلگ بہ کنت، کے، غلامت بہ کنت۔ بندہ پہ بخت، نصیب۔

قرارِ نگ: نگ۔ قولِ نگ۔ (2) آرام نگ۔ بھل بونگ۔ دل ایمنی، غندگ۔

قضاءِ رضائے نہ بونگ: ناگہانی یا قدرتی کارچہ ہر کسی رضاء و رانت۔ قضاءِ سنگی وقتِ عزاء و داری نہ انت۔ آ حال وینت و نیا انت۔

قضائی بونگ: چلاپ، گوات، در آگ۔ (2) خطاوار بونگ۔

قولِ ہند وھنگ: عہدِ ہند وھنگ۔ عہدِ گنگیں، گپانی سرِ ادھنگ کے عہد و پد بونگ۔

قولِ نگ: عہدِ نگ۔ زبانِ نگ۔ اقرارِ نگ۔ سوگند و زگ۔ قرارِ نگ۔ ذرا ہی ویک۔ زبان ویک۔

(2) پھر اے پورا بونگ، پھر خیرات و چیزے، قولِ نگ۔

قولِ نہ انت کہ جو عمر ما ہو، نگ: پہلو ہی عہد، بیان و قول و قرار، شریں مثال و خاطر اکو شک بیت۔ بلوچ

و باید انت و بدیدہ قول و قرار کنت، گڈاوتی زبان و موارت و جو عمر ما ہو و ڈو وئی پست و بداریت۔

کھجک و بچن ہر روج، مان و پکن ہزار روج، اگت، نما کنت، وئی ول: بد کرداریں زال پہ کت و کت یا پڑا و

زکت یا پدیشن وئی عادت و عیدہ نہ دنت و ٹیک و پارسانہ بیت۔

آہنگیں دال و نشانی کنگ و پیش کنگ، انت، لنگریں مرد و نشانی گروگ و شیرازگ، انت: بد کرداریں جنین

و پد مام ہڈ و کنگ، انت و لنگر و لوفریں مردم مام بے مقصد و گردیت۔

قیامت بونگ: مشکل و جنجال و بونگ۔ گزائیں کاریے نگ۔ عذاب بونگ۔

قیامت نگ: جنجال نگ۔ مشکل و بونگ۔ تاواں ہارنگ۔

ک

کاٹ بچنگ: پادانی وارو تہا نگ و قید نگ۔

کاڈنگ: رستر، کچل یا دلو تے ویش بنگ و نشان۔ (2) دم و سگار و پٹ۔

کار و بڑگ: کار و بڑگ۔ کار و زا نگ۔ (2) کار یا غوری و بچ کرگ۔

کار و بڑگ: کار و آزرگ۔ کار و ماہگ۔

کار و بوج بنگ: کار و بڑگ۔ پاداری کی آرام و کار و بڑگ۔

کار و بڑگ: چہ کار و دور وازگ۔ دست و کار و بڑگ۔ کار و یلہ ویا بنگ۔ (2) چہ غوری یا کہ نادرانی یا کہ

دکا انجیں سیبے و سبب و کار و نگ۔ (3) کسے و کار و روزگار و دیا بنگ۔

کار و پور ویشزک و ہم کھیت: مردم و عدم پور و کار و کھیت۔ عدم و گرے منت واریت۔ چو شیں بچ شے و

نیست کہ کسے بو کو شیت کہ من و آئی و پورا و حاجت نیست۔ کور ویشزک ہم کار و کیت۔

کار و بڑگ: پاداری کی کار و آہگ۔ کار و سوار بونگ یا سوار نگ۔

کار و وایر ویک: پشنگ و دلو تے و یا سادارے و کٹ و بڑگ۔

کار و وایر وازگ: پسادارے و کٹ یا چیزے و بڑگ و کار و ویک وایر وازگ۔

کار و وایر وازگ: کار و وایر وازگ یا چیزے و تہا وازگ یا بڑگ۔

کار و ویندگ: کار و ویندگی یا بکی دم و خوف نگ تاں کہ کار و کھت۔ مہ واریت۔

کار و ویندگ: کسے و کار و کھت یا کار و ماہگ۔

کار و ویک: کار و آہگ۔ کسے و کٹ و کٹ نگ۔ (2) کار و بڑگ۔

کار و ویک: کوں کار و ویکوش بونگ یا کار و بڑگ۔

کار و ویک: کار و بونگ۔ کار و بڑگ۔

کار و ویک: کٹ نگ۔ کار و آہگ۔ کار و بڑگ۔ کسے و کار و بڑگ۔ کٹ نگ۔

بیل، کوشتن و کال بند

کار و کنگ: دتی کار و شز کنگ۔ دتی مطلب و پورا کنگ۔ کار و سوار کنگ۔
 کار و کنگ: کریم داولت و وارث و جیم داد: وار و کنگ و رانہ کنگیں کار و عہم سزار سیت۔ آگن زور اورے
 گند کینے بہ کنت، آئی و سزار و در تریں مردے و رادیک بیت۔
 کار و کنگ: خدمت کنگ۔ روزگار کنگ۔ (2) اثر کنگ۔ خپ و کنگ۔
 کار و کوئی کنگ: کار و کنگی کنگ۔ ناقص کنگ۔ کار و سرجم نہ کنگ۔
 کار و عہد کنگ: کار و آگ۔ کسے و کنگ کنگ۔ دت کنگ۔
 کار و کوازی کنگ: چہ کار و عہد و کنگ۔ حراب کنگ۔ زوال کنگ۔ لگاؤ و کنگ۔
 کار و و کنگ: کار و کنگ۔ کار و کنگ۔ کار و آگ۔ کار و کنگیں۔
 کار و انت کوازی کیں کوا عانی، بار و ہوا جو کیں لیڈہ ذور انت: مشکلیں و گزائیں کارانی کنگ و آزمودگی
 الہی انت۔ مشکلیں کاراں ہر کس کنت نہ کنت ہجو کہ گزائیں باراں کسانیں ہر برت نہ کن انت پراہاں جو کیں
 لیڈہ پکار انت۔
 کار و نام کار و انت: کار آسان نہ انت، گزان انت۔ چہ کار و عہد و تورینا ک انت۔
 کاری کنگ: کچی کنگ۔ بے دس کنگ۔ ہر و کنگ۔
 کانت و چہ پشت و کنگ: بے رو و بندیں کار کنگ۔ چنگیں کار کنگ۔
 کاف چہ سرا آگ: بخجال و چہ کنگ۔ پتے و سزار مشکلیں و ہد و سار و آگ۔
 کاف و رسیگ: کنگ کنگ۔ دل سیاہ کنگ۔ سوکی و شزار کنگ۔
 کائیاں قلندر جن انت، ماراں جوگی گزانت: ہر کار و ہر مرد۔ ہر و قلندر کرامات پیش دار انت بلے مارانی کروک
 جوگی انت۔ نام و ش نام انت قلندرے۔
 کانت کنگ: کس یا کوک کہ کانت بہ جنت۔ (2) نقصان و کنگ۔ تاوانی کنگ۔
 کاٹال کنگ: کنگ۔ چینی و کنگ۔
 کھا نکو کنگ: کسے و چہ کھا چھو چست کنگ و کوپکاں واک کہ پاد گزائیں بہ جنت۔ (2) چہ مسکراؤ و ازہ بند و
 کھا بٹش بونگ۔
 کانیک و ماں کش و نورم و بونگ: مدام و ش حال و سر حال بونگ۔ نورم و نورم و کانیک و بونگ نہ بیت،
 مدام آپ دار انت، چہ و زور و آمرد و کہ زور و مال ہست یا ہستی بان ہست آدم و حکم و توانا انت۔

بیل، کوشتن و کال بند

کاؤزگ: لاپ و ڈاکسگ۔ ول غلاپ و خراب بونگ۔ (2) نکال سوری۔ بے تابیری۔

کاؤزی بونگ: زہر کرگ۔ (2) نکال سوری بونگ۔ بے تابیری بونگ۔

گنگی لڈگ: گنگی رواج۔ وٹس رواج۔ وٹس گام گچ۔

گمل و بونگ: گمل و بونگ۔ (2) گنگ۔ شلواری و بونگ۔

گپان و بند شان: پے بجال جا ہے و سوری بونگ۔ (2) جزائی کم و بونگ و بونگ۔

گپ بونگ: انزار بونگ۔ جز بونگ۔ (2) کوات کرگ۔ پے بونگ و بونگ۔

گپان بونگ: کوٹانی سر و بونگ۔ (2) وپ و بونگ۔

گپان بونگ: کوٹانی سر و دور و بونگ۔

گپنگ انت کوہ و بونگ بونگ بونگ: کوٹانی سر و دار کہ غلام صر انت: کوٹانی سر و دار کہ باریک بونگ انت۔ مزن

مزین بلوچانی باری بونگ، ہا و ہا بونگ کہ مات کو ہیں کوہ بونگ و آہانی جا کہہ و بونگ پے مات کو ہی بونگ۔

نوکیں و ہا و ہا حالت پھر بونگی نہ انت کہ مزن نامیں سر دارانی و ہا بونگ و غلام و ہا دست پے میری بونگ انت۔

گپ بونگ: گنگ بونگ۔ نیم بونگ۔ دو بونگ بونگ۔ بونگ۔

گپ بونگ: سزا بونگ۔ بونگی و آہ و انزار بونگ۔ (2) وپ بونگ۔ وپ بونگ۔ سزا بونگ۔

گپنگ و بونگ بونگ، بونگ بونگ چاہی بونگ: شری و ول سوری کاڑ پے لیا ریں مردان نہ انت۔

گپنگ و بونگ: بونگ یا بونگ یا بونگ و بونگ و بونگ و بونگ و بونگ۔ دست پونگ و بونگ۔

بونگ۔ بونگ و بونگ۔

گپ بونگ: بونگ بونگ و بونگ و بونگ۔ گم و بونگ۔

گپ بونگ: رواج و بونگ۔ (2) تیرانی بونگ۔

گپ بونگ: سلیں ساری و آپ و بونگ و بونگ۔

گپ و بونگ: گپ بونگ۔ بونگی بونگ۔

گپ بونگ: چلی و بونگ و بونگ و بونگ و بونگ۔ لیا بونگ۔

گپ و بونگ: پے چیز و مان بونگ و بونگ و بونگ و بونگ۔ (2) خواست بونگ۔ بونگ۔

گپ بونگ۔ بونگ و بونگ۔

گپ و بونگ و بونگ: بونگ و بونگ و بونگ و بونگ۔ بونگی و بونگ و بونگ۔

بھل، گنہگار، کال بند

مچل و گیت، کاروانِ قتی راہ و روت: پہ مچل و چانگک و کس قتی راہ و یلہ نہ دنت۔ مشکل و جنجال مدام کاہنت۔ بے ہر کس ہماکت کہ آئی و گنگی انت۔

مچل بنگ: گلوک۔ پوست و دورنگ۔ (2) بسل و بنگ۔ (3) دز چک یا دار پے پوست و دورنگ۔
مچل و بنگ: عر و پھر بونگ۔ (2) جان و گنگی پیدا بونگ۔ (3) ریش و ویش بونگ و رندریش و جاگہ و پوست و دورنگ۔

گلویم بنگ: دولت و کاہ یا دان و بنگ۔

گڈن و بنگ: یلہ بنگ۔ بھار و بنگ بنگ۔ (2) روہ کاظہ و نہ گزگ۔ (3) قول و پڑ و بنگ۔
گڈن بنگ: کاریہ بنگ و گڈوگ۔ (2) اُم بنگ۔ بکا بنگ۔ پدماں پد گڈوگ۔ سنگ بخت بنگ۔ (3) کوئل بنگ۔ بھار بنگ۔ (4) گڈوگ۔ پند و گزگ۔ ساد و گڈ و بنگ بھار بنگ و گزگ۔ (5) لاچار بنگ۔ لگام و بنگ۔
گڈک و لڈہ بار: بھار و شیش شے و حمر بنگ نہ انت۔ پہ گڈک و لڈہ بار و بھار گ و کس قتی روزگار و نہ بارت۔
مکروار بنگ: گلوکار و جاگ بنگ۔ نہ و شیش حمر بنگ۔ نہ بونگیں کار بنگ۔

گرس و بنگ: ہر ای و یلہ و بنگ۔ دزد و بنگ۔ یلہ و بنگ۔ تادان و ترس و ہر ہاں یلہ و بنگ۔
گرس بنگ: ہم کرس بونگ۔ کٹار بنگ۔ رو بونگ۔ (2) چل بونگ۔ یگار بونگ۔
گرس بنگ: کٹار و بنگ۔ پتے دوی و پشت و بنگ۔
گرس و بنگ: کٹار بنگ۔ پتے دوی و پشت و بنگ۔

گرس و گڈوگ: ہر ہاں یلہ بنگ۔ ہر اہاری نہ بنگ۔ (2) دزد و بنگ۔ دعا بنگ۔

گز کوہ و نہما رانت: کور کہ کور انت، آمیا رختے نہ بیت۔ بے گز و بے قسی و بچار کہ کئی باہوت انت؟ پند نبودیں کارے و کرد و باردا کو شک بیت۔

گڑ شک بھار و چے چدیت: بازی و تھا ہر کسی کار سوار بیت۔ بھار و پہ کر گھک و و زگ و چے بیت، آدنی لاپ و سیر و بوارت۔

گزگ و بکھے نمب نہ رویت: ہا دہل و بکھے ہا دہل رویت۔ گزگ بکھے گزگ رویت، نمب نہ رویت۔ ہا کار کئے ہا کار و بروداں ورے۔

گروچ و پتا بنگ: چیز بے و چہ پک جاگہ دور بنگ۔ (2) بنگیں چیزے و گروچ و بنگ و بنگ۔

گرو بونگ: پہ بنگ و بوشار و بونگ۔ پہ بنگ و بوشار و بونگ۔ پہ بونگ و بونگ۔

گلو بنگ: انداز بنگ۔ اکل بنگ۔ گمان بنگ۔

بیل، کوشتن، کال بند

گڑنگ: انچہ پے دیم جبرنگ یا چیزے و بابت و پے دیم گڑنگ۔ اندازہ جنگ۔ اٹکل گنگ۔ انچہ پے دیم کارے و گنگ۔

گڑی گنگ: سوار و اولاک و گویانی جنگ کہ اولاک اشتاپی پے روت۔ (2) کول پاد و نزع اسپ و کون جنگ۔ کسب گنگ: نیون گنگ۔ ہنر گنگ۔ چال بازی گنگ۔ کارے و گنگ یا نہ گنگ و خاطر اتو جیل سازگ و از ریش گنگ۔

گستر بزرگ: برف بزرگ۔ چہ نکس سارتی و آپ و بزرگ۔ گنس پے ہوش، مثلاً نہ بیت: زانکاری و عالمی پے ہلا ہوپ و بے نفیس تک و تاج و نہایت، ہدائی و داگ و زانگ النی انت۔

گنس کو نام ذات و نہ گنس یاری، بچو کہ ہور ماں گراں کو اریت، نہ آپ داریت، ناو دل رودینیت: کم ذات و بے نہیں مردم نے دوستی و سنگتی و مثال چو ہا ہور و انت کہ ڈاک و ظریں زمین و کو اریت کہ آٹھ نہ رودینیت۔ کم ذات مدام وئی کئی و رگ و روت۔

گنس غلیک اس نے ماں لد و داریت، سیاہ گنج انت دلتی و گنیش و دتا: بے ہکرات و بودلائیں مردم پیش کاری کت، و دنی و نہ وئی پیدا ک کت بلے چو شیں پیش کاری و نہ وئی و اس و قوم ورا۔ بے تنگو نیں گنج انت و گارنت۔ گنس نہ گوشت کہ مٹی و پ بوہ کت: ہر کس وئی عیماں کو رانت۔ کس وئی لہر جنگ نہ غلیت۔

گنس وئی گلی و بجل قرض و نجیت: کس و دت و راج و دوی و کم تر نہ لیلیت۔ ہر کس گوشت چو کہ مناں کس نہانت۔ کس و پڑے و دیا و دل و ہمدیت، بچو صباہانی ساہگ و نہیت: جہان نا پائیدار انت۔ اے زندادار کی انت، پھر بندگی نہانت۔ بچو صباہ و ساہگ نہادشتیت، روت، ہے وڑ و جہاں یک قرار و نہادشتیت۔

کشار و جنگ: کشار و پاد آہگ۔ کشار و رودم گزرگ یا تاک جنگ۔ کشار و دوتا گونی و پیداد و رانت: ہر شے یا مردم شروع و زانگ بیت۔ اگن دز چکے بہ کئے یا دبلے آئی و شری و حرابی چہ آئی و رودم گزرگ و وہاں ظاہر بیت۔

کشار و ہنر و گ: کشار و چہ زمین و ٹوک چست بونگ۔ کشار و رودم گزرگ۔ کشار و ہنر و گ: کشار و ہنر و گندی۔ کشار و ہنر و بونگ۔ کشار و سر و گ: چہ زمین و تپش و یاشن و کشار و بچک و حراب بونگ۔ گنرگ۔

کشار و گمرہ گنگ: کشار و دوتیں رودم۔ کشار و دوت پاد آہگ۔ کشار و منگ: ڈکار و زیادہ کشار و رودیگ۔

نیل، گوشن و کال بند

گٹھاں گنگ: گڑکان گنگ۔ چٹان گنگ۔

گٹس و ڈل گنگ: مال و سامان ڈوڑگ و لڈگ۔ چہ یک جا ہے و پوڑ و پٹیک و درگنگ و دگر جا ہے و رڈگ یا رڈگ۔

گٹس گنگ: پہنات گنگ۔ دوی نیمک و گنگ۔ (2) پک کو گنگ۔ چٹا بونگ۔

گٹس و روپ گنگ: گڑاں گران و رڈگ۔ سامان و پوڑ و سر بڑگ۔

گٹک و پڑگنگ: راہ و شون و یک۔ راتیں رید و پڑگنگ۔ سر و سون گنگ و راتیں کار بڑ ماہک۔ گاریں مردم و پڑ راہ و آرگ۔ راہ و سون و یک۔ راہ و نشان و یک۔

گٹک و رڈگ: نشان بنگ۔ (2) لکیر گٹک۔ خزیں کار گنگ۔

گٹک و ٹپک: راہ و راید و سر و بونگ۔ خزیں بونگ۔ راتیں راہ و رڈگ۔

گٹک گٹک: بھان بنگ۔ لکیر بنگ۔ (2) خزیں یا بدیں کار پد۔

گٹک گنگ: نوکیں راہ و گٹک۔ (2) بازیں رڈگ و آہک و گٹک و جوڑ بونگ۔

گٹس و گنگ: بگل و گنگ پک پینا و گنگ۔ پک نیمک و گنگ۔

گٹک نہ گٹک: بچ نہ گنگ۔ کار و جان و رڈگ۔

گٹک و گنگ: کئے و راتیں سون و یک۔ سر پد گنگ۔ راہ و بنگ۔

گٹس و گڑگ: پینا و بگل و گڑگ۔ (2) پینا دی کول بونگ۔ ہمراہ بونگ۔

گٹن و پیم نہ بونگ: پنجو بنگ و بے عزت گنگ کہ مرگ و رند ہم آئی و بے دس سہرا بیت۔

گٹن و گٹک: مردم و چہ مال و دولت و زبہر گنگ۔

گٹن گنگ: مرگ و گٹن و گٹک و کونرا و یک و پڑا ہک۔

گٹن گونٹی بونگ: بدیں گال و ڈوٹے کہ بزاں ترا بچ و گٹن نصیب مہات بلکہ کوٹ و درنگین گٹن و بے ہاتے۔

گٹروانی و مال گنگ: ویرنداں بونگ۔ آبادیں ملا قے و ویران بونگ۔ ویرنداں۔ ویرنداں۔

گٹرو و چہر گنگ: بے نفیس کار گنگ۔ (2) بٹھیں مردم و بٹھیں کاریے و گنگ و گٹک کہ آ اے کار و

حزانت یا کت و مہ کت۔

گٹرو و گٹک: توبہ گنگ۔ بزار بونگ۔ (2) کئی و ایر دتی گنگ۔

گٹواک بڑگ: توڑا گنگ۔ ملنڈ بنگ۔ (2) تسلا و یک۔ رڈ و یک۔ رڈ و یک۔

بیل، گوشتن و کال بند

کُلاک کزک: کسے و بدین رنگ و کچو کنگ - ملنگ کنگ - (2) زدویک - رچو کنگ -
 کُلاک و گرمان و کُلاک کچت، و ت کُلاکے بوت: باید نہ انت کہ و گرے و را ایر کنگ و چوہ کنگ بہ بیت چیا
 کہ کُلاک کران و کُلاک و ت کُلاکے کہ کُلاکی انت -
 کُلام و پند و یک: قران و سو گند و یک -
 کُلام و ترم و یک: بد دعا و یک - قران و بد دعا و یک، بزاں تر اقران بہ کیمیت -
 کُمانی سر و بزرگ: بیکجا جاپے و بزرگ - ڈیہہ و ہلک و یلہ نہ و یک -
 کُمل پد ہا کنگ و ترم پد و اجہ: لوگ و شیر زالیں جن داریت کہ مرد و نام دار کنت، آئی و آسودگ و شادان
 کنت، ہبہ و ژ و کسے و مال و ز زانی کڈ و اولاد و وارث دار انت - بے بے اولادیں مردے گڈ کار بیت،
 آئی و رندانہ نشان نہ مانیت -
 کُچو زک و ڈہریں و زمند، کشتی ول و در مان نہ انت: کُچو زک یا زہریں و زمند، ولی در مان و نہ بیت - غمانی
 آسان کنک ہا انت کہ پو ز رانت -
 کُکلیں واکے و دور و یک: بے سہریں و اں کنگ - نہ و خیں کپ کنگ -
 کُمل و در کنگ: لوگ و ڈش بوہ تالان کنگ - کُمل و سمیہ کنگ -
 کُمل و کنگ: سگ نا و زہ و بونگ - پیا و نا تو اں بونگ -
 کُمل کنگ: ساہار و چک و پیدا بونگ و دہ و پاس و ساری چک و آرگ - تا پور ہیں چک و پیدا ک بونگ - چک و
 بڑ کنگ - چک و کنگ -
 کُمل کنگ: بھریں مردم و کنگ و بڑ کنگ - (2) بھریں مردے پ موت و داری بونگ -
 کُمل کنگ: دز چکے و شاعے و کوں و دوی دز چک و پونگ کنگ -
 کُمل کنگ: خشک بونگ - چو کنگ و بچک - بچک و سبب و خشک بونگ - سیاہ بونگ -
 کُمل و بچک کنگ: دپ و بچک گو کنگ - گو کار و بچک کنگ -
 کُمل و بچک بونگ: ایمن بونگ، آسودک بونگ، بے غم بونگ -
 کُمل و یک: مدت کنگ - پلہ مرزی کنگ -
 کُمل ذات و قی غمی و بزرگ و کشتیت: کم نسبت و کم ذاتیں مردم مام و قی رگ و کشتیت، و قی حسب و حسب و روت،
 ہا کنت کہ آئی و بھریں تال کنگ -
 کُمل سر و زہ و ہراہ بونگ، لوک کیم کنگ و دام و کُمل، و زہرا و قی زنگی ہمار: آمرد کہ بیک و بود لا انت یا ہم راہ داری و
 لا قی نہ انت، آئی و ہراہ بونگ کہ تازہ و ہایت - لوک کیم کیں مردم و دام و ہدل و کمن کہ ترا ول سیاہ کنت - پو بکٹی و

بیل، کوشٹین، ڈگال بند

دز برادری، کم زات، ڈرگی شز نہانت۔

گم برقیئت بے علت نہانت، گزناں، قیئت بے حکمت نہانت: کم ارزشیں چیز عیب دار، بیت یا کار، نہایت ڈا چیز کہ گزناں بہانت براں کہ شزانت، ڈکارا آمدانت۔

گم کاٹنگ، وزامات منہ، بوٹوک، کیٹنگ، ڈوام، ڈگن: بے پکرات، ڈٹنگ، دتیں، مردم، وزامات، بوٹو، ہمارم کہ وار، ڈٹنگ، دست، بوٹنگ، ڈوک، زر، مال، ڈٹنگ، آئی، ڈوام، ڈکن کہ آلیزگی، کٹ، ڈپ، ڈوام، ڈگم، ڈ بے تائی کنت۔

گم ٹنگ: کم ٹوگ۔ (2) پزانت چیز بے ڈچہ، دتی، ڈٹیں، گچ، کم تر، پیش، دارگ۔ سُرنگ۔ (2) ڈچ ٹوگ۔ گم ڈنا کا، بجوی، ڈلگ، شامے: پہ ناکامی، ڈلگ، ہم شام نے، بے جوی، ڈلگ، شام، بے بدل، بوت نہ کنت۔ لاچاری، ڈ بے وی، ہرچی، بوت کنت۔

گنٹ، بوٹنگ: بے سدھ، یا بے ہوش، بوٹنگ۔ ساپار، بوٹنگ۔ مرگ، ڈلاش، بوٹنگ۔

گنٹ، ڈچنگ: گمان، بوٹنگ۔ (2) شینگ، بوٹنگ۔ مارگ۔

گنٹ، ڈ مارگ: شینگ، بوٹنگ، نا پڑیں، ڈچیریں، چیزے، یا آئندہ، بوٹکیں، کارے، ڈ شینگ، بوٹنگ۔

گنٹ، ڈ بوٹنگ: کاٹکو، بوٹنگ۔ ضد، بوٹنگ۔ دشمنی، گنگ۔ گنگٹی، بوٹنگ۔ گستی، بوٹنگ۔

گنڈگ، ڈ گنڈا، زین، لاٹو، ڈ چارین: پندیا، سفر، آسان، گنگ، ڈرندوں، ول، ایمن، بے بوٹو، باراں، بوٹ، ڈا شتر، بے چارین۔ گنڈے، ڈ آپ، ڈیک: ویل، ڈ جبالاں، پڑیک۔ ڈوٹنی، گنگ۔

گنڈو، کاریت، لٹ، ڈ سراواریت: ہرکس کہ لائق، ڈزانت، کارانت، آئی، ڈ نام، ڈ پ، بدی، ہم، گرانٹ، چو کہ اکس، گنڈر، نہ، ہاریت، برانی، خاطر، آئی، ڈ لٹ، ڈ شاپ، کن، انت۔

گنٹس، گنگ: گنٹو، گنگ۔ گین، ڈ دارگ۔ گنٹ، گیر، گنگ۔ ٹنٹ، گنگ۔

گنٹگ، ڈ ہکار، گوں، آپ، ڈ رودی، ڈ انت: سر پد، ڈ پوہیں، مردم، ہرکار، پ، ودار، کنت، گنگ، ہم، ہا، وداں، شکار، گنت کنت کہ آپ، لرو، بیت، ڈ مانی، گنگ، ڈ دیت، نہ کنت۔

گنچک، ڈیک: دست، ڈیک۔ مدت، گنگ۔ گنک، گنگ۔ ہراہ، داری، گنگ۔ پلہ، مرزی، گنگ۔

گنچک، ماں، کوچک: ہم، کوچک۔ ہم، کار۔ ہم، صلاح۔

گنچک، ڈ چیر، ڈیک: پہ، بارے، ہنڈ، ڈچنگ، ڈ یا، کارے، ڈ ڈبہ، ڈوڑگ، ڈ مدت، گنگ۔ (2) گنک، گنگ۔ ہراہ، داری، گنگ۔

گنٹ، ڈ کانٹی، ڈچنگ: نہ، بوٹکیں، کارے، ڈ گنگ، یا، بوٹنگ، چو کہ کوٹیں، یا، بے کانٹیں، دلوتے، کانٹی، میں، دلوتے، بے جنت۔ چننا، آدولت، ڈ کانٹ، پ، نیست، گوں، کانٹی، میں، دلوت، ڈ مدت، نہ کنت۔

بھل، کوشن و کال بند

کوش گھٹ: ہا جا گہ کہ اود و کوش بہ گشیٹ۔ (2) کوش و سرنگ۔

کوریت و پچم پچم بارت: حرابی شری و جا گہ و بہ گپیٹ شتر نہ انت، ہے وڑ و آگن کورے ہیٹ و پچم پچم گزراں کنان و بہ بارت، ہم پد ہویں و نہ پوئیں جبرے۔

کور و لٹ انت، لگیٹ یا نا لگیٹ: کور لٹ و شانیت، لگک یا نہ لگک رندی جبرے۔ اے جبر و پکائی نیست کہ کور و لٹ لگیٹ بے کور و تی جہد و کٹ۔ مشکلیں و دہاں و تی لٹ و شانیت۔ مشکلیں و دہاں نا ایتی شتر نہ انت، پاید انت مردم جہد بہ کٹ۔

کوڑویں و نیا پکس و پادار نہ ہیٹ: دنیا نا پاید ارا انت، گردان انت۔ ہر کس، ہر ساہدار یا شے و تی باری و ہیٹ و روت۔ کس قاتم و خاتم نہ انت۔ پے اے جہان و کس چہرہ بندیت۔ اے کئی نہ انت۔

کوک و چک: ریتکیں ساہیا چیلک و ہر دگ۔

کوکر و کوک: کچ و کوکر و کل بوک و پچتہ بوک۔

کولہ و کورس انت، ناظریت، نا پاک و نہت: ہا شے یا مردم و ساہدار و کوش انت کہ پچ کار و سمیت یا در و موارت۔ کوخانی سراننگ: ہڈس و ہڈنگ۔ ہڈی بوک۔

کوٹانی جا گہ دل و عرا انت: سکتیں ساحتاں و تی کس و عزیز و پیمان بوت کٹ۔ در و دورانی و دہاں کوٹہ ہم دل و عرا سکت بہت۔

کوٹہ بوک: چک۔ چہر بوک۔ ڈنگ۔ (2) پکیں ہند و ہندگ۔ (3) پاد و دگل بوک۔

کوٹہ شش بوک: گوں کوٹہاں ر و گ۔ کوٹہ موش و کوکو بوک و ر و گ۔

کوٹہم جنگ: دلوت و دستاں زمین و جنگ و خاک و درنگ۔ مسیں دلوت و تی پاد یا دستاں زمین و جنگ و چک۔ (2) دوزو شاپ جنگ۔ تردی انگ۔ زور جنگ۔ (3) پہ جنگ و ہڑ و تیار بوک۔

کونش، کشر و کور مای، لاپ و ہڑ ہر ماییت: کونش، کشر و کور و مایک لاپ و حراب کٹ، لاپ و رچیت۔ ہر چیزے کہ درے پے اناں ہور۔

کوباہر و روہنگ: پڑ و بوک۔ (2) ترد بوک۔

کوباہر بوک: کور و چکیں آپ و چل جنگ یا ہیٹ بوک۔ (2) دیا و چولانی یا کورانی چہت بوک۔ (3) نریں کوک یا لہر و پڑ و بوک۔

کوہ و بوک: جان کشیں کارنگ۔ مشکلیں کار پے و نگ۔

کوہ و ہڑنگ: کوہ و کٹر بوک۔ کار میرانی و ناوانی بوک۔ (2) مردم و سر و رنج و اندوہ یا تاوان و ہڑنگ۔

بھل، کوشٹن ء کال بند

(3) بادشاہ یا حاکم ہرگز۔ (4) نامداریں مردم ء کم نام بونگ۔ بے عزت ء کم شرف بونگ۔
کوہ پڑوٹنگ: رنگ ء پٹیم ء پتین یا کول دگر از باب پڑوٹنگ۔ (2) سکتیں حرمیں کار ء ٹنگ۔ ناہ بنگ۔
نبونگیں کار ء ٹنگ۔

کونج ء ٹنگ: دھڑک۔ ٹنگ زور بنگ۔

کوہی ماں سر ء کوہ عانت، عڑک ء پچن ءے بچ عانت: صیدتی دہدی نہ کشتہ ء ماں کوہ سران انت۔ بے بچ ء
مات کوشیت کہ آئی ء مازہ منی زہک ء گنت۔ مات ء وئی چنگ بھو دوست انت کہ ہر شے عہدائی ء واہگ دار
انت، ہما صید کہ نہ بنگ ہم آئی ء سر ء بنگ ء پو وئی چنگ ء لولوک انت۔

کے دریا کول فڈھاں کیلیہ، کے گونا کول فڈھاں پائی: دریا کول فڈھاں کیل بوت نہ کنت ء نا گنوک پہ
کونجک سار بیت۔

کے وئی کوشٹن بھبل ء بیلاں، پہ بدائی کوشٹن ء کیلیہ: پہ بد واپانی بدیں تزان ء پد کوشی آں کس وئی سکت
ء کوشٹن ہمراہ ء بیلاں یلہ نہ دنت۔

کچھ ڈوٹ پد نہ بونگ: کسے بچ نہ کونج، ہرچی دل ء کیت ٹنگ۔ بے میار بونگ۔ دت سر بونگ۔
کیز کیز ٹنگ: چہ گنت ء آواز در آہگ۔ (2) ساہ کنڈن ء وہد ء ساہ ء توار۔ (3) فریاد ٹنگ۔ آہ ڈاری ٹنگ۔
کیہگاں دا کے نا کوزا بیت، زیارتاں گوک کشتیت: پد بنو دیں ء نقصان وہیں کار ٹنگ۔ نیز گار ء داریں مردم
ئے زیادیں حرج درج ٹنگ ء وئی فڈہ گار ٹنگ شریں جبرے نہ انت۔

کیہنگ پر سینگ انت: سوب ء پل پر رگ انت۔ پڑیں لوت یا کیہگ ہائی ء گنت کہ آہر بیت یا ہموں سر پہ
بیت ء کیہنگ ء بڑت بہ کشت۔ سوب ء پل آسانی ء دست ء نہایت۔

کین ء آپ ء بنگ: کار پے ء نہ ٹنگ۔ بے بچ بونگ۔ بے بھبل بونگ۔ نیون ٹنگ۔
کین بنگ: جوتنگ۔ (2) اولاک ء دم ء نہ رَوگ۔ (3) پہ کار پے ء نہ ٹنگ ء نیون ٹنگ۔

کین ٹنگ: کین ء کول کار بگراں بنگ ء کار ٹنگ۔ ڈگار ء روہر ء ہمسون ٹنگ۔ (2) دم بڑگ ء ہندگ۔
کین بچ ء کائی ٹنگ: انجوش ٹنگ کہ دو نیں بگگ زمین ء بگ انت۔

کین ہمول ٹنگ: توجیل ساڑگ۔ جیلہ ساڑگ۔

گ

گا جیل نگ: دُرگ و جاگ و دُرنگ۔ (2) دِلوت و کاہ و جاگ، ایدرگ پد و نگ و جاگ و ایدرگ۔ روست نگ۔

گارانت ضدوگوں جاڑین جوںکاں (گارانت ضدو کہ چنگ و چنگ انت): آزال و کہ بچ نیست بزاں گار انت۔ جنگیں چنگ بہ مات و یا بہ پت و تنگ و نام نیاریت و نا آہاں و چہ سکلیاں پھریریت۔

گار بونگ: بر باد بونگ۔ تاوانی بونگ۔ (2) بیگواہ بونگ۔ نہٹ بونگ۔ پہن رَوگ۔ پختاں کپک۔ سر بند بونگ۔ گار و گسار بونگ۔ کسٹر کپک۔

گار و پزینگ: رُسیب و تہادور و یک۔ گار و بیگواہ نگ۔ مشکل و جبال و دور و یک۔ تاوان بار نگ۔

گار نگ: حاکمان و خدائے دوزخ کئے: تاوان بار بونگ۔ بلے پت و پول و کہ بندے و نگ، بچو کہ اگس چیز حاکماں بہ کبیت و گار بہ بیت و کس و پزائی و شوہاز و خدائے بہ پشیت۔

گار نگ: بیگواہ نگ۔ نہٹ نگ۔ (2) جاہ و بر باد نگ۔ زوال نگ۔ پیران نگ۔ سر و دُرگ۔

گار و گزنگ: جیر گزنگ۔ حون و جیر و گزنگ۔ حوض نگ۔

گار و گسار بونگ: گار بونگ۔ (2) بر باد بونگ۔ جاہ بونگ۔ گم و گار بونگ۔ زیان بونگ۔ گار و گور بونگ۔

گال آنگ: جبرنگ۔ احوال و یک۔ تران نگ۔ گالوار نگ۔

گال و بولی بونگ: تران نگ۔ جبر و نوک نگ۔

گال و پزینگ: گپ و پزینگ۔ انچوش نگ کہ کسے گپ بہ جنت۔

گالی بونگ: حال و احوالی بونگ۔ گند و بند نگ۔ جبر و حال نگ۔ تران نگ۔

گاماں رَوگ: ہر گام بونگ۔ ہمدادی و رَوگ۔ راہ و گام و رفتار و رَوگ۔

گاماں لنگ: تیزیں گاماں رَوگ۔ تیز و رَوگ۔ گاماں تیز نگ۔

گاماں گزنگ: گاماں کوٹ و سست تر نگ۔ سستیں رفتار و رَوگ۔

گامانی دو نگ: کتو کے دیما کزنگ۔ بخرنگ۔ رَوگ۔

گامانی کوٹ نگ: نرم نرم و رَوگ۔ گاماں سست نگ۔ (2) روا و بند نگ۔

گام و پزینگ: انچوش نگ کہ دِلوت یا مردم وئی گام و روا جاں بدوت۔

نیل، کوشتین و کال بند

گام بنگ: نوک رَوَگ - خُزُگ - (2) دیمائزگ - گاماں رَوَگ -
 گام گنگ: گُچ گنگ - ماپ گنگ - قدم گنگ -
 گام گچ: رواج - رفتار و آئی و نمونگ - پاد و گام - قدم - (2) کارے و ہندات -
 گام گچ ڈورگ: نوکیں کارے ہندات گنگ - بچدے پنا گنگ - (2) جُزُگ - گام بنگ -
 گاٹر گنگ: بیج درج بونگ - مان کیٹنگ - بندیک - یاسادوڑیں چیزے و دوت ماں دوت و آڑگ -
 گاٹر گنگ: چیزے و دوزان بونگ - (4) جاگہے و سُرک گنگ - پادانی ٹنگا کانی سَرا و ٹنگ و دوزان گنگ و
 چارگ - (5) لکو بونگ - لک ویک -
 گاٹر ویک: پے ضمانت و چیزے پیر گنگ - رہن گنگ - (2) لٹاڑگ - چر و ٹنگ و دانانی گنگ -
 گاٹر و رخ: جتنی نادر اسی ہے - (2) دوتانی نادر اسی ہے کہ رُک و دود و روتے چلاپ و درکپ ایت -
 گاٹر و رَوَگ: پے ضمانت و ایر گنگیں چیزے نہ گردیک - پد رہن ایر گنگیں مال یا چیزے پد نہ بنگ -
 ٹہانی ایر آٹک: لاغر بونگ - (2) نارضائی و کم بونگ -
 ٹب بنگ: آپ و چل بنگ -
 ٹب و ٹب بونگ: زہر و زہر بونگ - ہاکہ پد ہر ٹب و کوات انت -
 ٹبوی پاد آٹک: ٹٹ دوری گنگ -
 ٹب بنگ: دل و ہار گنگ - یونی و ارماتی بونگ -
 ٹپاں پوس بونگ: کسانیں جاگہے و بازیں مردمانی یا سہارا نی ٹپو جاگہہ گنگ کہ دم اش ہر مہ بیت - ٹیک نہ
 بونگ - جاگہہ نہ بونگ - بنگ بونگ -
 ٹپ و ٹپ بونگ: گپ و سہرا بونگ - ظاہر بونگ - پاشک بونگ - (2) دز و بونگ یا ٹنگیں جبرے و
 دز و بونگ -
 ٹپ و پڑ و ٹک: جبر و سُر گٹ بونگ - نہ ٹنگ - (2) بد عہدی گنگ - زبان و وَرگ -
 ٹپ و ٹپ بونگ: ٹپ و بدل گنگ و وک گنے و ہندات گنگ - (2) ٹپ و نہ ٹنگ - جبر و نہ زیرگ -
 ٹپ و سُر بنگ: ٹپ و بن گچ گنگ - ٹپ و بنا گنگ -
 ٹپچال و نہ بنگ: اڑ و سہر و دور ویک - تاوان ہار گنگ - بچال گنگ -
 ٹپچال و ٹپک: اڑ و بچال و بونگ - تاوان ہار بونگ - جڈ تاں ٹپک -
 ٹپ و وپ و ٹنگ: حمر و بن گچ گنگ - دز اچیں تزان گنگ -
 ٹٹ گنگ: مادکین مال و پے ر و دل و ٹل گنگ -

پہل، کوششیں، کال بند

ٹٹ وٹیک: کوزہ وٹیک۔ ہار، قید یا کنڈیک۔ ولوپ ٹنگ۔ (2) امانت ٹنگ۔ (3) باہوٹ ٹنگ۔
 ٹٹ وٹیک: آواز و بند ٹونگ۔ ٹٹ وٹیک وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔
 ٹٹ وٹیک: مشکل وڈی ٹنگ۔ پوزور کے وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔ چٹی ٹونگ۔
 ٹٹ وٹیک: مایک وٹیک وٹیک وٹیک وٹیک۔ بلے لاپ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔
 ٹٹ وٹیک: لوٹک۔ دامانی لوٹک۔ (2) ٹٹ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔ (3) راہ وٹیک۔ مان وٹیک۔ دیم کیر
 ٹنگ۔ ٹٹ وٹیک۔
 ٹٹ وٹیک: گردن وٹیک۔ کوزہ وٹیک۔ چیز پے وٹیک۔ کوزہ ولوپ ٹنگ۔
 ٹٹ وٹیک: ٹٹ وٹیک وٹیک۔ (2) دو مردم وٹیک یا آٹیں وٹیک وٹیک وٹیک۔
 ٹٹ وٹیک: ٹٹ وٹیک۔ لوٹک۔ (2) ٹٹ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔
 ٹٹ وٹیک: چیک وٹیک۔ (2) ٹٹ وٹیک۔ بے ٹٹ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔
 ٹٹ وٹیک: مشکل وٹیک۔ (2) ٹٹ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔
 ٹٹ وٹیک: بازیں جاک وٹیک وٹیک وٹیک۔ آواز و بند ٹونگ۔
 ٹٹ وٹیک: چہ بازیں جاک وٹیک وٹیک وٹیک۔
 ٹٹ وٹیک: کنس ٹنگ۔ ٹٹ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔
 ٹٹ وٹیک۔ (2) جبر وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔
 ٹٹ وٹیک: مردے وٹیک وٹیک۔ وٹیک یا وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔ (2) کوزہ وٹیک۔
 ٹٹ وٹیک: کنس ٹونگ۔ ٹٹ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔
 ٹٹ وٹیک: باہو وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔
 ٹٹ وٹیک: ٹٹ وٹیک وٹیک۔ باہو وٹیک۔ (2) ساہ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔
 ٹٹ وٹیک: ٹٹ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔
 ٹٹ وٹیک: ٹٹ وٹیک وٹیک وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔
 ٹٹ وٹیک: چوہ وٹیک وٹیک۔ (2) ٹٹ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔
 ٹٹ وٹیک: ٹٹ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔
 ٹٹ وٹیک: چہ ہار وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔
 ٹٹ وٹیک: ٹٹ وٹیک وٹیک وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔ (2) ٹٹ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔
 ٹٹ وٹیک وٹیک وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔ (3) ٹٹ وٹیک۔ ٹٹ وٹیک۔

بیکل، گوشتن و کال بند

گڈ رملو بونگ: ہوا رنگ۔ نیکی رنگ۔ نیکی رنگ۔

گڈ رین و ہندگ: خوش گد ریں و ملائی یا نیکی دم و چوٹ و بیک و ٹاک رنگ کہ پڑا ہمدوت و خوش بہ بیت۔
گڈ رنگ: چنگ و کسان غری و دشوارے و نام و رنگ۔ (2) میٹر و خاطر و آؤ کیس جنیان و عزت و یک و
رے کہ جنین و سر یک بے سرا و بیت۔

گڈ و مان و یک: درنگیں یا رنگیں گڈ و چنگ و چنگ۔ گڈ و چنگ۔ گڈ و چنگ۔

گڈ انت کہ گورادہ بیت: ہر ساہاروتی و ہد و پاس و حزن بیت و کار آمد بیت۔

گڈ بونگ: جائیداد و سرکاری بونگ۔ (2) بے اولاد و مرگ۔ بے اولاد بونگ۔ (3) بے اولاد و بے وارثیں
مرگین و مال و بونگ۔

گڈ و خوش یک: بے وارثیں و بے اولادیں مرگیں مردم و مال و دوتی رنگ۔

گڈ رنگ: ناہ و زرگ۔ (2) ناہ و کالک و چہ گڈگ و جدا رنگ۔

گڈ و چل و ہر تہم است: مشکل و جہال پتے نہ انت، باز انت۔ ڈرگہانی چکان ایوک و چل و کلاک نہ
انت۔ کہ بازیں کلاک و جواب و یک و کار انت کہ رنگی انت۔

گڈ و ڈی رنگ: ہور و تور رنگ۔ نیکی رنگ۔ بے رود بندیں کار رنگ۔ بونگ و مان و یک۔

گڈی رنگ: بے عزت رنگ۔ بے پردہ رنگ۔ (2) چیز بے سبب و زرنگ یا چہ بونگ۔ (3) ماتی
رنگ و کسے و جان و گٹ رنگ۔ پے بے کچی کسے و دست رنگ۔

گڈام ہندگ: رنگیں گلہ و باز دار یا دست رون نیکی رنگ و ہندگ۔

گڈا و کول و ہندگ نہ بیت، بس کول لونگ و چن بیت: اکس گڈا و دوتی و ہندگ و قدر و نہ زانت کہ آئی و
پردگ و پوشیت گڈا پس و دوتی لونگ و ہندگ چہ بہ بیت۔ کس پے کس و ہندگ۔

گڈا و دانی کوات و یک: زہر کرگ۔ نارضا بونگ۔ دیم و تہار رنگ۔ نہ و بونگ۔

گڈا و قیمت بے حکمت نہ انت، کم قیمت بے طاعت نہ انت: ہر شے و کہ گڈا و بہا انت بزان کہ شز انت و
کار آمد انت۔ بے کم ارزشیں شے چہ طاعت و حالی نہ انت، بزان کہ حرابی و کون انت۔

گڈ ہندگ: خند رنگ۔ اڈ رنگ۔ پے کار بے و رنگ یا کہ چیز بے لونگ و اڈ رنگ۔ مرگ رنگ۔

گڈ و ہندگ: ڈنڈ و زہرگ۔ بڈ و ہندگ۔ پھر یزگ۔ دوست دارگ۔

گڈ و ہندگ: پے ملائی یا نیکی دم و چوٹ و بیک و ٹاک انچوش رنگ کہ گڈ و ریش چہ ہمدوت و ذرا بہ بیت۔

نیل، کوشٹین و گال بند

گرخت و نیم رنگ: برامری و دو بہر و رنگ۔ چیز یہ و دو بہر و رنگ۔

گردان و گولان: تر و گردن کان۔ نیل کنان۔

گردنگ: بگڑنگ۔ ہم دار و ہم لٹوں رنگ۔

گرد و گاڑی رنگ: مقابلہ رنگ۔ جنگ رنگ۔ (2) جنگ و کار رنگ۔ (3) پہ جنگ و خور و خور رنگ۔

گردن و لہ ازگ: چہ بے زندہ بے ساری و گردن یا سر و پلہ بونگ و یک دیم و خیل و لیگ۔ (3) ایر دتی رنگ۔ کئی رنگ۔

گردن و لہ رنگ: مرکز بندگ۔ ضد رنگ۔ نہ رنگ۔ (2) کتے و منت رنگ۔ (2) دولت و اولاک و مرگ و لایک بونگ و آئی و سرے ماں زمین ایر رنگ۔

گردن بندش رنگ: گردن و تاب و یک و شک۔ یک زد رنگ۔

گردن و پڑ و شک: گردن و ہڈانی پچھڑ و شک کہ گردن دارگ مہ بیت۔ (2) میار یک بونگ۔ حجات بونگ۔ (3) تادان و رنگ۔

گردن و تاب و یک: گردن و پڑ و تاب و یک و خور یک۔ (2) دیم و خور یک۔ انان رنگ۔ نہ رنگ۔ (3) حکم و نہ زیرگ۔ سرتابی رنگ۔ سر کشی رنگ۔

گردن و یک: پلہ مرزی رنگ۔ پہ کسے و خاطر و ت و را تادان بار رنگ۔ (2) دولت و راہ و آگ۔ دولت و رامہ بونگ۔ (3) کوش و یک۔ مال یا دولت و پہ کوش یا حلا رنگ و لہ یک بونگ۔

گردن و دہ و تر و بیت، نوک کی رنگ و (نوک بندگ) دوز و بیت: نوک کی رنگیں مردم مدام تادانی بنت پھیلا آہانی شکلیں زرد پادست و نہ کپ انت پچھو کہ آدم و را کہ گرد و کھنگ آئی و را دوی بر و گرد و تادانی گوں نہ کپیت۔

گردن و چک: گردن و رنگانی خرم بونگ۔ گردن و دور بونگ۔

گردن شک: نہ رنگ۔ سرتابی رنگ۔ سر کشی رنگ۔ مزن مردی رنگ۔

گردن و شک: رنگیں گردن و منت و موش رنگ۔

گردن و نہ دارگ: چہ تادانی و سبب و گردن و مدارگ۔ (2) کمزور بونگ۔ ناتوان بونگ۔

گردن و نہ و یک: راضی نہ بونگ۔ نہ رنگ۔ ایر دتی و کئی نہ رنگ۔

گردن شک: چہ خد و لاپ و مزن بونگ۔ لاپ و رو رنگ۔

گردن شک: و رنگ۔ خد و پڑ و شک۔

گردن و نہ رنگ: رند و کھنگ۔ (2) بے راہ بندیں کار رنگ۔

نیکل، گونہن ڈکال بند

گرکاں گئے ہول، میٹاں گئے بار: ہر جا گئے سر کھیت ہما ملک و رسم و رواج و زورگ لونٹ، گرکانی دم و گوں
کے تراہولگ لویٹ، چہ گرکاں ہول بہ جن تان کہ در بازی مہ بے خاکس میٹاں گوں کپے، جو ہما ہاں بہ بار۔
گرکاں گلے چت کہ چاہے و غرتے کہت: یہ نیکس دلتوت پہ گرک و رستراں سو بے، بے دیکس چاہر کہ حرتے بہ
کچیت بزاں کہ گرکانی شام انت۔

گرکانی چہ ہارگ: گرکانی ہولارگ۔

گرکونگ: گرکان گنگ۔ گرکینگ۔ چیزے و گرکان و ہارگ۔ (2) خد گنگ۔ نہ ننگ۔

گرک وارت یا نہ وارت، وپ نے حوین انت: زور اور مدام گر سیناک انت، انشی و مثال ہما گرک انت کہ
وپ و مدام حوین انت، مدام گر سیناک انت۔ دار و ہارگ و ہاید انت کہ چہ ہر زور اور واتی اتان و گور بہ بیت۔
گرک و چنگ گرک بیت: ہر ساہار واتی بہ وروت۔ بنی آدم بہ کئے یاد کہ ساہارے آوتی رگ وروت۔
گرک ورمک وریگ: کسے و جو و آپ و راہ و ہارگ۔ (2) تاواں ہارگ۔

گرک و ہول بے ہار نہ انت: گرک و کارہنگ و ورتگ انت۔ آتی و ہول بے ہار نہ انت۔ ہے ورت و ہار
کار و ہار ورت۔

گرکی مان ہارگ: چہ گرک و ہار وریگ۔ (2) ہارگ و ہار وریگ۔

گرک گنگ: چیزے و دوستگانی نیام و ماں گنگ یا ہار گنگ و آتی و سراجیزے و ہار وریگ۔

گرک و گرگ: ہریشان گنگ۔ (2) دست و ہار وریگ۔ گٹ و گرگ۔

گرک وریگ: ہار وریگ۔ گرم گرگ۔ (2) زہر گرگ۔

گرم و سر و ہار وریگ: نیمروچ و منزل گنگ و کفات ہار و لڈگ یا چہ لوگ و کوات ہار وریگ و لڈگ یا
کوات ہار وریگ۔

گرم گرگ: زہر گرگ۔ نہوش وریگ۔ نائب وریگ۔ (2) چیزے گرم وریگ۔ ہوم گرگ۔

گرک و ہارگ: دو بندیک یا ساہار وریگ کہ ہے رگین چیزاں ورت ماں ورت ڈک وریگ۔ گنگ وریگ۔ (2) ہارگ۔

گرک و ہارگ: بندیک چیزے وریگ وریگ۔

گرک و ہارگ: ہارکین گرک وریگ وریگ۔ اڑا نکس چیزے وریگ۔

گرک وریگ: گنگ وریگ۔ گنگ وریگ۔ ہارگ۔ ڈک وریگ۔

گرک وریگ: گرک و ہار وریگ یا ساہار وریگ یا ساہار وریگ۔ سر وریگ۔

گرک وریگ: گنگ وریگ۔ دپ وریگ۔ ڈک وریگ۔

نیل، کوشن و کال بند

گل و گڑگ بونگ: باز گل بونگ۔ شادان بونگ۔

گل لنگ: لنگ۔ لکھنگ۔ (2) کوں پاداں و ننگ۔ پادمال لنگ۔ لپانگ۔

گنہ دوتا کوئی و پیداوار انت: دلی چہ بدانت و زانگ بیت، چہ ابتدا و زانگ بیت کہ اے دلی و روم چون انت، شریں شمرہ دنت یا نہ دنت۔

گناہ و گورگن انت، و مپ و آہوگ بونگی انت: زور اوریں یا امیدیں نیں گناہ کار و بدل و بونگ و لاوارث نے و دیم و کن انت۔ گور و بدل و آہوگ و مپ یہ گور و گناہ و بونگ بیت، چو شیں ناروا کی شز انت۔

گنج بونگ: مال و دولت و ہار بونگ۔ مالدار بونگ۔ سیر بونگ۔ آباد بونگ۔

گنج بے رنج نہ بیت: مال و دولت بے بختال و بے رنج نہ بیت۔ ہستی و مال داری الوک و نہایت، کوں دت و غم و اندوہ کا بیت۔

گنج و بونگ: زہر گزگ۔ زہر بونگ۔ بدتب بونگ۔ (2) درگی چیزے و سبک زہر و بدتام بونگ۔

گنج پے وقت زو پے جہاں: دلی مال و دولت و دے، بے یہ کس و دلی زو و تہار مہ کن۔ دلی لسانی شریں جہرے۔

گنڈ لاں توگ: کوں جینے و پت و اب بونگ۔ (2) شریں و توگ۔ (3) و پونگ۔

گنڈ و ننگ: اڑ و بختال و صاف بونگ و خاطر و دیوان بونگ۔ (2) گنڈ و گوار بونگ۔ گالی بونگ۔ مجلس بونگ۔

گنڈ و گنڈ بونگ: گنڈ بونگ و نہ بونگ۔ برے گنڈ و برے نہ گنڈ۔ ہما کہ برے گنڈ بیت و برے گنڈ نہ بیت۔ (2) کم ذرائی بونگ۔

گنڈہ لویں بانگ لیک، پت شریں، کونگ بیت: حرا جیں و پد نبودیں دلی و بار و گونگ بیت یا ہما مردم و حیوان کہ کار و کرد و شز نہ انت و بے بیہ انت۔

گنڈہ جن و آسپ و ٹو، بے چا بک و ساز نہ بہت: بھیک و جفتیں زال و بے رفتار و ٹو نیں مادن چا بک بنگ لوحت و کس نا آراہ و نیانت۔

گنک و دام بونگ: حیران و نہ بونگ۔ (2) حزان نہ بونگ۔ بچ نہ گونگ۔

گنک و زبان و گنک و مات سر پد بیت: ہر کس و بیک و بچہ کار بیت۔ گنک و حمر سر پدی نہ انت۔ بے آئی و مات نہ انت کہ گنک و اشارہ و معنی و مطلب جی انت۔

گنواپاں گزگ: جین و نموداں گزگ و بنگ۔ بے عزت بونگ۔

گنواں و ایر آنگ: یہ ڈل و سر نایا کہ یہ بنگ و سر و پز بونگ و رند گزائی نیں نادرہ و جان و ذراہ بونگ۔ (2) گنواں و کم بونگ۔

نیل، کوشتن و کال بند

کُزات و کُزک: کُزات و کُزک ہواہ و ہدل بونگ۔ کُزات و چہ دوی پلہ و آہک۔
کُزات و جن بونگ: نادرہ و دوار نادرہ بونگ۔ نادرہ و چہ کُزات و کونہش و بے پھریزی و سبب
دووار نادرہ بونگ۔

کُزات و کُزک: کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔

کُزات و کُزک: ناجرزی بے کہ مردم و دپ، دست و پاوچٹ ہت۔ باد و کُزک۔ اورنگ۔ باد۔

کُزات و کُزک: کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک و دہ۔ بگاہ۔

کُزات و کُزک: کُزات و کُزک۔ چیزے چہ کُزات و کُزک۔ (2) کُزات و کُزک و کُزات و کُزک۔

کُزات و کُزک: چیزے و پے صاف کُزک و کُزک۔ یا بال و کُزک۔ ہیرتیں چیز و کُزک و کُزک۔ کُزات و کُزک۔
کُزات و کُزک: کُزات و کُزک۔

کُزات و کُزک: کُزات و کُزک۔

کُزات و کُزک: کُزات و کُزک۔

کُزات و کُزک: کُزات و کُزک۔

کُزات و کُزک: کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔

کُزات و کُزک: کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔

کُزات و کُزک: کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔

کُزات و کُزک: کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔

کُزات و کُزک: کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔

کُزات و کُزک: کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔

کُزات و کُزک: کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔

کُزات و کُزک: کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔

کُزات و کُزک: کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔

کُزات و کُزک: کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔

کُزات و کُزک: کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔

کُزات و کُزک: کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔

کُزات و کُزک: کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔ کُزات و کُزک۔

نیکل، گوشتن و کال بند

گوشتن و سینگ، مات و سینگ: گوشتن و سینگ خودتی ماتے چنگ تاوانی جبرے نہ انت۔
 گوشتاں ٹامریگ: پڑا رنوگ۔ ڈاہ کرگ۔ سہاہ نگ۔
 گوشتانی ہانگ ویک: گوشتانی کرہ کرہ و توارنگ۔
 گوشتانی پڑنگ: سکتیں ویک، نہیت نگ، کسے و رالہ نگ۔ پتے و رادوی و حلاف و گوشت۔
 گوشتانی پڑنگ: خردہ مرد و نوگ۔ ناتوان و کرہ و نوگ۔ کرگی نوگ۔
 گوشتانی کرنگ: دت و بے سہاہ نگ۔ (2) ناسر پدی نگ۔ (3) گوش و ن و کول زور و کوکار نگ۔
 گوش و بولے و نہ و زگ: بے ہر و اہ و نوگ۔ بے ہر و اہ و نوگ۔
 گوشت ہرنگ: پڑا و نوگ۔ گوشتناک و نوگ۔
 گوشت و آپ و نوگ: لاغر و نوگ۔ ہینگ۔
 گوش و تاب ویک: کسے و ہیار ویک۔ کرہ و ہرنگ۔
 گوشت و ایر ویک: لاغر و نوگ۔ (2) چرخس و نیم و جان و گوشت و کم و نوگ۔
 گوشتوں چنگ و گوش و کپت و نثار: آ کہ وانا انت گوشتی گپاں یا شاگاناں سر پد بت۔
 گوشت و ہرنگ: پڑا و یں و دولت و گوشت و کم و نوگ۔ لاغر و نوگ۔ دولت و ہینگ۔
 گوشت گہیہ وادہ کن انت، واد گہیہ چون و کن انت: انجیں کاراست کہ تو نیل و نیست۔ گوشت و واد
 پر رچت و لہ کن انت کہ نہ کہیت بلے اس واد و ت بہ کہیت گڈا چون و کن انت؟
 گوش ماں گوش و نوگ: خلوت و ننگ ننگ۔
 گوش و پڑنگ: گوش و ریم ویک۔ گوش و آپ ویک۔ (2) گوش و دور و نوگ۔
 گوش و پڑنگ: گوش و پڑانی ویک۔ بے عزت نگ، کم شرب نگ۔
 گوش و سورے و نہ و زگ: بے ہر و اہ و نوگ، چنگی نہ و زگ۔ سر و دت و نوگ۔
 گوش و نہ و زگ: ناسی و نوگ۔ بے ہر و اہ و نوگ۔
 گوکاں بڑاگ نگ: یک تیاریں کا نیگرے و کول زوریں کا نیگرے ہم کارنگ۔
 گوک، گوک و بھ و بھ کاریت: باید انت کہ مردم پتے دوی و بھ کاریت۔ اس گوک چہ بھ و دوی گوک و
 زانت، باید انت کہ مردم مردم و زانت، آئی و چیل و عاداتاں زانت۔
 گوک و بولے و نہ و زگ: بے سہاہ و نوگ، سدھ و نہ و نوگ، بے ہر و اہ و نوگ۔ سکار نہ نگ۔
 گوک و گوشت و یک و بے نس انت: حراہیں یا کم ارڈشیں چیزے و یک کسانیں بہرے ہم بازانت۔

بھل، گھوشتن ء گال بند

گوک ء روت انت، سہد ء نہ اوشیت: ٹٹکیں ء بے پد کیں مردم ء کوش انت کہ مدام ٹٹک ء ٹٹس انت، یک جا ہے قرار نہ کیبت۔

گوک وتی پوستا ء نہ جلیبت: کس وت وتی کارانی حراپی ء نہ لویبت۔ کس وت ء راوت تاوان بار نہ کنت۔ گوک عشر شد یک بہ بیت، وتی پوستا ء نہ وار ت۔

گوکو ٹنگ: کوں دست ء پاداں رَوگ۔ (2) کسانیں زہجے کوں دوئیں دست ء پاداں بجنزگ۔ گوک ء وتی کانٹ بار نہ انت: ہر کس وتی بار ء وت بُرت کنت۔ گوک ء کانٹ اکن دزاج ء مزن انت ہم بے آئی ء سرا بار نہ انت۔

ٹوکی ڈبانے، بڑے سائے گزانو ء جنت ء بڑے گزانو: زبان ء کار نہ ٹنگ۔ بد عہدی ٹنگ۔ زبان ء ٹو ٹنگ۔ ٹوکی ٹنگ: چھرتی ٹنگ۔ روی ٹنگ۔ ٹٹکی ٹنگ۔

گولو حرام انت، آپھک نے حلا رانت: پہ وتی نف ء فاندگ ء حیلہ سازگ۔ اگس کولوں حرام انت گڈا آئی ء آپھک ہم حرام انت بے کسے ء نف یا نقصان ء جبر بہ بیت گڈا اے وڑیں حیلہ ہم سازگ بیت۔ گولوخت کچے رَواجاں، رنگ بوت: دگرے ء کیگان خنزیں آسُرے ندرایت۔ گولو پھیا رَوگ ء وہداں رنگ جنت چیا کہ آئی ء ٹنگ ء رَواجانی کیگان کنگ ء وتی رَواج ء بے حال کنگ انت، نوں رنگ جنان ء روت۔

گولو رنج ٹنگ: جنگ ء ٹٹکی ٹنگ بہت ء زورس ٹنگ۔ کونم ٹنگ: اندازہ جنگ۔ (2) اندازہ جنگ ء چیز پیہ دور ویک۔ (3) گمان ٹنگ۔ (4) کیک ٹنگ۔ وار ٹنگ۔ گونپ ء ٹو ٹنگ: ہرگ ٹو ٹنگ۔ چہرگ ء جنگ۔ دروشم ء ٹو ٹنگ۔

گونپ ویک: رنگ ویک۔ رنگ ٹنگ۔ گھرہ ء علاہ ء آپ ویک۔ (2) سمیبتنگ۔ گون ٹو ٹنگ: ہراہ ٹو ٹنگ۔ ٹٹکی ٹنگ۔ بالا بندی ٹنگ۔ شوچ ء ٹنگ۔ کور ٹو ٹنگ۔ کور ء ٹو ٹنگ۔ گون جنگ: کار دارگ۔ ٹٹ ٹنگ۔ بڑ ماہک۔ ٹنگ ٹنگ۔ سکین ویک۔ اولاک ء ٹو ٹنگ۔ ٹنگ ٹنگ۔ ٹنگ جنگ۔

گو نچان چہ گوالگ ء کیشتر نہ داریت: ہر شے یا ہر کسے ء وتی نقد ء کس اسے است۔ ورپے کئے یاد کہ شے ء آچہ وتی نقد ء کیش داشت نہ کنت، ہے وڑے گونچاں چہ وتی کس اس ء گوالگ چہ وتی کس اس ء کیشتر داشت نہ کنت۔

گون دارگ: گٹ ء بُت ٹنگ۔ سوٹو ویک۔ کوں جنگ۔ کونم ویک: سوگند ویک۔ (2) کوندو آں ٹو ٹنگ۔

پہل، گوشتن ء کال ہند

کوہلاں مان ہندگ: تیر باراں گنگ۔

کون ویک: کون دکر مال ء دوتی پس ء یا پسانی ہوار گنگ۔ (2) دیم ویک۔

کون وکر ء انت چو پگ ء انت، کون ورت ء انت، چو پگ ء انت: مشکل ء ویل کہ کون ورت ء بہ بیت، آئی ء

تورینا کی مارگ بیت بلے وہدیتہ ہے دڑیں جنجالے کون دکرے ء بہ بیت، ہر کسی دل ء آسان انت۔

کون گنگ: ہمراہ بونگ۔ ہوار ٹوگ۔ (2) تب ء گنگ۔ ٹپ ء زگ۔ پشک۔ ٹپ ء گنگ۔ (3) کار ء

آگ۔ سر بونگ۔ پشک۔ رسک۔

کون گنگ: رواں ویک۔ دیم ویک۔ کون کسے ء پختی ء چیزے ء رواں ویک۔ راہ ویک۔

کون کسے ء جو ہان گنگ: کون کسے ء دیم پدیم بونگ ء بروری گنگ۔ (2) ہمراہ داری گنگ۔

کون کنٹیں کار ء گنگ: تاوان ویک۔ تاوان بار گنگ۔ عزاب مرگ گنگ۔ دروی گنگ ء گنگ۔

کون گنگ: ہمراہ گنگ۔ روان ویک۔ زسیگ۔ (2) تو جیل سازگ۔ (3) درمان ء ٹپ ء گنگ۔

کون کجاں کون گنگ: ہمراہ بونگ، کاروان ء کون گنگ ء زوگ۔

کوہار گنگ، ہزات ء سر بنگ: بہانہ کنوک ء گزائ جانیں مردم مدام بہانہ سازیت۔ کوہار ء چو پگ ء وزاہ

بونگ ء ہزات ء سر ء ہنگ ء قہنگ ء مثال جیلہ بازی ء جان تاوانی ء کار نہ گنگ ء خاطر انت۔

کوہنگ گنگ: ولوت یا مردین ء گندانی چو پگ یا در گنگ کہ آبانی مردی توان بروت ء آمل مادیں مال ء

یا مردین جتین ء سوار بوت مہ کنت۔

کوہر ء پزگ: زمستان ء گنگ اگلیں سر ء سارتی ء کم ٹوگ۔ (2) سارتی ء دور ء کم ٹوگ۔

کوہاک ء ہند بونگ: بے توار بونگ۔ جبرکت نہ گنگ۔ گپ بنگ ء زکت ء زوگ۔

گمہ ڈپ ء ویک: پھل ویک۔ تو بہ ڈپ ء ویک۔

نیکل، کوہن و کال بند

علمہ و رنگ: ناشای رنگ۔ زدی رنگ۔ خرابیں کار رنگ۔ (2) بدیں دانکے کو رنگ۔ (3) چودتی قد و کساس
ءسٹریں جبر پے رنگ۔

کینہہ جنگ: چچ و دوم جنگ۔ (2) تور و جنان و چ و سر و رنگ۔

کونانی رنگ: بے لچ رنگ۔ بے پردہ رنگ۔ بے عزت رنگ۔ جنگ و زندہ رنگ۔

گیر آ رنگ: یات آہ۔ یات گجگ۔ پلو و بندگ۔ ذکر رنگ۔ سر و مارگ۔

گیر آہک: یات آہ۔ ترانگ و ٹپک۔ ترانگ و ہڈیک۔ گیر و ٹپک۔

گیر و ٹپک: یات و ٹپک۔ گیر آہک۔

کینن پتار لونگ: ساہ و بند لونگ۔ شمار کو لونگ۔ ساپار لونگ۔

کینن و پڑ رنگ: ساہ و ٹپک۔ آرام لونگ۔

کینن رنگ: ساہ و بڑگ و آ رنگ۔ دم و ٹپک۔ ساہ و ٹپک۔ کینن و پڑ لونگ۔

کینن پے و رنگ: آرام لونگ۔ سارتن ساہ و ٹپک۔ ائین لونگ۔

کینن و مان چنگ: ساہ و دارگ۔ بے حرک و توار لونگ۔ نڈ و رنگ۔

بیش، کوشتن و گال بند

- لاپ و روئیگ: پڑ در بونگ۔ (2) لاپ و مزن بونگ۔
- لاپ و زوگ: لاپ و رچک۔ دست آگ۔ ڈڑ و بنگ۔ لاپ و بچ بونگ۔
- لاپ و بچک: سوکی بونگ۔ سک و زگ۔ (2) لاپ و دروگ۔ لاپ و بچک و نادزای۔
- لاپ و سوچک: سوکیگ۔ تادانی گنگ۔ تور بنگ۔
- لاپ و سیر بونگ: چور و سیر بونگ۔ (2) آباد و شمال بونگ۔
- لاپ و سیری و بچک: و شمال بونگ۔ سیر بونگ۔
- لاپ و شو بونگ: مات و آخری چک بونگ۔
- لاپ و کش بونگ: و پس و کائی و زگ۔ پ لاپ و زگ۔ (2) منت و وار بونگ۔ (3) مڑوری گنگ۔ زہمت گنگ۔
- لاپ و بچک: بے کار و بے روزگار بونگ۔ (2) خد یک بونگ۔ (3) سیر لاپ بونگ۔
- لاپ گنگ: روت گنگ۔ (2) کیش و زگ۔ (3) مایک و لاپ و دپ و بچ گنگ و صاف گنگ۔ (4) کھنکس مال و سنگدان و و کہ لانی اعضا ہانی در گنگ۔
- لاپ کہ گزیت، و دمان بونگ بڑیت: شد و لاپ و دمان ہر چیز جات کنت۔ شد یکیں لاپ ہر کار پر مایت۔
- لاپ و ٹوک: روتانی آواز و یک۔ خد یک بونگ۔
- لاپ و لگت بنگ: کسے و روزیک یا روزگار و بند گنگ۔ کوں کسے و بد و ای گنگ۔
- لاپ لیٹ و زگ: لیٹ و زگ۔ (2) دروی یا تادانی بونگ۔ (3) بیش و زگ۔
- لاپ لیش بنگ: لیٹ و زگ۔ لیٹ و پ لیٹ بونگ۔ دروی بونگ۔
- لات و منات نان بنگ: حدائی نہ گنگ۔ بے مہذبیں کار گنگ۔ (2) بد و دعا و یک۔ (3) حداء و توارہ گنگ۔
- لار گنگ: چو پ و آپ رچک۔ دپ و آپ و یک۔
- لاڑ گنگ: مستی گنگ۔ ٹہل گنگ۔ ناز و غرہ گنگ۔ (2) کسے و حداء کیش دوست و زگ۔ (3) شکیل گنگ۔
- لاشد بونگ: نیم مردک بونگ۔ ٹنگ۔ بے سادہ بونگ۔ بے جان بونگ۔
- لاشد گنگ: پتے را پنچو بنگ کہ آنیم مردک و بے جان بہ بیت۔ بنگ و سا پار گنگ۔
- لاگ و لاگ بونگ: جبر نہ و زگ۔ بے بردائی گنگ۔ (2) تمر دی و سستی نشان و یک۔

بھل، کوششیں نکالیں

لاٹری عزت و گنج: سب لاگت و زور ہوگ، ہستاں بے ہست ہوگ۔
 لام و تر و گ: پہنچ تیار ہوگ، جنگ و تر و گ۔ جنگی لشکر و کون ہوگ۔
 لاک و بندگ: تیار ہوگ۔ پہنچ کارے گنج و سازی ہوگ۔ پہنچ و سزین و بندگ۔
 لاک و ہوگ: لاک بند و گنج گنج یا آنچک و ہوگ۔ (2) سلاہاں چلا لاک و ہوگ و لاک و گنج۔ (3) کلم
 شرف و بے عزت گنج۔
 لاک و ہوگ: چیر و کالی ڈو تر گ۔ ہیر کاں بندگ۔ چیز بے چیز گنج و تر گ۔
 لاک و گنج: سزین و بندگ۔ (2) پھک و چیر و چیر و ہوگ۔
 لاٹک و ہوگ: بڑ ہوگ گنج۔ شلوار و در گنج۔ بے عزت گنج۔ (2) لاک و پھکیں گنج و گنج۔
 لاہ آرگ: آرش گنج۔ ہلہ گنج۔ ہیر آرگ۔ جلوہ گنج۔
 لاہ جگ: بڑا زور گنج۔ (2) اشتاپی پادا گنج۔ (3) سر و لڑ و ہوگ۔ ہیر نہ گنج۔ رامہ ہوگ۔
 لاہ و ہوگ: لوہ و ہوگ۔ درک و ہوگ۔ ہیر آرگ۔ ہیر و ہوگ۔
 لاٹک و پانچک: شش۔ لندری۔ لوفری۔
 لہاں لہاں عزت و گنج: بھکیں رضا پھک گنج: دلائی لہاں قوم و راج عزت و گنج و پک گنج
 انت۔ ساگ و سور و قوم و راج ہم و لہاں ہم و گنج بے لہاں پہ ساگ و پے و بند و پھکیں رضامندی پکا رانت۔
 لہاں بندگ: سیر و ساری جین و چہ مرد و ہوگ و مال و حق و بندگ و گیشک۔
 لہاں لہاں: بے سزین و لہاں گنج۔ تر گنج۔ تر گنج و لہاں گنج۔
 لہاں بندگ: چہ لہاں لہاں یا نا جوڑی و سبب و بدن و ہیر ہوگ۔
 لہاں و ہوگ: کسانیں زہکے کیر و لہاں و ہوگ و دور۔ سنت گنج۔
 لہاں لہاں: جبرے خزی و دور نیا گنج۔ جبر و ہداں گنج۔ (3) داندہ گنج۔
 لہاں ہوگ: مردم یا سادہ و راج و چک ہوگ۔ چست ہوگ۔ ملک ہوگ۔
 لہاں و گنج: ہن و گنج: ہاڑ ہوگ۔ بے اشار و بے کاس ہوگ۔ ہلاہن و گنج و میزی و ہوگ۔
 لہاں و شاپ گنج: گول لہاں گنج۔ جنگ و چوچک۔ (2) پہنچ و لہاں و ہوگ و ہوگ۔
 لہاں و ہوگ: لہاں و ہال گنج۔ دُمت و ہوگ۔ (2) کارے گنج و لہاں و شان گنج۔ (3) پہ کسانیں
 چنے و ہر گرج یا سنت ہوگ۔ (4) نہ ہوگ۔ زور و لہاں گنج۔ سر و زنی گنج۔
 لہاں ہوگ: لہاں ہوگ۔ نام و ہوگ۔ رز و لہاں۔

بھل، کوششیں و کال ہند

لنگ جگ: شیطانی لنگ۔ فساد پیدا کر لنگ۔ (2) سہلیں زندگ و پاؤ آگ۔ بے مقصد و رزق و آگ۔ (3) سُرگ۔

لنگ رورنگ: بدنام ہو لنگ۔ رزوا ہو لنگ۔ بھگ ہو لنگ۔

لنگ شاگ: سُرغ ہو لنگ۔ (2) بے مقصد میں و پختہ و فساد و خور و گرو لنگ۔ (3) جبر نہ رزورگ۔

لنگ لنگ: پے لنگ جگ۔ (2) لنگ جنان و رزق۔ (3) پے جگ و لنگ و چست لنگ۔

لنگ لنگ: خر و ہل لنگ۔ (2) چھ لنگ۔

لنگ و لنگ ہو لنگ: ہل و ہل ہو لنگ۔ (2) نہ لنگ۔ نہ خر لنگ۔

لنگ و قوم و لنگ و گھٹ: قضا و رضائی نہ انت۔ کس عزانت گجام لنگ کاری کنت و گجام نا۔

لنگانی نام و گزگ: دومان و زاہ و یک۔ بے عزت لنگ۔ زالانی نام گزگ و بد کو لنگ۔ (2) کسے و زال و

بدیں جبر و کو لنگ۔ (3) زالانی سُر و سو گند و رگ۔ حزنیں سو گند و رگ۔

لنگ و پز و لنگ: میار نہ لنگ۔ ام رواں ہو لنگ۔

لنگ و پز لنگ: بے لنگ لنگ۔ تام و لنگ۔ (2) سید و لنگ۔ سو لنگ۔

لنگ و جو لنگ انت گر کسے دیم و دور کنت: لنگ جو کسے نہ انت کہ رزورگ نہ بیت۔ با حیا و لنگ دار ہو لنگ

خاطر اگزائیں و لنگ و جنجال رزورگ نہ لویت، بلے ہے کہ بلوچ و پھل لنگ و حیا نہ بیت۔

لنگ و سُر و مرگ: پوتی مال و لنگ و عزت و وڈالاں رزق۔ پے لنگ و غیرت و دیہانی و لنگ۔

لنگ لنگ: میار لنگ۔ شرم لنگ۔

لنگ و گز و رزورگ: چہ شرم و حیا و لنگ۔ بے عزت ہو لنگ۔

لنگ کوں پختاں انت: بلوچ پے لنگ و میار۔ غیرت و لنگ چہ انسان و پختاں پز و ایمیت۔ بے لنگیں مردم و پختاں

آپ نہ بیت۔

لنگ نہ کنت کلیر و کہ بے تاک و پز کنت بے براہیں کار لنگ۔ نہ ہو لنگین و ہو لنگ۔ دز چک تاک دار بیت بلے

کلیر ہانت کہ تاک نہ کنت و پز کنت پمیشا پیدانت لنگ بہ بیت۔

لنگی ہو لنگ: حجات ہو لنگ۔ سُر و پھل لنگ۔ پختانی ایر پز و لنگ۔

لحاظ و اتانی، نوکر انت و اتانی: برا اتانی لحاظ و خاطر انت کہ نثارانی ناز و غرہ برداشت لنگ بیت، و کس تاکے

نثارانی پھر و نازاں شلیت۔

پتل، کوشتن و کال بند

لڈو ہڈیگ: بھنگل و گیا بان رسیگ۔ بید ہاں دور ویک۔ تہہ آپ و دیرائیں جاہ و سرنگ۔ (2) مشکل و جنجالاں ہڈیگ۔

لڈو ہڈیگ: لڈگ۔ رڈگ۔ پڈوگ و بار و اولاکانی سر ویک۔

لڈگ و یوگ: چہ یک جا ہے و لڈگ و دوی جا کہ و دارگ۔

لڈ و گون یونگ: کاروان و گون یونگ۔

لڈگ و ودہاں عواس و بندہ لوک گنگ: سفر و رڈگ و ساری سفر و تیاری الٹی انت۔ سواس و بندہ لوک بیت راہ و نہ دزو بیت و واجہ و راعزل و سر کھ۔

لڈو گنگ: آپہیں چیزے و دیکہ چیزے و ہوا گنگ۔ (2) چہ کھ و کار و بڑگ۔

لڈو گنگ نہ بیت: بے پکراتیں و کم ارزشیں شے پدا گ یا پہ حسد و سرنگ و مسٹر گنگ نہ بیت۔ لڈو پوگ و یگیا گنگ رگ بیت نہ کھ، آدم لڈ انت۔

لڈو و ایر ویک: بازیں مردمانی ملکہ و آگ و کار و والی گنگ۔ لڈو و آرش گنگ۔

لڈو و ایر ویک: لڈو و مان شاگ۔ فوج و آرش گنگ۔

لڈو و پڑگ: جنگ و پڑ و لڈو و دل و رگ و بچگ۔ (2) لڈو و پے ملکہ و سر و بیڑ و گ و ڈو و پگ۔

(3) گنگم یا کٹے و دار و دندان و یک یک یونگ۔

لڈو و چگ: لڈو و آگ۔ لڈو و سرا گنگ۔

لڈو و چگ: ہائی و را کہ لڈو و چگ۔ (2) بد بخت یونگ۔

لڈو و چوک آباد بیت بلے لاپ و چوک آباد نہ بیت: ستمی و مزی بلا ہیں صیہ۔ آمردم کہ ستمی کھ و دوی

لاپ و نہ وارت آباد نہ بیت، مدام شد یک بیت۔ کسے اس لڈو و چنگ بدنت و لڈو و بہ جنت یا لڈو و کسے

و بہ جنت آباد بیت بلے شد یک آباد و سیر لاپ نہ بیت۔

لڈو و شور ویک: لڈو و پے چگ و تیار گنگ۔

لڈو و گنگ: ملامت گنگ۔ بیت ویک۔ ہٹ و ہٹ۔ چاہٹ دارگ۔

لڈو و ٹوئیں بالاد و چان: لڈو و اس ستر جان و پڑ و پھلوان بد بیت بلے لڈو و۔ آئی و سر اپہر بندگی نہ انت۔

لڈو و نہ مال ویک انت و نہ زال: لڈو و ستر سوکیں مرد و مال و دولت آئی و نہ انت و نا آئی و زال آئی و بیت

چیا تیار و زوراک تریں مردے ایشاں ہارت۔

یک گنگ: سر گنگ۔ لڈو و رڈگ۔

بیل، کوشتن و گال ہند

- لگ لگ: پادانی ہجگانی سرء ادھگ۔ (2) مٹ بونگ۔ مٹ لگ۔
- لگ مٹ لاپ بونگ: خد لاپ بونگ۔ خد یک بونگ۔ ہما کہ چر لاپ و ہم کھگ۔
- لٹو بونگ: گاڈ لٹگ۔ پادو ہجگانی سرء ادھگ و چارگ۔
- لگام جو بیک: اولاک و داکاں دوی ہمگ و تریک و زوگ۔ ہیرہ لگ یا دوی ہمگے و زوگ۔
- لگام و بیک: لگام و ماں اہس یا حروپ و بیک۔ (2) پابند لگ۔ کارے و لگ و بیک۔ مٹن لگ۔
- لگام لگ: اہس یا حروپ لگام و بیک۔ (2) بے دس لگ۔
- لگاڈ بونگ: کاریے و نیام و ادھگ۔ کاریے و تمام بونگ۔ بے پکا کار لگ۔ (2) کاریے و شز بونگ و ہدل و خراب بونگ۔ (3) پتاڈل کشی کاریے و لگ و چر سرء مٹو ازیگ۔
- لگاڈ لگ: کاریے و شز نہ لگ۔ تمام لگ۔ بے پکا کار لگ۔ کاریے و بیلو نہ لگ۔
- لگ لگ بیک: لیٹ و زگ۔ بے تاہیر بونگ۔ (2) پادانی زمین و بیک۔ لگت بیک۔
- لگت بیک: کون جو ندی پادو بیک۔ پادانی چیر لگ۔ (2) خر و اہس یا اشترو و تی پچاد و پشت و پکے و شاہگ۔
- لگنی چیر و آگ: ایر و لگ لگ۔ زور و بیک۔ بے دس لگ۔
- لگت و بیک: پادو و بیک و ماں سرء ایر لگ و زور و بیک۔ لگت لگ۔ بیک۔ پادانی بیک و چیر و آگ۔
- (2) تیو کیس جون و یاہن و چیر و آگ۔
- لگت لگ: چیز یے و سرء زوگ۔ چیزے و سرء پاداں ایر لگ و زوگ۔ (2) چیز یے و پزانت بلے پتا و فی پادانی چیر لگ و زور و بیک۔
- لگت مال بونگ: لگنی چیر و آگ۔ بے ارزشت بونگ۔ برہاڈ بونگ۔ جاہ بونگ۔
- لگت ماں لگت لگ: بے لگ و بے کس و بیک۔ لگت ہوش لگ۔ تاواں بار لگ۔
- لگت و زگ: لگت بونگ۔ لگنی چیر و بونگ۔ تاواں بار بونگ۔
- لٹ بونگ: زبان و بند بونگ۔ بے توار بونگ۔ بچ بونگ۔
- لٹک و بیک: زبان و چر و پ و زور لگ و سر بیک۔ زباک و بیک۔ (2) ملٹ بیک۔

بیل، کوشتن و گال بند

لٹل نہیں جان و بنگ: بنگ و گارنگ۔ (2) و زگ۔
 لٹناں ایر و بنگ: بنگ و دلاگ بونگ۔ پہ گزیوگ و لٹ گنگ۔
 لٹناں بحر بنگ: بنگ بونگ، گزیوگی بونگ۔
 لٹناں خشک بونگ: ہر زگ بونگ۔ مٹی بونگ۔ (2) چہ سارتی و سوب و لٹناں خشک بونگ۔
 لٹناں گٹ چنگ: کاریے و سر و ارمائی بونگ۔ پٹومان بونگ۔ بٹش بٹش و زگ۔
 لٹ جدر چنگ: ہیچ بونگ۔ کسے و آگ و شیک بونگ۔
 لٹ و بنگ: لٹ و بنگ۔ (2) لٹ و بنگ۔
 لٹ بنگ: گزیوگی بونگ۔ لٹ بنگ۔
 لٹ بنگ و بنگ: گزیوگی بونگ۔ لٹ بنگ۔ (2) چری لٹ و دزاج بنگ و سری لٹ و آئی و سر و سوار بنگ و
 مردم و نہ وشی یا پ وشی و ملٹ چارگ۔
 لٹ بنگ: کسانیں چنگ یا مردم کہ گزیوگی بیت و وٹی لٹناں سر و زیر کٹ و ساہ و چہ پوز و کشیت۔
 لٹ بونگ: لٹ بونگ۔ ہوار بونگ۔
 لٹش بنگ: راہ و زوگ و کٹ لٹ بنگ۔
 لٹ و بنگ و دور بنگ: لٹ و بے پد کیں مردم ٹرس ناک انت۔ شرف داریں مردم گوں لٹ و بنگ
 مردماں دپ نہ ومنت پٹھا اگس و گد راہے مہ بیت آ گورم و آپ و دور بہ کن انت کہ پوشیدہ بہ ومنت بلے گوں
 لٹ و بنگ ہم لسان مہ ومنت۔
 لٹ و بنگ: بندیں و زگی چیزے گوں لٹ و بنگ و زوگ۔
 لٹ و بنگ و گرون پہ بنگ: آ کہ وارت، آ گرون کٹش ات نہ کٹ، آ وپ و کٹی لٹ و بنگ و انت، آ نہ وھیں
 کٹ و کٹ نہ کٹ، آ سر مدام جمل انت۔
 لٹ و بنگ: بے دس و لا چار بونگ۔ لٹ و لٹ و لٹ و بنگ۔ بنگ بونگ۔
 لٹ بنگ: راہ و لٹ بنگ و زوگ۔
 لٹ بنگ: جٹال۔ ہٹ ہٹ۔ (2) بے وکت۔ گزور۔
 لٹ بنگ: بہر بہر بنگ۔ لٹ و لٹ بنگ۔ چیزے و ہا زیں لٹراں بنگ۔
 لوپ بونگ: بندی بونگ۔ قید بونگ۔ (2) بٹی بونگ۔ کسے و سر و بے مقصد و بونگ۔

بھل، کوششیں غ کا ل پیہ

لوپ خہزنگ: مشکل ء جنجالے ء دور ویک۔

لوڑوڑگ: فخر ء کوں دگ ہواں نیجاہ ء ہوار لوڑنگ۔ فخر ء نوکیں پڑمانی دت ماں دت بچگ ء یک لوڑنگ۔

لوڑوڑنگ: رسل ء پوست ء یا کھنکھیں مڑگے ء را لہڑیں آپ آنی تہا گلہنگ ء پٹانی روسیگ۔

لوڑیک ء کار شہریت، وئی مات ء بھگ ء بخت ء مروت جیت: بے سڑیں ء مٹوکی کارنگ۔

لوگ ء ایو یک: پڑوڑی، میر گیری یا پکار بیرانی ء یک اناگت ء کسے ء لوگ ء بھگ۔ (2) اشتانی لوگ ء آہک۔

لوگ ء بڑگ: سالوٹک ء بخت ء بڑگ۔ سیر ء اولی شپ ء سالوٹک ء بانور ء کور ء بڑگ ء دور۔

لوگ ء پاوڑنگ: بھنکھیں لوکانی کڑو بگ ء دکہ جاہاں رڑوگ۔ (2) بن در ء چست نگ۔ لڈگ ء رڑوگ۔

(3) گلہنگ۔ دزاں ڈیہہ نگ۔ بے لوگ ء جاگہ نگ۔

لوگ ء بڑنگ: لوگ ء بر باد ء ویرندان لوڑنگ۔ (2) ٹکے ء وار ء ویرندان لوڑنگ۔ (3) لوگ ء سڑجیں مردمانی

لوگ ء یلہ ویک ء در آہک۔

لوگ پے خرؤم ء خرؤم پے لوگ: لوگ ء جاگہ بے مردم ء نہ بیت ء نا کہ مردم بے لوگ ء دوار ء ڈول وار

بیت۔ بے لوگی ء شپ جاہ ء روج جایی کش ء نہ بڑاہیت۔

لوگ ء رچنگ: لوگ ء یلہ ویک ء دکہ جاہے رڑوگ۔ لڈگ۔

لوگ ء سوچ کہ بڑخریدانت: بے نقییں کارنگ۔ پے نف ء ہرس ء ہوس ء دت ء تاوانی نگ۔

لوگ ء سوچنگ: لوگ ء ویرندان نگ۔ بے نہیں کار ء نگ۔ لوگ ء ماند ارگ۔

لوگ ء لڈگ: وئی لوگ یا دوار ء یلہ ویک ء دکہ ہند ء جاگہے ء رڑوگ۔

لوگ ء ماند ارگ: لوگ ء سوچنگ۔ (2) تاوان ویک۔ ہندیے ء ویرندان نگ۔

لوگ ء نمہر کن، ہسایگ ء ڈڈمہ کن: وئی لوگ ء یا مال ء اتان ء کور بہ کس ء پے مال ء کاری ء یا لوگ ء بھگ ء

ہسایگ ء ڈڈمہ کن۔

لوٹڑیں سرائہ بڑاہیت نگاہ: نگاہ ء پاگ بڑاہ دارانت پے مڑہ داریں بلوچاں، پے بے بھکرات ء بولائیں مردماں

بڑاہ دارندانت۔ بے ارزشیں مردم پے پاگ ء نگاہ نام ء تنک نئے نیاریت۔

لوہ ویک: بیمار ویک۔ بھگل نگ۔ پادڑاپ ویک۔ رند ء بچگ۔ دمب ء بچگ۔ ٹریگ۔ (2) پاچن ء

نور ء لولارگ۔

بیل، کوشتن و کال بند

لوہڑ جنگ: کور واپ کو ہاٹ بنگ و چست بونگ۔ (2) چست بونگ و ہار بونگ۔ (3) پہ جنگ و ہار چست بونگ۔
 کہہ جنگ: پہ لشکر و سرگزگ و زہادگی و ہا کوکار کہ پہ جار جنگ بیت۔ (2) ہا ہندنگ۔ بچہ جنگ۔ دزک
 ویک۔ الکرنگ۔ (3) ٹپک و راشک و سر سر جنگ۔
 لہرائی لیش: دل و بازی گرتی و دزنی آگ۔ (2) زہیرانی زیرگ۔ (3) تراگ و ٹپک۔
 لہرائی ایر آگ: ایر ماد بونگ۔ ایر آگ۔ نرم بونگ۔ لہگ۔
 لہم خوک: نرم بونگ۔ (2) شست بونگ۔ (2) ایر ماد بونگ۔
 لہم ویک: جوڑ ویک۔ آسن و یا مادن و جوڑ ویک۔ لیشنگ۔
 لیب و بنگ: لیب و کیش بونگ۔ لیب و سوئیں بونگ۔ ہادی و ٹنگ۔
 لیب و ٹنگ: لیب و کیش بونگ۔ لیب و سوئیں بونگ۔ لیب و بنگ۔
 لیپک بونگ: چیزے و چہ کور یا در یا در آگ و کنار و یا تیا ب و ٹپک۔
 لیت و بیت ٹنگ: دز وگ و دزاش ٹنگ۔ راست نہ کوٹنگ۔
 لیٹ و پہ لیٹ بونگ: لیٹ و زگ۔ سر و چیر بونگ۔ لاپ لیش جنگ۔
 لیٹ بنگ: لیٹ و ران بونگ۔ اے پہناد و آ پہناد و ٹپک۔
 لیٹ و زگ: سر و چیر بونگ۔ چیزے و وتی سر و دت لیٹ بنگ۔ لیٹ و پہ لیٹ و زگ۔ لاپ لیش
 جنگ۔ لاپ لیٹ و زگ۔ پہناد بونگ۔ اے دیم و آ دیم بونگ۔
 لیس ویک: کپ و دزاج کش یا پٹ و چوٹ ٹنگ۔ کپ و دزاج ٹنگ۔ چیز ویک۔
 لیڑ و دو چیز ایر کاریت، تھاریں شپانی دوریں پند: ہر ترمردی و زور و آوری و تو جیل است۔ مستیں لیڑ و راتھاریں
 شپانی دزاجیں ہار کشی و چند ایر ماد گت کت۔
 لیڑ و آگس مست دانت، وائند و پنجہ کاریت: ہر سہاروتی قدر و زانت۔ کس بہرک و دوت سر نہ بیت۔
 لیٹ بونگ: گول دوی مردم یا چیزے و ہندوک بونگ۔ سر و لینڈ بونگ۔ پڑاگ۔
 لیہہ لیہہ ویک: زاری ٹنگ۔ ہدی ہدی ٹنگ۔ فریا و ٹنگ۔ آ و زاری ٹنگ۔

م

مات ء آگس بانور گئیں۔ نجم بندہ رنگ شرور رنگ ات: اے پہ کلانیں چنگ ء باروا گوشک بیت کہ پہ سیر ء بانوری ء زربیت ء ہدوک انت۔

مات ء غروئے ویک: بے عزت رنگ۔ ماتی زاہد بد ویک۔

ماتن وارگ: ہر س وارگ ہر ی بونگ۔

مات کہ پنگ روینیت، روچان پہ محبوب گوازینیت: بچانی مات واری ء درمندگی نہ گندیت۔ آدمام آسوگ ء وصال بیت چیا کہ گنج کہ لائق ء مزین بیت، مات ء پودیت۔

مات ء ہدل ماتو شہید: مات مات انت۔ آئی ء جا گیا ماتو گیت نہ کھت۔ مات ء پہ دتی چک ء مہر ء دوستی ء ماتو دات نہ کھت۔

مات ء (ہلک ء) لوگ کہ چنگل انت، خرؤم پڑوت ء کاشے پہ چت: لوگ یا جا گئے کہ پل ء ہول بونگی انت باید انت کس پشت مہ کیبت، مات ء لوگ بہ بیت یا بلک ء باید انت کس بے بہر مہ بیت۔ اے مہل پہ ہر س ء بے مہری ء باروا گوشک بیت۔

مات نے نیست پہ ماتو گزیبت: بے ماتیں زہک پہ ماتو ہم گزیوگ ء زاری کھت۔ بے وسیں مردم پہ کسانیں ء کم تریں چیزے ء دوتی ول ء وٹ کھت۔

مات (بخن) ء یار ء سلام ویک: کسے کہ بے وس ء لاچار بہ بیت مابلایں ول ء جنجالے ء بہ کیبت، آبلکیں ہر کارے بہ کھت۔ گول دتی مات (یاخن) ء یار ء دوستی بوت نہ کھت بلے پہ لاچار ی بلکیں کسے بچو ہم پہ کھت۔

ماتو آگس ماتے کو ہارانت، شاہ مارانی کو ہارانت (ماتو آگس مات ء کو ہارانت، یک زدیں زہر ہارانت): ماتو ماتو انت، مات نہ انت پلے کہ مات ء کو ہارانت بلے آئی ء زہر ء گھٹ چو سیاہ مار ء زہر ء انت۔ آدمام چلو ء پہ بدنشی چاربت ء نہ دشمن گت کو شیت۔

ماتو بونگ: کار ء نیام ء ادھنگ۔ کار ء تھا از اندودی بونگ۔ کارے مہل بونگ۔

ماتو بونگ: کار ء گئی رنگ۔ کارے نیام ء بلہ رنگ۔

ماذن، ماذن ء (خر خر) گندیت مہر بیت: مردم کئے دوی ء گندیت کار بیل کھت یا ہما کار ء کھت کہ دگرے ء رائگ ء دیکھتے۔

بھل، کوشتن و گال بند

مارہ مریت بے لٹ ہم نہ دھیت: مشکلیں کار ہنڈنگ بہ بیت کہ آکار ہم بہ بیت بے لٹ رگے تاوان ہم مریت
چو کہ مارہ جتے کند کہ لٹ سہ دھیت۔

مارہ عجب: مارہ دتی بڈہ بنگرک۔ مارہ دزاج کش و یک عوت و رانگرک۔

ماروس یونگ: نیم بے ہوش یونگ۔ تنگ۔ زکت و زوگ۔ لوش یونگ۔

مارچوٹ نانت بے ہوش و پ و عجب بیت: دوکل و دو پوتی یا امام چپ و چوٹی پہ بلوچ عیبے۔ پایدانت کہ مردم
راست و پار سب بیت چیا کہ مارہام چوٹ و تاب انت بے آہم ہونڈہ بھرگ و دہاں چک بیت۔

مارہ کوشنہ تنگ پراہ بند، بے دارہ کلک بے راہ بند: مارہ کوشنگ کہ من و پ کو شک درونہ بیت بے لٹنگ
و رندہ دار کلک و بے عزت تنگ سکت تو ریت چیا کہ اے بے دودی نے۔ بے عزت و کم شرف تنگ بلوچ و
دوواں مان نیست۔

مارگیر و آخل مار انت: مار یار نہ بیت۔ مارگیر و جوگی ستر شیوارہ بہ بہت، آہانی مرگ و سبب مدام مار انت۔
پیشا گوں مارہ چست و ایر یا یاری و ہدو کی شتر نہ انت۔

مارخروم و رامہام نکلیں ہونڈہ و پ و نہ دارت: مردم و را پایدانت کہ چوٹی نکلیں سبق یزوریت و آکار و
مہ کنت کہ ساری و چہ ہا کار و تاوان ہار یونگ۔ ہونڈہ و پ و کہ یک برے مارہ وارتنگ پایدانت کہ مردم ہا
ہونڈہ و پ و پائروت عوت و مارا بواری نیست۔

مار وارت گڈہ بیاہ مارے بوارت: مشکلیت یا جبال و ویلے گڈہ اخر نیچے بہ بیت۔ اکس و زمنی بہ بیت گوں
حزن نامیں مردم و بہ بیت۔ ہے وڈہ اکس مار وارت گڈہ ابلاہیں مارے بہ بیت، پے کسانیں مارے وڈہ وڈہ
تاوانی یونگ و شتر نہ انت کہ مار سیاہ مارے بوارت۔

ماری ریزہ گزگ: بے تابیر یونگ۔ سچ و تاب و زگ۔

ماش و تنگ یونگ: ریش یا سر و میدانی تاک تنگ۔ میدانی تھا اکنتیں مید و آہگ۔

مال و ایر و یگ: مال و چہ کوہ یانہ زیں جا ہے و یکپارگی بچل و آہگ۔ (2) مال و ہوری و کشاری و گاریے
و مان شاگ۔

مال و بندگ: بچار۔ مال و خرید تنگ۔ مال و بہا و زگ۔

مال و خورنگ: دگرے و مال و پوت و خورنگ و دتی تنگ۔

مال پے ہر گڈہ نہ بیت، ساہ پے سر و پھر یگ و: مال و دولت پے ہر گڈہ تنگ نہ بیت، ایسی و حاطر ابجد
لوفیت۔ ہے رنگ و زندہ پے پھر یگ و ساگ نہ بیت، موت آگلی انت، کیت۔

بھل، کوشتن و گال ہند

مال و جوئنگ: مال یا اولاک و ہرئنگ۔ تراس گنگ۔

مال حیرات پر سرائ، سر حیرات انت پہ خیا: مال سر و قربان انت سر و صدقہ انت بے سرائس روت پہ حیا و ہر یوگ و، پہ جگ و ساتن و بدوت۔

مال و سر کوڈگ: چہ مال و دل یکم یوگ۔ زڑ و مال و پرواہ نہ دارگ۔

مال و صدقہ انت سرائی، سر پہ زکیت شاد بانی: اکس سر پہ مال رنگینگ بہ بیت نہ وٹی و حیرے۔ مال و دولت ندر انت پہ سرائ، مال پداکیت بے ہنگیس سر پداکیت۔

مال و گوں و لہند و قولے آست: مال مدام و لہند و حیر و میار و انت۔ مال و لہند و آزار و وٹھال کت گڈا و لہند و ہم پداکیت کر آئی و ہسایت۔

مال کور و گوشت کا پیش و سنگینگ: زیادتیں مال و زڑ و ہر کس سکت نہ کت و زیادتیں گوشت و ہر دولت ہم نہ سکت۔ گوشت و کا پیش سکت ہر دولت نا مال و دولت و کور۔

مال و مفت، دل و بے رحم: مفت مال و پہ وڑگ و کار گنگ و کسی دل نہ سوچیت۔ پہ وکر و مال و بڑگ و زوال گنگ و کسی دل نہ روت۔

مال و خزی، وروہ غازی: بخیل و خزی مال پہ ورت نہ انت، پہ وکران انت۔ آکر وتی مال و دولت و وتی سرائ حرق نہ کت۔ بران کر آئی و دولت مدائی و انت۔

مانگ یوگ: مٹھل یوگ۔ کتیں دارگ۔ مانگی۔ (2) چار و بچار گنگ۔ دو وگ یوگ۔

مان آرگ: کیش یوگ۔ وڈگ۔ چہ تو رائیں وزن یا کچ و کیش یوگ۔ (2) ڈکینگ۔ لچینگ۔

مان آگ: دوست یوگ۔ ڈل آگ۔ (2) نام و توارد آرگ۔ چیز یے و آشکار یوگ۔ (3) گوں کسے و وپ بخی گنگ۔ (4) ڈیک وڑگ۔ پہ جگ و ویم پدیم یوگ۔ آڑگ۔

ماں بڑگ: بھگل ویک۔ چیزے و دستانی زور و دور ویک۔ بھگل گنگ۔

ماں بندگ: گوں ترندی و حیر ویک۔ گوں چیز یے و جگ۔ گوں بھگلاں لکلاں یا گوں فہماں جگ۔ زڈاں بندگ۔ زیریاں گنگ۔ (2) چیز یے گوں دکر چیز یے و پتا بک۔ (3) نادر ایں چک و در مان پد گنگ و آئی و

سینگ و گوں چک و پتا بک و بندگ۔ چک و گوں در مان و مان بندگ۔

مان بند گنگ: کار و پتا بک۔ (2) جگ، یا پتا بک ویک۔ کسے و رانہ وٹیں جبر کوٹھک۔

مان یوگ: تہا یوگ۔ اندر و یوگ۔ توک و یوگ۔

مان وڑ گنگ: کسے و ویم و آگ و راہ و بندگ۔ ہریمک و راہ و بندگ۔ پت و چا کر و گنگ۔

بھل، کوشتن و گال بند

مان پھنگ: ڈنگ۔ گوں چادر یا شال عورت و انچوش پتا ہک و پھنگ کہ بدن کندہ مہ بیت۔ پھنگ۔ ستر کنگ۔ اندیم کنگ۔ (2) سر و کنگ۔ گد و یا چادر و بڈ و کنگ۔ بڈا ہک۔ بڈ و بیک۔

مان ٹوک: راہ و تاب و بیک و ایک برے دکہ جاگے و زوگ و زرد و پوتی منزل و زوگ۔ (2) راہ و بندک۔ (3) جاگے و پادار کی جگہ یا بھٹل بونگ۔

مان ٹو بیک: ساد یا دکہ انچیں چیز پے و دکہ چیز پے و پھٹ و ٹو بیک و پتا ہک۔ (2) مردے یا اولاد کے و ستر و مان ٹوک و آئی و کنگ کنگ۔ پچ و چاکر و کنگ۔ کنگ آرگ۔ کنگ کنگ۔

مانجائی کنگ: جاہلی کنگ۔ مچا نہیں گپ کنگ۔ وپ وڑی کنگ۔

مان بنگ: چیز پے و توک و کنگ۔ تہا و بیک۔ چیز پے و مان دکہ چیز پے بتر بیک و بیک۔

مان پنگ: پد و زور و کائی جا کہ و بیک۔ بڈ کنگ۔ وپ مان وپ کنگ۔

مان بھن کنگ: درپے و بازار مان کنگ۔ بڈ کنگ۔ (2) بازار بیک۔

مان وازگ: غن و بیک۔ آس و بیک۔ روک کنگ۔ آس بنگ۔ سوچک۔ (2) تاوان و بیک۔

مانڈہ بونگ: جنجال بونگ۔ دھڑک۔ (2) بھٹل بونگ۔ بنگ۔

مانڈک بونگ: دم بروک بونگ۔ ڈند و بول بونگ۔ (2) غمگین بونگ۔ پریشان بونگ۔ (3) گد و مند بونگ۔

مانڈک کنگ: بھٹل کنگ۔ بنگ۔ وازگ۔ (2) چہ حیر یا حال و کوٹری و بیاں کنگ۔

مان و بیک: بھٹکیں مردمانی تھا آہک۔ (2) کسے و کپ و تھا دور کنگ۔ (3) آپ و تھا زوگ یا کو زوگ۔

آپ و مان و بیک۔ (4) بچر بنگ۔ بچر بنگ۔ وچک۔ بچر بنگ۔ جوڑ بنگ۔ اگڑی بنگ۔

مان و بچک و کنگ بونگ: مہلوک و چہ ہر بنگ و بچ بونگ۔ بچا ہرگی آہک۔ ایر و بچک۔

مان و بچک: ہور و بونگ۔ تالان بونگ۔ (2) رمب و آہک۔ بچا ہرگی آہک۔ بک پارگی و بچک۔ ایر و بچک۔

(3) اگا کنگ۔ بلمہ کنگ۔ بچک۔ و بچ کنگ۔

مان و بچک: بچا ہرگی و بچک۔ (2) چیز پے و تیوگی و زوگ۔

مان و بچک: آپ یا دکہ چیز پے و و بچک۔ بچک چیز پے و تھا آہیں چیز پے ایر و بچک۔ بچا ہک۔

(2) کسے و پد و زور چیز پے و وار بنگ۔ (3) درپے و راکشیں چیز مان کنگ۔

مان و زوگ: جتین و در مان مان اندام و زوگ۔ (2) حبر و بیک۔ بھار و بیک۔

بھل، کنوشتن و کال بند

مان شاگ: ہر رنگ و شک بوگ۔ شک شک و تالان بوگ۔ (2) چپ و چاگردنگ۔ ارش رنگ۔

مان چک: شک سریں شے و لنگ یا جان و تہار وگ۔

مان کچک: تہار کچک۔ تہار کچک۔ تہار وگ۔

مان کنگ: سجن و کنگ و بندیک و مان کنگ و دوی میک و کنگ۔ (2) بوچک یا کرباں بیری مال و از باب

مان کنگ۔ (3) شہمات یا کنگ و کنگ۔ (4) تہا مان کنگ۔ مین و یک۔ بھر یک۔ (5) گما کنگ۔

مان کنگ: کچک۔ مان رچک۔ تہا ویک۔ تہا کنگ۔

ماگومان کنگ: پکارے و نہ کنگ و بہانہ کنگ۔ نیون کنگ۔ کین و مول کنگ۔

مان کچک: تہا کچک۔ تہا مان کنگ۔ بھر یک۔

مان کیگ: مان اڑگ۔ دسک بوگ۔ انچوش بوگ کہ کیگ مہیت۔ کنگ۔ اڑگ۔ سر و لینڈ بوگ۔

مان کیگیک: کسے و انچوش کنگ کہ آمہ کیش ایت۔ اڑیک۔ جبال کنگ۔ و زکف کنگ۔

مان لگوک: کد یا کنگ و کور و یک۔ (2) کد یے سر و ویک یا سر و کنگ۔ (3) کور و کنگ۔

مان مرگ: جان و تہا اصل و چہر و خون و بندگ۔ چہرے و مان جان و تہار وگ و مانگ۔

مان منگ: پد منگ۔ لگ منگ۔ مانگ۔

مان نیازگ: نہ منگ۔ حساب و نیازگ۔ ہمار نہ کنگ۔

ماہک کنگ: مال یا دولت و زکی بوگ۔ (2) آٹھیں مال و دولت و زانگ و دود و سر ماہک و شیر و مان بوچک۔

ماہ و زندے ماہ ہے، روج و زندے سیاہ ہے: مردم و شر و گندگی و چنگاس گوں آئی و کار و کار پدان انت۔ ہما

کار و کئے، ہمانی و آخر و گندے۔

ماہ و جوہان و بوگ: ماہ و چپ و چاگردنگ رگس کھک بوگ کہ ملک و ہور و آبادی و نشانی و یک پالی و

زانگ بیت۔

ماہ و دتی بوگ: لاپ پری جنین و کچک و ماہ و مذت بوگ۔

مایک و کچک: مایک و مرگ۔ مایک و گوں کٹی یا ماہور و اڑگ و کڑگ بوگ۔

مایک گہیت، واد و گن انت، واد گہیت چن و گن انت: باز براں انجیں و ہد کیت کہ راہ و پد بیت و

نادیم۔ مردم حیران و بہتہ بیت کہ چہ بکناں۔

پتل، کوشتن و کال بند

ماہیک و لاپ گنگ: ماہیک و تل گنگ۔ ماہیک و صاف گنگ۔

نہات خیشے کہ بدال گیش انت: چو شیں و ت بڑات شتر نہ انت کہ چو بدال بدوای بہ کشت۔

نہات ڈڑے کہ گوشاں بخو بنیت: آمال و زڑ کہ کم شترنی و بے عزتی کار انت، چراہاں بے مالی کہہ ترانت۔ آشہر و
سپے کہ زال و گوش و بے بخو بنیت چرا یا بے سہری شتر ترانت۔ چڑے، مردے یا مالے اکس درو و مہارت چرائی
و بونگ و نہ بونگ شتر ترانت۔

نہات سنجے کہ ول و رنج انت: آ سنج و مال یا کت و نف کہ مشکل و رنج گول و ت و بیاریت و دشمن سرا
دروے ماں بہ دنت، چرائی و بے مالی جواں ترانت کہ مردم آرام و آسودگ انت، غم و رنج و بار نہ انت۔

مخالہ گنگ: پھرمان و کیاس کو ہنگ۔ (2) ہنگ و ٹھہر دل و آرگ۔

مکا ہگ: کواڑیگ۔ کواڑگ۔ آپ و یا جا گے و کواڑگ و کواڑگ۔ چاے دیم و آدم بونگ۔

منق و باقی: مالے یا دولت یا زمین و سف و سودا و گیش تریں ڈرو مال کرگ یا ڈرو گ۔

منق بونگ: بدل بونگ۔ (2) برابر بونگ۔ درور بونگ۔

منق و ہز و ہگ یا ہز ہگ: جنگ یا دیم پدی لیب و دوی منق و چوش و زگ۔

منق و رائے واریت: زیادہیں زورانی دیم و زور اورے بداریت۔

منق و سف گنگ: بدل گنگ۔ کر و دے گنگ۔ ویک و ڈوڑگ۔

منق گنگ: برابری گنگ۔ ہزگ۔ مقابل بونگ۔

نجلس گنگ: ہزگ و دیوان گنگ۔ تران گنگ۔

خچ بونگ: یک ہند و بونگ۔ ہوار بونگ۔ نز آگ۔ جم بونگ۔ ہر چک۔ زمب بندگ۔

خچ گنگ: نزارگ۔ یک ہند گنگ۔ یکجا گنگ۔ خم گنگ۔ چک و اہر گنگ۔ ہر چک۔ خچ گنگ۔ جم گنگ۔

خچ و بندیت، زنگ و داریت: مردم مدام دگرے و کارانی گیرگان و کشت۔ شتریں یا حرائیں کار مدام مردم
چہ دگراں جیل کشت۔

خدا ارگنگ: منحل بونگ۔ بنگل۔ مبر گنگ۔ برداشت گنگ۔ او پار گنگ۔

خدا ال خدا و آگ: وٹش وٹش و آگ۔ قرار قرار و آگ۔

خندگ و گز و بونگ: سوب گنگ، آسانی و نف و سیت و آگ۔ سبگ کہ گز و سیت گزگ وٹش و آسان انت۔

مذگ و گبرے وقتی بانڑلاں سرین ایت: مذگ و بے دس ترغیست بلے اکس مگرے و آہم وقتی بانڑلاں سرین ایت و بے مجھ گمت کہ آیکہ پر بیت۔ بے رنگ و کسے ہر چوں بگا و لا وارث پہ بیت قدامت زور جنت۔

مُرَحِّبِ اَنْتَ ہَنتار (شیر) کہ خراں رو بہا وِ رانت: دور کھٹک انت کہ رو بہا ہم حراں وِ رانت وِ رانت۔ نوں
ہَنتار (شیر) ع جا گہ رو بہا ع کپٹک۔ ہر کس وِ تاکس نوں میرانت۔

عزت و مارنگ : حساب رنگ - پٹ و پول رنگ - شمار رنگ -

مرداں جت، گونٹے واہے پخت: مرد لکائی چیراء ات، گونٹے افسوز کہ من غ پخت غ پناہ نیست، من بے کساں کہ لکائی چیراء آں۔ قوم غ راج یا پختی وان مزنیں دل ہڈی ہے۔

مردانی ماہ ہر روج چارودہ انت: آ کہ مرد انت پر ماہاں مدام و تئیں روج انت، پر ماہاں سیاہیں شپ نہ انت،
پر ماہاں مدام ماہیر کانی انت، و تھالی غا سودگی انت۔

مردۂ بے دام و خیرۂ بے بریش عذبت: مردۂ دام و بدل عیب دار نہ بیت و ناں لیڈۂ بے بریش بیت۔
مردۂ بدل کنے ریڈین ۂ بخت ۂ چمن کنے شوئین ۂ: جنین اکس و قی ناشرین ۂ نا تپا کیں مردۂ یلہ بہ دنت گڈا و قی
شوئیں بخت ۂ گجا بارت۔ شوئی ۂ بد بختی کوں زال ۂ اکس کوں بہ کبیت آپ مردۂ بدل گنگ ۂ نہ روت، کنے زانت
لو کیں مردۂ ساری ۂ مردۂ ہم زیات ناشر بہ بیت پمیشا کوں بخت ۂ جنگ و یک نہ بیت۔

مرد پر غیرت، نفوس پر بازی: مرد پر نام غمگ، غیرت غم دواک انت غم خود پر عشق غم میز عشق بیت که بازی و
تجربا بلکین آہ ز گیت۔

بیکل، گوشتن و کال پیر

مرد وچہ زبان و گزگ بیت و کارنگر چہ کاغٹاں: جبر و جبر مذو شیت۔ مرد وچہ دیواں و مجلس پڑ ونگ بیت و کارنگر چہ کاغٹاں و ازگ بیت یا پچہ آگ بیت۔

مرد وچہ تا مرد وچہ نمکن انت، ہانز وچہ نیم و رنگیں پختاں: مرد وچہ راہ نامرد وچہ پکراتیں مرد وچہ حاطر ارج گنگ مہ بیت و تاکہ شہہ پالیں ہانز وچہ راہ نیم و حاطر ارج گنگ مہ بیت۔

مرد وچہ گنگ: دیر بونگ۔ ڈی بونگ۔ (2) مردین پختے و درنا بونگ۔ بالغ بونگ۔

مرد وچہ گنگ: دیر بونگ۔ بہادری و حزن مردی و سکین و یک۔

مرد وچہ ارج و لاکن انت: آگ مردانت استکلیں کاراں گنت کن انت۔ مرد وچہ ارج پر و ش انت و پوت و راہ گچ انت۔

مرد وچہ گنگ: زالے و دگرے و مرد وچہ آئی و سنگ و دتی نیمک و بزرگ یا گول آئی و سورا یا یاری گنگ۔

مرد وچہ چار و دان و ایر گن: ہر کسی قدر و قدر و پچہ پیار۔

مرد وچہ جن و جنک و لوٹ، گوک وچہ پچی ماہندہ۔ (مرد وچہاں بچے جنک و چار و اشت و دتی چوک جلا وچہ) مرد وچہ زال و

مرد وچہ بیت آئی و بہ و ملک و پیل و بنت و زال و ملک و نہریت چو کہ گوک (اشتر) مدام پو دتی پچی ہنگیں و دریت۔

مرد وچہ چہ گنگ: جنین و دگر جنین و مرد وچہ راہ یاری بزرگ۔ یا گول و ت گنگ۔

مرد وچہ سر روت، وشار و روت: پہ دشاری نام کہیں جنیں بلوچ و نک و عزت انت۔ آئی و بچک یا بزرگ یا

آئی و پت و ماتانی یک بڑے ملک و نام گپت گنگ و پدا بچک پہ بلوچ و بے عزتی و پچہ پیٹھا چو شیں و ہداں

مرد وچہ سراں دینت۔ بلے وشار و بزرگ و پیلنت۔

مرد وچہ گنت، گوشت ایش بیکس کچنگ: بزرگ پوشی و لحاظ داری و ہم و خدے۔ کسے پہ خد و گنتن بہ مریت و

گوشتک بہ بیت کہ مرد وچہ رائگاں کچنگ، شزیں جبرے نہانت۔

مرد وچہ جن و جی جی و گنت، جن ہم و ت و بی بی و گنت: آگن مرد وچہ زال و ٹلسی و پختی و وگوش مہ گنت و آئی و

جی و جان بہ گنت، زال ہم و ت و قدر و کار گنت و شتر و گندگ و پچہ پیاریت۔

مرد وچہ گروسی سزاپ گنت، جن لیو ہی و م شاپ (وز شاپ) گنت: آگن مرد وچہ زال و شرس وچہ گروسی سزاپ

بہ گنت گدا زال و ت و قدر و کار گنت وچہ چو شیں لیو و دسب و شاپیت۔

مرد وچہ کت و اولاک میست، پاد و زلفن و گنگ و میست: نیز کار و پد ہنگیں مردم پہ دتی پادانی و میار مہ

گنت۔ سواری و اولاک کہ میست آئی و پاد بے وقت انت کہ آئی و اولاک انت۔

مرد وچہ وایو یک: مرد وچہ وچہ وایو یک۔ مرد وچہ وچہ گنگ۔

بھل، کوشتن ء گال بہد

مردگ بہ دوست ء زندگ، زندگ بھانگھ، وتی ول: مرگئیں مردم زندگئیں ء دوست ء انت، ہر وء لوطیت کھت۔
مردگ پہنٹ ہانگھت: مردم کہ مریت آئی ء جان ء پٹ آئی ء سر بار نہ ہت۔ ہر کس وتی بار ء دوست ڈرت کھت۔
مردگ پہنٹ انت، زندگ اش بے ٹک کن انت: زندگینانی حرائیں کار ء کردانی سبب ء مرگئیں بلیگ ہت،
آہانی نام سر نامگاں ہت کہ بچار فلانی ء بچ ء فلانی ء ٹانگ کہ چٹیں حرائیں کار ء ٹنگ ء۔
مردگ ٹکھو کھت، زندگ ء، زندگ بھانگھ وتی ول: مرگئیں مرد ء وصیت ء ٹکھو ہاں زندگئیں نہ زور انت۔ زندگئیں
مام ہما کن انت کہ آہانی تب انت۔

مردگ ء مال زندگ ء گھت: مردگ گوں وت بچ نہ بارت آئی ء مال ء مڈی یا ہست ء نیست زندگینانی انت۔
مردگوں بچیں، مردگ گوں ہاں: مردم بے بڑ ء زندگ ء بے بڑا انت، ہر رنگ ء مرگ ستر شتر بہ بیت بے
بے پٹ ء پران بڑا نہ وت۔

مردگی شکے ء آرگ: لاغر ء کمزور بونگ۔ شکل ء صورت ء مردگ۔

مردگ ء گھل ہے ٹفن ء ریت: زیادہیں تو صیف ء ستاپہ کس ء شتر نہ انت چیا کہ کسے ء اکس زیادہ بگلا ہے آوتی
تہ ء گار کھت۔ مردگ کہ مردگ انت آہم تو صیف ء ستانہ سکیت ء چہ گل ء وتی کفن ء ناپاک کھت۔
مردگور ڈاتیں دامر دار نہ بیت: کم ذاتیں ء کم نسئیں بچ ء سرداری ء مزن مردی آخر ء نہ روت۔ سرداری ء
حاکمی چہ پشت ء کیت، چہ خون ء کیت۔ کم ذات مام وتی کئی ء رگ ء روت، ہمیشا پت ستر مزن نام ء مزن
مرد بلیگ بہ بیت بے اکس کم نسب ءے براں کہ آیا آئی ء بچ سرداری ء میری ء اگد ء داشت نہ کھت۔
مرد ء مردگ نہ کوش، دھم ء پلگر نہ کوش: بلوچ اکس لیکار ء زور انت آئی ء کمزور ء بے دس مزان، آالم ء وتی
بلوچی ء رگ ء روت۔ ہر ہم ء دھم بلی نہ چٹیت، دھم مام دھم انت۔

مرد مریت پے نام ء، مازد مریت پے نان ء: بلوچ مام نام ء ٹنگ ء دوا بگ دار انت۔ بے لغور ء نامرد پنان ء راضی بیت۔
مردم ء ہیزگ: پہنٹی یا ٹلائی ٹنگ ء ٹاک انچش ٹنگ کہ مردم چہ مرد ء حتی کار ء بہ کھیت۔

مردم ء پھٹ چہ انت: مردم وتی عیب ء کور انت، دگرے عیبانی باروا تزان کھت، بے وتی عیبانی باروا بچ
زانت۔ آگوشیت چہ کہ مناں کس نہ انت۔

مردم ء بچ ٹنگ: خرائیں کار یے ء ٹنگ ء سکیں ویک یا نہ ٹنگے خاطر آٹو ٹنگ۔ (2) کسے ء چہ دوی ء نارضا
ٹنگ یا زہر اٹینگ۔

پہلے، کوشتن و کال بند

خرد و نہ کنت نامرد و شتر یک داری: نامرد و لغور و گول مردم و شتر یک داری جو انہیں حمرے نہ انت چیا کہ لغور و نامرد مدام دزدو انت، سکیانی و ہداں ہمراہ داری نہ کن انت۔

مرد و عمراں ماں چا و دواں بند انت، نامرد و عمراں ماں راہ سرائ دزدو کنت: میار جلی بلوچ و عزت و شان انت۔
میار و ساگ و پھر یگ اٹھی انت۔ آکر میاراں دزدو انت، آنا مرد و لغور انت، چہ بلوچ و دوداں در انت۔
مرد و نامرد و ریش یک و زو و زوشت: ریش مردی یا نامردی و بٹانی نہ انت، مرد و بٹانی گول آئی و حزن مردی و بلوچی نگ و غیرت و دیم پانی و انت پد ریش و بروت یا پاک و پڑ کئی و نہ انت۔

خرد و اربیت، گار و بیت: لائق و بہادر یں مردم و نام گار نہ بیت، دار و یگ بیت بے آئی و نام مانیت۔
مردے توکل و صبر و نیت، کارماں و ت خدا جو نیت: کسے اگس توکل بہ کنت خدا آئی و کارماں و ت شتر کنت۔
خردے عزت شیر و خرا انت، زال و خضوری تو کر انت: مرد، زال و دیم و بچے نہ انت۔ شیری گوگ و نہر دگ پہ دگراں شتر انت، زال و دیم و چو شیں حزن مردی پوچ انت چیا کہ زال چہ مرد و راض و خجہ کاریت۔
مرد یں چہ کار و جبین چہ دار: مشکل و کرانیں ساعماں مرد کار کنت و دتی مشکلاں آسان نگ و جہد و کنت بے چو شیں و ہداں جنیں زارہ و گز یوگ کنت۔

مُرگ و جینگ: دوئیں نروانی میا جی و گز چک نگ۔ زہر گزگ یادیم و تہار نگ۔ پز ہر جی چارگ۔
مُرگ: پادانی زمین و نگ۔ پادانی نج نگ۔ (2) بہک و نہ نگ۔ خند نگ۔ گز ہنگ۔ (3) چم نگ۔
مُرگ و باز لانی ایدو یک: مُرگ و چہ بال و پہ چہل و آہک و خاطر ا باز لانی و آرگ۔
مُرگ و ہدل و دزد و بیت، ول دور ہی سرد و بیت: تاں کہ ہر گزگ نہ بیت، حون و ہدل حون نہ بیت، کشکین و مردمانی ول سرد نہ بیت۔

مُرگ و جینگ: پہ و کار و خاطر و مُرگ و ہر و یک و یک جگے یوگ۔
مُرگ و جینگ: کسے و چہ مُرگ و زنگ۔
مُرگ و چل و چنگ: ستیں نادر ای و رند و دیش یوگ۔ جان و زاہ یوگ۔
مُرگ و گول و رند و زوگ: سر پور ہی و زوگ۔ تاوان یوگ۔ نقص یوگ۔
مُرگ و کفن نگ: جہد نگ۔ (2) دتی سر و یک و تیار یوگ۔

ہٹل، کوشتن و گال بند

نرگ و ننگ: مشکلیں ساعتاں ہم مزن مروی و مڑاہ داری ننگ۔

نرگ و میران: نرگ۔ موت۔ تاوان۔ بد و بیرانی۔

نرگ و ہور پند گیش: موت و ہور و آبدانی بن دری امراہ انت، ناموت کار بیت و ناہور۔

نرگی پیغام ننگ: نہ یونگیں کار ننگ۔ مشکلیں کار ننگ۔ (2) بد فالیں کار ننگ۔ چو ننگ۔

نر نرگ: آس و روژ تائی و کم و گیش یونگ۔ نر مرانگ۔

نرو پ طیب و عمو پ آژ موگ: مرد و انت کہ تجربہ اش است، شتر و گندگ اش دینک پیٹھاپہ ناسلامت و

نا ذراہ و علاج و چہ ہچا نیں طیب و آژ موگ و شور و صلاح دیم و ترانت۔

نرہ یونگ: آپ و نیجا تالان یونگ۔ (2) آپ و چہ و چیز و ننگ۔

نرگ و لاچک: پہ ننگ و تیار یونگ۔ پہ ننگ و پیش کنزک۔

نوار یونگ: بہادر یونگ۔ ولیر یونگ۔

نوار و گوش و نرگ: بہادری ننگ۔ ولیری ننگ۔ نہ ترسیں کار ننگ۔

نستانی سور ننگ: بے زار و پھری ننگ، جنجال ننگ۔ شترار ننگ۔

نسہ و نرگ: اولاک یا ولوت و مست یونگ و موسم۔ (2) گنوک یونگ۔ کئی پرواہ نہ ننگ۔ گردناک یونگ۔

نستی پیکساس و ہستی: آستی و مزن مروی کہ چہ وتی قذ و گیش مہ بیت، آشر نہ انت۔ مال مستی پہ مدے شتر

انت، و کس نا تاوانی کس۔

نصیں لیوہ ہم وتی و نچہ و نچہ کاریت: باید انت ہر کس وتی قذ و نچہ یاریت و دگرے قذ و ہم بزانت۔ لیوہ کہ

مست بیت، گوش انت کہ کس و نچہ یاریت بلے آہم وتی واجہ و زانت، آئی و نہ دارت۔

نسک آگن سیاہ انت: (نچہ بوہ و آتار انت: مردم یا شے پہ شتر رگی و بدرگی چارگ مہ بیت۔ اصلی چیز کمال و بود

انت۔ نسک سیاہ انت، گندگ و بڑاہ دار نہ انت بلے بوہ و ویش و آتار انت۔ پیٹھا سیای و اکھتی، جلوہ ناک، زیبائی

ہتری یا حرابی و سبب نہ انت۔

نسیت و نرگ: مسلمانانی مذہبی کتاب قرآن و قسم و یک۔ سوگند و یک۔

نسیت و نیام و ننگ: دروہی و یک و رسم۔ قول ننگ۔ عہد ننگ۔

نصت ننگ: شہادت ننگ۔ ننگ۔

نصت و نصت ننگ: نصت و ننگ۔ ننگ۔

نیل، کوشنن، گال بند

ملکوت، چہریت پر دگرے چنگ، گنگ: پہ درگہ کسی دل درد نہ کہت۔ ملکوت مردم، سادہ، کشیت، آئی
و دل درد نہ کن انت چہا کہ آکشی وئی انت۔ وئی کس غمازی و دل مدام پہ وئی غٹھکیت۔

ملکوت سادہ، نہ بکشیست، خروم وئی تنگ، غمہ کشیت: موت بنی آدم و رند و انت۔ ملکوت کس غمہ بکشیست
پیشا باید نہ انت بلوچ موت و ترس و دوت و را بے تنگ بہ کہت غمخوری نشان بہ دنت۔ مزن مردی و بہادری پہ بلوچ
عز و غمخوری و بے تنگی نا۔

ملکوت مستیں لیڑ ہے مستیں، مرنیں گلاراں جور چہا پختیں: ملکوت بے دست جاہ انت، زور و ارا انت، آکس
مستیں لیڑ ہے بوتیں گڑا آسان ات کہ برنگ ات غمہ و آگاراں جور چہا پخت و کشک ات بلے چوش نہ
انت۔ درگتیں مردم انچہ ہواک بوتیں کہ ملکوت و دست و داشت بوکتیں انت و مردم نیراں بوتیں۔

تنگ شہراناں بے آستوک لگ انت: مزن مردی و شان پہ آستی و ہر گاری انت۔ بے دین مردم مڑہ داری و
چہرکت نہ کہت انچہ کہ کول درگتیں بڑ و لگتیں آستوکاں تنگ جلوہ نہ دنت۔

ملکوت تنگ: گلاک، بنگ، چوہا تنگ، بنگ، بنگ، بنگ، بنگ۔

غیر تنگ: جینی ملکوران و رینگ و پاتین تنگ۔

من و نیل تنگ: جوڑگ، ٹرڈ و کپ تنگ، حیر جہر تنگ۔ (2) کسے و کول تزدی و خان تنگ۔ نہ دخی
در شان تنگ۔ جاک و داک تنگ۔ زاہ و بد تنگ۔

دشتاں تنگ دوشیں خداری بذات نہ دنت: پہ منت و قدرت کس کسی بذات غمہ کوپک نہ بیت۔ بذات وئی ہر
و کپ انت، وئی حون انت، وگر و کر انت، آپہ کوشک یا پہ منت، بذات و کڈ و گیت نہ کہت۔

دقت و تورواں چہر تنگ: زیرہ دقت بوٹنگ۔ منت دار بوٹنگ۔ نیکی آئی ویم و چہر تنگ۔

دقت و چہر تنگ: کسے و توروانی چہر و تنگ۔ زیرہ منت بوٹنگ۔

دقت و داری تنگ: فریاد تنگ۔ دزدی تنگ۔ پری پری تنگ۔

دقت تنگ: داری تنگ۔ دزدی تنگ۔ من و منت تنگ۔

دقت گڑگ: نیکی و تنگ و آئی و اقرار تنگ۔ (2) منت دار بوٹنگ۔

دقت و گڑگ: دقت دار بوٹنگ۔ زیرہ دقت بوٹنگ۔

تنگتیں خرد و ریش ہم ہارے آنت: دم بڑتیں و خرد و ریش ہم ہارے آئی و بارے انت۔ خرد و پد تنگتیں
مردم و دل و آئی و جان و گلد یا ریش ہم و زنی انت۔

نیل، کوشن و کال بند

مَن پہ گل گل پہ ہنر، ہم کوں مَن و دل پہ دگر: اے جل دوست و مجازی، بد وفائی و آئی و دل و کون نہ بونگ
و بار و انت کہ کسے و دل کوں وئی دوست و انت۔ بے دوست و دل پہ دگر۔

مَن بچناں بیہ و مَن خیار یگاں، بیہ مَن و بخت کہ مَن خیار یگاں: بلوچ و عزت و ننگ چہ ہر چیز و دیم و انت۔
پہ بلوچ و کم ذات و زور و جنگ بیہ و کم ذات و زور کہ بلوچ و بہ جنت، ہم پہ بلوچ و مَن بیہ۔
خج کرگ: کتے و دل و کپ آں و ننگ۔ ہمیں وڑے و کپ ننگ کہ اٹکنوک تران پہ کت و آئی و دل و
کپ پذیر بہ بنت۔

مَن دل و بچماں موت مَن و نلیب، ہنر چہ وئی مری چوٹاں ہلاں: مَن زاناں کہ موت ہست انت، ہر کس
مریت، مَن چہ موت و ترس و وئی مری چوٹاں سات نہ کناں و زند و پُرس گوازی نہ کناں۔
مند و ننگ: بہا کرگ و بولی و یک۔

مُند و سٹونک نہ بڑا بیت: مُند کہ مُند انت آئی و ہر اہیں دستونک و گذر نہ انت و ناں آئی و بڑاہ و نت۔ کس
وئی و گار نہ کت۔ بے بڑاہیں کار شتر نہ انت۔

مُند ہنر و جا بیت بے وئی گون و سند و دار بیت: کچلک و ہم و زگ و وہاں وئی اتان گور انت۔ مردم و بایہ
انت کہ پاندام بہ بیت و وئی سند و ہار بیت۔

مُندی و مندی و چارگ: پہ جم و خلی چارگ۔ (2) لُخی بونگ۔ حجات بونگ۔
مَن کہ نہ ننگ، حلا ر نہ انت: ہر کس کوشیت کہ ہر کار و کہ مَن کناں، یا مٹی دست و ہر بیت، شتر ہا انت۔ دگر و
ننگیں ساہ و دار حلا ر نہ انت چیا کہ حلا ر ہا انت کہ آئے بونگوشیت۔

مَن گرگ سیاہ و دیگ و گولو گبر و: اے جہان ہر رنگ و عزیت، پہ شتری و پھتری، پیٹا ہر شے بدل بوت
کت، کس کس سر و پھر بہ بندیت۔
مُند کا و ننگ: ننگ ننگ۔ چنگ۔

مَن نہ ناں (بلی) پہ مانیت نام: مردم نیران نہ انت، مریت و گار بیت بے مرد ہا انت کہ مرگ و پد آئی و
و شیا و نیک نامی پشت بہ کبیت۔

مَن ہنداں، مٹی چنگ نہ بیت: ناول سری و ننگ ننگ۔ پہ دست نہ اوشتی و پلیدی و مدام تیار بونگ۔
ناول سریں کار کو کس مردم و بار و ننگ بیت۔

مَن وئی گومازاں گر زاناں (تو کہ گومازی گن چنگ): ہر کس وئی جن و گرا انت، گزانیں سامت آ ننگ
انت، وار و بگاں، مَن و ننگز، چہ گومازی ننگاں (ہم شامی) سوکی و بیزاراں۔

بہل، خوشن و گال بند

مور و بڑگ بونگ: باز بونگ۔ چٹائی بونگ۔
 موری دلاں حزاری جنگ نہ بیت: جنگ و عزم مزین جگری و بہادری و مزار ولی لوبیت۔ گول کزور و آپ
 دلاں جنگ نہ بیت۔
 موسم و بونگ: بوم و بدل بونگ۔ موسم و منف بونگ۔
 موسم و پتہ و پیش بونگ: موسمی پتہ و دنیا بگ۔
 موکل و بیک: وار و بیک۔ پھلنگ۔ الگ۔ بیلہ و بیک۔
 موکل سنگ: رز و بگ۔ پند بگ۔
 موکل بڑگ: اجازت بڑگ و رز و بگ۔ موہ بڑگ۔
 مول بونگ: دھونک بگ۔ نقاب پوش بگ۔
 مولدی بونگ: جین آدم نے و دیگرے کورا نوکری و چلو بگ بونگ۔ (2) ہر حکم و بونگ۔ زیر دتی بونگ۔
 (3) داس بونگ۔
 موی بونگ: نرم بونگ۔ کر بونگ۔ لغور بونگ۔
 موخت و نہ بونگ: چٹ نہ بونگ۔ نیستی۔ لنگری۔
 مونجا بونگ: دل کزاں بونگ۔ جی بونگ۔ ملور بونگ۔ دل تیر کہہ بونگ۔ بے چار بونگ۔
 موظور آرگ: ملور بونگ۔ بے چار بونگ۔ آزر و بگ بونگ۔ بون بونگ۔
 مہار و بونگ: اولاک و مہار یا داگاں تز بیک کہ چپ یا راست و بدوت۔
 مہار بونگ: گڈن بونگ۔ مہار بونگ و بڑگ۔
 مہل بونگ: پشت بونگ۔ ماما بونگ۔ دیر بونگ۔ جا بے دارگ۔ دار بونگ۔ مانہ بونگ۔ بونگ۔
 (2) دست و بند بونگ۔ دست بونگ۔ (3) جنجال بونگ۔
 مہل بونگ: پشت بونگ۔ مزا کا ڈہ بونگ۔ وارگ۔ زلا بونگ۔ روچ روچ بونگ۔
 مہریت پیشاں کہ لوکیں بہار گاہے کیت: ڈکال سالی پہ تسلا و امیت گوازی بونگ بیت۔ پیش یا مال و دولت و راقم
 نوکیں بہار گاہے ہے آہک و نام و رو بونگ بیت۔ مردم پہ امیت زندگ انت۔
 نیمہ بونگ: بھل و بیک۔ اولاک و بونگ بونگ۔ (2) بہار و بیک۔
 مہتاں بونگ: جنگ و ہڈیاں تان بونگ۔ (2) در بکی سفر و رز و بگ۔
 میار بونگ: باہوٹ بونگ۔ پناہ و رز و بگ۔
 میار بونگ: کسے و پکارے یا کار سواری و خاطر و کوشک۔ چہ کسے و کنگ بونگ۔

مین ٹنگ: چیزے پا کے عراز میں زمین و دور و یک۔ گوں لیگاریں یا آہٹیں چیزے و طو ٹنگ۔

ن

ناچک و دازگ: ناچک و رچک و نادر اسی و علاج گنگ۔
 ناچک و کچک: ناچک و چہ جا کہہ و گنگ و دورد گنگ و نادر اسی۔
 ناتپا کیں لوگ و شک شک بیت: آگن لوگ و مردم یا جن و مرد کہ ناتپاک بہ بیت آلوگ و خیر و برکت نہ بیت۔
 ناچ و پادا نک: پہ ناچ گنگ و چست بونگ۔ (2) گل بونگ۔
 ناچ و پدیک: پنچوش گنگ کہ کسے ناچ بہ کت۔ (2) بنگ گنگ۔ بہ عزت گنگ۔
 نادان و حلوا و زرگ گران انت: بے عقل و نادانیں مردم شتریں کارے گت نہ کت، آچ کار و سوب مند نہ بیت۔ حلوا و زرگ گرانیں کارے نہ انت بلے نادانیں مردم پنچو وارت کہ دوقی لاپ و حراب کت۔
 نازپہ گروس و گروس ہانگ نہ دت: بے بنیں چیز و مردمانی سرا پھر بندگ کم عقلی۔
 نازپہ گت گیس چیز و انت: ٹہل و ناز بنگ و ٹہلسیں مردم کت، شتر ف مندیں مردم ٹہل و ناز نہ کت، پاندام تری۔
 ناس و یک: بوہ و یک۔ ٹب و یک۔ (2) درمان و ناز و یں چک و جان و شک۔
 ناس و زرگ: شتر و بندگ۔ بوہ و زرگ۔ ہدگ۔ (2) تر بونگ۔ ٹب بونگ۔ ٹبش و زرگ۔
 ناٹکر و عدا و کڈن بنگ: ناٹگری و ٹیکیریانی دیم و عدا زرگ پہ بلوچ و حرنیں عیسے بلے ناٹکر عداے شکر و ہم نہ کیت۔
 ناٹناتی چل و لاپ و بونگ: دگر و را و یک۔ کسے و را و یک و ہر وریک۔
 ناٹن چہ گوشت و حنا نہ بیت: تو آئی و خون و شتریداری بلہ و یک نہ بیت۔ پنچو کہ ناٹن چہ گوشت و حنا نہ بیت۔
 نا کہہ کہہ انت و نا کھر گت: پہ دار و بڑگ چچ جاہ شتری نیست مہرائی و ہر جا کہے و معنا یک انت۔ کہہ بیت یا
 قصر کند، دو بینانی معنا یک انت۔ دو نیں ناحیر انت۔
 نام و بندگ: نوک پیدا ک بونگیں زرگ و نام و ایر گنگ۔ (2) کسے و را پہ بدنتی نامے بندگ۔
 نام و بونگ: نام بونگ۔ نام و بونگ۔ (2) پہ دق نامی یا بدنامی نام بونگ۔
 نام و بندگ: نامے و بونگ یا ہر گنگ۔ (2) بدیں یا گوں نیم نام و توار گنگ۔
 نام و ہر بونگ: نام و توار و کار بونگ۔

بھل، کوششیں، کال ہند

چٹنگ: گارنگ۔ بے کواہنگ۔ حیردیگ۔

نہرہنگ: گلوہ دیم دیگ۔ قاصدنگ۔

نہرہجریگ: پرمردمانی حال دیگ، نہر دیم دیگ۔ (2) کسے، نہر، نہر دیگ۔

بھلنگ: راستنگ۔ چھکنگ۔

نذر بونگ: کوئی بونگ۔ سڈھ بونگ۔ قرمان بونگ۔ شک بونگ۔

نذر اذکیں، جنتہ گورہام، دوزوشاں، رچکیں شک، دارا دمرک، بمان، (بے) پتہ کیں جو دہ راج آتیں
وڑا تو جیل نہ بیت: نذر اذکیں جنتہ بیت کہ رچکیں شک تو جیل نہ است۔ بے ٹرڈک، پتہ کیں مرد
دل، ریش کت، آئی، چھ تو جیل نیست۔

خر بونگ: مرد بونگ۔ بہادر بونگ۔ حزن مردی نشاں دیگ۔ چست بونگ۔

خوڑا کپنگ: پری پری نگ۔ ٹرڈنگ۔

خرنگ: خریا اسپ یا ہرنیں ساہدارے، دتی کیر، لٹنگ۔ (2) گوک، بوڑا دکر، دلوانی نریں چنگ،
آرگ۔ (3) مست بونگ۔ ترمی نشاں دیگ۔

خر کوڑگ، مچہ خاڑگ: ترمی، بہادری نشاں دیگ۔ کس، دارا کمار نہنگ۔

خریں آسن پر بھگ پولات نہ بیت: نریں آسن پر بھگ، آپ دیگ پولات بوت نہ کت۔ ہر شے یا ہر کس
کہ ہانت، آہانت۔ پو جیل ساڑگ یا پوپ، کو شک، حسب، نسب بدل نہ بیت۔

خوڑا نگ: بلیا نگ۔ جم نگ۔ شکیں چیزاں بلیا نگ۔ بلیا نگ۔ رو بندی، بلیا نگ۔ بلیا نگ۔

بسا رنگ: گاریں مالے چنا ہار، رستراں رکینگ، عکائی یا بلیا دم، چوٹ۔

شک، روسینگ: بے زارنگ۔ حراہیں جاوراں سرنگ۔ پیری نگ۔ شوآرنگ۔

بشاں نگ: چیزے، نشانے ہرنگ۔ بک چنگ۔ (2) دوزوش نگ۔

بشاں دیگ: پیش داڑگ۔ شون دیگ۔ ڈنگ۔

بشاگ، بھابونگ: حیر، نشان، یا نشاں نکلیں جا کہ نہ لنگ۔

بھگیں چنگ، بھگیں بور، ہر گس کوا جاردنت: پرمردوس نہ نکلیں، چنگ، ہر کس جبر، کاریت، ہر گے،
بلہ نہیں بور، ہر کس گڑگ، بھگ لوبیت۔

بہل، گوشن و کال بند

گند گنگ: ہنگ گنگ۔ صاف گنگ۔ (2) گیشینگ۔ ظاہر گنگ۔

گند گنگ و گنوہگ: ابیدر یا غزو یا غرس و نیم و راستیں جبر و گنوہگ۔

کل پینا گنگاں و یک: سکنیں سزاو یک۔ (2) کم شرف گنگ۔

بیزگ و ذالی دار ہاں گزراں نہ بیت: مشکلیں و ہداں مردی توکل لوییت، ذالی دارہ و چھٹے آسان کت نہ کنت۔

فنگاں بیکر نوگ: لحاظ گنگ۔ خاطر گنگ۔

گنگ و بوجک: بے عزت گنگ۔ بے ہرگ گنگ۔ بڑ ہنگ گنگ۔ شلوار و بوجک۔

نواہی گنگ: بادشاہی گنگ۔ حکومت گنگ۔ مستری و پاگوا جی گنگ۔

نودا گس نہ گزارا نت بے ساچان اش و اش انت: ویش موسم، نود و ہتر اکس ہور مہ کن انت بے آہانی ساچان

ویش انت، آہانی مولم ویش انت۔

نود و ہرگ: صباہ و نودانی رزگ۔

نود گنگ: چچ۔ رزگ۔

نوگ بڑ و ہرے نویت، دوہگ و بانے سرے ہرے: چم نہ یحسں مردم پہ مک و ہوس کھٹ و پیش داریت

کہ پچارس اے چیز و یا مال و واہنداں۔ نو و ہرے بڑ و ہرگ و دوہگ و مطلب انیش انت کہ ہر کس بڑ انت کہ من و

ہم بڑے است۔ چویش بیکلی و ٹکسی پہ بلوچ و ہتر نہ انت۔

نوگ گنگ: دلو تانی کدیم گنگ۔ ناہ و آپ بیکجا گنگ و ذلوت و یک۔

نوگ گنگ: کو نہیں چیز بے و ہرگا رگ و ہتر گنگ۔ (2) تادہ گنگ۔ نما دار گنگ۔

نوکیں جاتو دل و ہرگون و کھیت: ہر کس چہ کم پاہ بداصلیں مردم و کہ نوگ تو ان دار بہ بیت۔

ہیکلی کوں خدا و کار نہ انت: خدا مردم و ہیکلیں ہیکلی آنی ویم و در کیت۔

نہ تو ہک: نہ سہرگ۔ تاہیر نہ رزگ۔ آرام نہ گنگ۔

نہواں ہرگ: ہنگل و ہوکل گنگ۔ زبزاں ہرگ۔

نہ گواہگ: نہ نوگ۔ ظاہری نہ گنگ۔ نیستی۔

نہمت گنگ: زہر و پا داہک۔ پہ چنگ و لایک بندگ۔ (2) ارادہ گنگ۔ نیت گنگ۔ (2) قول گنگ۔

نہ دروک و چم و دروک: نہ لوٹک و نہ دروک ہدام دوست انت، دروک و لوٹک دل و سیاہ کھٹ۔

نئے نریت، نئے نریمچیت، نئے غمی کوہیں خاطر اول نریمچیت: من و چچ غم پر نیست، منی چچ کار گنت نہ

انت۔ من ہا کناں کہ منی دل۔

نیکل، گوشن و کال بند

چنگاں بونگ: لوک لاپ ہڑی بونگ۔ چنگ و لوک لاپ و بونگ۔ چنگ و بونگ۔ لاپ ہڑی و بونگ کچی روج۔

جیت و بونگ: دوشنی بونگ۔ بدواہی بونگ۔ زہر آہک۔

جیت و روک بونگ: حسد بونگ۔ کسے و پے دوی و بد آہک۔

بھٹاں رڈک: مرگ یا کوش و بدل و ساگ و بیک۔

میت کلیر و گوں گور و بیادی: ہر کس یا ہر شے گوں و تی رم و۔ کلیر و گور جتا نیں دز چک انت، یک نہ انت۔

مستی و شبو گہ انت: چہ نیستی و ہستی و کے مقدار ہم شتر انت۔ شبو کا در و کم ذات ئے بلے چہ کسے و نہ

بونگ و، شبو و بونگ، ہم شتر انت۔

نیشانی بونگ: اشتر و دستانانی تمام بونگ۔ (2) بچک یا دگر نیش داریں دولت یا رستہ و دستانانی ابر و بونگ۔

نیش بونگ: پختہ عمریں اشتر۔ اشتر و پختہ عمری۔ (2) سہدارے و عیشیں دستانانی رڈک۔

نیش رودیگ: طاقت و بونگ۔ زوراک بونگ۔ (2) اشتر و نیشانی رودیگ۔ (3) ساہدارے و عیشیں

دستانانی رڈک۔

مکی گوں گم ذاتیں، جتنی چنگاں، چہ ہما ہور ماں مگر اں گواریت: گوں کم ذاتیں جتا نیں چنگاں مکی و مہر بے کار

انت۔ آہاں و نا مکی دیم و کیت و نا مکی و جواب و پے مکی و مہر دینت۔ گوں چو شیں مردم و مکی و مثال ہما ہور

انت کہ کلریں زچہاں گواریت کہ آکرشار نہ بیت۔

مکی گوں نہنگاں جوان انت، جو نیں بھنگاں تاوان انت: مکی کئے گوں حزن مز و مڑہ داریں مردماں پہ

کن۔ گوں لیگار و بے پر کس مردماں مکی بونگ و ت و راتاوان پار کن انت۔

مکی و تی بدل و ت انت: مکی کئے، مکی و امیت و مہ کٹل، بدل و مکی و تی مٹ و ت انت۔

نیکل چنگ: رز و اکنگ۔ نام و بونگ۔ بدنام بونگ۔ کم شرف بونگ۔ بیک چنگ۔

ریگ و مانگ بونگ: جود و مرگ و سوگ یا مہک و جنیں آدم و تی بہت و ز پورا ناں نیلیں رگ۔ بونگ و در پے و

بونگ و رسم۔

نیم جتنی چارگ: پوز و کائی چارگ۔ (2) پھٹلی چارگ۔ (3) پناز و غر و مجازی چارگ۔

بیک و نیم نہت بونگ: کارے و سر پوری و نہ بونگ، نیم تمام بونگ۔ (2) لحاظ و خاطر داری بونگ۔

و

واب و بزرگ: واب و بزرگ۔ واب و بزرگ۔

واب و بزرگ: کسے و راجہ واب و پادنگ۔ (2) واب و گویک یا گویک۔

واب و بزرگ: مردم و دوست یا پادیا و کراعضائے و بے سہا بونگ۔

واب و راقائے بونگ، گر گنگ چو گلات و ریش: بے کاری و واب آسے نیاریت۔ گر گنگ باز وائیں

جانورے، بلے آئی و بے واب و بزرگ۔ واب و وفائے نیست پیمشا پھر بندگی نہ انت۔

واب گلاتانی و ابجہاں بے سو ب گن انت: بود لائی و مدای واب و سستی شریں کار نہ کنت۔ اگس حاکم و سردار

ہم بود لا بہ ہنت، آہانی کلات و مازی ہم چراہاں پنگ ہنت۔

واب و سر و بزرگ: یک بے و بزرگ و پد و شپ و و ہدیے و پاد آگ۔ (2) گنگ و کاروان و مردم و سر

شپ و واب گنگ و نیم شپ و پاد آگ و لڈگ۔

واب و بزرگ: واب و تہا چیز یے گنگ۔

واب و بزرگ: بزرگ۔ جو کہ گنگ۔ عوض گنگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔

واب و بزرگ: انچوش گنگ کہ پد و بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔

واب و بزرگ: بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔

واب و بزرگ: بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔

واب و بزرگ: بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔

واب و بزرگ: بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔

واب و بزرگ: بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔

واب و بزرگ: بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔

واب و بزرگ: بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔

واب و بزرگ: بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔ بزرگ۔

پیکل، موشیقن و کال ہمد

دارتھینن وچ ویک : روہاں روگ۔ (2) بے لچازی و سبب نقصان لنگ۔ (3) کسے وکھٹاں وچ ویک۔

وارثگیں وپ ولما نگ انت: آ کہ دارت، آ مام ولما نگ انت، آئی عید ولما نگ زروت۔

واڑھیں وان غور بھگیں غور دس عیات شد بہت: ہر شے کہ بہت غور گزیت، کس عیات گیری غنہ کنت۔ آ و رنگ یاد وان

کہ وارننگ، آئی غ کس بکھر غباریت۔۔ مردم چٹائی انت۔۔ کسے کہ خرت آگشت۔۔ باید انت مکی چٹاں لیگ بہ بیت۔۔

دارع چارگ: کیک و چارگ۔ دارعوش کنگ۔

دار و چوٹ ٹونگ : بے دار ٹونگ۔ ٹیک ٹونگ۔

دار خطابونگ: بے دار بونگ۔ (2) لٹ یا زخم و نہ لٹک۔ نشا نگ و مان نیا نگ۔

وارویک: گیک دیگ۔ موکل دیگ۔

دارنگ: میک گنگ۔ موزم گنگ۔ (2) کے عوارض مشکل و خجال و غم و تنگ۔

داروغہ سیدھے ملائیکہ کے ذریعہ ہوش: گزائیں ساعتیں کتنی غایب رہتی ہیں۔

دارووش رنگ: میگو، مخموم رنگ، وار رنگ، وار و راست رنگ۔

دار و چوبک سنگ : موکل سنگ - چوبک و گوز سنگ - دار سنگ -

واری وارضه گرات : نیز کاری واری مزنیں عیبه ، بلوچ عکم نام غ بد نام کفت۔ آ آکن وارضه پد کیست ہم آئی

ۛ ساژینیت پمیشاوارى كسى نصیب ۛ مبات۔

داد آرزو: حمل پتریش کنوشک - شکان بنگ - (2) نرم بنگ - راه آرزو - حمرء منینگ - (3) توبوب و بیک -

واستوا یک: رازء کوشک۔ گواہی دیک۔ منگ۔

واک چوڑوگ: نذر بُونگ۔ جانِ کارنڈوڑوگ۔ سُست غُکاہل بُونگ۔ بے وس بُونگ۔

داک ٹنگ: تھمبل ٹونگ۔ کارٹرول ونگ۔

داگانی بزرگ: لگام و دارگ و سوار و چہ اولاک و ابرہہ گنگ۔ اولاک و داگانی دارگ۔

داگانی پیلہ ویک: اولاک دواگانی سست گنگ۔ ایرنگک دودھاں اولاک دواگانی پیلہ ویک۔

وال مہنگ: شیخ مہنگ۔ ماپ مہنگ۔

وام و پرنیونگ : وامدار نیونگ۔

وام و مات و حیات نہ مرگ: دنیا کے کارنا و شگفت۔ وڑے ناوڑے عظیم خروانت۔ وام و بدل و دوکار نہ بیت۔

پھل، کوشن و کال پھل

واٹر و بونگ: گول مال خرگ و شپ و ڈن و بونگ۔ چہنگین و ڈن بونگ۔ ڈن و دراں ننگ۔
 واہنگ: پر بات ننگ۔ (2) کچل و بونگ لائنگ۔ ستر و بونگ۔ (3) مال و دولت و یا سہارے و دروی نالگ۔
 واپ و وطن، خشکیں دار: وٹی ڈیہہ اکس ویرندال و غیر آباد ہم بہ بیت، وٹس انت، ول و سارت کنت۔
 ویاہ و کچل: ویاہ و آک۔ ویاہ و تالان بونگ۔ ہوپ و نازانی و مان شانگ۔
 وٹھیں خرد و پیش نکرایت: للہ واد، بے کار و بودلائیں مردم نف و سیت و واپہ نہ بیت۔ ہما گول سیتان
 بیت کہ وٹی مال غم ویرانت یا بچہ کنت و جان و جھانت۔ وپوکیں مردم مدام تادانی بیت۔
 وٹ جنگ و وٹ معانا ننگ: کارے و بے مطلبیں معانہ و مقصود و ننگ۔
 وٹ و شے و شمن و شیطان ننگ: ہما کس و ہار و اکوٹک کہ وٹ و دان و دانگ بہ لیلیت و وگر و ایر بہ جنت و
 و آئی و شیطان نے بو کوشیت۔
 وٹ کوہ بون، یا کوہ و کچہ بون: اکس طاقت ندرے، گڈہ و کہ کسے و پشت و پد تر۔
 وٹ گلا، پیاز و بوہ و کنت: وٹ گلا ہی جوان نہ انت۔ وٹ گلا ہیں مرد پیاز و بدیں بوہ و کنت۔
 وٹ واد و وگر (وارث) آباد: ہما کس و کوش انت کہ پد وگرے آبادی و شتری و ہدوک انت، وٹی فکرے
 نیست۔ پد وگرے کار کنت، پد وٹ و نا۔
 وٹی جنگ و کز یوگ نہایت: وٹی کٹیں کارانی انجام و آسر و باید انت کس بونگ مد بیت، وٹ و راد و
 جنگ و کز یوگ کس و براہ نہ وٹ۔
 وٹی سردنت، ورا آمد و رنت: خشکیں و ہداں وٹی گول تو سرین بند و ہم مرکبی بیت و پو وٹی سرا وٹ، بے
 ورا آمد، ورا آمد انت، وٹی نہ انت، پیہا آ گول تو ہم کو چک نہ بیت۔
 وٹی کشیت بے روج و سرا و ر و رنت: وٹیک و وٹیک انت، چہ ورا آمد و مام ویم و انت۔ اکس بو کشیت ہم،
 جون و بے عزت نہ کنت و روچے سر و دور نہ انت۔
 وٹی مہ لباں گڈ و مہو نہ کن کہ جی لال تاکاں گوات بارت: بے نفیں کاریا بے نفیں امیت کارے شرت نہ
 کنت۔ ہما امیت و بے کش کہ تو زانے پیلو بوت کنت۔ خشکیں امیت شتری و نیاریت۔
 وٹی ہوٹ و توگ ہم ورا انت: ہر کس وٹی ہلک و شیرانت، وٹی ہوٹ و جا گہ و توگ ہزاری گونگ جنت۔
 وٹی ہیداں ہوٹ ناگ بونگ: مشکل و جھالان کچل۔ چہ وٹ و کیش نہ بونگ۔ گول مشکال ویم پد ویم بونگ۔

پہل، خوشن و کال ہند

وٹپ گنگ: ہدل گزگ۔ ہدل آگ۔ ہیر گزگ۔ نقصان و محض گنگ۔
 وٹ گزگ: آپ دست و رند کیر و کھک گنگ۔ (2) گزگتیں بزن و سر بری استہیں گزگ۔
 وڈگ بونگ: کار بونگ۔ وراں ڈیہہ بونگ۔ یلہ سر بونگ۔ ویل بونگ۔ بے مطلب و بھوگ۔
 وڈالان رڈوگ: ہیر و رڈوگ۔ دیناں رڈوگ۔ عوضاں رڈوگ۔ ہرجان بونگ۔ ہرجان رڈوگ۔
 وڈالی بونگ: بے سیش تادان یا ہیر یے و دیم و رڈوگ۔ (2) ہرجان بونگ۔ جاہ بونگ۔ بر باد بونگ۔
 (3) ہیران بونگ۔

وڈ گنگ: کشار و رگ۔ (2) کشار و آدرہ گنگ۔ (3) مال و کشار و رگ و بھنگ۔
 وڈی ویک: رشوت ویک۔ پکارے کنا بنگ۔ پانہ کنا بنگ۔ وڈو ویک۔
 وڈی وڈی گنگ: جو ڈگ۔ کرمند بونگ۔ پدی پدی گنگ۔
 ورنائی، سرنائی: ورنائی و دور و باریک۔ پتا سر پدی و گوزانت۔ ورنائی و دور و تا سر پدی و نورا حکاری۔
 وروک و پور وک و ہر کیت: شدیک حارس انت، آئی و مدام و گے سراز ہر کیت، ہائی و گا کہ آہم شدیک
 و پند وک بہ بیت۔

وس گنگ: کوشش گنگ۔ بھد گنگ۔ زور بنگ۔
 وس وند بونگ: بچ وند بونگ۔ دست رس وند بونگ۔ زور وند بنگ۔
 وس وداک و بونگ: دست رس وند بونگ۔ زور وند بونگ۔
 وس ووس گنگ: زور بنگ۔ ہمت گنگ۔ بھد گنگ۔
 وٹان بونگ: نارضا ئی و ہلاں بونگ۔ گول یک وڈر وٹ بونگ۔ (2) تپاک بونگ۔
 وٹان گنگ: دونا راضیں مردے و گول پیے وڈر وٹ گنگ۔ تپاک گنگ۔
 وٹ گنگ: راضی گنگ۔ وٹان گنگ۔ ووند وٹیں مردم و غوت ماں وٹ وٹ بنگ۔ (2) سہو بنگ۔ ٹسلا ویک۔
 وٹ ناگ: وٹ توار۔ وٹ آواز۔ وٹ الحان۔ وٹ مٹی۔
 وٹیاں سٹکی ہمراہ انت: وٹیاں ہمراہ مدام سٹکی انت۔ آس وٹ و آسودگی و دور کیت، ٹڈہ بزان کہ سٹکی ہم
 آتیک کمت۔

وٹیں سر اور وٹے مان گنگ: بے مقصدیں وند وٹیں کاراں دست مان ویک۔
 وٹ بنگ: ولماگ بونگ۔ (2) پیسنگ۔ فریاد و زاری گنگ۔ (3) کچک و چاٹنگ۔
 وٹکی پکی بونگ: کھدیک و ٹکڑ بونگ۔ (2) بے وس بونگ۔ بڑگ و لاچار بونگ۔

نیل، کوشن و کال ہند

دل پتا نگ: جہاد برباد نگ۔ چپ عتاراج نگ۔ دل کونج نگ۔

ولدہ ہند نگ: کتے و کنگ و بے عزت نگ۔ خوار و در بدر نگ۔ (2) پست و کنگ۔

دل و زر نگ: بیچ و تاب و زر نگ۔ ارمان نگ۔ تہا چنگ۔ پہ کسے غز ہر آہک۔

دل نگ: جور نگ۔ اشتاپ اشتاپی و زر نگ۔

دل کونج نگ: ہلاں نگ۔ برباد نگ۔ چہ بن و کونج نگ۔

وہی نگ: جنگ۔ فنی نگ۔ خہ و زر نگ۔ زر نگ۔

وہ و کنگ: بھر بھر نگ۔ نظر نگ۔

وہ و کنگ و یک: وہ و کنگ و یک۔ روحانی نگ۔

وہ و کنگ: وہ و کنگ و یک۔

وہ و کنگ: وہ و کنگ۔ (2) وہ و کنگ و یک۔ وہ و کنگ۔

وہ و کنگ: وہ و کنگ۔ (2) وہ و کنگ و یک۔ وہ و کنگ۔

وہ و کنگ: وہ و کنگ۔ (2) وہ و کنگ و یک۔ وہ و کنگ۔

وہ و کنگ: وہ و کنگ۔ (2) وہ و کنگ و یک۔ وہ و کنگ۔

وہ و کنگ: وہ و کنگ۔ (2) وہ و کنگ و یک۔ وہ و کنگ۔

وہ و کنگ: وہ و کنگ۔ (2) وہ و کنگ و یک۔ وہ و کنگ۔

وہ و کنگ: وہ و کنگ۔ (2) وہ و کنگ و یک۔ وہ و کنگ۔

وہ و کنگ: وہ و کنگ۔ (2) وہ و کنگ و یک۔ وہ و کنگ۔

وہ و کنگ: وہ و کنگ۔ (2) وہ و کنگ و یک۔ وہ و کنگ۔

وہ و کنگ: وہ و کنگ۔ (2) وہ و کنگ و یک۔ وہ و کنگ۔

وہ و کنگ: وہ و کنگ۔ (2) وہ و کنگ و یک۔ وہ و کنگ۔

ہار و منگ: کور و ہارنگ۔ ہار و آپ و کور و پاں ملان و زوگ۔
 ہاشو بھو شو نگ: بے سر میں سر و منگ۔ سرگردان بونگ۔ (2) حیران و ہمت بونگ۔
 بان و تمام نگ: دنی و ساں جھدنگ۔ پہ کار پے و نگ و دنی و سین جھدنگ۔
 بان و ہون نگ: نہ ناول کفی جواب دیک۔ شری و کپ نہ نگ۔
 مہب چنگ: ناگمان و چنگ کرگ۔ دو دوزنگ و کرگ۔
 مہب نگ: پہ خرسنگ و چوپ و مہب و آواز درنگ۔ (2) چنگ و پہ و زنگ یا کرگ و مہب نگ۔ (3) پہ
 توازہ خرسنگ۔ (4) ناگت و چنگ کر دیک۔
 مہب مہب نگ: حرم و چنگ۔ سک خد یک بونگ۔ (2) چنگ و مہب نگ۔ (3) چو چنگ و مہب
 بنگ۔ (4) زیاد ہیں جھدنگ۔
 مہب مہب بے ہر بونگ: حرمی بونگ۔ خدی و بنگ بونگ۔
 مہب نگ: مالے و بنگ۔ دیک۔
 مہب و آپ نگ: نادرہ و لکوش نگ۔ (2) نادرہ و دم و دوت نگ۔ (3) ارمانی بونگ۔ افسوز و زنگ۔
 (4) تو جیل سا زنگ۔
 مہر و دیک: دست و دراجی و چنگ دیک پانگ۔ بزم۔ دہال نگ۔ دہال دیک۔ شت نگ۔ شت نگ۔
 مہر نگ: بنگ۔ دور دیک۔ ہر مال نگ۔ دہال دیک۔ زنگ۔
 بھلی ماہیں پہ گونگ پانگ نہ بیت: شیر زال و باقر تیں جنین پہ پد گونشی و غیبت و عیب دار نہ بیت۔ آکر
 شز انت، آشر انت۔
 مہت بونگ: تیر و خطا بونگ۔ تیر و بھاگ و نہ لگ۔ مہت و نہ بونگ۔ زنگ و مان نیا بگ۔
 مہت و مہت نگ: لعنت نگ۔ مہاری نگ۔ بے عزت نگ۔
 مہت بنگ: چیزے و سر گوزنگ و دورنگ و زوگ۔ چو جو خٹے و دورنگ۔ (2) پاوان و پناہ نگ و ادھنگ۔

ہٹل، گوشن و کال ہند

نرم ویک: گرم ویک۔ پشاک و علاج و کون گرمیں آپاں دپ و دما گان گرم ویک۔
نرمان و پنے ہر و گنرم نمور: ہر شے یک نہانت۔ مردم بہ بیت کہ حیوان ہر خلقت و تہا فرق است۔ مردم باید انت
بچاریت و بہ ہمیت و دیم و بروت۔

ہر و کاش و کجلیہ کہ ڈاچی کجلیہ: عادت و ہٹل کول ہٹل و انت، ہر کس و ہما ہٹل و دیمے آہما عادت و ڈوریت یا
ہر کس و تی ہر۔ کجلیہ۔

ہر و ہر و کا علی ہر و: ہنچو کہ ہر ہٹل و ہر و ہر و ہر و شیر، کانگ و چہ شیر و کھت ہے و ڈ و کم کم و چیز کج
کنے ہار ہت و کار و سوار کن انت۔

ہر و ان کج: برداشت کج۔ ہر کج۔ او پار کج۔

ہر و ہونگ: چار و ہونگ۔ سزاپ و ہونگ۔

ہر و ہونگ و شیر و ہار ہونگ: نزدیکی ہونگ، رشتہ داری ہونگ۔

ہر و کج: رڈک۔ حزن ہونگ۔

ہر و کج کج: لگتال کج۔ کج و ہر و کج۔ تاواں ہار کج۔ (2) و کرے و مال و پزور و کج۔ (3) مرنگیں
بے وار میں مردم و مال و ہر و بانگ کج یا کج۔

ہر و کج: کسے و بہ یک جا ہے و دارگ۔ (2) کمو کے دارگ۔ (3) پناہ کج۔ جا گہ کج۔ نوان کج و
ہر و کج۔ اٹل کج۔ (5) آرام کج۔ ترک۔

ہر و کج: چیز وے و اتان و دارگ۔ خیال داری کج۔ (2) جاسو پاسو کج۔ کسے و چہ ہدی کارے و دارگ و
حاضر و کول آئی و کلوٹ و کور کج۔

ہر و کج: خیال داری کج۔ ہر و کج کج۔

ہر و کج: چالک کج۔ ہر و کجیں دست یا پا و یا کج کہ ہر وے و چالک کج و ہر و کج۔

ہر و ہلاس ہونگ: زال و چک و دزراہ ہونگ۔ چک و آرگ۔

ہر و یانی یا آک: زہانی کج و بیماری وے کہ کوٹ و دزبان و ہے ہر و پناہ ہر و یانی حزن ہت و دمی و کج ہت۔

ہر و یانی ہر و کج: لکک و چیر و در آککس ہر و یانی لکک۔ ہر و کج و دور کج۔

بھل، گوشن و کال بند

ہلاک بونگ : نقصان بونگ۔ تاوان بونگ۔ (2) جنجال بونگ۔ (3) دم بونگ۔

ہلاک بونگ : مردے راجنجال بونگ۔ تاوان بونگ۔

ہنچ بونگ : دور بونگ۔ پہکارے اشتہائی بونگ۔ نل و ہپ بونگ۔ (2) شہدیک و پورک اشتہائی بونگ۔

ہلو ہلو نہ بونگ : پارزانی و یا پہ کپ و خبر چیزے و نہ بونگ۔

ہما خبر و یہ کن کہ بونگ و دار بونگ : چودتی قذغ کاٹ و مستریں خبر بونگ، ہنچکی و کم دانشی۔ مردم و بایدانت ہما

کار و بہ کسٹ یا ہما دانک و دور بہ دنت کہ آئی و جلوہ انت۔

ہم بونگ : ایل لال بونگ۔ چنگ۔ (2) مردمانی بونگ و نیام و دم و س بونگ۔ کین پتار۔

ہم بونگ : یک و زغ و بنگیں سہ۔ (2) ہم بونگ۔ یک ڈول۔

ہم جرابی بونگ : بد لہازی بونگ۔ خبر و جواب و یک۔ دپ ماں دپ بونگ۔

ہمراہ و ہمراہ بونگ انت : مردم بایدانت و تی ہمراہ و سکتے ریاء کسٹ بہ بیت۔ ہمراہ بایدانت ہمراہ و کار و بہ بیت۔

ہمساہک و ہمساک و پخت زور بیت : ہر کس چودتی کر زغ و نورے مردماں بھیل و عادت زور بیت، ہنچو کہ ہمساک

چہ ہمساکے کار و کرد و بھیاں اثر زور بیت۔

ہم سر و پوراں بونگ : نام و وار بونگ۔ بزر بونگ۔ ہنچو بزر و گ کہ پوراں سر بونگ۔

ہمو و اورے، ہمو و اورے، آتال و اورے آئی و حراب مہ کن۔ شک حرامی یا کسے و بنگیں بیکیمانی دیم و نیارگ

پہ بلوچ و صیہ۔ وار بنگیں نان و وقا و ہدار۔

ہنٹام بونگ : بند و زگ۔ دپ ماں دپ بونگ۔

ہنچو کہ ہنچو بونگ ورنک شے للہم و شلووار و رات : بد دعائے کہ ہنچو کہ مس و اور و بونگاں حد انت کہ شے للہم

(یا لانی) ہم ہنچو بات کہ آئی و سبب و من و چو شیں و دل و بچک۔ منی بے بھکی آئی و بے بھکی بہ بات۔

ہند و لاں بونگ : دست و بھگانی بونگ۔ گوں و ت و بونگ۔

ہنک و ہنک کن کہ چہ و بونگ و بونگ کیت : تو بنگیں مردم دوی مردم و حال و سہی و سر بہ بیت۔

ہنگ ماں بونگ و جو شینگ : جنجال بونگ۔ دل سیاہ بونگ۔ پھری بونگ۔ ہنر بونگ۔

ہوا و دو بونگ بونگ : موسم و یک رنگ و نہ بونگ۔ موسم و بونگ۔

ہوار بونگ : بونگ بونگ۔ ہوار بونگ۔ ہوار بونگ۔

261

ہیٹل، گنوشتین و گال ہند

ہوئی گوشت پہ پھڑوری و زرگ نہ بیت (ہوٹک اگاں پھڑور انت لڈے مڑنگ، گش ع پ پھڑوری نہ وارت
گوشت: ہوک ع گوشت ع کس پہ پھڑوری نہ وارت۔ ہر اسپیٹ ع جلوہ تاکیں شے شتر نہ بیت پیٹھا ہر شے کہ
ہما قدرے داریت ہائی ع حقذار انت۔

ہولنگ: چہرہ ہنگ، اُٹل، اُٹل ہنگ، پز، چک، میل ہنگ، پنگ، (2) نیلام ہنگ۔

نوخ گزگ: زهر گزگ۔ چست بونگ۔ بزانز گزگ۔

ہیٹا سنگ: میدان سنگ۔ ٹچک۔

ہیٹنگ : ہٹنگ - ملامت گنگ -

ہیر دیگ: چکل دیگ۔ کوزاگ۔ دُور دیگ۔ گوات دیگ۔

ہیزگ نے پُر ہونگ: چہ تیر و پیداک ہونگ۔ چیزے و کون ز زاب گونگ و توار۔

ہینگ وول و پتھرگ: زیادہیں گزیوگ و ہسکارگ۔

ہے گنگ: رُوت گنگ۔ چچ۔ میلہ گنگ۔ (2) اولاد کاں ہنل ویک و ہادگ گنگ۔

پہلی دیکھ: رما کشت سنگ۔ عادت دیکھ۔

جیلو کی شکل ہے جس کی شکل ہے: کسے اس پنڈک عادت کو، انڈا ہر روز ویگ لاییت۔

ہیلہ ہالائنگ: جھڈ سنگ۔ توجیل سازگ۔

منہ رنگ: کون تیزیء چست بونک۔ انگیز رنگ۔ انزار بندک۔ ہالی مرگ یا شاہینء پیر شکارء کون تیزیء

مُزَعَّجٌ جَهْلٌ عَآءٌ هَبْ۔

ی۔ے

یات دارگ: ول ء دارگ۔ بے خیال نہ بونگ۔ نہ شوہنگ۔
 یات دیک: یات ء کجک۔ تراکگ ء ہڈیک۔ یات ء ہڈیک۔
 یات ء رزگ: شوہنگ۔ کیرنیاک۔ بے خیال بونگ۔
 یات ٹنگ: ول ء آک۔ یات دارگ۔ کیر آرگ۔
 یات ء کجک: یات ء ہڈیک۔ تراکگ ء کجک۔ یات دیک۔ کیر آرگ۔
 یاکر انت، پلاپ کون انت: پلاپ چارنی ء بے مقصد ء کون بونگ۔ بچ دروے نہ رزگ۔
 یک اتارے ء شانزدہ پاران، درست پر پھنات ء کش جو نار انت: اکس چیز کم بیت ء لونوک ء طلب کنوک
 نے باز بہت، آکستی کار ء نہایت۔
 یک پوڑی بونگ: دوست بونگ۔ تپاک بونگ۔ ہم ول ء ہم سیک بونگ۔ یک بونگ۔
 یک تولگے بولیک، دومی نہ بولیک، گزمہ کیچک: تولگ ء ہوگ ء عادت چہ بن ء کون انت، پیٹا یک تولگے
 کہ بہ ہویت، درست ہوگ ء ہنا کن انت۔ پیٹا بروٹل بے نہ روت عادت۔
 یک ء یک ٹنگ: الم ٹنگ، کار ء سرجم ٹنگ۔
 یک جن ء ضد جن ہوئے ء ہارت ء یک جن ء ضد جن ء گیریک انت: جنین بے پسہ انت، یک جنینے صد
 جن ء لٹی کھ۔ چہ دتی کار ء کروء ہر کسی سر ء جہل کھ بے بھیں ہا کردار ء شیر زال انت کہ صد جنیں آئی ء
 کیریک بہ بیت۔
 یک چٹکل ء ٹرٹکل جم عٹیک: کسانیں جنجال نے ہر کسی سٹک کھ بے لغورہ انت کہ بچ مرہ سٹیک۔
 یک خدائے کہ عالم ہا زانت: خدائے بے آئی ء بے حسابیں خلقے اڑوانگ۔ خدائے قدرت ء خلقت ہا زانت۔
 یک ڈس ٹنگ: پٹیں ڈس ء ٹنگ۔ گوں پٹیں ڈس ء کار ء ٹنگ۔
 یک سرے ء یک کلا ہے بٹ انت: حارمی ء چم کو کھی شریں حبرے نہ انت۔

نیکل، گوشن و کال بند

نیکل فے مردم کوں جن و جائواں ہم گوازیئت: مردم و بایدانت کہ کسانیں مشکل و جنجال بہ سکتیہ۔ اس جن و جائواںی رم و بے کپے ہم، بایدانت، آشپ و کوں ہا ہاں بہ گوازیئے۔

نیکل قاب و بونگ: نیکل و بونگ۔ نیکل بونگ۔ نیکل بونگ۔

نیکل خرگ ننگ: کوں اوڈی و نل و ننگ۔ نیکل و ننگ۔

نیکل و بونگ و نوات ہارت: لاواری، ایوکی یا بے کسی مدام نقصان انت۔ نیکل مردے زند و دیل و غمانی دیم و مدام بے دس انت۔

نیکل پے نیکل و نام خرگ: ہر نیکل و نام و خرگ۔ نیکل پے نیکل و حساب ننگ۔

نیکل کشیت، صد وارت: نیکل و خدمت و کشیں کارانی سبب و صد مردم آباد بوت کنت۔ نیکل و کشیں کاریا کھنکس صد کس و فاکرگ و ات کن انت۔

نیکل نیکل بونگ: جد بونگ۔ داگ و داگ بونگ۔ نیکل و شاک بونگ۔

نیکل وار و سرے وازگ: نیکل کپ و لیس و پلین ویک و ننگ نہ ننگ۔

نیکل کلاہ و دوسر و حکم و نیت: نیکل کلاہ و دوسر و بوت نہ کنت۔ نیکل مال وے و دو و ہند بوت نہ کنت۔

نیکل وں و بونگ: نیکل و نیکل و بونگ۔ نیکل کٹم یا ذات و مردم۔

نیکل بونگ: بیکر و خرگ۔ آزاد بونگ۔ دیم پوت بونگ۔ (2) خنگ۔ لنگ۔ (3) چہ بند و ہلاس بونگ۔

نیکل ویک: زمینگ۔ ویل ننگ۔ چنگ ویک۔ چنگ۔ آزات ننگ۔ (2) مکمل ویک۔

نیکل سر: ہا کہ بچ بند و دھک۔ (2) ورت سر۔ ورت۔

☆

بیکل، کوشنن، کال ہند

ہماکتا بانی نام کہ پہ اے کتاب و سرعجم رنگ و نژاد آزرگ و حاطرا من
چراہاں مدت ڈرنگ :

- (1) بیکل گنج: بلوچی لہزاک: حب، 1994
- (2) بیکل گنج (رد و بند) غلام فاروق بلوچ: سید ہاشمی ریفرنس کتا بجاہ، کراچی، 2011
- (3) جان محمد دشتی (سر شوکار): بلوچی لہز ہلد: بلوچی اکیڈمی کوئٹہ، 2012
- (4) رشید خان: بیکل، کوشنن، پرداک و گھٹ: وفالہز اکلی مجلس، جمپ، 2010
- (5) سید ظہور شاہ ہاشمی: سید گنج: سید اکیڈمی، کراچی، 2000
- (6) عبدالغفار ندیم: گرم: بلوچی اکیڈمی، کوئٹہ، 2010
- (7) عبدالصمد امیری و میر بوہیر کلاچی و گنجیا کتلیں بیکل و کوشنن کہ ”بلوچی لہزاک“ حب و شک و چھاپ
یونیک انت۔
- (8) عبدالعزیز دوتی بخشاں: زن و آئینہ بیکل بلوچی: میران زمانک جلد ۱، موسر فرہنگی مہر تابان، تہران، 2010
- (9) عبدالقیوم بلوچ: بلوچی یومیا: بلوچی اکیڈمی، کوئٹہ، 2009
- (10) غوث بخش صابر: بیکل و گالوار: بلوچی اکیڈمی، کوئٹہ، 1969
- (11) قدیر لقمان: بیکل = رییدگ و بنوہ و حب: بیٹھل پریس، تربت۔
- (12) محمد اسحاق ساجد بزدار: بلوچی بیکل و گالوار: بلوچی اکیڈمی، کوئٹہ، 1997
- (13) مولوی خیر محمد ندوی: بلوچی معلم: کراچی، 1981
- (14) میر گلزار مری: کوشنن: بلوچی اکیڈمی، کوئٹہ، 2010